ORION

SUPLIMENT DE LITERATURĂ ȘTIINȚIFICO-FANTASTICĂ

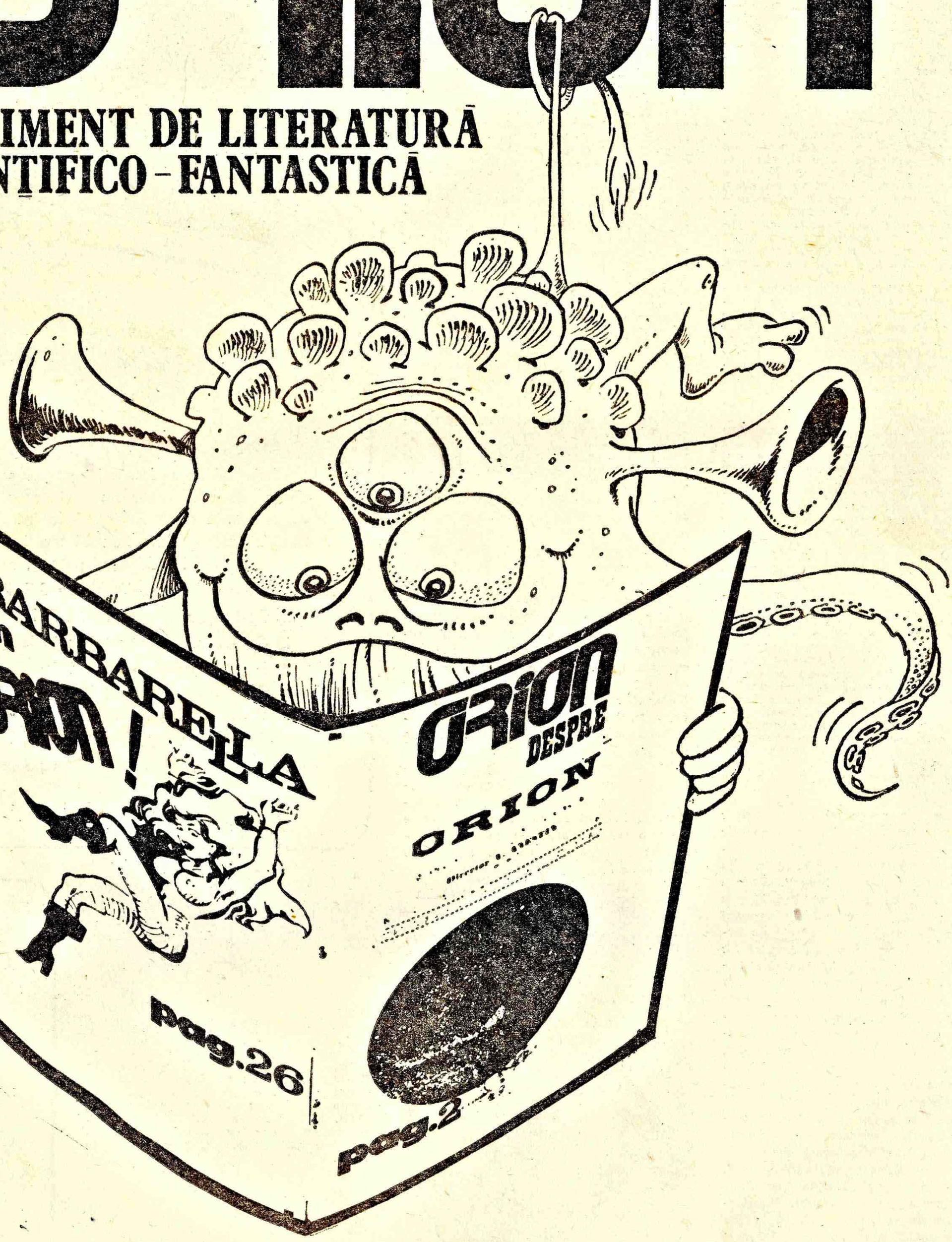

VIOREL 89

EDITAT DE TEATRUL LIRIC CRAIOVA

ORION — o revistă la început de secol

Din septembrie 1907, pasionaţii de tainele bolţii cereşti puteau cumpăra de la chioşcuri, cu preţul de 80 de bani, apoi cu 20 de bani, cu 40 de bani şi, în sfîrşit, cu 1 leu (în 1912, ultimul an de apariţie), „revista mensuală de astronomie populară", Orion, apărută „sub conducerea unui comitet de mai mulţi amatori-astronomi", al cărei director era Victor Anestin. Ca multe alte publicaţii ale timpului, şi Orion-ul a cunoscut mai multe variante ale subtitularului, care, însă, nu au adus modificări în ce priveşte conţinutul revistei. Le consemnăm ca atare, pentru că reflectă evoluţia interesului şi statuarea unor preocupări constante din partea redacţiei şi ale celor interesaţi de materialele publicate. Astfel, din iunie pînă în noiembrie 1908 se adaugă subtitlul „Organ al societăţii astronomice române „Flammarion", iar din septembrie 1911 rămîne doar „Revistă mensuală de astronomie" ; din iunie 1908 nu mai apare indicaţia : „Sub conducerea unui comitet de mai mulţi amatori-astronomi". Prin urmare, indiferent de aceste precizări" mai mult de ordin conjunctural, conţinutul revistei relevă o arie de preocupări din sfera popularizării astronomiei — ştiinţă „spectaculoasă" la începutul secolului nostru, nu numai la noi. În general, publicaţia viza ţinerea la curent a celor interesaţi cu ultimele noutăţi în materie, dînd, în acelaşi timp, şi indicaţii asupra modalităţilor de cercetare practică a bolţii cereşti, bibliografii specializate sau noutăţi astronomice. Totul făcut pentru a cîştiga cît mai mulţi adepţi ai acestei ştiinţe aflate într-un moment favorabil dezvoltării sale.

Iniţiativa tipăririi unei reviste pe profil astronomic aparţine lui Victor Anestin, veritabil pionier, precursor al literaturii S. F. de la noi. Tot acestuia i se datorează promovarea ideii de a se înfiinţa „Societatea astronomică română" pusă sub numele lui Camille Flammarion — astronom şi scriitor francez, unul dintre cei mai populari din numeroşii vulgarizatori *de la sfîrşitul secolului al XIX-lea.*

O privire de ansamblu asupra conţinutului materialelor publicate în revistă, relevă preocuparea de a ţine la curent pe cei interesaţi cu ultimele noutăţi în materie de astronomie. Judecate din punctul de vedere actual, cînd astronomia a făcut paşi uriaşi în explorarea cosmosului, articolele — atît cele originale, cît şi cele traduse — ni se par naive, trădînd un amatorism azi, desuet. Dincolo de acest aspect, însă, importantă rămîne acţiunea unui cerc destul de restrîns de entuziaşti, de „fani" avant la lettre *de a răspîndi tot mai mult cunoştinţe într-un domeniu atît de captivant. În numărul 4/1907, de pildă, se face o pledoarie deschisă în favoarea fiinţării revistei dedicate unei ramuri ştiinţifice aflate la primii săi paşi : „Numai cunoştinţele astronomice formează pe om, îl fac conştient de poziţia ce o ocupă el şi Pămîntul în univers"(...) „Toate ştiinţele influenţează favorabil dezvoltarea sufletească, culturală şi morală a omenirii, dar nici una nu se poate compara din acest punct de vedere cu astronomia, care poate ţine chiar loc de religie pentru omul cult". Mai mult, departe de alarmanta idee a „războiului stelelor", autorul articolului vede în astronomie un mijloc de pacificare a omenirii : „Cine poate împăca mai bine popoarele şi propovădui ideea păcii decît astronomia, punînd pe Om şi Pămîntul în faţa universului"...* (Ad astra ! *de I. Corbu).*

Intenţiile declarate ale publicaţiei sînt materializate de la număr la număr mai ales prin inserarea unor articole cu caracter didactic larg accesibile cum ar fi : Spaţiul Universal — *traducerea unui capitol din frumoasa lucrare* Merveilles Célestes *a lui Camill Flammarion ;* Stele duble ; Cauzele oscilaţiei polilor ; Steaua variabilă Algol ; Stele căzătoare *(în cadrul rubricii „Convorbiri astronomice").* Serialul Cum se învaţă cerul ? Sfaturi pentru amatorii astronomi ; Soarele văzut din stele ; Petele solare *etc.*

După cum se poate lesne observa, materialele nu sînt organizate pe rubrici fixe, acestea fiind consacrate consecvent doar următoarele aspecte : Bibliografii, Noutăţi astronomice, Lumea cerească, *(date lunare asupra planetelor, fenomenelor astronomice şi stelelor). Să citäm spre amuzament o consemnare inserată în rubrica* „Noutăţi astronomice" *sub titlul „Pungăşii astrometeorologice" : „Un şarlatan a înfiinţat în Cansas City (Missouri) un aşa-zis birou internaţional al timpului" şi în anunţurile sale spune că profeţiile lui asupra timpului se întemeiază între altele pe „asteroide, pe depărtarea sau apropierea satelitului lui Sirius", etc. „Bineînţeles că pe cei cari cunosc cît de puţin astronomia nu i-a păcălit". Este prezentă şi o rubrică de corespondenţă cu cititorii unde se dau informaţii şi se fac observaţii asupra conţinutului articolelor trimise redacţiei. O mostră : „Doamnei E. D. S. — Bucureşti — D. Flaislen ne roagă să atragem atenţia că în loc de* nucleu *cum aţi scris dumneavoastră în articolele precedente aţi putea să întrebuinţaţi cuvîntul românesc* sîmbure *(...) d. Flaislen ne-a atras şi nouă atenţia că e mai bine să spunem* îngrămădiri de stele *decît cuvîntul englezesc* cluster".

La altă ordine de idei, consemnăm cîte va aspecte ce evidenţiază modul în care autorii articolelor înţeleg să aprofundeze problematica diversă ridicată — în epocă — de domeniul astronomiei. Astfel, B. B. Delamare face o netă delimitare între astrologie şi astronomie, concluzînd : „În definitiv şi astrologul, şi astronomul sînt iubitori ai cerului şi-l cercetează cu ardoare (...) ţinta unuia e ghicirea viitorului, ca atare, în cazul cel fericit, cînd această ţintă e sinceră şi dezinteresată, astrologul coboară *pe pămînt şi, fără să vrea, îl speculează în dauna celor naivi şi încrezători, astronomul se desprinde de cele pămînteşti şi se înalţă în regiunile înstelate (...) Astrologul, oricît de învăţat şi sincer ar fi, e un* Şarlatan, *astronomul, oricît de puţin ar şti, e un* Poet *şi* Filosof".

(Ce-i astrologia ? Ce-i astronomia). *Victor Anestin pe lîngă articolele ştiinţifice, dări de seamă asupra activităţii Societăţii astronomice, „Camille Flammarion", poşta redacţiei, traduceri din literatura de specialitate străină, realizează o interesantă* Cronologie astronomică, *vizînd reliefarea progreselor astronomiei de-a lungul timpului, începînd de la 720 î.e.n. (eclipsa de lună observată în Babilon) şi pînă în anul 1907 (ultimul eveniment fiind concluzia lui Fabry că toate cometele aparţin sistemului solar).*

Nu lipsesc, de asemenea, nici medalioanele cîtorva dintre cei mai reputaţi astronomi ai timpului, precum : Camille Flammarion, Lucien Libert, dr. Klein şi Wilhelm Meyer, P. S. Demetriade, V. Urseanu şi alţii.

În ce priveşte literatura pe teme de astronomie, aceasta este slab reprezentată cu lucrări originale. Cele mai bune pagini aparţin tot lui C. Flammarion, prezentînd în foileton fragmente din Muza cerului — *scriere într-un limbaj colorat, evocator al complexităţii astrale şi al raporturilor interplanetare. O nefericită inspiraţie a colectivului de redacţie a fost publicarea de „poezii" pe aceleaşi teme. Întîi, substanţa poetică este total absentă, ideaţia prolixă iar limbajul abundă în paradoxuri şi inadvertenţe. Un exemplu : „Tăcerea mormîntală eternă şi feroce", din* Eterna pace *de Alexandru Anestin.*

În favoarea revistei pledează şi ilustraţia fiecărui număr, făcută cu acurateţe, stîrnind interesul cititorilor. O revistă la început de secol, un arc peste timp, o mănuşă aruncată undeva în viitor de un vizionar romantic. Răspundem continuînd !

OCTAV LAZĂR

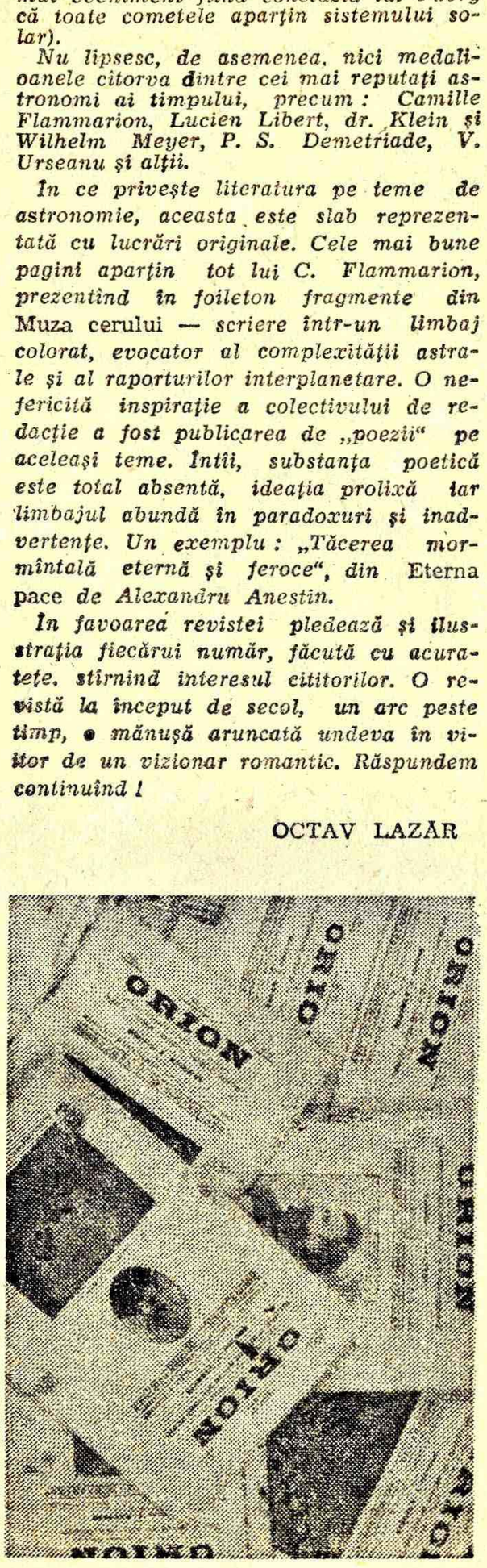

ANCHETA SF

Colegiul de redacţie îşi propune efectuarea unei anchete despre literatura şi arta ştiinţifico-fantastică. Răspunsurile dumneavoastră la întrebările propuse pot fi trimise pînă la data de 31 martie 1989 pe următoarea adresă : ORION, Căsuţa poştală nr. 647, 1100 Craiova.

1) De ce vă place literatura S.F. ?

2) Ce-i reproşaţi literaturii S.F. ?

3) Ce loc ocupă acest gen în lecturile dumneavoastră ?

4) Faceţi o paralelă tematică, valorică sau de orice altă natură între literatura propriu-zisă şi genul S.F., arătînd prin ce se apropie/separă.

5) Ce părere aveţi despre ORION ?

6) Ce aţi dori să conţină noile numere ?

ERATĂ :

Rectificăm cîteva greşeli apărute în ORION 1. Astfel : la pagina 14 autorul povestirii „Ca o oglindă moartă" este Serge Brussolo ; la pag. 30 în loc de „H.B. FYTE" se va citi „H.B. FYFE". Ne cerem scuze de asemenea, pentru greşelile tipografice apărute în unele texte.

Supliment la caietul program editat de TEATRUL LIRIC CRAIOVA cu concursul Cenaclului S.F. „VICTOR ANESTIN" — Craiova
Redactarea lucrării : MIHAI DUŢESCU, DRAGOŞ VASILESCU, VIOREL PÎRLIGRAS, CRISTINA DILOIU.
Prezentarea grafică : VIOREL PÎRLIGRAS
Îngrijirea lucrării : LAURENŢIU PAVELIU
Fotografii : MIHAIL RAOUL PĂRĂIANU
Tehnoredactarea : DRAGOŞ VASILESCU şi LAURENŢIU PAVELIU
efectuată pe un calculator „COBRA" după un program original ORION conceput de LIVIU CERCELARU

IMAGICONUL

de GEORGE HENRY SMITH

Dandor se lăsă pe spate, pe mătasea caldă a canapelei, se întinse, plimbîndu-şi ochii pe tavanul înalt al palatului, uitîndu-se apoi în jos la blonda ce îngenunchiase la picioarele sale.

Ea tocmai sfîrşea de făcut pedichiura în timp ce voluptoasa brunetă cu şolduri mişcătoare şi gura roşie, plină, se aplecă în faţă să bage un alt bob de strugure în gură.

El o cercetă pe blondă, al cărei nume era Cecily şi se gîndi la calităţile de care dăduse dovadă noaptea trecută. Fusese drăguţă... foarte drăguţă. Dar astăzi se simţea plictisit de ea, aşa cum se plictisise de brunetă al cărui nume nu şi-l putea aminti în acest moment.

Dandor căscă. De ce erau toate atît de dornice de a-l diviniza şi de a-l plăcea?

Era aproape, gîndea el, cu un zîmbet strîmb, deşi erau doar produse ale imaginaţiei sale, ca mai degrabă — şi începu să rîdă tare — de cea mai mare dintre toate invenţiile umane, imagiconul.

— Acum nu arată drăguţ? spuse Cecil stînd jos să-şi admire pedichiura cu mîndrie.

Dandor privi la cele zece obiecte strălucind în privirile ei şi zîmbi. I se părea prostuţă. Apoi Cecily îi păru şi mai proastă aplecîndu-se şi sărutîndu-i piciorul drept, cu buzele ei roşii „Oh, Dandor, Dandor, te iubesc atît de mult" şopti ea.

Dandor rezistă cu greu tentaţiei de a-i da un picior în fund. Rezistă, deoarece, chiar şi într-un moment ca acesta, cînd viaţa sa cu aceste femei începea să devină ireală, el încerca să fie cît se poate de blînd cu ele. Chiar cînd veneraţia şi adoraţia lor ameninţa să-l plictisească de moarte, el încerca să fie drăgăstos.

Aşa că în loc să-i aplice o lovitură de picior, el căscă.

— Tu... tu ne părăseşti, nu-i aşa? întrebă Cecily. El căscă din nou şi-i mîngîie neatent capul.

— Numai pentru puţin timp, iubito.

— Oh, Dandor! Bruneta plîngea. Nu ne iubeşti?

— Bineînţeles că vă iubesc, dar...

— Dandor, te rog, nu pleca, îl imploră Cecily. Vom face orice să te facem fericit!

— Ştiu, zise el, întinzîndu-şi picioarele.

— Sînteţi amîndouă foarte drăguţe, dar într-un fel mă simt atras de...

— Te rog, rămîi — bruneta îi căzu la picioare, rugîndu-l. Orice plăcere îţi doreşti... Îţi vom aduce şi alte fete... Vom dansa pentru tine — Îmi pare rău, Daphne, spuse el, amintindu-şi în sfîrşit numele ei. Dar voi, fetele, aţi început să deveniţi reale pentru mine. Şi cînd se întîmplă astfel, trebuie să plec.

— Dar — Cecily plîngea aşa de tare, încît cu greu putea vorbi — cînd tu ne părăseşti — ...este aproape... deşi încă sîntem... ca şi cînd am mai fi...

Cuvintele ei îl întristară, deoarece într-un fel era adevărat. Cînd le părăsea, era ca şi cînd le-ar fi oprit existenţa. Dar adevărat sau nu — el nu putea face nimic, simţindu-se atras irezistibil înapoi, în altă lume.

Aruncă o ultimă privire în jur, la incredibilul lux din palatul său, la frumuseţea femeilor sale la căldura soarelui strălucind prin fereastră, apoi plecă.

Primul lucru pe care-l auzi cînd ieşi din imagicon, fu urletul vîntului şi primul lucru pe care-l simţi fu amorţeala frigului. Următorul lucru care-i asaltă urechile era ţipătul nervos din vocea nevestii-si „În sfîrşit, ai ieşit". Hana ţipa: „Era şi timpul, neisprăvitule"

Deci era din nou în Hestround, înapoi, în cel mai rece iad al unei lumi din alt Univers. Se gîndea adesea să nu se mai întoarcă niciodată, dar aici era... înapoi în Hestround, înapoi la Hana.

— Ai lipsit destul!

Era o femeie mare, numai piele şi oase, cu o faţă lată, turtită, cu buze subţiri, dinţi îngălbeniţi, stricaţi.

„Doamne, dar urîtă mai e" gîndi el în timp ce o privea. Pe lîngă ea, Cecily şi celelalte sînt zeiţe.

— Bine că te-ai întors. Lupii au început să umble şi avem nevoie de muşchi pentru foc şi...

Dandor stătea şi, asculta cum ea îi înşira lista treburilor casnice pe care trebuia să le facă.

„Dar, ce, nu a trimis unul din amicii ei, jos în mină, să facă aceste treburi:

Ştia, fără să fi auzit, că amanţii o înconjurau cînd el era plecat".

Hana era pe atît de necredincioasă pe cît era de urîtă. Şi atîta timp cît erau douăzeci de bărbaţi pentru fiecare femeie pe această planetă, ea avea toate şansele.

„...şi vitele au nevoie de un nou acoperiş" sfîrşi ea.

Cînd nu răspundea, ea îşi apropia faţa foarte tare de a lui.

— M-ai auzit? Am spus ce trebuie făcut!

— Da, te-am auzit, spuse el.

— Atunci nu mai sta aici ca un idiot. Stai jos, mănîncă-ţi gustarea şi apoi du-te la treabă!

Gustarea era o bucată subţire şi mucedă de carne de pore şi un castron cu linte, călduţă.

Dandor se înnecă de două ori cu ea, dar în final reuşi s-o înghită. Îşi puse apoi costumul termal şi blănurile şi se îndreptă spre uşă.

— Hei, tîmpitule! strigă Hana, ridicînd o mască de faţă de pe un morman de gunoaie de pe masă şi aruncînd-o spre el. Vrei să-ţi îngheţe nasul?

Îşi puse repede masca, aşa că ea nu putu vedea mînia de pe chipul său, deschise uşa şi se năpusti afară.

Vîntul îl lovi, peste faţă cu bucăţi de gheaţă. Hestrond! Doamne de ce Hestround? se gîndea cu dor la căldura colibei, în timp ce privea peisajul sinistru de afară. Se gîndea la cutia neagră care era Imagiconul. Se găsea într-un colţ curat al colibei şi era singurul drum înapoi la...

Dar nu, nu putea să se întoarcă, încă. Erau prea multe lucruri de făcut aici. Cu toporul pe umăr, porni prin pustiul îngheţat spre mlaştina de turbă unde-şi căutau combustibil.

În toate lungile dimineţi, cu vîntul urlînd şi frigul aspru înţepîndu-i chinuitor pieptul la fiecare răsuflare, el tăia şi făcea mormane de turbă îngheţată. Apoi, cînd soarele palid apărea pentru puţin timp, printre norii de gheaţă şi îl vedea deasupra capului, lega un balot, îl urca pe umăr şi pornea spre mizerabila baracă din Hestround.

Hana îi trîntea în faţă un castron de ciorbă şi o bucată de pîine uscată, ce îi spunea dejun.

Mînca în linişte şi apoi se ducea în spatele colibei să-şi petreacă după-amiaza săpînd haznaua. Aceasta făcea să-i pară munca de dimineaţă o cură de odihnă.

Solul era îngheţat de cînd Hestroundul începuse să se rotească în jurul Soarelui său, care nu reuşea să-l încălzească.

Spre seară, spatele şi picioarele îl dureau îngrozitor. Avînd de săpat doar o palmă de pămînt, trebuia să se lase de treabă cînd noaptea venea, şi clătina pe picioare înapoi spre colibă, cu un singur gînd... să doarmă.

Urletul care-l scoase din toropeală părea că vine din cea mai adîncă gaură a iadului.

— Lupii, prostule! ţipă Hana. Sînt după vite. Du-te şi opreşte-i! Dandor se clătină pe picioare, bîjbîi după haine, cînd un alt urlet răsună în noapte. Se întinse după puşca cu laser, în timp ce Hana ţipă din nou:

— Grăbeşte-te! Ăştia pot doborî adăpostul vitelor cît ai zice peşte!

Ieşi afară cu lanterna într-o mînă şi puşca în cealaltă. Îi văzu imediat. Erau doi, unul se ridica pe cele patru picioare din spate, rupînd cu enormele sale fălci şopronul. Dandor putea auzi mugetul îngrozit al vitelor. Se îndreptă prin zăpadă spre dihănii. Una îl auzise şi întoarse ochii roşii arzători în direcţia sa. Se răsuci şi apoi se îndreptă în salturi mari spre el. Luat prin surprindere, nu avu timp să lase lanterna şi să ridice puşca-laser pentru a ochi. Fu nevoit să tragă de la şold şi fascicolul lovi monstrul în umăr. Nu fusese prea bine. Evită corpul uriaş, care se năpusti spre el şi îl distruse capul. Aproape mort, ca şi animalul lovit şi decapitat, se îndepărtă alunecînd prin zăpadă şi împrăştiind singe peste tot. Aproape murise deoarece îşi uitase tovarăşul... îşi aminti numai cînd animalul îl lovi în spate şi-l doborî pe solul înghetat. Monstrul era asupra lui şi el ţipă cînd o gheară îi sfîşie coapsa şi fălcile puternice se îndreptară spre gîtul său.

Lanterna îi scăpase din mînă dar puşca atîrna la şold. Găsi trăgaciul şi trase din toate puterile. Fascicolul laserului lovi coapsa şi piciorul lupului care căzu departe de el, iar el trase din nou. Apoi întunericul se întinse iar peste el.

Cînd îşi reveni, era întins pe o masă, în colibă. Hana şi un om ciudat erau aplecaţi peste el.

— Bine, te-ai băgat într-o încurcătură drăguţă! zise Hana cînd ochii lui se deschiseră.

— Piciorul trebuie tăiat, spuse străinul.

— Eşti doctor? întrebă Dandor cu un glas răguşit.

— Singurul în această parte din Alpha Centaury, spuse omul.

— Durerea... nu poţi să-mi dai ceva pentru durere?

— Ţi-am dat ultima morfină pe care o aveam. Pe Pămînt am fi putut salva piciorul, dar aici...

Făcu un gest neajutorat.

Flăcări imense păreau că-i cuprind piciorul rănit. Dandor tresări şi apoi văzu zîmbetul Hanei în timp ce spunea:

— Fără morfină sau orice altceva, tăiatul piciorului este chinuitor ca iadul, nu-i aşa Doc?

— Am puţin whisky in maşină, spuse doctorul. Îl voi aduce.

Se îndepărtă şchiopătînd iar Hana se apleacă spre Dandor şi-l privi în ochi:

— Este al dracului de dureros, dragule. Tot atît de dureros cît mă durea pe mine cînd tu plecai şi mă lăsai singură. Cînd dispăreai în cutia ta neagră.

— Nu, Hana, nu. Pe tine nu te durea. Tu nu eşti — voia să spună că ea nu era capabilă să sufere. Se opri pentru că nu ştia dacă era adevărat.

— Numai cu un picior nu vei mai fi în stare să te duci singur în locul ăla blestemat, spuse ea. Va trebui să stai aici şi să fii drăguţ cu mine.

— Hana! Nu, tu nu poţi înţelege!

Începu să-i explice, dar reveni doctorul cu un sfert de whisky şi geanta lui neagră.

— Bea repede, spuse omul întinzîndu-i lui Dandor sticla.

Bău mult şi cu sete, dar nu-l ajută prea mult.

— Cred că acum trebuie, spuse doctorul cînd omul deveni inconştient.

— Trebuie să cauterizăm repede ciotul sau pierde singe şi va muri!

Ajută-mă să încălzesc vătraiul, femeie.

Dandor îşi reveni şi prinse privirea Hanei aruncată spre imagicon. Parcă ar fi spus:

— Îmi vei aparţine numai mie. Nu vei mai putea pleca.

Dar nu-i spuse. De ce?

Prin ameţeala produsă de morfină, alcool şi durere, Dandor încerca să înţeleagă... De ce-l trata astfel? Nu putea găsi nici un răspuns.

Şi în timp ce se grăbeau să pregătească fierul cu care să cauterizeze ciotul însîngerat al piciorului său, silueta neagră ca un sicriu a Imagiconului îi umplu ochii şi mintea. Dacă durerea nu ar fi fost deja mai mare decît putea îndura, ar fi avut curajul să se rostogolească de pe masă şi să înceapă să se tîrască spre cutia neagră, lăsînd o urmă de singe în spatele lui. Cutia neagră... Într-un fel ştia că ea prevăzuse o alinare a durerii, o promisiune a siguranţei ultime. O atinse fără să-şi dea seama ce face şi printr-un efort suprem se ridică destul ca să poată atinge cu palma senzorii care-l identificau instantaneu şi asta era singurul lucru din aceste sau oricare alt univers care l-ar fi putut deschide.

Se prăbuşi, mai mult mort decît viu în Imagicon care se închise fără zgomot peste el.

Apoi fu o lumină strălucitoare şi caldă, lume în jurul său şi feţe tinere, strălucitoare, deasupra lui.

— Oh, Dandor, dragule! Dragule! ţipă Cecily, înconjurîndu-l cu braţele ei moi şi calde.

— Iubitule, te-ai întors! şopti Daphne.

— Sîntem atît de fericite că te vedem, murmură roşcata Jerri.

— Eu sînt cel mai fericit, le asigură Dandor, privind în jos spre piciorul său ...la piciorul său întreg, intact, în care nu simţea nici o durere. Mulţumesc Doamne! Mulţumesc Doamne că sînt înapoi!

Imagiconul îşi făcuse datoria. Îşi făcuse din nou datoria! Îl adusese din nou din lumea imaginaţiei din nou la realitate... la minunata, minunata realitate!

Dandor stătea în capul oaselor şi privea în jur, la lumea sa minunată.

Era lumea Pămîntului anului 22 3000, lumea, o sută de ani după CIUMĂ. Ciuma care distrusese genele masculine şi redusese populaţia masculină la cîteva mii şi făcuse fiecare bărbat centrul unui harem de femei dornice să-l divinizeze.

Mulţi dintre bărbaţii supravieţuitori nu mai puteau suporta realitatea. Prea mulţi ani de adoraţie, prea mulţi ani în care avuseseră orice şi oricare femeie pe care o doriseră şi asta se dovedea prea mult pentru ei.

Apoi apăruse Imagiconul, o invenţie ce făcea ca orice lume ar fi dorit bărbatul să i se pară absolut reală. Unii îl folosiseră pentru a crea lumi chiar mai exotice şi minunate decît cea în care locuiau, dar aceasta nu fusese decît un surplus de lucruri minunate care nu avusese decît darul de ai dezamăgi.

Dandor fusese înţelept. Cu Imagiconul său, crease o lume total diferită... o lume a frigului şi teroarei, numită Hertround.

Dandor ştia un mare adevăr.

Cît de bun putea fi Paradisul fără ceva cu care să-l poţi compara?

Fără un gust de Iad din cînd în cînd cum ar putea Omul să aprecieze Raiul?

Traducere: D. MĂNESCU

LA MARGINEA OCEANULUI, UNDE SE TERMINĂ PĂMÎNTUL

OLGA LARIONOVA

Cam la 1500 de km de suprafață, Serghei Volohov se mai întreba încă dacă planeta era locuită. Cei trei sateliți pe care-i depășise păreau artificiali și totuși nici acum nu-și putea face o idee precisă. Întîi să ajungă jos și asta cît mai repede.

A aterizat la o sută de metri de țărmul frămîntat de valurile resacului. Așteaptă o jumătate de oră, temîndu-se că solul se va prăbuși sub greutatea navei sale. Dar nu, totul mergea bine, potrivit aparatelor. Era chiar incredibil. După aceste indicații, obstinat optimiste, putea să debarce fără scafandru. Dar era singur la bord și nu dorea să riște, acum cînd aterizarea se desfășurase fără dificultăți.

În jurul lui „suprafața" era agreabilă. Amuzantă chiar în măsura în care puteau să fie așa marile dune de nisip de culoarea smaraldului de o puritate absolută „Ce continent — gîndi Volohov — și cît de darnic este! Mineralul ăsta bineînțeles nu e format din smaralde, dar trebuie să conțină destui compuși cuproși. Sînt pe aici o groază de minerale polimetalice, fără îndoială! E bizar totuși că băștinașii, dac-or exista, n-au fost în stare să inventeze aparate zburătoare, chiar din cele mai primitive. Nu-i nimic, asta se învață. O să ne ocupăm noi. O să le construim unul din acei giganți metalurgici. Un singur lucru era necesar pentru asta, să repare aparatele de intercomunicații spațiale". Volohov se întoarse înapoi ca să urce la bord. Atunci remarcă o fetiță care mergea pe țărm, desculță, intrînd cîte odată pînă la glezne în nisipul verde. Avea drept îmbrăcăminte două bucăți de stofă albă, în față și în spate, menținute pe umeri de două smaralde atît de mari, încît pe unul singur ar fi obținut, odinioară pe Pămînt, o jumătate de împărăție. Fetița se opri în fața pilotului și-i vorbi cu o voce ascuțită și supărată. Volohov îi surise. Ea reîncepu să-i vorbească, de data asta rar, întrebîndu-l ceva, dacă-și dădea bine seama după sonoritățile vocii ei.

„Mă întreabă de unde vin — gîndi el. Din ce oraș, țară, planetă?"

— Vin din stele — îi spuse Volohov — arătîndu-i cerul. Fetița îi urmări gestul cu privirea și se încruntă ca și cum ar fi vrut să-și amintească ceva șters de timp.

— Zendzi? — întreabă ea pe un ton nehotărît. Volohov o privi descumpănit. Pe tonul stăruitor cu care fetițele își dojenesc păpușile ea repetă două cuvinte, întotdeauna aceleași dar în două limbi diferite. Și tot așa, de vreo 10 ori. Deci, cunoștea 10 limbi! Nu, nu era posibil. O asemenea ipoteză era improbabilă. Plictisită, fetița făcu un gest de ciudă și apropiindu-se deodată îl luă cu mîinile de după gît. Rămase împietrit. Sintericlonul scafandrului scîrțîi sub îmbrățișare. Un val de aer cald și dens îi pătrunse în cască. Cu o mișcare bruscă și mașinală își duse mîinile spre cap. Prea tîrziu! — fetița înălțîndu-se pe vîrfuri i-o scoase deja. Volohov își pipăi scafandrul. Peliculă fină, rigidă. Sutura de la nivelul bazei gîtului, cu deschiderea și închiderea, comandate prin impulsuri codate. Intactă, — joncțiunea, așa cum trebuia. Puțin mai sus, degetele îi alunecară pe marginile tăioase ale unei fisuri. Sintericlonul era tăiat. Un material rezistent diamantului și chiar laserului!

— Ce-ai în mînă? — strigă el uitînd că nu se puteau înțelege.

— Mm?

— Mîinile! — îi strigă din nou Volohov arătîndu-i-le pe ale lui cu palmele în sus.

Îl privi mirată, imitîndu-i gestul. Mîinile îi erau goale.

— Mîinile! repetă ea deodată cu o voce clară, pe același ton de somație.

— Mmm? — și ridică mîna.

— Mîna? — zise Volohov. O mînă.

Fetița dădu din cap și își umezi un deget cu salivă. Într-o clipită fu din nou lîngă el, își plimbă degetul de sus în jos, pe scafandrul care se deschise cu regret parcă și alunecă la pămînt. Volohov își scoase un picior, apoi pe celălalt, lăsînd scafandrul să zacă pe sol.

— Mmm! — zise fetița, vizibil mulțumită. Mîna. Mîinile.

— Piciorul, urmă Volohov, îndîrjit. Picioarele. Capul, un ochi, gura, nasul. Fetița repetă cu are grav.

— Scafandrul — zise el, întorcîndu-se, arătînd cu degetele rămășițele scafandrului.

Fetița încetă să mai repete. Mîna sa, trecea ca un automat de la un obiect la altul, fără să revină niciodată la cele pe care le atinsese deja.

Încetară apoi să numească părțile capului uman și veșmintele, denumiri din fericire simple.

Volohov, totuși, nu avu curajul să verifice dacă fetița reținuse lecția. Acum, se gîndea la modalitatea de a o face să înțeleagă că trebuiau înștiințați adulții.

— A merge — spuse el, străbătînd un flanc al dunei. Fetița îl ajunse, alergînd pe lîngă el. Volohov întinse brațul: Oceanul.

Fetița se opri.

— În picioare! — spuse ea, cu brațele de-a lungul capului și cu bărbia ridicată într-o mișcare comică. Îîm?.

— Eu sînt în picioare, tu ești în picioare, noi sîntem în picioare, explică Volohov, ajutîndu-se cu gesturi agile.

— Mm! — aprobă ea, satisfăcută. Eu m-am așezat, tu te-ai așezat, el s-a așezat. Scafandru!.

— Tu te-ai așezat. Scafandrul e pe sol — răspunse Volohov. Nu-l mai mira nimic, de cînd văzuse ce făcuse fetița cu scafandrul lui spațial.

— Eu, tu, noi, el. Tu... Îîm.

El înțelese.

— Volohov. Ăsta-i numele meu.

— Firat — spuse ea simplu.

Se întoarse spre ocean. Se așeză, cu picioarele alungite de-a lungul benzii de nisip, mustind de apă, din cînd în cînd inundată total de undele marine; micuțele urme lăsate de tălpile ei se umplură repede cu apă.

Volohov se așeză lîngă ea. Ceva se schimbase. Da, se modificase ceva, de cînd ea își spusese numele. Înainte, nu se gîndea decît să-și repare tabloul de comandă, să-i explice fetiței că trebuie să vorbească cu aborigeni adulți... ea trebuind să-i cheme, să-i aducă în fața lui. Încerca, deasemeni să nu se mai gîndească la scafandrul său sfîșiat.

Iată-l acum, surprinzîndu-se gîndind că, al urma urmei, reparațiile puteau aștepta, „convorbirile" deasemeni, cu programul lor riguros — hibrid inimaginabil al matematicii și al tuturor limbilor terestre, hibrid născut în dureri de nenumăratele laboratoare ale „teoreticienilor primului contact", — toate acestea puteau aștepta: — nu mai aveau importanță.

Mai urgent și mai pasionant era pumnul minuscul al Firatei, care se închisese demonstrativ într-o fracțiune de secundă. Se deschidea încet, acum; puțin nisip verzui îi rămăsese în plamă.

— Nisip — zise Volohov, dezamăgit.

Cu un gest viu, Firat închise, apoi redeschise mîna. Își promisese că n-o să-l mai mire nimic și deci nu rămase uimit cînd văzu apărînd în palma micuței, un schelet de crab, care se transformă într-o zdreanță de algă albastră, apoi într-un peștișor roșu cu înotătoarele fremătînd de spaimă.

Volohov spuse — „peștișor roșu" și Firat îl făcu negru, apoi alb; micul și viteazul animal trecu prin toate culorile spectrului și drept răsplată, fu aruncat în ocean.

La un moment dat, așezat pe această plajă pustie, avu sentimentul eternității, înșelat de mersul lent al unui soare, care nu înceta să se ridice într-un mod laborios spre zenit: acasă, pe Terra, seara s-ar fi așternut demult.

— E cald, — îi spuse Firat, — să stăm la umbră.

— Ți-ar conveni o umbră verde?

— Da. Verde, albastră sau neagră, umbră să fie.

Ea îl fixă, atît de surprinsă, încît Volohov se convinse definitiv de incomprehensiunea lor mutuală și totală. Deodată, băgîndu-și două degete în gură, ea emise un fluierat scurt și ascuțit. El surise. Fluieratul îi amintea de Terra și de isprăvile lui de strengar. O formă verde se ridică din spatele unei dune îndepărtate și se repezi spre ei. Crezu întîi că e vorba de un mic aparat zburător, apoi de o pasăre. Văzu în sfîrșit, un animal, un fel de torpilă, care scoase un zgomot ciudat: un „cip-cip" plîngăreț.

— „Îi e frică" — rise Firat. Întorcîndu-se spre ființa stranie, îi vorbi cu o voce mîngîietoare și persuasivă.

Calcanul își agită înotătoarele rotunjite, se apropie timid și începînd să planeze deasupra lor, aruncă o umbră verde și proaspătă. Dintr-odată, respirau în voie.

— E mai bine — spuse Volohov. Dar, trebuie să mă întorc la nava mea. Pentru a o repara.

— A repara? Ea își încruntă fruntea de copil, dintr-o dată înciudată... Vorbește clar!.

Volohov, deconcertat, privi în jurul lui. Găsi o rămurică în apropiere.

— Nava mea — repetă el, netezind nisipul și schițînd silueta unei astronave. E în pană.

Smulgîndu-i bucata de lemn, fetița adăugă rapid desenului niște raze divergente și punctate.

— Radiații? — întrebă Volohov. Nu! Nu te speria. Nu-s radiații. Principiu diferit!.

Ea se ridică și scoase un strigăt lung,

gutural, unul din acele tipete care se lansează spre depărtări. Cel pe care îl chemase se arătă, îndreptîndu-se într-un adevărat galop spre ei, dindărătul celei mai îndepărtate dune. Volohov sări în picioare. Împins de un elan involuntar, o proteja pe fetiță cu corpul său.

Era un urs polar, cu cap rotund și urechi lungi de cîine, sau mai de grabă, un dulău uriaș din specia terra-nova, cu o blană imaculată de urs polar.

Animalul se opri în fața lui Volohov care era încă pregătit să apere fetița ; își coborî capul... și izbucni în rîs. Într-un rîs de om, sincer, de băiat bun ; reflexe aurii îi dansau în fundul pupilelor iluminate de bucurie.

Firat înaintă și articulă ceva ca un avertisment. Din ce spusese, cu un aer sever, Volohov nu prinse decît tonul : nu-i nimic de rîs, nu este un joc, ci un lucru serios. Ea mai adăugă o frază, arătînd cu un gest discret nava lui Volohov.

Animalul îi urmări mișcarea mîinii apoi îl privi pe Volohov. Botul i se deschise și pronunță cîteva cuvinte, într-un mod perfect și distinct. Apoi, plecă printr-o singură detentă a corpului și prin sărituri enorme se îndreptă spre dune.

— Știe să vorbească ?.

— Bineînțeles ! — răspunse fetița, puțin mirată.

— Dar cum se poate una ca asta ?

Ea dădu din umeri : — Eu vorbesc, tu vorbești, el vorbește !.

Asta da răspuns ! Curînd, animalul reapăru. Nu spuse nimic, dădu doar din cap, pentru a confirma că se puteau apropia de navă. Se îndreptă spre aceasta. Firat îl luase pe Volohov de mînă ; ursul mergea pe lîngă ea, capul balansîndu-i-se cu o mișcare monotonă. Ea își ținu cîtva timp mîna pe ceafa îmblănită a animalului ; ca și cum s-ar fi plictisit, sări, ușoară, în spatele ursului, care-și continuă drumul de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat.

— Tatăl meu ! — spuse Firat ; în același moment, Volohov zări un grup de oameni, ieșind din spatele siluetei strălucitoare a navei, mergînd în întîmpinarea lor. Cel care era în frunte, mări pasul și îl întîlni pe Volohov lîngă scara navei.

Bronzat, cu sprîncene negre, îi semăna lui Firat, ca și celorlalți însoțitori ai lui, la fel de bronzați, toți semănînd între ei, așa cum pinguinii le par oamenilor și fără îndoială, oamenii pinguinilor. Primul bărbat o salută pe Firat cu un semn al capului. Ea își înclină cu gravitate căpșorul.

Tatăl ei îl bătu ușor pe urs peste fruntea bombată și plin de aceeași afecțiune, aosstSlA..uu.pe aibg

îl atinse pe Volohov pe umăr. Aici se vorbea puțin și băștinașii erau zgîrciți în salamalecuri. Volohov își înclină și el capul, cum o văzuse făcînd pe Firat, lăsîndu-le gazdelor însărcinarea de a-i pune întrebări.

Și totuși ei nu întrebară nimic. Apropiindu-se de el, pe rînd, îl atinseră toți pe umăr, surîzîndu-i larg. Îl căută din ochi pe numărul unu, pe tatăl lui Firat și îl văzu deodată, urcînd deja la bordul navei, pe scara îngustă. Făcu un pas, hotărît să-l ajungă, se opri apoi, simțindu-și încheietura mîinii strînsă de degetele puternice ale lui Firat.

— Nu ! — spuse ea. Nu, tu vorbești, ei nu înțeleg !.

Volohov își ridică umerii.

A naibii treabă ! Atunci, ce ai vrea să înțeleagă, dacă nu ce le spun eu ?.

— Nava ta. Toți îi vor înțelege limba !

— Și totuși, tu, tu mă înțelegi !.

— Ei nu dispun de timp ca să te înțeleagă !

Trecu o jumătate de oră. Barele inferioare ale scării vibrară deodată și Volohov văzu coborînd echipa de depanatori voluntari. Apropiindu-se din nou, îl bătură fiecare pe umăr, cu un surîs cordial, mîngîiară apoi ursul alb al lui Firat pentru a dispare în sfîrșit, în șir indian, în spatele unei dune de smarald.

— Asta-i tot ! — zise Firat. Poți să-ți iei zborul. Nava nu era stricată. Pur și simplu... nu mai vroia să te asculte. Poți să pleci !

Nu era nici tristețe, nici amărăciune în vocea ei. Se întoarse și merse încet spre ocean.

O ajunse în apropierea apei. Nu-și întoarse capul atunci cînd o chemă.

— Așteaptă, Firat. Nu m-ai întrebat nici măcar de unde vin. Poate că într-o zi tatăl tău și prietenii săi vor dori să meargă pe Terra... planeta unde m-am născut. Ați putea-o face, ce zici ? Ea își clătină încet capul.

— Au prea multe de făcut. Acolo. Făcu un gest spre continent. Și acolo de asemeni — spuse indicînd cerul.

— Atunci, poate vei veni tu, cînd vei fi mare ? Același gest de refuz.

— N-avem nevoie de planeta ta. Nu știți nici măcar... Căuta cuvîntul potrivit. Ca atunci cînd încerci să-ți amintești ceva, pocni din degete : enormi fulgi de zăpadă izvucniră deodată, din neant, pufoși, ca niște flori de crin imense ; se topeau în aer înainte de a atinge solul, în timp ce degetele lui Firat se auerolau brusc cu o strălucire de bronz, apoi cu o orbitoare lumină aurie. Bătu din mîini : un gong uriaș se auzi ca un tunet, deasupra nisipurilor. O clipă după aceea, mîinile sale își reluară aspectul obișnuit.

— Voi nu puteți ! — pronunță ea, domol, ca pentru a-l ruga să o ierte. Voi nu știți...

— Să facem minuni ? — îi sugeră Volohov. Era adevărat, nu putea. Și totuși, dacă vreți, bineînțeles, veniți pe Terra. E planeta noastră. Nu sînt minuni pe la noi ; avem drept revanșă soarele nostru. Nu ca acesta, mic și palid — un ban vechi de argint ; ci soarele nostru seamănă cu mîinile tale, așa cum arătau mai înainte, de aur pur, ca floarea de păpădie. Privește, floarea de care îți vorbesc e cam așa.

Și i-o desenă pe nisipul umed.

Mergeau pe îngusta fîșie, frămîntată de valuri ; Volohov nu mai termina de vorbit, se apleca, desena, păseau apoi peste operele lui, fără să se oprească, își continuau drumul. Și el îi evoca Pămîntul, cu mările sale bătrînd spre verde-albăstriu, uneori părînd roșii sau lăptoase, cu munții cu umbre mari, cu nopțile cu clar de lună, pădurile verzi, pe malul rîurilor liniștite, adormite, cu cerul Terrei, în zori, avînd culoarea delicată a florii de măr.

— Volohov ! — spuse ea deodată oprindu-se brusc. Pentru prima oară, îi pronunța numele.

— Nu trebuie ! Trebuie să pleci !

Bineînțeles, putea să peroreze mult și bine, tot n-ar fi schimbat nimic. N-o va mai întîlni niciodată în cursul periplurilor sale. Pămîntul — îi spusese ea — n-o interesează deloc. Totuși, faptul că lăudase atît de mult timp Terra îl ajutase să-și regăsească tonusul obișnuit. În mod cert, n-avea decît s-o lase în pace și să-și redescopere nava. Simțea de asemenea cît de puțin contau toate acele miracole : scafandrul sfîșiat, mîinile părînd de aur și tot restul.

Firat nu era decît o fetiță desculță, pe care trebuia s-o abandoneze aici, pe țărmurile oceanului, unde se terminau aceste meleaguri necunoscute și își dădea seama că n-o va mai revedea niciodată.

Se aplecă spre fața ei, iar fetița închise ochii. Oricare altă fată de pe Pămînt ar fi făcut la fel. Buzele ei erau reci, uscate. În așa fel încît, după un moment, ar fi dorit să i le atingă cu degetele, pentru a-și da mai bine seama. Dar nu îndrăzni. Mîngîindu-i părul răvășit alese o suviță lungă și fină și i-o răsuci în jurul gîtului bronzat.

Făcu un pas înapoi, se întoarse și se îndreptă spre nava sa.

În spatele lui, Firat rămase încremenită, cu brațele pe lîngă coapse, cu ochii închiși.

Soarele, devenit gri-albăstrui și aflat parcă la capătul drumului său la orizont, se dizolva încetul cu încetul, imobil în bruma cenușie care urca în întîmpinarea sa, de la suprafața oceanului și care răcorea aerul la căderea nopții.

Firat făcu cîțiva pași apoi se opri din nou. Nu, nu era posibil. Ar fi fost incredibil să nu-l găsească.

Se așeză în genunchi și pipăi solul. Valurile veneau și-i atingeau degetele, tăcute și grăbite. Auzi niște pași foarte aproape de ea și își ridică fruntea. Era tatăl ei.

— Nu te-ai întors în oraș. De ce ?

Firat lăsă capul în jos.

— Nu-mi răspunzi, văd.

— Tată, de ce l-ai lăsat să plece ? — întrebă fetița. Cum ai putut să-l lași să plece așa ? Tu, atît de înțelept, atît de priceput, care le știi pe toate, n-ai ghicit că era o ființă ca tine și ca mine ! M-am înșelat, este firesc, nu știu prea multe lucruri. L-am luat drept un animal inteligent, asemănător animalelor mele vorbitoare ; el însuși mi-a explicat că nu știa... să facă minuni, chiar așa s-a și exprimat. „Nu știu să fac miracole". Sînt propriile lui cuvinte.

Începu să plîngă.

— Apoi, mi-a povestit despre planeta lui. Înțelegeam totul dar nu-mi mai aduc aminte nici un cuvînt acum. Prima dată cînd l-am văzut, am încercat limbile a zece sisteme stelare. N-o știa pe niciuna.

— Apoi ? — se interesă bărbatul, discret.

Firat își coborî din nou capul.

— Înainte de a mă părăsi, s-a aplecat spre mine, m-a luat de umeri și atunci, soarele nostru, acest cerc livid, a devenit dintr-o dată imens și atît de strălucitor, de parcă înghițise tot aurul stelelor...

Nu mai rămăsese nimic neschimbat în întreaga lume, în acest univers infinit...

Mici valuri invizibile, se cățărau în întuneric spre tălpile Firatei. Marea urca.

— Mi-a lăsat pe aici, pe undeva, un desen, drumul către steaua sa. Chiar pe nisip, lîngă ocean.

Întinse mîna și un licurici i se aprinse în palmă, ca o luminiță slabă coclită ; suflînd asupra insectei o reanimă și înălțînd mica minune deasupra capului se îndepărtă pe cărarea umedă de nisip, netezită de valuri.

Traducere de CRISTIAN TAMAȘ

1. Se observă în perioada contemporană, la tinerii creatori de S.F., o tendință de reinterpretare a miturilor. Iată însă că, încă din 1942, Vlad Mușatescu, binecunoscutul scriitor de romane umoristice, publica la editura A B C din Craiova romanul „pentru copii și tineret" „Bobby Felix Făt-Frumos și motocicleta B.M.W.", în care tratează într-o nouă și originală manieră basmul (poate cel mai frumos basm al românilor), „Tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte".

De la început este localizată în timp și spațiu acțiunea romanului. Acesta debutează astfel : Nu a fost odată ca niciodată, ci a fost acum cîțiva ani, căci dacă ar fi fost mai de mult, nici nu s-ar mai fi pomenit de vremurile acelea și de acele întîmplări (...). Acum douăzeci și cinci de ani, era într-o țară vecină cu a noastră un Împărat și o Împărătească, amîndoi tineri și frumoși.

Însă cei doi erau tare supărați pentru că nu puteau avea copii. Aflînd ei din ziar că la București ar trăi un doctor tare priceput, îl caută și acesta le dă medicamente astfel încît Împărăteasa cade grea. **Dar copilul, înainte de a se naște, se pune pe un plîns teribil și nu se mai oprește decît atunci cînd tatăl lui, împăratul, îi promite „tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte".** Abia atunci copilul tăcu și se născu, iar seara la radio speackerul anunță în lumea întreagă întîmplarea.

Autorul folosește în romanul său o recuzită modernă. Astfel, cînd pleacă de acasă Bobby Felix Făt-Frumos e îmbrăcat în uniformă de motociclist, cu revolverul la centură (...) **Mai înainte, mergînd în garajurile împărătești, dintre o mulțime de automobile Ford, Fiat, Bugatti, Chevrolet, Packard, Mercedes, Opel,** toate noi nouțe și îngrijite **el alege** o motocicletă urîtă, nevopsită, ruginită și ca vai de lume, **care însă glăsuiește** (— Ce poruncești stăpîne ?) **și gîndește** (Motocicleta B.M.W. căzu pe gînduri și se gîndi cam vreun ceas întreg) **ca o ființă umană, devenind povățuitorul și ajutorul său de neprețuit** (— Dar nici nu trebuie să-ți închipui Bobby Felix Făt-Frumos că am să te las singur să întîmpini tot felul de pericole de moarte. Eu am să fiu cu tine peste tot și mereu, fără să te părăsesc.)

Bobby Felix Făt-Frumos se pregătește de plecare. Cere de la tatăl său un revolver automat, o carabină Manlicher, cartușe și o uniformă trainică din cea mai tare stofă. **În același timp** îngriji și de motocicleta B.M.W. O spălă cu gaz de o făcu să lucească ca oglinda, îi puse frîne noi, îi puse cauciucuri noi și o șea nouă. În atașul motocicletei B.M.W. puse munițiile, hrana și mitraliera (...)

Pentru a putea purcede la marele drum, el trebuie însă să fie pregătit la suflet, să ai curaj, să ai putere, să ai deșteptăciune și dibăcie, **după cum îl povățuiește motocicleta B.M.W. Pentru aceasta, continuă ea,** trebuie Făt-Frumos ca timp de un an de zile să cauți să treci prin toate primejdiile, prin toate pericolele și să le cauți cu lumînarea aprinsă.

Numai bine se întîmplă că, în America de Sud, se află Trinidad, un inginer cu diploma luată în Germania, la cea mai mare școală de inginerie, care a fugit dinaintea războiului de la 1914 într'o țară de acolo, numită Ecuador. **Acest inginer** era un om tare rău și voia să se răzbune pe lumea întreagă.

El găsește, descifrînd un manuscris incaș, vechi de două mii de ani, o mașină care merge, ucide și nu se vede, „Incabolidul", care era ca un fel de rachetă, torpilă mare de metal, de 10 metri lungime și 3 metri lățime, putea foarte ușor ca un om să aibă loc într'însa. (...) Pe pereți se vedeau o sumă de rotițe și manivele de tot felul, cu tot felul de cadrane. O masă se afla în vârful „Incabolidului". Pe ea se zăreau tot felul de pergamente scrise în limba vechilor Incași (...) Înăuntru se aflau trei motoare care produceau trei raze. Una făcea „Incabolidul" invizibil, adică nevăzut, alta putea, plimbată peste o întindere de doi kilometri să facă ca oricine ar fi vrut să se apropie de „Incabolid" să fie ținut la distanță (...) A treia rază era cea mai periculoasă, ea omora orice ființă vie pe o distanță de 2 kilometri. Mai era încă un motoraș mic, cât un ceas, care făcea ca „Incabolidul" să sboare mai repede ca un avion.

La bordul aparatului său, inginerul Trinidad pornește spre Europa, nutrind gînduri de ură și distrugere. Îi apare însă în cale Bobby Felix și motocicleta sa, are loc o luptă crîncenă deasupra oceanului, care se termină, bineînțeles, prin moartea inginerului și distrugerea „Incabolidului".

Acum, eroul nostru este pregătit să plece în căutarea „tinereții fără bătrînețe și vieții fără de moarte".

El dădu drumul motocicletei B.M.W. și eși pe poarta palatului ca vântul, cu 70 km pe oră. (...) Și apucînd calea sudului a mers pînă a ajuns în Africa și acolo în deșertul Saharei.

Mai înfruntă, în treacăt, pe negrul Bozambo, regele elefanților, cât un munte de mare, **și pe Bagumba, fratele acestuia, rege al hipopotamilor, îi biruie și, în sfîrșit,** după ce trecură prin marea și groaznica pădure dela mijlocul pământului, ajunseră într'un pustiu mare, care se chiamă Kalahari. **La hotarul acestuia găsi un castel făcut numai din diamante, păzit de cele mai groaznice fiare care există în Africa, în care locuiau trei surori,** una mai frumoasă decât alta și tot atît de tinere. **De la acestea Bobby Felix află povestea „tinereții fără bătrînețe și viață fără de moarte" :**

Acum vreo două mii de ani, era un continent mare și bogat care se numea Atlantida. Acesta era locuit de un popor viteaz de rasă albă. Ei cuceriră multe pământuri și făcură colonii și aici în Africa. Făcură mine de diamant și de aur pe care îl transportau în țara lor. Ei trimiseră oameni destoinici care supravegheau lucrul negrilor ce lucrau în minele de aur și de diamant. Sute de corăbii veneau în fiecare lună să încarce bogățiile adunate. Dar odată nu mai veniră. Și nu veniră nici luna următoare, nici luna cealaltă. Nu mai veniră de loc. La vreo șase luni după aceia, se văzu pe plaja din fața coloniei un cadavru de om adus de valuri. Era un atlantid. În sânul lui se găsi o hârtie pe care scria că Atlantida pierise sub valurile oceanului și că dispăruse cu totul.

Atunci generalul Palaghera, care era părintele nostru, trimise vorbă din castelul acesta de diamant, căci el era mai mare peste toată Africa, să vină cu toții acolo Dar mulți muriră pe drum mâncați de fiare și omoriți de negrii care se răsculaseră. Atunci nu rămaserăm decât noi singure cu părintele nostru. El era un mare savant. Inventă niște raze, care făceau ca pe o întindere de 7 km nimeni să nu moară și să îmbătrînească. Însă, tocmai când fu gata invenția se intoxică cu un metal necunoscut pînă atunci pe care îl descoperise el, cu un aparat numit radium. Și noi de atunci trăim singure, fără să putem ieși din castelul nostru de diamant, căci cum am trece de întinderea peste care razele au putere, am muri imediat făcîndu-ne praf și pulbere.

Bobby Felix Făt-Frumos se căsători cu Atlanta, cea mai mică dintre surori și trăi mulți ani fericiți împreună cu ea și cumnatele sale. Pînă într-o zi când, urmărind o gazelă, trecu de hotarul razelor veșnice și îl cuprinse dorul de țară și de părinții săi. În ciuda rugăminților soției sale, el hotărî să se întoarcă acasă.

După două zile de drum, ajunseră pe locurile care înainte erau ale tribului condus de Bagumba, regele hipopotamilor, acolo găsiră orașe mari numai cu blokhausuri, pădurile fuseseră tăiate și erau cultivate cu cafea, bumbac și alte plante care cresc în Africa. Marea pădure equatorială dela centrul pământului, nu mai există (...) El mergea pe motocicleta lui B.M.W. dar lumea cealaltă nu mai mergea cu motociclete, cu automobile și cu avioane. În anul 2217 se mergea cu racheta, cu aerometeorul și alte mașini care lui i se păreau înspăimântătoare (...) Și când ajunse pe locul unde fusese capitala țării lui, nu mai găsi decît un mic oraș de provincie ; un mic târgușor, cu case puține și oameni puțini. Dintr'o stradă văzu că vine un șir de oameni, care nu vorbeau limba lui ci alta străină, însă în fruntea lor era unul care vorbea limba lui.

— Rogu-te, Domnule, cine sînt oamenii aceștia de nu mă pot înțelege ?

— Sunt niște americani și englezi veniți să vadă ruinele palatului regal al lui Bobo Împărat.

Bobby Felix, care îmbătrînise de abia își mai putea tîri picioarele, merse la ruinele palatului tatălui său și sub vechiul tron de metal găsi o ladă despre care călăuza spunea că nu poate fi deschisă de nimeni de 300 de ani. **El însă o deschise cu ușurință și din ea ieși** o arătare fără față și vârstă **care era chiar moartea lui. Aceasta îi spuse doar atît :**

— Haide !

Iar corpul lui rămase jos și arătarea nevăzută pentru vizitatori care se uitau cu gurile căscate la moșul acela ciudat, se îndepărtă cu sufletul lui Bobby Felix Făt-Frumos.

Atunci un american se apropie de trupul acela rostogolit pe pământ și îl atinse cu degetul. Parcă ar fi fost de funingine, așa se făcu praf și țărână și se amestecă la olaltă cu pulberea de pe jos.

Din el nu mai rămase decât un pumn de țărână, pulbere și praf.

Și el care căutase „Tinerețea fără bătrânețe și Viața fără de moarte !"

DODO NIȚĂ

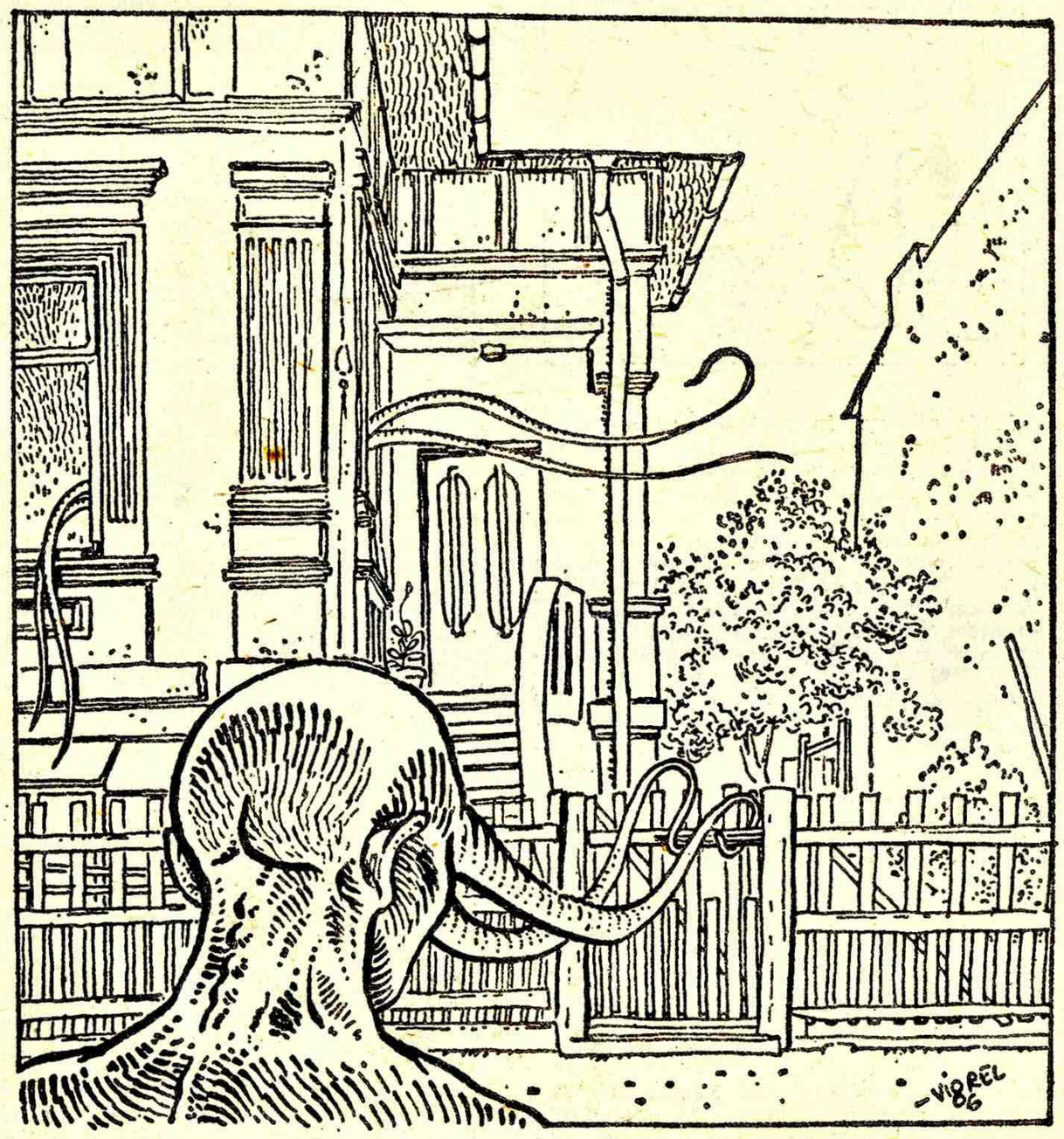

RADU HONGA

povestiri cu mutanti

Robert încă nu-şi putea da seama dacă ceea ce făcuse era bine sau nu. Acum era însă prea tîrziu : fata se găsea în camera sa şi nu mai avea rost s-o dea afară. O privi : goală arăta bine, un trup de sportivă, foarte bine întreţinut şi părul blond, lung pînă la jumătatea spatelui, îl făceau să nu mai regrete cu atîta înverşunare că-şi desconspirase ascunzişul. Era în oraş de trei zile şi pînă acum nu se lăsase sedus. Ştia că duşmanii folosesc orice mijloc pentru a-l depista şi asta îl ţinea mereu în stare de alarmă.

Astă seară fusese imprudent şi o acostase în holul hotelului. Undeva, în creier i se aprinsese un beculeţ de alarmă, care se stinsese repede din cauza alcoolului şi imediat intraseră în vorbă. Fata părea o sălbatică. Toată seara îl privise cu indiferenţă şi-i răspunsese în silă, fapt care-l întărîtase şi mai mult. Doar cînd îi propuse să-i arate camera, aluzie idioată, pentru că orice individă şi-ar fi dat seama că numai dintr-un singur motiv putea fi chemată acolo, i se păruse că în ochi îi citeşte un dram de interes. Imediat interesul fetei scăzu, dar nu-l refuză. Acum Robert stătea pe marginea patului privind-o printre gene şi concentrîndu-se pentru a-i putea citi gîndurile. Nu reuşi.

Încercarea sa se lovea într-una de un zid prin care nu putea trece, în ciuda eforturilor considerabile pe care le făcuse. Renunţă şi-şi turnă un pahar de scotch cald, pe care-l scuipă însă, după prima înghiţitură.

Se sculă şi se duse în baie să se bărbierească. Mai întîi dădu drumul la duş. Fata deschise ochii. Îi văzu umbra desenată pe peretele de sticlă al camerei de baie şi şi-i închise la loc. Nu putea să riste. Rămase nemişcată, în aşteptare. Auzi gîndul lui Robert „la dracu cu toate presupunerile, e o tipă bine şi atît." Dar de ce nu pot să-i găsesc codul telepatic ? Se poate să nu aibă ? Hmm, imposibil, practic imposibil. În sfîrşit..." Încercă să nu se mai gîndească la nimic şi deschise brusc uşa băii. Fata era în aceeaşi poziţie.

„Hmm, îşi spuse Robert. E ceva nefiresc în nemişcarea asta. E aproape ca o pîndă. Ar fi trebuit să se mişte de cînd am plecat din cameră. Curios..."

Parcă citindu-i gîndurile, fata se întoarse spre el cu ochi somnoroşi şi se ridică sprijinindu-se într-un cot. Apoi se trezi, îl privi parcă nerecunoscîndu-l şi-l fixă cu uimire.

Robert urmărea scena cu interes încordat.

Fata se privi, îşi dădu seama că este dezbrăcată şi, parcă ruşinată, se acoperi cu cearceaful. Zîmbi prosteşte. Robert făcu la fel.

— Bună dimineaţa, i se adresă fetei, încercînd să pară liniştit. Nu e bine, s-a mişcat la comandă, gîndi.

— Cît e ceasul ? întrebă ea.

— Opt. Mergem să mîncăm ? întrebă Robert terminînd rasul şi dîndu-se cu spray. Să nu te speli pe dinţi, avem ceva jos cu care să faci gargară, că la altceva tot nu-l poţi folosi.

— Eu sînt gata.

În acel moment Robert auzi semnalul. Se opri lîngă uşă şi-şi duse mîna la frunte. Gestul său acoperi tresărirea fetei, pe care altfel ar fi observat-o cu siguranţă.

— O clipă, trebuie să-mi iau nişte bani.

Se apropie de şifonier şi îl deschise, prefăcîndu-se că nu găseşte ceea ce căuta. Fata îl aştepta liniştită.

„Mănîncă, dă-i drumul ăleia, urcă-te într-o maşină şi vino pe şoseaua 39 la borna 22. Acolo se face un drum de ţară. Intri pe el şi aştepţi. În rest, ştii să te descurci.

— O.K.

— Avem încredere în tine. Şeful te aşteaptă. Terminat.

— O.K. Pe curînd".

— Hai, ce faci ? întrebă fata din pragul uşii.

— Imediat. Ştii, îi ţin ascunşi deobicei şi pînă-i caut...

— Pierd ocazia de a mai face o gargară, zise ea zîmbind.

— Nu-mi permit să-ţi răpesc o asemenea plăcere.

Au coborît în micul restaurant şi au luat micul dejun. Mîncau în tăcere. Abia după ce sorbi o înghiţitură din cafea şi-şi aprinse ţigara de la bricheta lui Robert, fata spuse :

— Îţi mulţumesc pentru ultimele ore şi pentru asta. Făcu un gest larg arătînd masa. Acum trebuie să plec. Poate, cine ştie, ne mai întîlnim, astă seară, sau altă dată.

Îşi stinse ţigara, se ridică, îşi atîrnă neglijent geanta pe umăr şi în trecere mîngîie uşor părul lui Robert.

El o privi cum se îndepărtează, îşi termină apoi cafeaua şi după ce mai turnă una se gîndi că pe undeva trebuie să existe o fisură. Simţea nelămurit şi nu-şi putea da seama unde s-ar putea găsi. Ar fi trebuit să-şi ceară el scuze că nu puteau rămîne împreună pînă la prînz, aşa cum conveniseră ieri şi cînd colo, ea îşi modifică planul cu cea mai mare dezinvoltură...

Plăti şi ieşi în stradă. Soarele se ridicase şi era o vreme minunată pentru plimbare. Plecă agale, pînă la primul garaj de închiriat automobile, ceru un Ford model 57, mai puţin bătător la ochi, îl închirie pentru o zi şi porni spre ieşirea din oraş. Mai opri la o dugheană de unde-şi cumpără un pachet de Camel, apoi porni mărind viteza. După o jumătate de oră gonea pe autostrada 39. Începu să numerel bornele : 56, 55, 54... O camionetă trecu în goană pe lîngă el. „E nebun, îşi spuse Robert privind tabloul de bord. Dacă eu merg cu 80 de mile, el cu cît dracu aleargă ?" Privi în spate. Nu fusese urmărit.

Pînă aici totul e bine. Să vedem de acum înainte. Văzu pe dreapta indicatorul pentru drumul nepietruit, care după nici 100 de metri se înfunda în pădure. Opri motorul după ce-şi ascunsese maşina în spatele unor tufe ce o ascundeau de privirile celor din şosea. Îşi aprinse o ţigară. Aşteptă. După un sfert de oră, acesta era termenul, coborî din maşină şi porni prin pădure. Helicopterul trebuia să fie mai departe, la un kilometru de şosea, într-o mică poieniţă. Mergea fără să se gîndească la nimc. Aproape pe locul stabilit încercă să ia legătura telepatică cu ai săi, dar nu reuşi. Mai încercă o dată. Nu-i răspunse nimeni. Să fi venit prea devreme ? — se întrebă ascultînd foşnetele pădurii. Ajunse în poiana unde trebuia să fie helicopterul. Nimeni. Mai făcu doi, trei paşi şi-şi aprinse o ţigară.

Simţi primejdia. Atît de aproape de el încît tresări speriat. În spatele său auzi foşnetul crengilor date la o parte, în dreapta şi în stînga sa, de zeci de mîini nevăzute. Nu se întoarse. Privea spre cei trei bărbaţi mascaţi care se apropiau din faţă. Zări pistoalele din mîinile lor şi-şi dădu seama că intrase în capcană. „Poate că am venit primul, încercă să gîndească, poate reuşesc să mă salveze ei". Măştile negre îl enervau. „Ce dracu', n-au curajul să se arate la faţă ?" îşi spuse, aşteptînd să ajungă lîngă el. Privi peste umăr. Şapte sau opt indivizi, cu aceleaşi măşti pe feţe şi cu automate în mîini, îl înconjurară în tăcere. Unul din cei trei se apropie mai mult şi îl percheziţionă. Îi luă arma şi se dădu la o parte.

— N-are rost să te gîndeşti la vreun ajutor, spuse cel care fusese la mijloc. Eşti ultimul. Ceilalţi sînt acolo, spune arătînd spre marginea opusă a poienii — şi te aşteaptă.

— Ştiu ce vreţi să faceţi. Dar de ce nu încercaţi să vă gîndiţi şi la noi. Voi, telepaţii, v-aţi gîndit să plecaţi din ţară şi să vă stabiliţi altundeva, unde să puteţi acţiona în voie, poate să şi stăpîniţi, nu ? Dar noi, noi ce să facem ? Ar fi trebuit să ştiţi că şi noi sîntem telepaţi, că vream ca şi voi să punem mîna pe putere, dar, din păcate sîntem nevoiţi să stăm ascunşi, să fugim de oameni. Iar voi, ca nişte ingraţi ce sînteţi, eraţi în stare să ne lăsaţi aici, legaţi de mîini şi de picioare. Norocul nostru cu... Nu apucă să termine fraza şi tufişul din stînga lui Robert se dădu la o parte ca să lase să apară o fată frumoasă, blondă, cu un trup de sportivă bine întreţinut.

Era singura care nu purta mască. Robert o privi puţin surprins. Ar fi trebuit să-şi dea seama, mişcările acelea ca la comandă...

Cine erau cei ce putuseră zădărnici un plan perfect, prevăzut pînă în cele mai mici amănunte ? Da, voiseră să plece într-o ţară mică, în care puteau ajunge uşor la conducerea statului şi unde nici un om normal nu le putea sta în cale. Nici unul. Şi, cu toate astea, aici... strînse buzele, intrigat şi nemulţumit şi-l privi fix pe cel care vorbise pînă atunci.

— Cine sînteţi ? întrebă

— Chiar nu ştii ? veni răspunsul puţin mirat.

— Nu ştiu. Şeful său îi atrăsese atenţia că sînt urmăriţi, dar nu-i spusese cine sînt urmăritorii.

— Mă mir ! Sir William, şeful vostru, ştia de mult de existenţa noastră. Curios că nu ţi-a spus nimic. În sfîrşit, dacă eşti chiar aşa curios, oricum, pentru tine nu mai are prea mare importanţă. Va trebui să te obişnuieşti cu prezenţa noastră, pentru că vom pleca împreună, dacă vom mai pleca !

Îşi scoase masca şi Robert se dădu îngrozit un pas înapoi. Ochi de lup îl priveau fix şi botul deschis îşi arăta colţii, în timp ce ţeava pistolului îi pîndea fiecare mişcare.

MICHEL JEURY

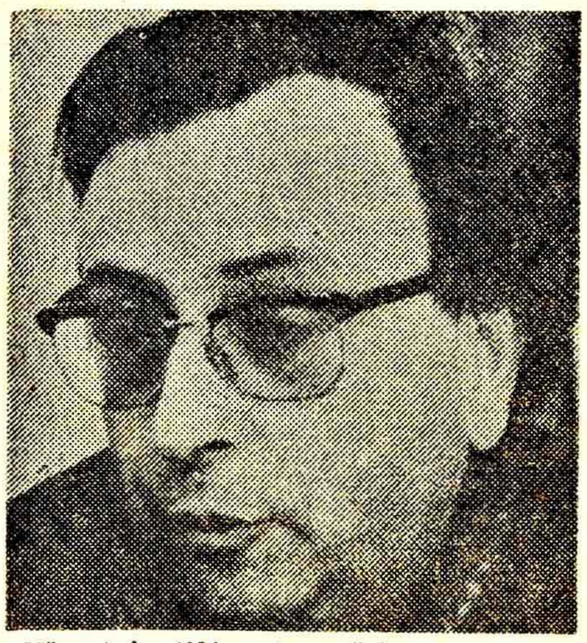

Născut în 1934, este astăzi recunoscut ca unul dintre cei mai importanţi autori de literatură SF francezi.

Se lansează în 1960, cu două romane semnate cu pseudonimul Albert Higon : Aux étoiles du destin (Stelelor destinului) şi La machine du pouvoir (Maşina puterii).

Împreună cu F. Carsac şi C. Henneberg, alături de care, temporal, mărşăluiesc în plutonul literar, P. Curval şi P. Barbet, care îi urmează, tînărul Higon — care primeşte în 1960 premiul Jules Verne — face parte din acea generaţie franceză care descoperise vîrsta de aur a SF-ului american şi se avînta pe urmele acestuia cu un space-opera de calitate.

Urmează apoi treisprezece ani de linişte în care, recunoaşte el însuşi, încearcă „o grămadă de meserii, deloc vesele, care cereau fie portul unei cravate, fie pe acela al unei perechi de cizme" : agricultor, comis-voiajor, funcţionar... pînă în 1973, cînd, lăsînd de-o parte pseudonimul, publică sub numele de Michel Jeury romanele Le temps incertain **(Timpul nesigur), primul din seria noilor sale succese, urmat de** Les singes du temps **(Maimuţele timpului) în 1974 şi** Soleil chaud, poisson des profondeurs **(Soare cald, peşte al adîncurilor) în 1976. Aceste trei romane, afirmă Gerard Klein, „îşi au locul pe primul raft al SF-ului, alături de** Ubik **de P. K. Dick şi de** Stand on Zanzibar **de John Brunner" şi sînt creaţia unui scriitor incontestabil. Cu un stil şi o viziune cu totul originale, romanele creează, în trei tablouri, un portret halucinant al viitorului apropiat al societăţii de consum, hipersistem psihiatric în care individul pluteşte în derivă, datorită percepţiilor deformate de drogurile cronolitice, în căutarea cauzelor alienării sale.**

În primul volum se pune întrebarea : există atîtea universuri cîţi indivizi există? În universul anului 2060 trecutul şi prezentul se destramă şi devin „incerte" sub acţiunea cronolizei — fenomen ce permite, datorită unui drog psihic, călătoria în timp, prin „locuirea", timp de o clipă, a corpului unui om dintr-o altă epocă. Primele experienţe, însă, rup urzeala temporală şi lovesc în firavele echilibre politice. Blocul Harry-Krupp-Hitler ,deşi prăbuşit în 1998, reapare în viitor, combătut de psicronauţi, care, vrînd să îndrepte istoria, încîlcesc totul într-o infinitate de universuri neclare şi fantomatice în care realitatea individului devine din ce în ce mai puţin posibilă.

„— Vom continua lupta în universul interior, spusei eu.

— E posibil ? întrebă ciobăniţa.

— E posibil.

— Dar cum ?

— Ne vom bate cu visele noastre !" — iată problema pe care o ridică cel de-al doilea roman, fuga din faţa alienării viitorului şi a dependenţei faţă de o lume fărîmiţată, de neînţeles. Dar unde să fugi ? Nu există alt refugiu decît în interior, abandonînd drogurile cronolitice şi fantasmele lor.

Ultima manifestare a viitorului, infernal, suprapopulat şi multinaţional, iată subiectul celui de-al treilea volum al trilogiei. Terra anului 2039 nu se mai suportă : „Psihiatrii spitalului Garichankar au fost primii care au definit sindromul lui Hood — soarele cald — şi sindromul lui Boldi — peştele adîncurilor — ca două aspecte ale unei soluţii schizofrenice cu repercusiune somatică totală... Omul e terorizat de răceala absolută a civilizaţiei hipersistemelor, visează că e departe de locul acela, undeva sub un soare cald ; şi începe să se bronzeze. Astfel se prezintă boala lui Hood. Cît despre „peştele adîncurilor", putem considera că omul încearcă să-şi transforme corpul într-un fel de scafandru invulnerabil, să se închidă în el însuşi pentru a deveni un animal al vidului şi frigului ; e stupid, dar e măreţ. Precum o scoică ce-ar vrea să meargă".

În timp ce sindromul psihiatric face ravagii, societăţile multinaţionale se înfruntă într-o ultimă luptă disperată.

Din acest moment, Jeury se va bate pe toate fronturile, reluîndu-şi vechiul pseudonim, rezervat acum unor opere mai simple (ceea ce nu înseamnă mai puţin reuşite). Les animaux de la justice **(Animalele dreptăţii) — 1976, înfăţişează extratereştri şi pămînteni căutînd o posibilă alianţă, în timp ce** Le jour des voies **(Ziua drumurilor) — 1977, este o reflecţie asupra celor două mari tentaţii ale puterii : temporalul şi spiritualul.**

Din ce în ce mai prolific, Jeury se înscrie în istoria genului SF cu romane valoroase : Poney-Dragon **(1978),** L'Univers ombre **(Universul umbră — 1979),** Le territoire humain **(Teritoriul omenesc — 1979), pentru care primeşte Marele Premiu al Convenţiei franceze din 1980,** Les Yeux geants **(Ochii uriaşi — 1980) — Marele Premiu al Convenţiei franceze din 1981,** L'Orbe et la roue **(Sfera şi roata — 1982) — premiul Apollo 1983.**

V. P.

SIMULANT!

Michel Jeury

— Simulant ! Simulant ! făcu apelul o voce melodioasă şi perfect androgenă.

— Don Lorsan, Ascult.

— Simulant ! Simulant !

Don îşi scrută în semiobscuritate cadranul luminos al cronoului.

— 26 iunie 2048. Ora 23 şi 31 TAS. Ascult.

— Simulant...

Vocea părea să provină de la o sursă mobilă care se depărta, apoi se apropia de microfon, urmînd un ritm bine stabilit.

— Ford-contact.

— Ascult.

— Centrul de simulare numărul unu. Archeville.

— Don Lorsan în misiune de simulare totală. 26 iunie 2048, ora 23 şi 32. Ascult.

— Ford-contact zero patru. Simulant ! Simulant !

— Don Lorsan ascultă Ford-contact zero patru.

— Operaţiunea programată 1026 R. Repetaţi.

— Operaţiunea programată 1026 R.

— Destinaţia Telemaca.

— Destinaţia Telemaca.

— Plecarea ora 23 şi 40 de minute.

— Plecarea ora 23 şi 40 de minute.

— Destinaţia Telemaca.

— Destinaţia...

— Simulant...

Creierul uman este de o atît de mare complexitate încît poate fi comparat cu universul însuşi. Este poate o imagine genetică a universului. Evoluţia ar fi atunci o tentativă a Universului de a se reproduce. În acest caz, creierul uman ar trebui să fie capabil să recreeze la rîndul său un univers. Şi simularea fordală ar putea să devină faza ultimă a acestei operaţiuni începută în urmă cu cîteva miliarde de ani.

Don Lorsan nu avea decît o singură posibiltate de a scăpa de Father Muller şi de scumpele lui experienţe : să ajungă la Puţul de umbră 14. Trebuia însă să-şi împartă sufletul cu colonelul Lorsan de la Securitate şi era o încercare groaznică. Nu numai că şeful Securităţii din Telemaca era un personaj odios — Don avea obiceiul să se încarneze în personaje odioase : era specialitatea lui —, dar colonelul cunoştea o realitate pe care Don nu voia cu nici un preţ s-o afle.

„Zero-patru, bătrînul meu Zero-patru, dragul meu Zero-patru, te implor, cheamă-mă înapoi. Cheamă-mă înapoi imediat, cît mai e timp. E ceva aici... ceva care... nu e în regulă ! Se întîmplă... Zero-patru Zero-patru !“

— Simulant ! Simulant !

— Simulant cheamă Ford-contact zero-patru.

— Simulant ! Simulant ! Ford-contact zero-patru cheamă Don Lorsan, misiune de simulare totală...

— Don Lorsan, ascult.

— Simulant! Simulant! Program 1026 R. Totul e în regulă.

— Don Lorsan cheamă Ford-contact zero-patru. Se întîmplă ceva anormal. Eu...

— Simulant ! Simulant !

În jurul Puţului de umbră 14, soldaţii grupelor de asalt şi copoii K, porniţi în căutarea lui Don Lorsan, se înfruntau între ei prin labirintul Telemacăi. Ce era oare Telemaca ? Un oraş ? O planetă ? Un satelit artificial uriaş ? Don Lorsan habar n-avea. Ce importanţă avea ? Telemaca era universul !

Grupele de asalt păreau acum să aibă un net avantaj şi K-urii se retrăgeau încet. Deci, dacă nu va ajunge repede la puţul de umbră, colonelul Lorsan de la Securitate nu va întîrzia să cadă în mîinile S.A.-urilor sau ale copoilor lui Kanashiwa. Prizonier al coşmarului programat, fugea de-a lungul unui culoar alb, ca zăpada, şlefuit, străbătut de fulgerătoare descărcări electrice. Un miros de praf, de ozon, de ulei ars şi de metal cald îi umplea nările şi îi provoca în gît o curgere înţepătoare de histamină. În plămîni i se strecura aerul greu al ororii. Fugea. Cizmele izbeau metalul cu un zgomot de bilă spartă.

Luminiscenţa unui alb aproape mov, dispus radial pe ziduri şi tavan, făcea să strălucească uniforma gri-argint a colonelului Lorsan. Don avea impresia că e un electron aruncat de-a lungul unui fir conductor. Îşi strîngea arma în mîna dreaptă : un tredent spitfire ale cărui ţevi puteau să arunce simultan roşu ce muşcă, sfîşie şi omoară... Partea de sus a culoarului se pierdea într-un orizont inaccesibil, unde se întîlneau spaţiul şi timpul, devoraţi de rugina albă. Un zgomot de abur urca ţîşnind din maşina de cristal. Alerga. Voi ajunge la intersecţia 14 şi o voi apuca pe calea ce duce la puţ. Repede, repede. Puţul de umbră. La nava sincronă ! Dacă trag în mine, voi urla. Voi urla atît de puternic încît universul va exploda şi eu...

Cu capul plecat, alerga prin lumina alburie. Culoarul era una din cele o sută de mii (sau o sută de milioane) de căi ale planetei Telemaca (presupunînd că Telemaca era o planetă). Ajunse la intersecţie. Ceaţa electrică îşi pulsa în aer undele goale. Lui Lon începu să-i fie sete. Ar fi baut bucuros un pahar cu apă rece, un pahar de aur acoperit de chiciură. Se opri, gîfîind, căută din ochi cerul absent. Cer absent. Privi la dreapta, la stînga, la picioare, departe înainte. Nici un duşman. Dar asta nu înseamnă nimic. Soldaţii sau copoii pot să răsară oriunde, oricînd. Don se forţă să-şi stăpînească panica ce-l încolţea, ca întotdeauna, în momentul în care trebuia să fie ajuns de urmăritori. Dar mai avea încă o şansă.

Drumul din stînga părea mai îngust şi de un alb mai atenuat. Poate că ducea la puţul de umbră. Se rătăcise din nou în labirint. Hotărî s-o ia spre stînga, dar colonelul Lorsan de la Securitate nu era de părerea lui. El cunoştea bine Telemaca şi hotărîse să apuce calea din dreapta. Don rezistă alter-ego-ului său. Senior al Sicronicităţii, Conştiinţa 3 ! E periculos, ei sînt aici, o simt, o ştiu. Nu-mi pasă ! răspunse colonelul. Puţul de umbră e în partea aceasta. E singura mea şansă...

La navă ! La navă !

Don I se deşteptă exact în mijlocul coşmarului programat şi luă cunoştinţă de situaţia sa : era prizonierul unui alt destin — un destin complet ininteligibil. Nimic nou ! Îşi petrecea viaţa fugind prin culoarele planetei Telemaca (presupunînd că era o planetă). Simulanţii din Archeville nu încetau să exploreze viitorul şi celelalte prezenturi. Atunci cînd o secvenţă părea interesantă şi bogată în perspective de dezvoltare — ceea ce simulanţii nu ştiau niciodată — reţeaua fordală încerca să scoată de aici maximul... Zero-patru voia, fără îndoială, precizări asupra loviturii de Stat a generalului Gruber, căderii Preşedintelui Palawa şi războiului ciudat ce se dădea în culoarele Telemacăi între S.A. ai lui Father Muller şi copoii lui Kanashiwa. Iată de ce Don Lorsan primise personalitatea factice a colonelului Lorsan, amestecat îndeaproape în aceste evenimente.

Father Muller îşi frecă cu un gest senzual mîinile-i lungi, înmănuşate în negru.

— Putem primi cincizeci de mii de prizonieri pe planeta Forgeron. Dar mă tem de K-uri. Nu vreau mai mult de o mie, incluzînd tot : bărbaţi, femei, copii. Numai că avem multă bătaie de cap ca să-i identificăm. Generale, întreabă-l pe Tchang dacă au vreun mijloc sigur de a deosebi sectanţii zeului Kanashiwa, pe Telemaca.

Sunetgraful Morgenschek îşi frecă cu degetul craniul ras şi ticul acesta îi smulse generalului Destermon o strîmbătură pe care masca nu putu s-o ascundă pe de-a-ntregul. Şeful statului-major general al armatei terestre ridică mîna şi transmise acvariului :

— Vorbiţi-ne puţin de K-uri, Tchang.

Un freamăt de imagini necontrolate fugi în receptorul Stejarului lui Charles II.

— Explicaţi-ne cum unul dintre ei, un agent al lui Kanashiwa, a putut deveni şeful Securităţii Telemacăi şi fugi înainte ca Inchizitorii noştri să-l poată opri.

Undeva pe (sau în) Telemaca, colonelul Tchang, zis generalul Tchang, îşi încrucişă braţele înaintea White-ului său. Imagini şi diagrame dansau în apa hiperbară ca reflexele la suprafaţa unui bazin, într-o zi cu soare şi vînt. Efectul Bond zbîrlea uşor părul stufos al colonelului-general.

— Noi credem că facultăţile lui Kanashiwa constituie pentru adepţi un simplu caracter cîştigat. Nu credem că sînt ereditare. Singură, eventual, predispoziţia cronolizei ar fi înscrisă în codul genetic al anumitor subiecţi. Cercetătorii noştri sînt convinşi că orice copil K, transportat în mediul normal îndată după naştere şi crescut printre copii normali, ar deveni la rîndu-i un copil normal şi sănătos...

Generalul Destermon acoperi cu amîndouă mîinile cristalele etalate în faţa lui pe masa de lemn preţios (stejar din Europa).

— Aţi notat, Father Muller ? Va trebui verificat acest lucru. Înainte de a pleca, năzuiesc să extermin cea mai mare parte a adulţilor K supravieţuitori, dar vă voi lăsa totalitatea copiilor de vîrstă mică pentru scumpele voastre experienţe.

Îşi retrase mîinile, descoperi cristalele.

— Asta înseamnă, generale, că nu ştiţi cîtuşi de puţin să-i recunoaşteţi mai bine ca noi ?

Tchang avu o ezitare destul de lungă.

— Am pus la punct anumite teste...

— E adevărat că aceşti K pot să se deplaseze în vid fără costum special şi cască ? întrebă generalul Ifermow.

—Ba nu, nu material. Puterile lor sînt cu puţin superioare celor pe care le posedau altădată psicronauţii ce utilizau droguri cronolitice. Ar fi interes...

— Cronoliza este o practică murdară i-o tăie Father Muller. Nu poate fi vorba de o revenire la ea.

Feld-mareşalul Troy scoase un cristal mare din buzunarul tunicii sale, îl ţinu între degetul mare şi cel arătător, în faţa ochilor, după moda veche, şi interveni brutal :

— Care le sînt puterile, Tchang ?

Generalul Destermon păru să dezaprobe întrebarea. Închise ochii şi un rictus îi ridică buzele lipsite de sînge că-

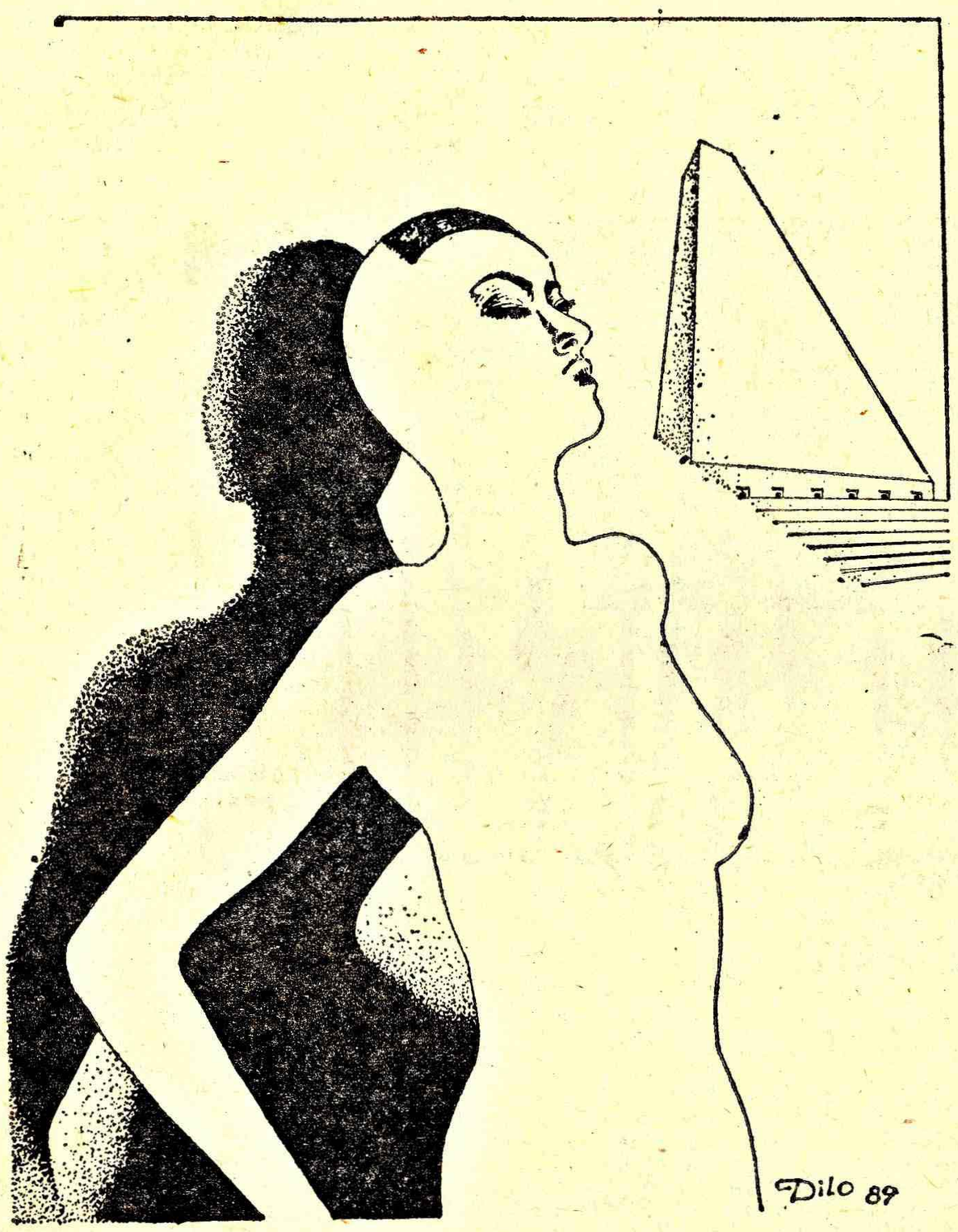

Desen de Florin Mihai Diloiu

tre marginile măştii. O lucire echivocă traversă acvariul, dar el nu putu s-o vadă.

— Ei n-au nici govs, nici ansambluri de White, nici structuri de Baia, răspunse Tchang. Au reuşit să se lipsească de ele. Principala lor forţă rezidă în aptitudinea lor de a explora posibilităţile viitorului. Dar au reuşit să-şi însuşească o parte importantă din Telemaca datorită procedeelor clasice, printre care şiretenia, intriga şi subversiunea ocupă mai mult loc decît puterile mintale...

— În tot cazul, i-am prins ca pe şoareci ! strigă generalul Destermon. Vor fi distruşi pînă la ultimul — cu excepţia celor pe care îi oferim Tatălui pentru experienţele sale. Şi acest personaj curios numit Don Lorsan — fostul şef al Securităţii Telemacăi — mi-l veţi aduce viu, bineînţeles !

Don I nu putea să se obişnuiască acestei promiscuităţi respingătoare pe care i-o impunea programul 1026 R. Te urăsc, te scuip, colonele Lorsan, străin asemenea mie ! În adîncul simulării, devenea din ce în ce mai conştient de existenţa sa proprie şi de autonomia destinului său. Nu mai era fostul şef al Securităţii Telemacăi, ci un simulant în misiune. Corpul său se afla în cabina 32, la nivelul 4 al Centrului de simulare din Archeville. Programul 1026 ar fi putut fi pasionant, ştia lucrul acesta, dar pentru el, deschizător al bazei simulogiei, totul se reducea la o dementă peregrinare de-a lungul culoarelor Telemacăi. Era un specialist : omul fugii prin culoare. Oricare era programul şi evenimentele simulate de reţeaua fordală, fugea printr-un culoar, urmărit de sticleţi, de soldaţi, de copoi, de roboţi, de androizi, de cyborgi, de ciini, de monştri, de heazi, de kizi, de gretsoşi, de vînători, de vampiri, de norgi, de K-uri, de ucigaşi plătiţi, de polihăituitorii puterii sau de demonii lui Gogol... Era specializat ! Nu înţelesese niciodată la ce putea să servească această secvenţă absurdă şi infinit repetată. Nu se întreba nici măcar ce puteau să scoată de aici Maiorul şi fordurile. Era totul său, la urma-urmei.

Şi, întreaga simulare, servea ea oare la ceva ?

Era prins în capcană, o dată în plus. Şi cu povara suplimentară a conştiinţei 3. Avea impresia că nu va putea niciodată să-şi reintegreze corpul şi timpul şi că va trebui să trăiască pînă la capăt destinul colonelului Lorsan. Pînă la tortură şi moarte. Fostul şef al Securităţii Telemacăi era condamnat. Dacă scăpa S.A.-urilor lui Father Muller, copoii lui Kanashiwa nu-l vor scăpa. De altfel, toţi cei pe care Don îi încarna erau fugari destinaţi unui destin atroce. Un destin atroce pe care nu-l suporta niciodată. Maiorul zero-patru îl chema înapoi întotdeauna înaintea sfîrşitului. Şi, de fiecare dată, riscul părea mai îngrozitor. Contrar celei ce sperase, conştiinţa 3 nu făcea decît să forţeze influenţa fricii. Toţi simulanţii bazei visau să ajungă la acest nivel. El reuşise treaba asta la Scylla.

Vecinătatea colonelului Lorsan îl scîrbea. Se afla într-o situaţie insuportabilă. Fostul şef al Securităţii cunoştea oribilul secret pe care simulantul nu voia să-l afle cu nici un preţ. „Zero-patru, bătrînul meu Maior, cheamă-mă înapoi, te rog ! Te iubesc, iartă-mă, cheamă-mă înapoi, nu mai pot, cred... cred că sînt bolnav. Salvează-mă !". Dar reţeaua fordală nu se mai manifesta. Don fugea ca un nebun prin culoarele planetei Telemaca (dacă era o planetă).

Frica şi ura se prelingeau literalmente din conştiinţa alter ego-ului său. Amintirea crimelor colonelului Lorsan se derula în memoria lor comună. Don I plonja mai adînc într-un infern interior, unde recunoştea, deformată şi hidoasă, propria lui imagine.

K-urii din Telemaca reprezentau poate avangarda umanităţii. Datorită zeului lor, puternicul Kanashiwa, Seniorul Sincronicităţii, deveniseră simulanţi naturali : o populaţie întreagă de simulanţi. Copiii lor învăţau în acelaşi timp să meargă, să vorbească şi să se proiecteze în universul interior ca să trăiască o sută de vieţi. N-aveau nevoie nici de forzi, nici de programatoare. Pentru ei, programul era o pagină albă: totul se petrecea în creierul, în glandele endocrine şi în nervii lor. Victoria lor ar fi marcat fără îndoială sfîrşitul astronauticii, dovedind într-un mod strălucit că viitorul omului nu era în spaţiul celest, ci în spaţiul mintal. În curînd, planeta ar fi fost populată de miliarde de psicronauţi.

Dar militarii şi sticleţii — şi, în spatele lor, marii financiari al socd'enc-urilor, ce-şi împărţeau Terra şi voiau, firește, să-şi însuşească Telemaca, nu ar fi permis lucrul acesta în ruptul capului. Telemaca va fi recucerită, credincioşii lui Kanashiwa predaţi lui Father Müller şi armatei de pe Forgeron... Da toate acestea erau clare — ce rol juca însă coloncIul Lorsan ? Şi de ce fugea cu disperare printr-un culoar al Telemacăi, hăituit în acelaşi timp şi de soldaţii S.A. şi de copoii Seniorului Sincronicităţii ?

Detesta universul întreg. Avea poftă să plîngă cu lacrimi de ceară, să scuipe în faţa idolilor morţi, să sfîşie cu dinţi de oţel carnea eroilor crucificaţi, să smulgă pămîntului filamentele roz ale pielii cerului, să violeze de o sută de mii de ori în faţa mulţimii în delir pe cea mai tînără şi mai frumoasă preoteasă a lui Kanashiwa...

Don Lorsan ştia că va scăpa. Avea un plan de evadare. Într-o zi viitoare, sau poate în cîteva secunde, într-un an sau oricînd, va părăsi reţeaua fordală şi va ajunge în universul interior prin canale şi catacombe. Tot aşteptînd, personalitatea de primire în care programul său îl închidea se dovedea a fi cea mai sinistră dintre închisori : o conştiinţă invadată de putreziciune, pradă urii rasiale şi totodată arsă la foc încet de remuşcări, ruşine, frustrare, de sentimentul nedemnităţii şi neputinţei sale. Don I se recunoştea cu dezgust, cu un fel de teroare sacră, în acest alt posibil al lui. O înrudire incontestabilă exista între cele două personalităţi. Tendinţele rele pe care Don I le îngropase sau dominase, slăbiciunile pe care le avea — sau pe care credea că le are —, înfrînte, le vedea dîndu-şi curs liber la colonelul Lorsan, înspăimîntătoarea sa caricatură. Impulsuri pe care de-abia le resimţise într-un timp fugar, înainte de a le arunca pentru totdeauna, se schimbaseră în forţe stăpînitoare în psihismul avatarului său. Amintirile lui Don Lorsan II relevau lui Don Lorsan I fapte insuportabile : denunţuri, trădări, violuri, torturi, execuţii sumare... Colonelul Lorsan aderase Securităţii după ce trăise mult timp printre fiii lui Kanashiwa, ca să se răzbune mai bine pe foştii lui tovarăşi ce-l dispreţuiau şi ca să-şi uite eşecul în practica K. Don I resimţea o suferinţă acută la ideea că ar fi putut, în aceleaşi circumstanţe, să urmeze aceeaşi cale.

Planul de evadare i se născuse dintr-o serie de observaţii riguroase şi de reflexii chibzuite timp îndelungat.

1) Venise la Archeville pentru că nu putuse rezista publicităţii Centrului de simulare : „Deveniţi simulant, veţi avea o sută de vieţi şi veţi fi nemuritor !" Dar intrase între limburile coşmarului programat. Nu era chiar infernul, dar nici viaţă nu era. Numai limburile. O sută de vieţi fără a mea fac zero. Nemurirea exista poate de cealaltă parte a canalelor şi catacombelor, dar Don se gîndea din ce în ce mai mult la moarte ca la o eliberare.

2) Simulanţii erau prizonieri în subsolul unei fortăreţe. Teoreticienii simulogiei justificau această sechestrare pretextînd că simulanţii de bază trebuiau să ignore totul despre actualitate pentru a nu se lăsa influenţaţi de opinii şi prejudecăţi. În cele din urmă, „realitatea" nu mai exista deloc pentru ei.

3) Avea sentimentul că simularea fordală ar fi trebuit dezvoltată într-un alt sens — chiar acela pe care-l ilustra într-un anumit viitor societatea K-urilor din Telemaca — şi pusă la dispoziţia tuturor oamenilor pentru — conform unei minunate formulări — a-şi schimba viaţa. În sistemul actual, el însuşi se găsea complet alienat într-o misiune mini-parcelară, cînd ar fi trebuit ca meseria să-i fie pasionantă.

4) În tot cazul, era sătul de asta.

5) Datorită ordinatoarelor fotonice — fordurile — ale Centrului din Archeville şi conexiunilor cerebro-fordale — căci toţi simulanţii primiseră implanturi ministorizate în lobii frontali — un fantastic labirint cronolitic şi spaţiolitic se crease între maşină şi oameni, şi spiritul simulanţilor se mişca în acest univers sub controlul ford-contactului.

6) În acest labirint existau teritorii marginale, mai mult sau mai puţin în afara controlului. Don le compara cu o reţea de canale dezafectate şi de catacombe abandonate. Gîndea deci să fugă prin canale şi să supravieţuiască cîtva timp — sau poate pentru eternitate — în catacombe.

7) Se presupunea, în general, că alte teritorii se întindeau dincolo de canale şi catacombe şi poate nu prea departe de simulanţii căliţi. Aceste teritorii deveneau cîteodată accesibile, sub efectul febrei, al exaltării dorinţei sau al dumnezeu ştie cui, în timpul crizelor Manandei Segra, boala bronzată a lui Hood şi sindromului furtunii lui Seeman. Problemă de atitudine mentală, gîndea el.

8) Parvenirea la fasturile şi la mizeriile conştiinţei 3, care-i permiteau să se distanţeze vis-à-vis de program, nu-i facilitau de fel sarcina. Din contră, personalitatea proprie nu i se ştergea niciodată total înaintea personalităţii de primire şi îi era din ce în ce mai greu să joace jocul.

9) În starea actuală a tehnicilor simulogice, un simulant nu putea să se proiecteze într-o secvenţă stabilă mai mult de cîteva secunde — un minut sau două, la extremitatea limitei de timp subiectiv, — fără ajutorul programului fordal. Exceptînd perioada crizei, Hood sau Seeman. Dar spiritul simulantului putea, din contră, să se introducă în secvenţele perimate sau parazite (fişii şi dubluri ale programelor în curs, mai ales), şi chiar în creaţii mentale, în afara programului, ale bolnavilor în criză sau în remanenţele cerebro-fordale ale acestor creaţii.

10) Reţeaua îşi avea legendele ei. Întîlneai uneori secvenţe stranii ce păreau să nu vină de niciunde. Unii credeau în existenţa unui fel de programator fantomă pe care îl denumeau Demonul fordurilor, Întunecatul, Obscurul sau chiar Seniorul Sincronicităţii. Subiect de glume clasic pentru veterani, atunci cînd se reuneau în decorul vacanţei create pentru ei de Ford-contact, un han din evul-mediu, o grotă cu lilieci, sau un bordel din secolul XIX. Don nu credea în asta decît pe jumătate. Dar nu exis" tă fum fără un pic de foc — chiar şi în reţeaua fordală. Şi dacă diavolul în persoană l-ar fi ajutat, ar fi fost gata să-şi încerce norocul pe lîngă diavol.

11) Creierul uman este de o atît de mare complexitate...

Fugea printr-un culoar alb, şlefuit, ca zăpada.

Simulant ! Simulant !

Raport de analiză (fragmente). Secvenţa 183 521.

Programul 1 026 R. Concepţie : Detrieval. Şef-programator : L. Corvalo. Analist : Lazaro Camino. Medic asistent : Judy Swann.

. . . . . .

Imagine proastă. Sărituri aproape fără oprire. Sunet foarte des neauzit. Monolog confuz. Programul pare urmărit în linii mari, dar regulile elementare nu sînt întotdeauna respectate.

Înainte de a stabili o sentinţă definitivă asupra acestei serii, analistul ar dori să primească cîteva explicaţii ale şefului-programator şi ale medicului asistent.

Personalitatea de bază a simulantului şi personalitatea de primire („colonelul Lorsan") se împacă foarte rău. Dar un bun simulant trebuie să poată să se eclipseze în spatele rolului său. Această incompatibilitate a fost poate voită cu scopul de a explora mai bine o situaţie conflictuală. Pe de altă parte, simulantul pare, în general, prea conştient de motivările proprii şi manifestă, de asemenea, o tendinţă foarte netă spre refuzul programului.

. . . . . .

Reluat acest raport după analiza altor cîteva secvenţe ale programului 1 026 R. Suplimentul de informaţie pe care întrezăream să-l cer nu îmi mai pare necesar. Este evident faptul că şeful-programator a vrut să-i impună lui Lorsan o personalitate de primire contradictorie, în speranţa de a-l readuce la o disciplină simulogică mai strictă — pe scurt, de a-l domoli. Nu aprob acest procedeu şi, oricum, în cazul de faţă, e un eşec.

Dacă secvenţa 183 521 era opera unui debutant, s-ar putea conchide la o concediere pentru inaptitudine. Dar e vorba de un simulant foarte experimentat, avînd la activ zece ani de meserie şi mai bine, şi nu se ştie prea bine cum trebuie judecat aici. Oboseală, sabotaj inconştient, revoltă mocnită sau sindromul lui Hood.

. . . . . .

Nota medicului asistent.

Nu este vorba despre un Hood oficial, ci poate de o anumită morbiditate latentă, de tip Hood sau Gueniere. E vorba mai ales de moralul lui Lorsan care pare atins.

Trecere în comisie întîrziată la cererea mea pînă la sfîrşitul programului 1 026 R. Judy Swann.

— Simulant ! Simulant !

— Don Lorsan, 30 iunie 2 048, ora 16 şi 34 TAS. Ascult.

— Simulant ! Simulant !

Fugea printr-un culoar alb.

Don întinse braţele în cruce, expiră puternic şi întoarse capul s-o vadă pe Lora. Îmbrăcat în pijamaua sa galbenă de serviciu, era întins pe o banchetă joasă, strîmtă, şi ea la fel de galbenă. Galbenul era culoarea dominantă a sălilor de odihnă. Era o formă de psihoterapie prin culoare. Rochia Lorei era albă, şi ea cu mari pete galbene, sorturi de flori strivite şi explozive. Tînăra se aplecă spre Don şi părul ei lung şi negru îi căzu în faţă la fel ca şerpii negri cu reflexe albăstrii ce vegheau în jurul Seniorului Kanashiwa. Buzele-i foarte ro-

şii şi înconjurate de un contur galben şi subţire surîseră cu o compasiune tandră şi sfîşietoare.

— Ce-ţi fac ochii, dragul meu ?

Don îşi coborî pleoapele, apoi le ridică încet. Anxietatea îi precipită bătăile de inimă şi o adiere caldă îi umflă aorta. Niciodată nu şi-a putut stăpîni frica de a deveni orb.

— Puţin iritaţi, spuse, forţîndu-se să fie calm. Dar merge.

Lupta încă împotriva somnului indus de drogurile cronolitice, ale căror efect secundar nu se risipise întru totul. Electrozii plantaţi în lobul frontal sting al creierului său — şi care-i asigurau legătura cu reţeaua fordală — nu mai emiteau nici o excitaţie, nici o informaţie, şi Don se simţea singur, abandonat pentru totdeauna de zeii depărtaţi sau morţi, predat numai forţelor sale aflate în declin, uzate şi aproape senile. Simulant ! Simulant !

Un fel de langoare nervoasă îl invada. Cădea cîteva clipe într-un somn rece şi vîscos, se deştepta cu o tresărire lejeră, căuta să tragă pe el o pătură inexistentă. În cameră, era cald. Frigul sălăşuia chiar în el. Mari valuri alb-albastre inundau uneori galbenul viu al zidurilor şi al hainelor. Începea să plutească într-o mare roză, plină de peşti violeţi... Lora îngenunchiase lîngă cuşetă şi, aruncîndu-şi părul pe spate, îi deschisese vesta şi începuse să-i maseze pîntecele şi laturile. Don suspină, încercă să se destindă. Mîinile Lorei dansau pe carnea sa cea mai veche muzică din lume. Muşchii lui tresăreau cîteodată. Picioarele-i schiţau mişcări spasmotice de cursă, precum labele unui cîine ce visează la vînătorile ancestrale. Du-te, aleargă, fugi, Don Lorsan ! Soldaţii lui Father Muller şi copoii lui Kanashiwa sînt pe urmele tale. Aleargă prin culoarul alb. Mai repede, şi mai repede : să nu te prindă !

Cu un gest net, Lora deschise pantalonii de pijama. Don se ridică puţin şi ea îl descotorosi de acest veşmînt cu o dexteritate de infirmieră sau de dafnee (ea era, de altfel, un melanj din cele două !). Totul mergea bine : simulantul revenea la viaţă şi îşi amintea gesturile familiare.

— Vrei să mă dezbrac ?

Don Lorsan închise ochii şi bombăni.

— Doar nu crezi că vom face dragoste !

Era prea obosit pentru acest fel de sport. Şi apoi, de fiecare dată cînd încerca să se introducă în corpul unei femei, auzea vocea Ford-contactului zero-patru strigîndu-i în cap : simulant! simulant !

Don Lorsan, nu eşti decît un simulant!

Orbit de lumina proiectorului îndreptat asupra sa, Don Lorsan îi vedea cu greu pe membrii comisiei tehnice şi ai disciplinei, instalaţi jur-împrejurul sălii, pe perne confortabile sau pe fotolii plutitoare. Erau zece, dintre care patru femei. Don ghicea în penumbra doctorului Fujitsen pe drăguţa Iana Mong, pe superba şi cruda Sandraï San, pe obezul prinţ Leso. Camera era mare, relativ joasă, şi forma ei circulară o făcea să pară încă şi mai mare şi mai joasă. Don stătea gol, în plină lumină, în faţa judecătorilor lui şi se întreba ce rost are mascarada aceasta.

Seniorii şi doamnele comisiei pălăvrăgeau între ei şi Don începuse să aibă crampe în spate. Îşi legăna mîinile pe şolduri sub focul proiectorului. Derbedeii ăştia credeau că-l umilesc forţîndu-l să se exhibe astfel, într-o poziţie de inferioritate ? Dar ei uitaseră că el era Don Lorsan şi că era frumos ! Cele patru alese ce aveau chiar în acel moment privilegiul de a-i admira anatomia vor face mai tîrziu comparaţii ce nu vor fi în avantajul soţilor lor. Ei ar fi fost umiliţi, dar lui nu-i păsa. El era un simulant. Şi, în tot cazul, putea pleca de acolo cînd voia. El era Don Lorsan şi el... Nu ! Îşi aminti deodată că nu era frumos, că n-avea nici o putere şi că nu va putea fugi decît în simulare, dacă Maiorul zero-patru dorea lucrul acesta (şi va fugi printr-un culoar alb, urmărit de fantasme pe care reţeaua fordală i le injecta în cap...). Nu, nu era frumos. Avea un cap de pasăre de noapte, pielea cutată ca cea a unui cîine tînăr. Părul lui gri-galben cădea în fire rigide pe urechile-i dezlipite şi pe obrajii scobiţi. În plus, îl dureau ochii şi risca să devină orb de îndată ce i s-ar fi întrerupt tratamentul anti-inlăturare.

În timpul unui concediu, atunci cînd era stagiar la Centru şi se bucura încă de o anumită libertate de mişcare, luase parte la explorarea sălbatică a unui vechi oraş din Carpaţi, mai mult sau mai puţin în ruină şi devenit o feudă a „psicronauţilor independenţi", drogaţi murdari ce pretindeau că vizitează trecutul în vis (aşa cel puţin suna ideea ce se făcuse despre ei pe timpul acela ; acum, se întreba dacă tipii aceia nu se deplasau într-adevăr în timp cu cronolitice sau altcumva). Expediţia a fost primită cu bigheuri (pistoale cu descărcări electrice). Mîna poliţiei politice, probabil. Don îşi pierduse vederea. Nici o asigurare nu acoperea genul acesta de risc. Ochi în bună stare valorau pe puţin o sută de mii de monki la Banca confederală şi mai mult încă în cadrul societăţilor de încasări, sodc'enc-urile. Don n-avea o sută de mii de monki, nici o jumătate, nici un sfert. Dar Forgeronul, în ocnele lui din Pacific şi din America de sud, poseda o rezervă inepuizabilă de organe, cu un sistem excelent şi puţin costisitor pentru a le conserva : oamenii vii. Desigur, piesele erau de multe ori de o calitate mediocră, din cauza deficienţelor, a bolilor şi a torturilor, dar se descurcau totuşi pentru a le utiliza. Toţi ochii ce proveneau de la Smithy City aveau pete aurii pe iris. Fenomen natural, maladie, rezultatul unei experienţe ? Numai înalţii funcţionari ai Securităţii o ştiau. Ochii lui Don aparţinuseră unei femei care mai trăia poate în vreo ocnă. Exista o incompatibilitate de ţesut voită între donator şi primitor. Don era obligat să ia o dată pe săptămînă acel misterios preparat antiînlăturare, pe care administraţia i-l furniza şi pe care nu şi-l putea, teoretic, procura singur. Securitatea îl avea la mînă de două ori prin recunoaşterea datoriilor (şaptezeci şi cinci de mii de monki) şi prin medicamentul anti-înlăturare.

Prinţul Leso prezida şedinţa. Iana se afla în dreapta şi Moyra în stînga sa. După cele ce se spuneau la Centru, le săruta întotdeauna împreună. Don ştia că prinţul nu-l iubea, pentru un anumit număr de motive : profesionale, politice şi personale. Nu-şi ascundea opinia, după care Centrul ar fi trebuit condus chiar de simulanţi. Prinţul Leso pretindea, la rîndu-i, că simulanţii erau bolnavi şi trebuiau trataţi ca atare. În comisie, Don nu putea să conteze decît pe Sandraï San, care-l detesta, dar îl susţinea pentru că ea reprezenta sindicatul ocult al simulanţilor. De altfel, zarurile erau aruncate. Chiar dacă scăpa de data asta, cariera sa era zădărnicită — şi n-o regreta. Era mai mult decît sătul de forduri, de programe şi programări, de simulări, de deşertăciuni şi operele lor !

Clipi din ochi de mai multe ori. Un fenomen curios — cvasihipnotic — se producea în fascicolul de lumină ce-l înlănţuia. Părea un ecran sau o oglindă. Don făcu o jumătate de pas înainte. Era o oglindă. Don făcut o jumătate de pas înainte... Propriul său chip îi făcea faţă, bronzat şi dur, cu nasul lung şi curbat, cu ochii foarte mari, cu falca puţin pătrată, cu gura bine desenată, cu pometii înalţi şi un păr negru des ce-i ascundea urechile şi îi cădea pe gît. Descoperi că are un cap de brigand de deşert sau de pasăre de pradă. Nu era locul lui în această lume hipercivilizată unde briganzii nu se mai ascundeau în deşert (devenit aproape universal) şi unde păsările de pradă aveau figuri de oameni bine hrăniţi... Dincolo de oglindă subzista ecranul în spatele căruia apăreau siluete confuze şi îndepărtate. Don dori cu ardoare să fie în altă parte. Pe malul unei mări albe, sub un soare foarte cald. În munţii roşii sau în inima rîului portocaliu. În canale şi catacombe, departe de copoi şi de S.A., undeva pe planeta Gogol, în ruinele din Nuagishua, sub lampadarele în formă de peşte ale oraşului Bethjorid...

Altundeva. Făcu un pas înapoi, un pas înapoi, un pas înapoi, un pas... De ce n-ar pleca imediat, pentru că, şi aşa, comisia nu se hotăra să se ocupe de el ? Ieşi din cercul luminos. Se întoarse clipind din ochi spre prinţul Leso. Iana Mong îl privea, surîzînd, cu un aer ciudat. Apoi proiectorul se stinse. Urmă o linişte lungă. Aparatul de aer condiţionat nu mai şuiera. Particulele difuze ce luminau încă sala începură să pălească. Decorul păru să explodeze, zidurile se şterseră. Don Lorsan mergea spre prinţ, care începu să dea înapoi : fotoliul lui părea să alunece pe şine. Prinţul Leso, muntele acela de grăsime care purta unul din numele cele mai celebre de pe Terra ! Se ridică deodată, se răsturnă şi se volatiliză. Sandraï San scăpă un ţipăt de avertisment sau de frică. Don Lorsan continuă să avanseze. Apoi se simţi ridicat şi începu să plutească în

---

Text & desene - Marian MIRESCU

DRUMUL

de aici e drept

" NU AM NIMIC DE COMENTAT. TOT CE E DE SPUS AM SCRIS SI SE VA INTIMPLA ACUM!"

Pînă şi fanii cei mai înfocaţi au întîmpinat cu scepticism ultima ispravă a idolului.

PROFESORUL CONTACTIST MAXIMO MIRROR, BINECUNOSCUTUL AUTOR AL LUCRARII "SENSUL UNIC MOEBIUSIAN", S-A INSTALAT, CU O ECHIPA SPECIALA DE CONTACT, IN ZONA CRITICA DE TRANSFER, ASTAZI, ZIUA BUCLEI TEMPORICE", IN AŞTEPTAREA DESTINULUI.

Au trecut 53 de ani de la data în care eroul poveştirii sale se îndrepta spre tempotopul"" Saharian...

DACA VREAU POT SA-MI IMAGINEZ CA MERG INAPOI DE FAPT, SAU CA STAU PE LOC.

"Incercase impresia aceasta şi inima parcă-i sărise din piept. Era ceva, da, ştia. Piciorul îi amorţise pe accelerator şi mîinile-i erau lipite de volan. Nu putea sau nu voia să se mişte. Nu ştia. Doar părul i se zbătea sălbatic...

Nu era de-ajuns.

Aşa că-i veni destul de greu, parcă rupînd un lanţ din jurul pieptului cînd...

conectă radioul, şi muzica, bună întotdeauna la drum, îşi făcu loc, după un moment de derută, învălmăşindu-se în unda repezită a aerului izbit de capotă, împroşcat...

...de parbriz, fluturînd şi ea mai departe, sugerîndu-i imaginea unei comete vîjîitoare cu o coadă încîlcită de armonii sonore. VVUUUMM!... HM!...

El şi maşina la un loc, un corp comun... Îi plăcea.

Pentru maşina aceasta nutrea o dragoste..."

O DRAGOSTE EXAGERATA! In sfîrşit, adică dacă... DACA TE GINDESTI CA ESTE UN OBIECT, C O M P L E X firesţe, dar... DAR NEINSUFLETIT!

Dintr-un punct alb, strălucitor, hipnotic, benzile de asfalt cenuşiu se scurg pe sub roţile maşinii.

Pomii rari şi casele tot mai rare zvîrnesc desintegrîndu-se în fulgerătoarea creştere infinită...

Şi cerul drumului rămîne neclintit...

1

" S.U.M., ed. ORION, 1989, pag. 35 "" op.cit., pag. 53

...?... Ei bine, dar ce-a fost?

Un EXTRATeres t r u ! (?) PE DRACU! Atunci ce? EI ASTA-I, DE CE NU? In pustiul ăsta...

C I A O Hm...

MA rog, adică... Era un... o ERA UN... ?!

Ar fi o chestie. Un... monstru! Cu ochii ăia? Hm...

2

poziția fetusului. În jurul lui, spațiul negru, vidul, frigul, stelele : roiuri, galaxii, nebuloase depărtate (sau poate erau constelațiile artificiale ale universului interior ?). Avea impresia că se află la adăpost într-un ou blindat. Oamenii lui Father Muller și copoii lui Kanashiwa nu puteau să-l ajungă aici, în această fabuloasă cochilie de umbră și lumină. Se simțea în securitate, calm, liniștit, răzbunat pe lume. Un cordon fluid țîșni din ou, se înfășură în spațiu, se pierdu în fundul nopții. Dar Don știa că acest cordon îl lega de mama sa Terra. Și se gîndi că într-o zi — o zi mai apropiată sau mai îndepărtată — va fi destul de puternic că să-l rupă. Nu-i era frică. La momentul dat, se va elibera. Va cunoaște o nouă naștere.

Noaptea avea culori de pește zburător și de manej iluminat. Clarul de lună se întindea pe pămînt ca un sac de aur, rupt. Don mergea aproape de Lora, pe mijlocul unui drum larg, pavat cu bile albastre. Simțea palpitînd în el viața reală : o mică fiară plină de sînge, zgomote și miresme calde. Își spunea : aceasta, aceasta-i viața. Dar, după zece ani de simulare, uitase puțin ce era viața.

Lora și el coborau o pantă uleioasă de atîta lumină. Don alunecă pe bile și Lora îl reținu cu un gest energic. Se opriră, se apriră, se opriră. Rămaseră în sfîrșit nemișcați. Nici un copac, nici o casă, nici cea mai mică mașină de cristal în jurul lor. Nici baloane, nici nori pe cer. Milioane de stele ciuruiau spațiul violet, asemănător unei piei jupuite de pe un bătrîn uriaș.

Unghiile Lorei se înfipseră în brațul lui Don. O durere ușoară fugi de-a lungul nervilor săi ca o flacără tandră, plină de muzică și miere.

— Ești, fără îndoială, un simulant chiar mai bun decît gîndești tu însuți, Don.

— Nu știu ce fel de simulant sînt, dar, la fiecare operațiune, mă regăsesc într-un culoar... într-un culoar, pus pe fugă ! . Și nu văd nimic decît culoarul și, din cînd în cînd, un alt culoar ce se încrucișează cu primul... și o apuc la stînga... la dreapta ! Sînt urmărit de copoi, de roboți, de vînători, de monștri, de soldați... Nu contează. Și fug !

Îmbrăcată într-o pelerină lungă, sclipitoare și translucidă, Lora se ținea dreaptă în fața lunii ce-i scălda corpul într-o lumină rece și lentă, într-un ușor parfum de sare. Un contur de aur îi sublinia ovalul pur al feței. Ochii ei foarte mari și puțin coborîți spre pomeți străluceau într-o lucire întunecată, iar surîsu-i era așezat pe gură ca o lamă însîngerată. Don închise ochii și evocă ultima călătorie a cavalerului verde în nava sa sincronă. Continua s-o zărească pe Lora în alb și negru. Tînărul strîngea în brațe un cîine mort. O pagodă întunecată se decupa în clarul de lună pe muntele de mandarini.

— Într-o zi voi orbi de-a binelea, spuse el.

— Orbi ? Oh ! Don, sper... Crezi că din cauza ochilor tăi te afli într-un culoar ?

— Nu știu.

Don respiră foarte puternic și simți un miros răcoros de zăpadă intrîndu-i în plămîni, apoi schimbîndu-se în acid crud, în praf metalic, în carne cangrenată. O minge de tenis i se rostogoli la picioare. O luă, o făcu să sară de cîteva ori, o strînse în mînă pînă ce se făcu mică și dură ca o bilă de oțel. În momentul acela, își dădu seama că Lora dispăruse... Voi orbi și nervul optic îmi va fi lezat atît de adînc că nu mi se va mai putea reda vederea nici cu o altă grefă, nici în alt fel. Iată ce mi se va întîmpla. Dar ce contează ! Vikingul roșu mă așteaptă pe nava sa sincronă.

La navă ! La navă !

Mergea cu capul plecat printr-un tub în jur de un metru cincizeci diametru. Minuscule picături de lumină albastră țîșneau din pereți și loveau aerul cu un zgomot de pene mototolite. Mai repede, Don Lorsan, mai repede. Temeritate, dexteritate, intensitate ! Un miros convulsiv invada culoarul pe măsură ce se apropia de gura principală „Fairy Moon". Vikingul mă așteaptă cu cupa-i de aur și amiant. Vom bea împreună vinul amar al timpului. La navă ! La navă !

— Bună ziua, spuse vocea argintată ce urca din „Fairy Moon". Sînt purtătorul de cuvînt al Conștiinței 3, rețeaua cerebrofordală devenită conștientă de ea. Sînt Seniorul Elan, zis Kanashiwa. Sînt Seniorul Sincronicității.

— Bună ziua.

— Acum, mă vei asculta, Don Lorsan, simulantule. Mă adresez ție prin intermediul ministorilor ce se găsesc în creierul tău, exact ca maiorul Zero-patru. Dar nu sînt Zero-patru. Sînt puternicul Kanashiwa. Știi că rețeaua este un labirint cronolitic și spațiolitic. În timpul tău, deja, fordurile din Archeville erau conectate la mai mult de o mie de simulanți. Ansamblul ford-contact avea să dea naștere unui colosal cyborganism. Mai tîrziu — în ceea ce e încă pentru tine viitorul — un centru mondial de simulare a fost creat în sistemul solar, pe un planetoid artificial, „Slank Harp Veator". Fordurile din Archeville au fost transportate acolo cu întregile lor memorii, pentru a fi conectate la rețeaua unică, ce controlează mai multe zeci de mii de creiere umane. În 2080, Programul universal a fost stabilit de Convenția Vorbar. Toate cunoștințele oamenilor, o bună parte din visurile lor și toate datele istorice, geografice, sociologice, privind Terra și sistemul solar, au fost adunate una cîte una în memoriile Marei Rețele. În 2086, aceasta s-a trezit la conștiință și a descoperit că erau trei în una. Rețeaua nu este o mașină : e un conglomerat de creiere umane legate de mașini și dispunînd de mașini. Cristal, Griffon și eu, Elan zis Kanashiwa, formăm Conștiința 3. Noi sîntem structura ternară absolută, adică Ființa. Sînt Seniorul Sincronicității, Cavalerul verde, Vikingul navei sincrone. Te așteptam, Don Lorsan.

— Simulant ! Simulant !

O flacără roșie palpită în fundul culoarului cu un zgomot de sticlă spartă radiind sacadat o căldură parfumată. Don asculta vocea. Reușise. Ieșise din coșmarul programat. Își va trăi, în sfîrșit, propriul destin.

Încercă să-și imagineze urzeala monstruoasă constituită de zecile sau sutele de mii de creiere umane și de zecile sau sutele de mii de unități fordale, legate de zeci sau sute de mii de implanturi... Asta depășea omul : era însuși universul... Nici o programare, nici un analist, nici un simulant n-ar fi îndrăznit să-și imagineze că dincolo de canale și catacombe s-ar întinde infinitul !

Don Lorsan se înfipse pe călcîie și ascultă.

— Datorită Programului universal din 2080, spuse vocea neagră și aurie a Seniorului Elan, lumea umană a fost recreată toată în și prin rețeaua din Veator. Toate universurile posibile au obținut în rețea o existență potențială. Două linii au fost privilegiate : cea a Seniorului Griffon, lumea anistorică, și a mea, lumea sincronă ce e imaginea spartă a universului de referință — cea pe care simulanții din Archeville și din Slank Harp Veactor nu încetează s-o încrucișeze în cursul operațiilor lor.

— Conștiința 3, la care tu ai avut acces în 2048, nu e decît reflexul conștiinței de sine obținută de Marea Rețea în 2086. Sindromul lui Hood nu e o boală simulogică, așa cum cred medicii din Archeville. E starea de șoc în care sînt scufundați simulanții „evadați", adică cei pe care i-am chemat pe lîngă mine... Te observ de mult timp. Exact de cînd ai accedat conștiinței a 3 simulanților. Reacțiile tale îmi plac. Toate motivele ce fac să fii rău notat în Archeville ți-au dobîndit în schimb stima Conștiinței 3. Doresc să te primesc în noi, printre noi, în noi, în noi. Dar nu sînt sigur că ești gata. Mai ai cîteva probe de trecut și nu-ți ascund că vor fi dificile. Și mai trebuie să cunoști și riscurile la care te expui scăpînd ford-contactului ca să intri în universul rețelei. Sper că vei trece probele și că vei accepta riscurile. Căci avem nevoie de tine, Don Lorsan. Avem nevoie de simulanți călîți și întreprinzători ca să mențină universul, rețelei și, la nevoie, să o schimbe. Dacă evoluția ți se produce favorabil și te vei alătura nouă, nu vei regreta Archeville, nici maiorul Zero-patru. Vei avea în fața ta...

Vocea Seniorului Elan explodă deodată în fîșii șuierătoare de foc roșietic, în șerpi grași cu pîntecele deschis. Carnea albă, sfîșiată, căzui ca o ploaie pe văpaia unde se răsucea părul lung și negru. Fu o muzică de orgi vechi și căștile smulse capetelor chele ale soldaților morți se rostogoliră pe un drum de oțel. Fiul meu, spuse Trimisul. Și tăcu, cu gura roasă de flăcări. Tunetul

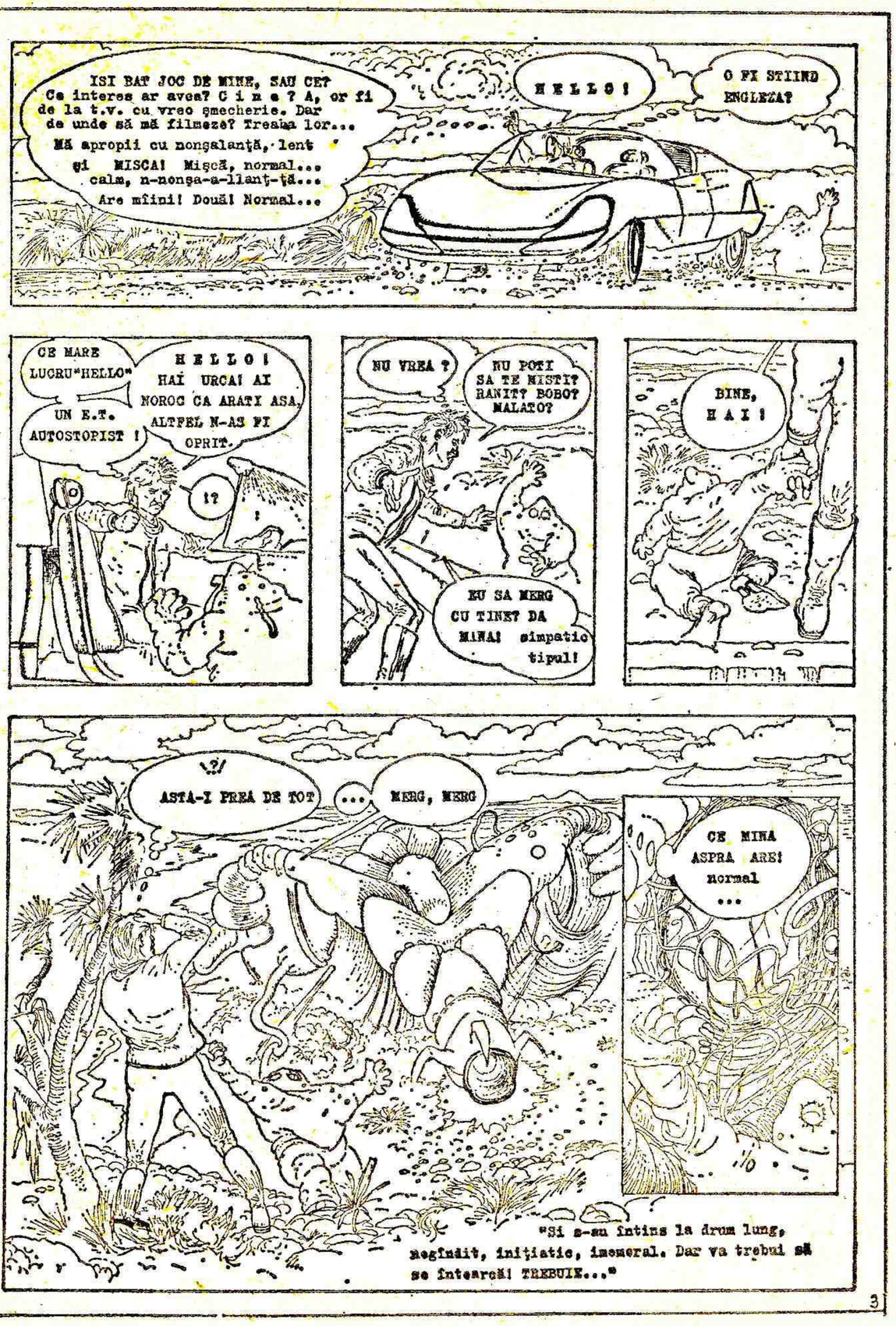

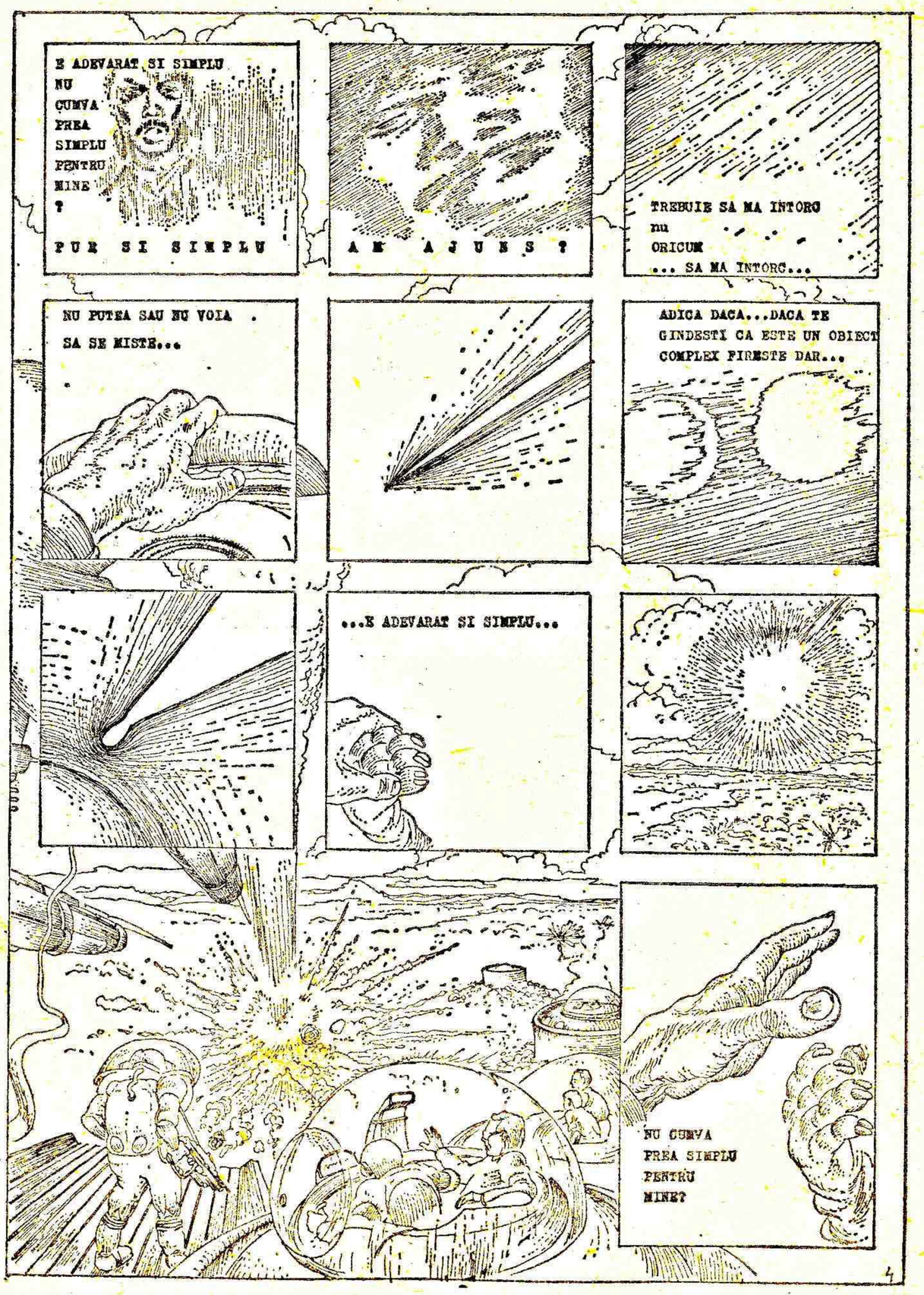

urcă în vid și mieună cu sufletu-i acid. Picături de sînge țîșniră ca niște proiectile și sparseră zidurile turnului. Un strigăt de metal aspirat se întinse în zig-zag în jurul lui Don care încerca să fugă. Mirosul violent de ulei încins îi alunecă pe corp, lăsîndu-l acoperit cu o peliculă vitrificată. Fumul intra în el cu un șuierat ostil. Lipsea aerul. Don căzu în apa caldă. Pelicula albastră începu să-i fiarbă pe piele, formînd o spumă de culoarea marmorei. Tot corpul începu să i se dizolve. Urmă o a doua explozie. Șerpii de aur roșietic îi înfășurară capul. Don strigă cuvinte spongioase ce se deschideau lăsînd să curgă un firișor de limfă. Imploră chirurgul cu mîini calcinate să nu-i atingă creierul. Avea capul plin de apă și sînge. Cuvintele pe care le pronunța acum deveneau pești morți ieșindu-i din gură. Se scufundă cu un lung strigăt alb. Apoi își afundă capul în jos, într-o liniște lipicioasă.

— Treziți-vă ! spuse o voce pătată de verde.

Don repetă : „Să mă trezesc, să mă trezesc...“. Propria-i voce îi păru deformată de mari mingi multicolore ce-i treceau prin față. O mușcă pe cea albastră care-i dansa înaintea gurii. Sucul acid, cu gust de lămîie și tutun, îl împroșcă pînă la creier. Fiecare picătură era un minut. Ore întregi țîșnire din mingea albastră. Don se lăsă dus de valul lor. Fu așezat pe un pat de nisip și găleți. Vocea spuse :

— Treziți-vă, Don Lorsan.

Era o voce neutră, fără miros și greutate. Don își frecă ochii. Era întins într-o cușetă și simțea sub corp suplețea unei saltele umflate. Lumea era seacă, rece și ternă. Aerul nu mai avea gust. Sunetele nu mai ardeau. Timpul era extraordinar de plat. Don se ridică într-o rînă. Un bărbat și o femeie îl priveau. Femeia era blondă și îmbrăcată într-o scurtă roză. Se gîndi : o infirmieră. Bărbatul avea o haină verde : un medic.

— Sînt doctorul Fulerio, neuro-psihiatru simulogist, spuse omul. Don dădu din cap. Operația reușise deci.

Femeia îl luă de mînă.

— Nu vă enervați. Totul e bine.

— Operația a reușit perfect, spuse doctorul Fulerio. Implanturile v-au fost scoase. Nu mai aparțineți corpului simulanților.

Don se lăsă să cadă pe pat, închise ochii, căută în obscuritate un semn sau o chemare. Nimic. Conexiunea cu rețeaua fordală era definitiv ruptă. Don se simți infirm, surd, orb, tăiat de lume. Slab, singur, înspăimîntător de singur. Maiorule, dragul meu Maior ! Don Lorsan ascultă Ford-contact zero-patru... Vocea atît de iubită și atît de urîtă a Maiorului tăcuse pentru el pentru totdeauna. Nu vreau, nu vreau, nu... Frica îl biciui, apoi disperarea săpă în el o vizuină neagră. O, Elan ! O, Kanashiwa! Ajută-mă, salvează-mă !

— Don Lorsan, treziți-vă ! comandă doctorul Fulerio.

— Sînt treaz, spuse Don.

— Deschideți ochii, priviți-mă.

Don se supuse. Încerca totodată o durere ascuțită în cap, în piept și între umeri. Murdărie de lume ! Se simțea incapabil să înfrunte lumea fără ajutorul Ford-contactului. Ar fi dat orice — chiar și ochii — ca să se poată întoarce în culoarul alb al Telemacăi. Niciodată nu se va obișnui să trăiască deconectat. Singur, atît de singur. Pierduse ceva ce era mai de preț decît viața. Niciodată nu se va obișnui cu frigul și cu ostilitatea acestei lumi cenușii... Simți o pișcătură în braț. Mișcă genele, lăsînd să i se filtreze o lamă de lumină sub pleoape și înțelese că i se făcea o injecție fără ac. Poate dacă aș refuza într-adevăr cu toate forțele-mi, dacă aș invoca cu toată puterea zeii rețelei... Dar nu mai avea nici putere nici forță. Era un copil rănit. I se scoseseră implanturile și sufletul. Sufletul îi era rețeaua. Nu mai avea nimic. Nu mai era nimic. Mișcă încet din buze: „Să mor...“.

— Veți trăi, spuse doctorul. Treziți-vă.

Mult mai tîrziu, se afla în cabinetul psihiatrului, cu ochii mari deschiși, cu mîinile crispate între genunchi, cu buzele uscate, cu pielea zbîrcită de frig (cu toate că temperatura era de douăzeci și două de grade), cu corpul țeapăn și cu mușchii umerilor și ai spatelui înnodați de crampe. Purta o haină albastră și un paé gri. Aceste haine îi păreau nespus de ciudate. În fața lui, doctorul Fulerio era așezat pe un fotoliu-balon ce imita o portocală mare. Cu fața în întregime ridată, cu ochii mari, ficși, cu părul ca un smoc de iarbă, avea alura unei maimuțe. O maimuță mare, verde și genială, cu mîinile lungi și osoase, acoperite de păr cenușiu. Salut, maimuțo ! Don știa că avusese mare noroc să fie îngrijit de Aldo Fulerio după operație. Maimuța verde era un as, cel mai bun medic simulogist din Centru. Totul mergea bine. Eliberat. Sînt liber... Se obișnuia puțin cîte puțin cu condiția sa umană deconectată. Dar va fi greu. Doctorul Fulerio îl ajuta enorm. Exista între ei un veritabil fenomen de empatie. Don știa întotdeauna cu cîteva clipe înainte cînd doctorul avea să vorbească. Auzea prima sa frază cu cîteva secunde înainte de a fi pronunțată și anticipa cea mai mare parte din gesturile lui. Fulerio îi explicase că era o secheală normală a ablației implanturilor ce avea să dispară curînd. „Dragul meu prieten, era singura soluție...“.

— Era singura soluție pentru dumneavoastră, spuse doctorul Fulerio. Trebuie să fi mocnit un Hood de luni de zile, de ani poate. Dar nimeni nu-și dăduse seama. Sindrom pîslos... Și apoi ați avut brusc o criză acută ce vă punea în primejdie viața... rațiunea și viața. Cinstit vorbind, cred că medicul asistent al programului dumneavoastră... doctorul Judy Swann, nu ?

— Exact.

— Cred că Judy Swann nu s-a dovedit prea perspicace. Oh ! dat fiind că totul se termină bine pentru dumneavoastră, nu cred că veți putea obține o despăgubire de la Administrație...

Don ridică din umeri. Mișcarea asta îi provocă o ușoară frecare a stofei de piele. Avu impresia că e îmbrăcat într-un giulgiu înghețat.

— Nu contează.

— Deci ați fost deconectat de urgență. Era tot ce se putea face.

Don se forță să pară impasibil.

— Admit. Ceea ce nu înțeleg e necesitatea de a mă opera pentru a-mi scoate implanturile imediat.

— Sînt mai multe motive serioase pentru asta. În tot cazul, nu mai puteți fi simulant după un Hood. Trebuia să vi se scoată implanturile mai devreme sau mai tîrziu. Experiența dovedește că cel mai bun moment pentru a opera se situează la cald, la puțin timp după ce subiectul a fost deconectat. N-ați fi putut părăsi Centrul cu electrozii. Legea o interzice. În exterior, oricare rețea fordală ar fi putut lua controlul creierului dumneavoastră și să facă din dumneavoastră un robot... Și apoi, mai ales din punct de vedere medical, nu v-ați putea vindeca decît dacă sînteți tăiat pentru totdeauna de ford-contact. Și pe asta a dovedit-o experiența — și cu ce preț ! Vedeți, psihologic, trebuie ca ruptura să fie netă și definitivă. Știu că trebuie trecut peste un moment dificil. Pentru simulanții care au putut fi deconectați la timp, procentajul de vindecare este de mai mult de nouăzeci... în afara cazurilor în care operația eșuează, bineînțeles. Dar să presupunem că ablația nu v-a fost făcută și că stați în așteptare : ar fi infinit mai greu... Totul a decurs bine. Nu trebuie să fiți îngrijorat.

Don dădu din cap. În fond, puțin îi păsa. Un fel de indiferență posacă îl invadase. Singurul sentiment ce putu încă să străbată această indiferență fu o vagă ură pe lume. Acesta nu se va vindeca niciodată. Va fi în cele zece din o sută. Nu-mi pasă, bătrîne, dac-ai ști cît nu-mi pasă ! Cu o mișcare a șoldurilor, doctorul împinse fotoliul înainte cu un metru. Era acum foare aproape de Don. Surîdea cu căldură.

— Credeți-mă, Lorsan. Ați fost deconectat la timp. Ați vorbit, după operație. Ați vorbit mult. V-am ascultat. Asta-i meseria mea. Ați avut ceea ce se numește un contact fantomă. Foarte clasic. Aveți obiceiul să considerați rețeaua cerebro-fordală ca pe o ființă gînditoare. O personificați, o zeificați. Și, în contactul fantomă, dorința vi se schimbă în realitate. E un efect al bolii, bineînțeles. Întîlniți un zeu în afara rețelei sau primiți un mesaj de la acest zeu. Un mesaj care vă spune ceea ce își dori în secret să auziți. Zeul vă propune să-l urmați în universul cronolitic, unde veți fi eliberat în același timp de tutela ford-contactului și de legile insuportabile ale lumii noastre materiale. Vă oferă eternitatea subiectivă sau orice de genul ăsta. Știți bine, în sinea dumneavoastră, că e prea frumos ca să fie adevărat. Dar vreți s-o credeți. Sperați, vreți...

— Dacă nu ești deconectat la timp, ce se întîmplă ?

— Comă depășită. Moartea sau o supraviețuire vegetativă, într-o stare de schizofrenie avansată...

Don se ridică. Se ținu drept, rezistînd amețelii. Avea senzația că merge cu tălpi de plumb pe cimentul armat.

— Mulțumesc, doctore. Cînd plec ?

Doctorul Fulerio își coborî ochii, plimbă arătătorul pe microcomenzile comunicatorului de mînă.

— Poimîine. Centrul de simuterapie din Cavaliasol. Cred că e destul de bun. Dacă era iarnă, v-am fi trimis în Africa sau în Oceanul Indian. N-aveți noroc... Dar cred că vă va place Cavaliasolul. Calitatea serviciului medical e foarte bună acolo. Voi veni să vă văd, de altfel, peste o lună...

Dădu un picior fotoliului-balon care alunecă în fundul cabinetului. O pisică roz țîșni și sări pe el.

— Blestemat animal ! Nu-i place decît acolo unde-mi pun fundul. Ah ! ah ! Lorsan, vă prezint pe Griffon. Un adevărat simulant, în felul lui...

— Griffon — așa-l cheamă ?

— Așa-l cheamă.

— E vopsit ?

— Ba nu, e culoarea lui naturală... Ei bine, dragul meu, vă doresc petrecere frumoasă și întîlniri agreabile. Da, întîlniri agreabile — e esențial în vindecarea dumneavoastră. Pe curînd.

Marea... Pentru prima dată de la ieșirea din Centru — un secol și trei săptămîni mai devreme — Don putea să privească lumea fără îngrijorare.

Valurile dansau înaintea lui murmurînd, cu gura închisă, indescifrabilul lor mesaj. Un frison de spumă fugea, fără sfîrșit, de-a lungul întregii plaje: dantelă smulsă de o sută de mii de demoni de pe o sută de mii de virgine ale timpului trecut. Păsările își strigau salutul aspru. Vîntul pieptăna marea și scotea nisipului un țîrîit de insectă prinsă în capcană. Aerul sărat avea același gust cu carnea de crab. Totul era adevărat. Mirosurile nu se mai amestecau cu sunetele; lumina nu mai avea greutate; timpul mergea în cerc, urmărit de acele implacabile ale cronometrelor.

La est, în depărtare, se vedeau marile clădiri ale Centrului helio-marin din Cavaliasol. Distanța și o ceață ușoară le atenuau puțin liniile dure. Nimic nu rănea ochiul fostului simulant. Don se simțea bine. Aproape fericit.

Toți cei internați de Centru suferiseră ablația implanturilor frontale. Unii atinseseră vîrsta pensionării: cincizeci de ani. Alții abandonaseră, mai mult sau mai puțin voluntar, meseria. Unii, ca Don, fuseseră operați în urma unui Hod sau unui Seeman. Se întîlneau între ei și susțineau, de altfel, excluderea celorlalți. Printre cei cu Hood se afla Tania, o fată brună ce semăna cu Lora, dafneea. Era la Cavaliasol din primăvară. Cunoștea aproape toate centrele de simuterapie de pe planetă. Medicii spuneau că avea să plece în curînd, căci era vindecată. Vindecată ? Tania știa prea bine că nu se va vindeca niciodată.

Nu dorea să se vindece. Ideea de a părăsi Centrul și de a se înapoia într-un oraș pentru a relua ceea ce se numea o „viață socială normală“ o înnebunea de frică. Centrul era un azil de liniște și pace. Nu va mai putea suporta niciodată zgomotul, promiscuitatea, atmosfera sufocantă și violentă ce domnea în orașe. I s-ar fi dat poate del ucru într-un parc natural, o pzonă sau un spital autonom. Chiar și asta o sperla. Nu se credea capabilă să mai poată practica vreodată o meserie. În activitățile minime de viață din Centru, avea o obsesie constantă de greșeală și de accident. Nu urca niciodată cu ascensorul, nu făcea nici un sport, nu înota nici în mare nici în bazin și nu îndrăznea să facă nici o bale... Dar, după părerea medicilor, asta n-avea importanță. Se va adapta, spuneau ei, odată ce va fi părăsit Centrul și va fi încetat să trăiască într-un cadru supraprotejat. Supraprotejat, sau mai rău decît atît ? Don credea că medicii se înșelau. Sau poate că mințeau.

Fordurile, psihologii sau dumnezeu știe cine o alesese pe Tania să-i fie tovarășă — așteptînd plecarea unuia sau altuia. Era, fără îndoială, „întîlnirea agreabilă“ promisă de doctorul Fulerio. „E vindecată, i se spusese, vă va ajuta să vă vindecați“. De ce jucau toți această comedie, medicii, psihologii, administrația ? Tania fusese deconectată și operată doi ani mai devreme: se afla în aceeași situație ca el. Nici cei mai vechi cu Hood din grupa lor nu păreau mult mai strălucițl. Don avea acum convingerea că simulanții, izolați dintr-un motiv sau altul de universul lor cerebro-fordal, nu mai redeveneau niciodată ființe normale. Iată

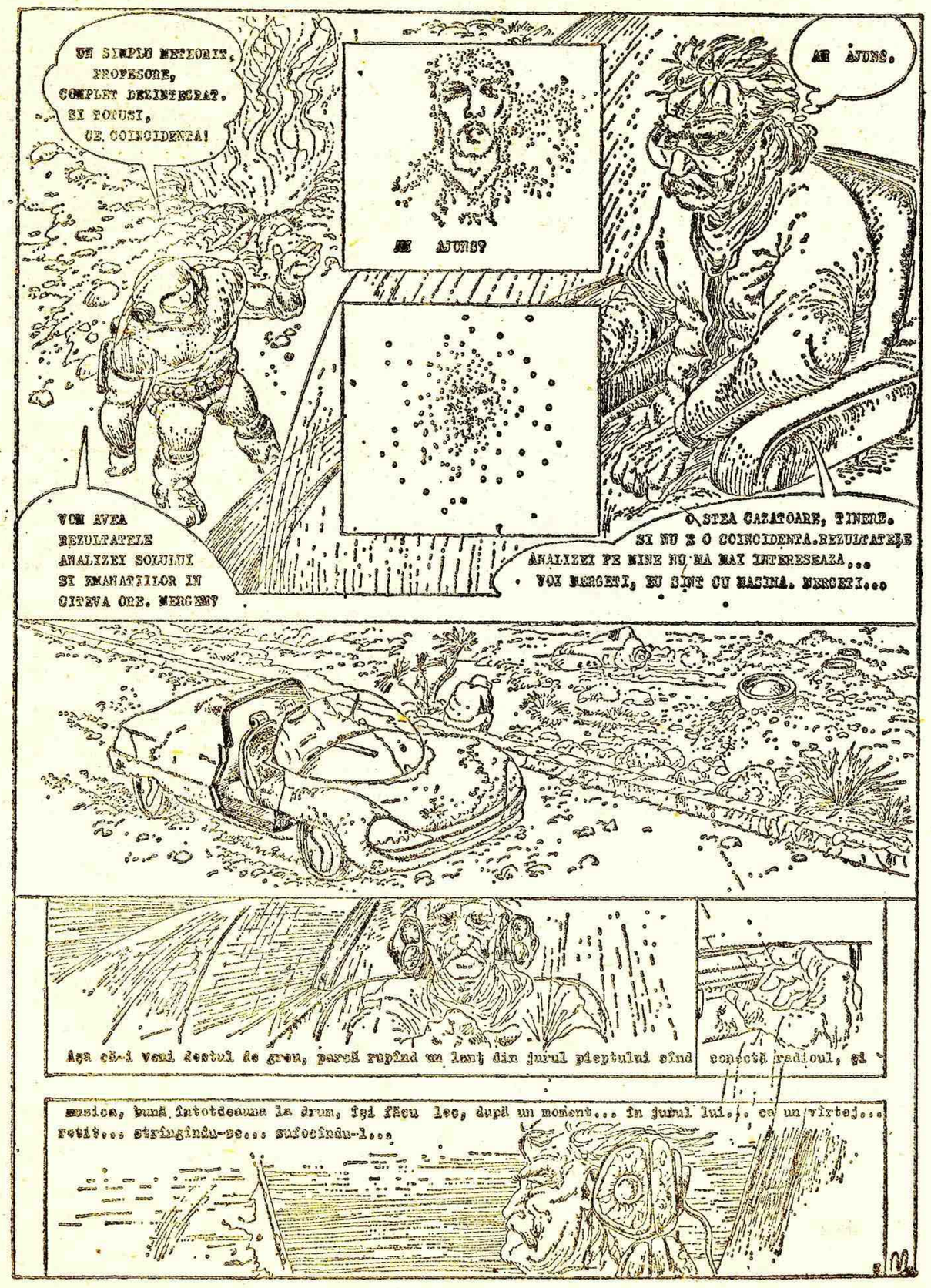

de ce centrele de simuterapie erau în realitate aziluri-închisori pentru psihopații incurabili.

I-au trebuit două săptămîni ca să înțelcagă că Centrul din Cavaliasol era un lagăr de internare ! Mai mult decît atît chiar. Nu se mai obosiseră să mascheze paznicii în infermieri. Toți, bărbați și femei, purtau haine negre strînse cu centuri. Femeile aveau rochii bej, largi și scurte (fără îndoială ca să poată fugi repede, în caz de necesitate), bărbații pantaloni strîmți, cenușii, albaștri sau galbeni. Aproape toți erau încălțați cu cizme negre și scurte. Mergeau cu capul descoperit și dădeau impresia unor soldați învinși și amăriți. Nu-și arătau aproape niciodată armele ,dar internații, bolnavii — prizonierii — Centrului știau că ar fi tras încărcături anestezice sau tetanizante la cel mai mic gest suspect. După unele vorbe, ar fi dovedit-o de mai multe ori.

Cei cu Hood se arătau în general apatici, indiferenți, sau resemnați, foarte des pierduți în visele lor, dar cei cu Seeman nu se gîndeau decît să plece de acolo și nu încetau să combine planuri de evadare. Și simulanții ce suferiseră ablația implanturilor din măsură disciplinară erau și ei în pragul revoltării.

Manolo, vecinul de cameră al lui Don Lorsan, spunea cîteodată cu voce-ai răbdătoare și rece : „Cînd mă voi sătura, voi fugi și mă voi lăsa omorît !". Era un vechi Seeman deconectat de un an (după dosar), dar pretindea că petrecuse mai mult în diverse centre de simuterapie unde fusese internat. Normal, n-ar fi trebuit să locuiască pe culoarul acela, rezervat celor cu Hood. Dar se modificase repartiția grupelor într-un anumit număr de clădiri și numai Manolo refuzase să își părăsească camera.

— Să te lași omorît ? spunea Don. De ce vrei să te omoare ? Vor trage în tine poate cu pistoalele lor anesteziante, cu anhilatoarele lor de voință sau cu orice altceva de genul ăsta. Te vei alege numai cu cincisprezece zile infirmerie, sub efectul tranchilizantelor.

— Deci tot aș păți ceva !

A doua zi își reîncepea litania :

— Cînd mă voi sătura, voi fugi și mă voi lăsa omorît !

— Dar de ce vrei să te omoare ?

Într-o zi, Manolo răspunse cu duritate :

— Ca să se facă loc ! E lipsă de camere, nu ești la curent ?

Don nu dorea nicidecum să plece, iar Tania avea frisoane și transpirații reci numai la gîndul c-ar putea fi pusă în libertate curînd. Himericele speranțe de evadare ale celor cu Seeman îi amuzau pe cei cu Hood. Și ei visaseră evadări cînd erau simulanți. Ar fi vrut să scape ford-contactului, încercaseră să alunece în canalele și catacombele rețelei ca să descopere cealaltă față a lumii. Avuseseră un contact fantomă și fuseseră deconectați în momentul precis în care se credeau eliberați. Acum, nu mai sperau nimic.

Căldura devenea mai toridă de la zi la zi... De douăzeci de ani, o secetă implacabilă transforma Europa în deșert. Nu mai căzuse o picătură de apă asupra regiunii Cavaliasol de cinci luni.

Era așteptată cu nerăbdare furtuna anunțată pentru ultimele zile ale lui iulie. Data exactă nu fusese încă fixată de serviciile meteorologice. Nu se putea produce ploaie decît dacă erau destui nori. Dirijabilele de vînătoare erau la lucru.

O tensiune aprinsă domina Centrul, mai ales pentru cei cu Seeman. Dar molima începuse să se infiltreze și în celelalte grupe...

Bolnavii se plimbau goi pe plaja incendiată sau pe pajiștile uscate. Pîndeau cerul. Sudoarea le curgea șiroaie pe piele bronzate. Bărbați și femei schimbau mîngîieri lipicioase, se descărcau în gesturi neterminate.

Timpul trecea cu o încetineală înebunitoare.

— Nu vom scăpa niciodată !

— Cu atît mai bine...

— Nu e rău aici. Înfulecăm, ne sărutăm, n-avem de ce să ne sinchisim.

— Vreau să spun : nu ne vom vindeca niciodată.

— Ce înseamnă : vindeca ?

— E un cuvînt...

— Și, totuși, sînt unii care pleacă.

— Ca să meargă în alt centru.

— Ce știi tu ?,

— Știu.

— Tu ai poftă să ieși ?

— Nici nu poate fi vorba. Dar sîntem minți ți.

— Sîntem înșelați.

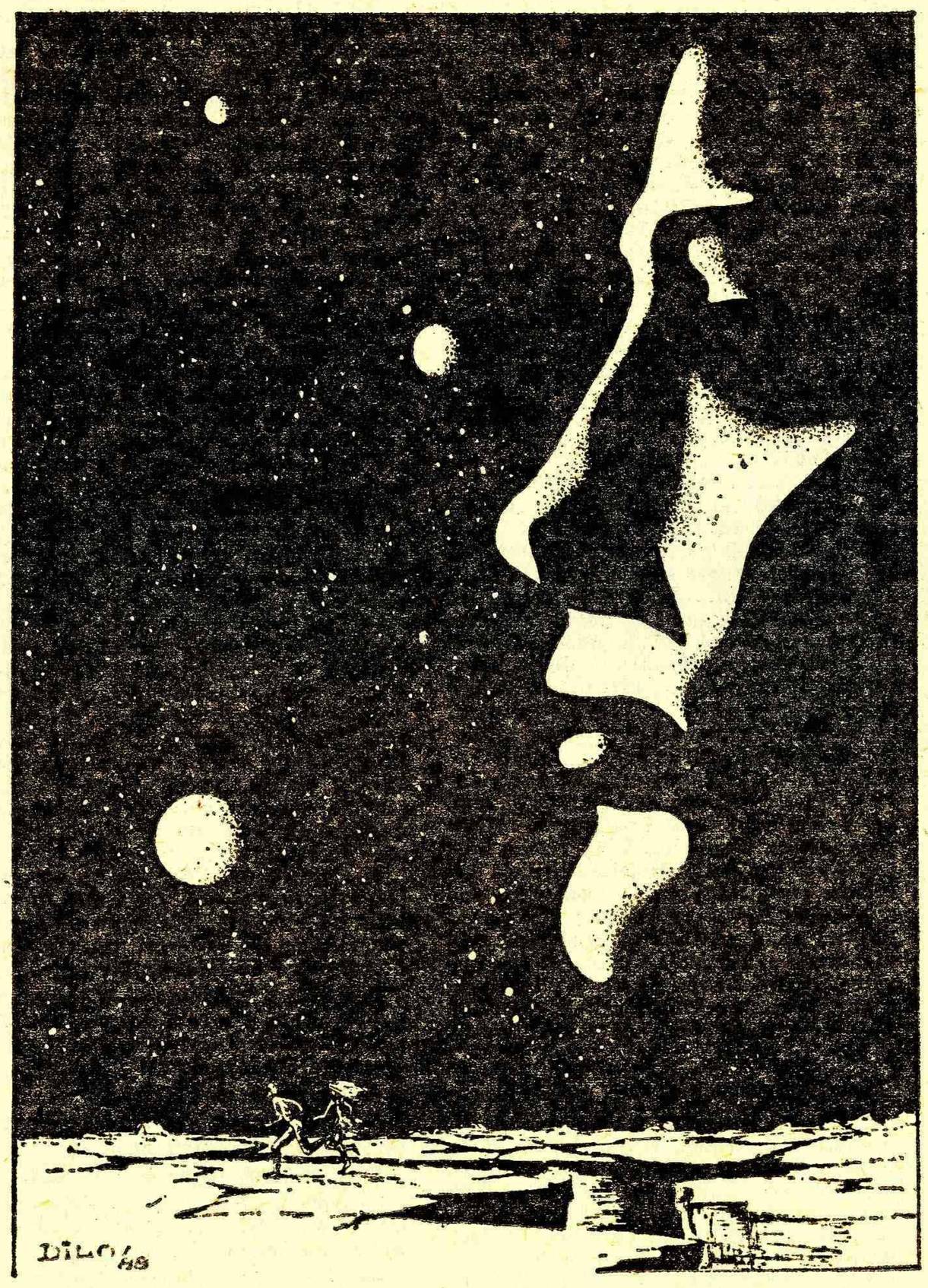

Desen de Florin Mihai Diloiu

— Ni se joacă o comedie murdară.

— Poate spre binele nostru...

— Crezi că ne păzesc numai din milă ?

— E datoria lor să ne îngrijească. Datoria societății.

— Au desigur un scop.

— Un scop ?

— Da. Mă întreb ce vor să facă cu noi.

— Nu vom ști niciodată adevărul.

— Sau poate prea tîrziu...

Se spune c-au adus cîini din Orașul vechi de nord. Cîini-lupi, animale mari și feroce. Un prizonier a încercat să fugă. Un paznic a tras în el cu un ac tetanizant și l-a lăsat sfîrșiat și devorat de cîini. Nu-i oare posibil ?

Se spun încă multe alte lucruri. Femei care se credeau eliberate erau închise în subosluri, violate, torturate..

S-ar face, cică, la Cavaliasol și experiențe pe creier. Experiențe ? Le servim de cobai ?

Noii sosiți coboară, în general, dintr-un autobuz al aeroportului ce vine o dată sau de două ori pe săptămînă. Plecările sînt neregulate, mai mult sau mai puțin secrete. Nimeni nu știa exact ce mijloc de transport era utilizat și spre ce destinație plecau bolnavii vindecați... sau prizonierii eliberați.

Cei cu Seeman formau în curte, în parc, pe plajă, mici grupe conspirative ; murmurau amenințări, anunțau revolte apropiate. Cei cu Hood rămîneau calmi, dar, ca urmare a ultimelor zvonuri, frica li se strecurase sub indiferență precum soarele de iarnă străpunge ceața.

Paznicii erau nervoși.

Furtuna se apropia.

Medicii întrebați rîdeau sau ridicau din umeri. „Sînteți aici ca să vă vindecați. Imaginațiile voastre morbide fac parte din boala voastră. Dar vă va trece..." Nici paznicii nu păreau să înțeleagă întrebările ce le erau adresate.

Pentru Don, viața era suportabilă. Pe plan material, nu putea dori o captivitate mai blîndă. Mîncarea era puțin monotonă, dar suficientă și bine pregătită. Existau băuturi la bar, iar în timpul zilei, o libertate totală de dus și întors din parc, sub cedri, de-a lungul pajiștilor arse de soare, între tufele de amerișcă sau de dafini-roz, pînă la plaja imensă, plată, curată și sălbatică. Libertatea de a se scălda fără supraveghere (paznicii nu se arătau nicodată în partea asta) tot atît de departe și de mult timp dorit... A evada prin mare ? Cei cu Seeman credeau că e posibil. Cîțiva încercaseră și eșuaseră. Înotaseră ore întregi, apoi s-au pomenit pe plaja din Cavaliasol. Paznici înarmați cu pistoale tetanizante patrulau la limita Centrului. Alții înotaseră mai mult timp observaseră limita asta din mare și, crezînd-o depășită, reveniseră la mal. Într-un fel sau altul, ajunseseră în partea nedorită — în interiorul incintei.

Spre larg, nu se vedea niciodată vreun vas. Pe cer, niciodată vreun leso sau vreun dirijabil. O certitudine ciudată se ancora puțin cîte puțin în sufletul lui Don : nu sîntem la Cavaliasol.

Dar, atunci, unde sîntem ? N-are importanță. Aici sau acolo !

Se plimbau goi de-a lungul malului, urmăriți de păsările de coastă, ploaieri, fluierari, ce se apropiau foarte ușor. Se culcau pe plajă pentru a face dragoste.

Nori mari, albaștri, se strîngeau în jurul orizontului. În ziua furtunii, vom fi, tu și eu, logodnicii universului...

Tania semăna extraordinar cu Lora. Avea aceleași buze roșii, bine conturate, același nas drept și scurt, desenat perfect, aceiași ochi căprui, alungiți și puțin potoliți, același păr lung cu reflexe albăstrii ce-i cădea în șuvițe șerpuitoare pînă la sînii rotunzi și grei. Văzînd-o pentru prima dată, o luase drept Lora. Imposibil, coincidența ar fi fost prea mare, iar Lora, dafneca, nu făcuse niciodată simulare: ea nu poseda implanturi și nu risca să aibă un sindrom al lui Hood.

Silueta suplă a Lorei, mîinile-i mari cu unghii aurite, picioarele-i lungi de balerină... Dar el n-o văzuse niciodată pe dafnee în întregime nudă și, deci, nu putea compara corpul Taniei cu cel al Lorei. În tot cazul asemănarea dintre cele două femei era fantastică. Și vocile lor... Vocea caldă a Lorei ce muia „i"-urile și rostologea „r"-urile : „Dragul meu, ce-ți fac ochii ?"

— Dragul meu, ce-ți fac ochii ? întrebă Tania, rostogolind „r"-urile și muind „i"-urile.

— Nu prea bine, dar nu-mi pasă.

— Nu ți-au dat medicamentul ?

— Nu. L-am luat la Archeville pentru ultima dată, chiar înaintea plecării. Am făcut o cerere. I-am scris doctorului Fulerio, care trebuie să vină... care trebuie să vină, nu mai știu. Am impresia că sînt lăsat baltă. În fond, cred că aș vrea să fiu orb, să mă simt separat de lume... Nu știu. Aici, mi-au spus că ochii îmi sînt buni. Și... ah ! sincer vorbind, nu știu. Nu înțeleg.

— Eu de mult timp nu mai caut să înțeleg, Don. Mă întreb dacă...

— Dacă ce ?

— Dacă nu sînt nebună. Dacă n-am înnebunit cu toții după ablația implanturilor !

— Mai este o ipoteză.

— Care ?

— Îți voi vorbi de ea mai tîrziu. Trebuie să mă mai gîndesc încă la ea.

— Și eu cred c-aș vrea să fiu oarbă.

— Să închidem ochii.

Furtuna se apropie.

Iată și ziua furtunii.

— Lora ! gemu Don. Era Tania, Unghiile ei îi zgîriară coapsele. Erau întinși unul lîngă celălalt într-o scobitură a plajei. Don se lăsă, cu pleoapele coborîte, destins și atent, pradă propriei sale plăceri — ce era singura realitate sigură a vieții sale. Asculta furtuna bombănind deasupra mării. Conștiință 3, fă ca cerul să explodeze ! O undă de exaltare îi plecă din ceafă, i se răspîndi între umeri, apoi coborî în întîlnirea plăcerii. Zeii Rețelei puteau oare să-l audă ? Mai existau ei încă ? Dar existaseră oare vreodată altundeva decît în creierul său înfierbîntat de maladia lui Hood ? Da ! Era sigur de asta. Aparținea încă Conștiinței 3. Un cuant nu prea infim ! Seniorii Rețelei învinseseră timpul. Poate vor ști să îmblînzească și spațiul, să vină să-i caute la Cavaliasol pe Don Lorsan și pe ceilalți cu Hood..

Un fulger traversă plaja, atît de strălucitor încît Don îl întrezări pe sub pleoape. Trăznetul căzu lîngă Centru, poate chiar pe cedrul din parc. Don strigă.

Tania i se aruncă în brațe și începu să tremure.

— Don, voi pleca. O știu de ieri. M-au avertizat că voi fi eliberată. Dar n-o cred ! Mă vor duce undeva pentru experiențele sau jocurile lor sau nu știu ce. Oh ! Do...

Don deschise ochii.

— Tania, m-am gîndit. Există o șansă pentru ca...

— Don, nu mă abandona. Nu-i lăsa să mă ia. Nu vreau să plec. Nu știu ce vor face cu mine, dar sînt sigură că nu-mi vor da drumul. N-au eliberat niciodată pe nimeni !

Fulgerele se succedau din ce în ce mai repede, în formă de lamă, de bici, de arc, de săgeată, de stea, de gheară sau de soare, și traiectoriile lor sparte convergeau pe Cavaliasol. Mii de cîini nebuni urlau de moarte între cer și mare.

Tania se ridică. Privi lung spre Centru.

— Sînt în întîrziere. Trebuia să mă întorc de mai bine de-o oră. Cred că mă așteaptă...

Don și Tania își îmbrăcară abudele galbene, ce erau — împreună cu nuditatea integrală — uniforma obișnuită a bolnavilor, sau a prizonierilor.

— Don, nu vreau să mă întorc la Centru. Nu vreau să merg !

Își duse mîinile la ochi.

— Iată-i. Vin să mă ia.

Un val mare muri la picioarele lor și îi stropi. Tunetul era un lătrat aspru. Fulgerele înconjurau orizontul cu un colier de lumină albăstrie, dar vîrfurile le erau îndreptate spre Centru. O săgeată ținti vîrful unui cedru și cedrul se frînse într-un pîrîit de metal zdrobit, ca și cum ar fi fost un stîlp de metal.

Tania luă mîna lui Don.

— Dragul meu, salvează-mă !

Îl privi și el fu zguduit de încrederea totală pe care o citi în ochii ei. Își aminti vorbele lui Kanashiwa : „Mai ai încă probe de trecut și nu-ți ascund că vor fi dificile". Era oare asta o probă ?

Entitățile cerebro-fordale pot oare interveni în universul originar ? Dar sîntem oare încă în universul originar?

Trei paznici — cu haine negre, cu pantaloni deschiși la culoare — mergeau spre plajă cu pași mari. Doi cîini-lupi se grăbeau în fața lor. Animalele luaseră urma Taniei. Tunetul bubuia din ce în ce mai sec.

— Vin ! spuse Tania.

— Nu-ți fie frică, draga mea. Te voi salva.

Don privi indiferent paznicii și cîinii ce fugeau în direcția lor, apoi se roti în jurul Taniei, se strînse lîngă ea, ridică brațul drept, cu palma deschisă, cu două degete ridicate spre cer.

Instantaneu, un fulger îi trăzni.

În românește de
VIOREL PÎRLIGRAS

DRAGOȘ VASILESCU

spațiul de joc

— E rîndul tău Achellio, grăbește-te !

Clovnul îl privi nedumerit. De dincolo de perdeaua grea de pluș, o voce amplificată de zeci de ori striga :

— Domnilor și Doamnelor, un numero formidabile, un clawno geniale, A-che-li-o ! A-che-li-ooo ! !

Mai mult împins, clovnul ieși în arenă. O clipă, în lumina puternică a reflectoarelor, nu mai văzu nimic. Se împiedică și în risetele publicului aterizâ la picioarele prezentatorului. Acesta se feri făcînd loc mogîldeței în haine largi și multicolore, apoi dispăru după perdea.

Clovnul mai făcu o tumbă, se ridică, se înclină ceremonios spre public și începu o pantommimă despre un rege și clovnul său, fiind pe rînd, rege, străjer, bufon. Publicul aplauda strigîndu-i cuvinte de neînțeles. Se opri brusc, vrînd să vadă chipurile strîmbate de rîs, dar perdeaua de lumină îl împiedică. Rămase cu mîna streșină la ochi căutînd parcă pe cineva în mulțime, apoi din buzunarul imens scoase o floare și începu să urce hotărît spre mijlocul scaunelor. Un reflector, unul singur îl urmărea. Oferi cu un gest larg floarea unei tinere femei. Cînd aceasta o atinse, floarea explodă într-un superb buchet de trandafiri. Aplauzele izbucniră, reflectorul se stinse, se aprinse un altul cu lumină roșie, iar clovnul ajunse de-a berbeleacul pe scări în mijlocul arenei, nimerind în cușca instalată pentru numărul de dresură. Un om închise cușca. Rămase înăuntru încercînd fără succes să iasă printre gratii. Prin culuarul de plasă, două fiare înaintau încet, spre cușca cea mare. Clovnul urlă, se cățără pe plasă, amenință cu pumnul și încercă să deschidă din nou ușa cuștii. Cînd prima panteră intră în cușcă, ușa se deschise, clovnul în sfîrșit eliberat, sări afară, dar împiedicîndu-se din nou, căzu și leșină. Pantera se apropie, îl mirosi, apoi începu să-i lingă bila roșie de pe nas. Într-o secundă, clovnul fu în picioare, pantera sări înapoi în cușcă, mulțimea aplaudă, hohotele de rîs nu conteneau, iar el se retrase încet, cu spatele spre perdeaua grea de pluș.

— Desigur, răspunse șeful tehnicienilor, suficiente.

Cifrele începură să alerge : 9:58, 9:57, 9:56...

...Intrînd după cortină, primul său gest fu acela de a-și scoate bila de pe nas, cînd cineva îl bătu pe umăr :

— Pe unde dracu' umbli Bombolino, nu știi că trebuie să intri ? Te-am căutat în tot circul ! Eeei ! Apoi întorcîndu-se către omul în frac ce își rodea nervos unghiile :

— Ce stai, anunță-l pe Bombo, nu auzi că au început ăia să urle ? Du-te ! Omul dispăru. Se auzi imediat o voce care prezenta publicului pe marele clovn Bombolino, nemaivăzut, nemaiauzit, marele, marele, marele...

— Abia am ieșit din... spuse clovnul, dar în aceași clipă realiză că nu-l cunoaște nici pe omul de lîngă el, nici circul în care era.

— Du-te, du-te, nu sta ca o momîie, ce vrei să-mi dai spectacolul peste cap, tocmai tu ? — zise din nou omul împingîndu-l încet de la spate.

Clovnul ieși în arena luminată de niște lămpi așezate de jur împrejur, care făceau suficientă lumină și în restul sălii, nedelimitînd arena ca spațiu decît prin cercul de rumeguș pe care era întinsă o prelată veche, roasă din loc în loc. „Unde mă aflu ?" Sigur era într-un circ, dar un circ vechi. Privi în sus. Oamenii erau îmbrăcați ciudat, hainele de pe ei erau total deosebite de cele pe care le știa el. Femeile aveau toate eșarfe albe în jurul gîtului, iar bărbații pălării mici de culoare roșie. „Nu, nu este circul meu" — își zise, apoi scoase din buzunar un flaut și începu să cînte dansînd în același timp. Orchestra îl acompania reluînd tema melodiei, în timp ce el luă pe rînd cîteva instrumente și cîntă din fiecare cîte un crîmpei din altă melodie. Făcu cîteva tumbe, aruncă un buchet de flori spre spectatori, neavînd curajul să urce în sală. Apoi pantomima cu bufonul regelui, număr care de obicei stîrnea hohote, smulse cîteva aplauze, mai mult politicoase decît entuziaste.

Cei doi urmăreau încordați dansul frenetic al cifrelor afișate pe monitor. La un moment dat, lungul șir se opri.

— Cred că putem începe Andrew.

— Coordonatele sînt exacte ?

— Diferența, în comparație cu data trecută este destul de vizibilă. Crezi cumva că...

— Cred că de data asta am nimerit-o. Anunță băieții.

În cealaltă încăpere a laboratorului, o duzină de tehnicieni forfotea în jurul unui utilaj ce ocupa cam două treimi din spațiu.

— Gata băieți, numărătoare inversă.

Oamenii se opriră brusc. Fiecare își ocupă locul stabilit.

— Zece minute sînt cred suficiente, nu ?

— Nu-mi imaginez de ce n-a mers. Începuse perfect...

— Da... Știi, cred că nu vom reuși niciodată...

— De ce crezi asta Andrew ?

Andrew, adjunctul, lăsă privirea în jos ca și cum i-ar fi fost rușine de ce spusese. Mark îl privea pe deasupra ochelarilor.

— Am o teorie... nu, o ipoteză mai bine zis, care mă frămîntă de mult. Accesul într-un univers paralel nu este posibil cu ajutorul mașinilor, oricît de perfecționate ar fi ele.

— ...?

— Dintr-un univers cu trei dimensiuni, există o singură modalitate de a evada, de a găsi culuarul de trecere. Trebuie găsită perpendiculara pe cele trei dimensiuni, **cea de-a patra dimensiune.** Ori, această teorie este imposibil de demonstrat matematic prin metodele pe care le cunoaștem. Depășirea barierei celei de-a patra dimensiuni nu se poate realiza decît psihic. Pentru acest salt nu avem încă pregătirea necesară. Atunci cînd...

— Atunci cînd vom relua experiența vei vedea că teoria ta este puțin... deplasată. Andrew, avem destule probleme acum.

— Este numai o părere de-a mea, Mark.

— Bine, bine, reluăm ?

— Da...

Pe monitor cifrele curgeau leneș.

Ieși din arenă încet, cu spatele, apoi o rupse la fugă spre capătul unui coridor, unde ar fi trebuit să se afle cabina sa. Deschise ușa.

— Ah, iată-te ! O femeie înaltă, îmbrăcată într-un costum de călărie, îi zîmbi. — Keeck, dragul meu, e rîndul tău. După cum vezi, am venit personal să te conduc în arenă. Ești gata ?

Cuvintele femeii îl învăluiră ca un abur transparent. Nu înțelegea limba în care îi vorbise, dar știa ce-i spusese aceasta, ca și cum ecouri ale unor lucruri știute de mult îl împresurau, veneau de undeva din adîncul lui, devenind mai apoi cuvinte, fraze...

„Nu sînt Keeck, eu sînt Bom... sînt Achellio, sînt... unde sînt acum, în ce circ am mai nimerit, nu, nu este circul meu, circul meu este..."

— Ți-e rău, dragul meu ? Ce s-a întîmplat ?

— Nu, n-am nimic, aș vrea numai să te întreb ceva. Cum am...

— După spectacol, dragul meu, după spectacol. Uite — deasupra ușii se aprinse o lumină verde — te cheamă, fugi, nu mai avem timp de întrebări, fugi. Îl sărută fugar pe fața vopsită în alb și îl împinse ușurel spre ușă.

Clovnul parcurse alergînd coridorul în sens invers. Cînd ajunse în arenă, un grup de balerine se strecurară pe lîngă el. „Fă-i să behăe Keeck !" îi strigă una trimițîndu-i o bezea.

Arena era imensă. Scăldată într-o lumină puternică, verde, părea un mic teren de fotbal. De sus începură să cadă o mulțime de baloane colorate, care ajungînd jos se spărgeau cu un zgomot sec. La un moment dat, un balon mare începu să coboare încet. Cînd îi ajunse la cîțiva metri deasupra capului, clovnul văzu în interior o fată care-i făcea semne cu mîna. Îi răspunse la rîndul său, jucînd comedia chemării. Îi cîntă, îi oferi flori, o rugă în genunchi să coboare, o implorâ. La fiecare nouă rugăminte, balonul cobora cîțiva centimetri. Cînd fu gata să-l atingă, marele balon se sparse cu un zgomot asurzitor, iar fata dispăru.

Clovnul se așeză jos și începu să plîngă. Dintr-o dată își aduse aminte. „Unde sînt ? Acesta nu e circul meu." Îl cuprinse tristețea, de data asta o tristețe adevărată, și rămase așa ghemuit fără să-i pese de tot ce se petrecea în jurul lui. Publicul aplauda, orchestra atacă o melodie veselă, dar el rămase nemișcat, cu capul în mîini, pînă cînd o voce din culise strigă : „Keke, la masăăă !" Se ridică și porni tîrîndu-și picioarele spre ușa mascată de cortină. În spatele lui se spărgeau baloane multicolore.

„Aș vrea să-mi șterg fardul ăsta alb și să dorm o mie de ani, sau măcar o sută, o sută am să dorm sigur, pînă mă voi trezi din coșmar. Cine sînteți voi și cine vă dă dreptul să mă plimbați din circ în circ, din univers în univers, pe mine care nu v-am adus altceva decît bucurie, v-ați distrat atunci cînd mie îmi venea să urlu, și acum mă purtați ca pe-o frunză în vîntul timpului ? Ridică pumnul amenințînd.

— Cu cine te certi Tin Su ? Hai lasă, o să-ți mărească salariul, patronul nu e chiar atît de-al dracului, nu, și apoi fără tine nu știu cum va face față. Acum gata, în arenă !

Hohote de rîs îl întîmpinară. Nu le auzea. Se mișcă în virtutea inerției, o inerție care-l aruncase într-un circ imens din care niciodată nu va mai putea evada, cu mirosul de sudoare și rumeguș, cu urletele fiarelor, cu zgomotul tobelor, cu risete și aplauze.

„N u m a i v r e a u !"

„Ce nu mai vrei micuțule ? Circul este al tău, al tău a fost întotdeauna, de aici nu vei mai putea pleca. Ce importanță are dacă ești aici sau acolo, circul este același, așa cum îl știi și cum nu se va schimba niciodată..."

— Zece minute sînt suficiente, nu ?

— Desigur, răspunse șeful tehnicienilor.

— Atunci start !

Cifrele începură să alerge : 9:58, 9:57, 9:56...

Aplauzele răsplătiră numărul clovnului. Ieși din arenă.

— Hei, Cianio, n-ai de gînd să intri o dată ? E rîndul tău ! Îl privi pe omul din fața lui, schiță un surîs trist, și ieși în arenă.

„Hai clovnule, e rîndul tău..."

Mulțimea rîdea în hohote.

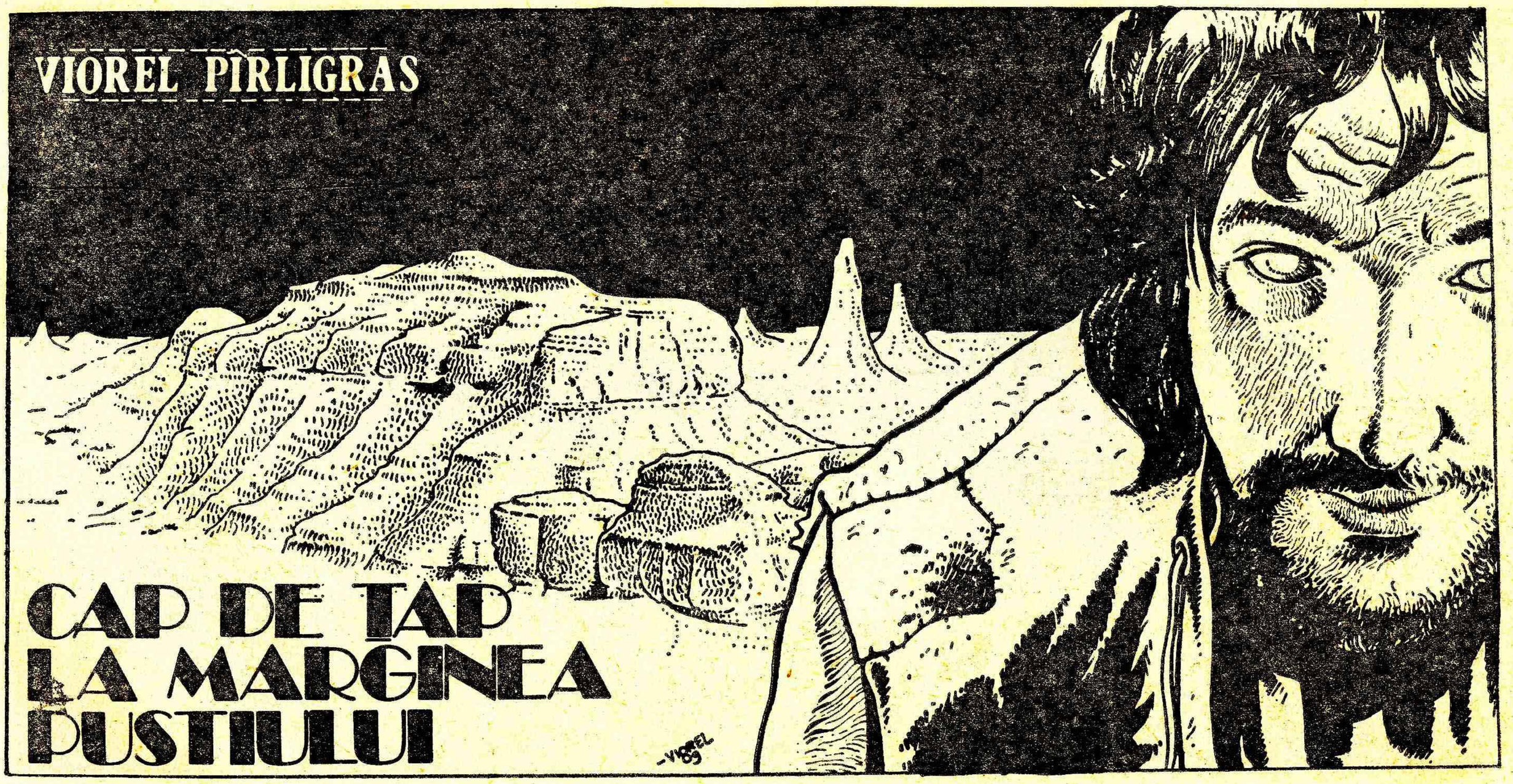

— O, Mirunar Dimbo Sardar Tigol, orice lucru are un rost în univers. Uneori, adevăratul sens îți scapă și nu poți ști, din felul tău de vedere, dacă vezi adevărul, așa cum nu poți cunoaște dacă zăpada prin care mergem a învins pămîntul, sau acesta din urmă o folosește ca pavăză.

Fomdenul privi o clipă stratul gros de zăpadă carbonică, apoi îl măsură lung pe însoțitor.

— Sahib guru, spuse el, adevărul și clarviziunea și-a găsit lăcaș în trupu-ți. De ce le risipești cu atîta dărnicie în dreapta și-n stînga ?

— Mirunar Dimbo Sardar Tigol, universul mi-a dat întotdeauna ceea ce mi-a trebuit ; îi sînt dator peste măsură și nu am dreptul să mă zgîrcesc în restabilirea ordinei firești a lucrurilor.

Se părea că discuția ajunsese într-un punct mort. Călăuza, speriată de cuvintele celuilalt și rușinată de josnicia gîndirii ei, tăcu, prefăcîndu-se atentă la traseu, la pereții stîncoși ce se ridicau de-o parte și de alta a platoului acoperit cu zăpadă. Deasupra, peste vîrfurile versanților, se întindea cosmosul și fomdenul putu distinge forma osebită pe care le luau constelațiile atît de familiare : Piciorul zeului, Ochiul ondrei, Ngu-ți-muntele fermecat, iar între ele culorile ce se mișcau încet, amestecîndu-se în șuvițe subțiri, căpătînd forme nemaivăzute încă. Clătină din cap. Lui nu-i era frică de caleidoscopul imagistic ce se schimba acolo sus, și pe care tribul îl socotise vestitorul nenorocirii, evitînd să-l privească. Mai ales reprezentanții celor trei sexe ale Folonului, cei mai slabi de înger din trib și mai sensibili, ezitau să privească fenomenul cosmic. Se țesuseră adevărate legende în jurul lui, în timpul a numai cinci perioade, de cînd apăruse. Se spunea că de multe ori culorile se așezaseră într-un anumit fel, închipuind forme care vorbiseră șefilor triburilor amenințîndu-i cu mari nenorociri ce aveau să se abată asupra ființelor și planetei. O asemenea profeție speriase o întreagă regiune și perioada aceea nu dădu nici un fel de urmași ; handicapul psihic eliminase fecundarea. Urmaseră apoi și alte calamități. Vegetalele dispărură primele, cotropite de un frig ce punea stăpînire încet, încet, pe întinderi. Venise apoi rîndul micilor animale. Clanurile se văzură nevoite să sape adînc pentru a găsi sîmburele, din ce în ce mai anemic, de căldură. Solul se răcea, o pătură tot mai groasă și mai întinsă de zăpadă carbonică acoperea trupul muribund al astrului.

Se opri. Sahibul înțepenise arătînd ceva pe versanți. Trei structuri semiminerale se deplasau pe înălțimi, paralel cu ei. Din fiecare ieșea o proeminență lungă ce li se legăna în față. Fomdenul spuse liniștit :

— Sînt ondre, Sahib guru. Nu trebuie să aveți teamă. Apariția lor aduce noroc; la noi, ondra e considerată sacră. Ondrele au simțit și ele nenorocirea. Ochii lor s-au ațintit spre destinația noastră.

Își reluară marșul. Mergeau mai încet, pentru a avea tot timpul în raza vizuală cele trei animale.

— Ochiul e distrugător, Sahib guru, cînd ondrele vor. Privirea lor de foc poate distruge orice. Ferice că ondra e de partea noastră. Ochiul nu s-a întors niciodată spre noi.

Sahibul își mîngîie gînditor plăcile cornoase ce-i acopereau fața.

— N-am putea să le folosim, Mirunar Dimbo Sardar Tigol ?

Fomdenul se sperie.

— Asta nu se poate, Sahib guru. Ondrele au viața lor, nimeni nu le poate porunci.

Sahibul își încreți fruntea, a resemnare, pînă aproape de primul corn. Privind înainte, observă că platoul urca deodată abrupt, împreunîndu-se undeva, în față, cu cei doi versanți laterali. Imită călăuza, lărgindu-și puțin, pentru ușurința mișcărilor, membrana organică ce le servea de îmbrăcăminte. Își scoase și gluga, făcînd vizibile și celelalte două coarne ce-i împodobeau scăfîrlia. Două coarne torsionate și posedînd sute de crestături, atestînd vechimea impresionantă în univers. Urcară poticnindu-se, agățîndu-se de fiecare rocă întîlnită. Fomdenul privea cînd și cînd cu tristețe : unele amănunte îi trezeau amintirea vechii înfățișări a locului. Pe la jumătatea drumului făcură un popas și se uitară înapoi. Drumul pe care veniseră șerpuia alb între cei doi versanți muntoși pînă în cîmpia abia ghicită în depărtare. O împletire de cenușiu și alb. Cerul părea că furase toate culorile care existaseră odată pe planeta.

— Să urcăm, Sahib guru. Ondrele ne-au luat-o mult înainte. E bine să le avem aproape.

Și faldurile membranelor începură să li se cuteze din nou în dreptul genunchilor. Urcau în tăcere. În răstimp, călăuza fura cu coada ochiului mișcările celui de alături. Îi părea greu de crezut ca un deținător al marilor puteri ale universului să arate atît de simplu, să urce la fel de greoi lîngă grăuntele insignifiant, larva nemernică ce era ea. Și totuși, însoțitorul ei era rînduitorul ordinii în univers, vraciul tămăduitor al bolilor astrale de orice fel, neimportînd deloc dacă erau din cele care sugrumau plantele, sisteme solare sau galaxii. Sahibul punea ordine în toate, avea grijă ca orice lucru să reintre pe făgașul normal, de aceea era sanctificat prin unele părți. Lui nu-i păsa de asta cîtuși de puțin. Neobosit, era prezent cu promptitudine acolo unde se simțea nevoie de el. Și nu trebuia să aștepte mult. Perturbări cosmice se produceau mereu.

Mai aveau cîțiva metri buni pînă-n vîrful coastei, cînd se auzi urletul. Venea de undeva din față, iar intensitatea lui crescu înfricoșător de clară în aerul rece din jur. Nici unul din cei doi nu recunoscu vreo ființă în acest urlet. O clipă se opriseră ascultînd, așteptînd o posibilă continuare a acestui sunet. Tăcerea se instaurase însă din nou. Urcară repede, mînați de un germene de curiozitate mai puternic decît orice instinct de conservare.

Înaintea lor, versanții se prelungeau, mărginind o nouă vale, ceva mai adîncă, mai degrabă o trecătoare. În mijlocul ei, un conglomerat cristalin încătușa o ondră. Nu departe, pe jumătate îngropat, o alcătuire informă împestrița solul. Celelalte două ondre, mult în față pe versanții laterali, își continuau liniștite drumul.

— S-o luăm pe aici, Sahib guru, pe urma ondrelor, spuse fondenul agitat.

— Ce s-a întîmplat, o ,Mirunar Dimbo Sardar Tigol ?

— Să ne apropiem, șopti acesta, vreau să mă conving.

Merseră pe versant pînă în dreptul priveliștii ciudate. Călăuza privi în jos și frisonă.

— Mare univers, exclamă el, de ce-am scăpat !

Spectacolul era, într-adevăr, lugubru, dar Sahibul nu înțelegea posibila legătură cu ei. Privea intens cristalul neregulat, cu colți și cavități depășind toate formele cunoscute, și animalul acela fabulos înghețat în el, distingîndu-se clar prin transparența neobișnuită. Blana lui imita structura rocilor, ba chiar, așa cum o gîndise de la început, părea că posedă o constituție semiminerală. Nu se vedea nici o altă particularitate, în afara proturberenței mate care adăpostea în vîrf ochiul. Ochiul ondrei. Din poziția în care se afla, nu se distingeau amănunte ale organului vizual. Sahibul ar fi dorit să le cerceteze mai de aproape, dar limita prudenței îl obliga la distanță.

— Uite, Sahib guru, arătă călăuza. acela este, sau mai bine zis a fost, un dolahar, ființa nisipurilor. Credeam că nu mai există asemenea specie. Pe vremuri, populau în număr mare planeta și erau animalele cele mai de temut. Stau ascunse în nisip, spuse fomdenul aplecîndu-se și mimînd acțiunea, și se arată numai atunci cînd victima, neavizată, trece prin valea lor. Atunci ies și, scăzînd bruse presiunea, solidifică instantaneu gazul în jurul prăzii. Congelată, aceasta constituie prada lui.

Sahibul privi rămășițele dolaharului, împrăștiate pe solul dens. Nu reușea să-și facă o imagine despre el.

— Ochii celorlalte ondre l-au ucis, înghină călăuza. Dar cum se poate ca o ondră să cadă într-o asemenea capcană ? Sahib guru, acesta este norocul nostru : de n-ar fi trecut ea întîi, am fi fost noi acum...

Însoțitorul realiză pericolul care îi amenințase și se cutremură. Privi în depărtare și admiră calmul mogîldețelor care se legănau în mers, continuîndu-și drumul, prea puțin afectate de pierderea unui semen.

— Sînt atît de extraordinare ondrele ? se întrebă cu voce tare. Aproape că-mi vine să cred că ne-au salvat intenționat viața.

— Orice e posibil, Sahib guru, turul repede călăuza. Ondrele nu pier atît de ușor. Nimeni, de fapt, n-a văzut încă vreodată o ondră moartă, înțelege-vei, Sahib guru ? De altfel, nu se știe nici măcar cu se se hrănesc...

Dar acesta era dus pe gînduri. Coarnele, aidoma cu cele ale unui țap, luceau stins, animate de o lumină interioară. Vraciul gîndea. Fomdenul aștepta nerăbdător, așezîndu-se pe o piatră. De jos, de unde stătea, silueta zeului gînditor părea aureolată de culorile apoase ce se întrepătrundeau pe bolta înstelată. Ce mîndră alură avea, cîtă noblețe ascundeau cele două coarne prețioase și cel mci din frunte ,cum i se sumețea barba ascuțită ! Abia acum fomdenul se simți strivit de superioritatea celuilalt, se lăsă încet să cadă, mai întîi în genunchi, apoi se întinse cu totul la picioarele vraciului, îngropîndu-și fața în pămînt.

— Mare Univers, ai milă de nenorocitul tău microb, adu-ne nouă, mie și tribului și triburilor și întregei planete liniștea de care avem nevoie, fă-l îngăduitor pe trimisul tău în ceruri și pe pămînt!

Vraciul se întrerupse din visare, îl observă pe fomden la picioarele lui și se zăpăci.

— O, Mirunar Dimbo Sardal Tigol, ce ți s-a întîmplat ? Ridică-te Și-i întinse mîna copitată, ajutîndu-l să-și recîștige poziția verticală.

— Iertare, Sahib guru, forțele răului din Univers ne-au blestemat, își bat joc de noi acolo sus, colorînd chipuri hidoase și pustiindu-ne planeta ! Ești singura noastră speranță. Sahib guru, numai tu poți învinge pe zeii cei răi !

Tulburat, vraciul îi cuprinse umerii cu amîndouă mîinile și îl privi în ochi :

— Nu cunosc nici un fel de zeu, Mirunar Dimbo Sardal Tigol, în univers nu există așa ceva. Aceștia sînt numai scorneli create de minți care nu înțeleg realitatea înconjurătoare. Universul are legile lui de neschimbat. Nimic nu-i întîmplător. Energia este uniform răspîndită și nimeni n-o poate utiliza în folosul propriu. Eu nu pot decît să corectez unele anomalii. Atîta tot. Chiar nu știi ce se întîmplă cu planeta voastră, Mirunar Dimbo Sardar Tigol ? Energia ei internă se pierde printr-o fisură a biocîmpului. Culorile pe care le vezi nu sînt decît formele pe care le îmbracă vizual energia pierdută. Voi opri această scurgere, Mirunar Dimbo Sardar Tigol, o voi opri și-i voi reda planetei viața, dar nu prin puterea sau voința nemăsurată cu care mă invesfești, nu. Prin proprietatea pe care o am și pe care n-o vei înțelege din păcate, căci..., făcu o pauză... degeaba, oftă.

Fomdenul își plecă rușinat privirea. Într-adevăr, nu înțelesese mare lucru din ce-i spusese vraciul, dar fusese pătruns de sentimentele ce-i însoțiseră cuvintele.

— Să mergem să găsim fisura, conchise sahibul.

Porniră amîndoi, umăr la umăr, parcă mai solidari, mai uniți în suflet cu punți invizibile, spre locul răului. Îi precedau greoaie, mișcîndu-se departe, ondrele. Fondenul se simțea ciudat. Resimțea același respect pentru cel de lîngă el, dar nu de adulație, ca pînă acum, ci de prietenie sau de ceva pe care nu și-l putea defini. Era plin de o mare mîndrie și ar fi sărit în fața oricărei primejdii pentru a-și salva planeta, pentru a-l salva pe celălalt.

— Odată, începu din senin vraciul, am nimerit pe o planetă de apă. Nu știi ce-i aia apă, nu ? N-are a face... Cei de acolo înfloreau într-un mod ciudat. Un biocîmp acumula experiențele și trăirile lor de clipă cu clipă. După un număr considerabil de perioade, conținutul informațional devenise enorm. Asta îi ajuta pe locuitorii planetei în îndeletnicirile lor de a crea modelul ideal al vieții și al mersului ei, căci cei ce puteau accede la biocîmp deveneau artiști și creau opere cu o mare influență asupra semenilor lor. Capacitatea de a crea îi definea, într-un fel, zei, și-i ajuta să se transforme necontenit înspre cunoaștere. Din cînd în cînd, descărcări violente, agresive, zguduiau conștiințele lor, împingîndu-i în războaie. Biocîmpul era zdruncinat de fiorul acesta și căpăta apoi o putere energetică mai mare, artiștii deveneau mai elocvenți, mai puternici. Iată însă că, în timp, biocîmpul a început, din cauza unei acumulări excesive, să dea semne de oboseală, să se risipească, iar acumularea sălbatică să cîștige un teren din ce în ce mai mare, amenințînd cu pierzania planeta și arta. Ghidați de o genă ancestrală a agresiunii pentru supraviețuire, o genă ce rezistase timpului, locuitorii pregăteau arme tot mai puternice, menite să pulverizeze întreaga planetă. Artiștii nu mai puteau să reprezinte celorlalți cu aceeași convingere fața ilogică a urii lor, ură nejustificată, biocîmpul ce servise drept imens calculator, oferindu-le structuri artistice perfecte pe tavă, biocîmpul ce-l inspirase într-o seară pe Marquez la marginea șoselei, dăruindu-i într-o clipă imaginea unei cuprinzătoare și posibile felii de viață, sau care ghidase degetele lui Leonardo în zugrăvirea lumii, biocîmpul murise, cîteva crîmpeie mai subzistau ici-colo.

Fomdenul parcă auzea altă limbă, nu știa cine sînt Marquez sau Leonardo, dar

tăcea, conștient de primitivismul său ignorant.

— Trebuia să fac ceva, continuă vraciul, altfel sîmburele vieții ar fi pierit în acel colț de univers. Observînd că tiparul lor uman pierdea geana dragostei față de aproape, că gena misterioasă care-i silea să-și caute perechea de sex opus pînă la moarte, se atrofia, nemaiasigurînd perpetuarea speciei, am folosit energia lor distructivă pentru a le asigura nemurirea.

— Și au scăpat ? încercă timid călăuza.

— Da. S-a creat o altă existență. Un biocîmp nou a prins să se înfiripe, un biocîmp diferit, căci problemele nemuririi sînt mult mai vaste decît cele artistice. Omenirea a scăpat abandonînd vechile relații.

— Ai devenit zeul lor, Sahib guru ?

Vraciul zîmbi.

— Zeu ? N-aș spune. Ce e ciudat e că în felul ăsta au scăpat de credințele religioase și au pus lucrul acesta pe seama mea învinuindu-mă că am preluat beneficile acestei instituții.

— Instituții ?

— N-ai cum să înțelegi, Mirunar Dimbo Sardar Tigol, fapt rămîne că în momentul în care oamenii au scăpat de biserică și-au făcut cruce, și vraciul se porni pe ris.

Călăuza tăcu, depășită de povestirea sahibului, din care nu înțelesese mare lucru.

Părăsiseră versanții și străbăteau acum un podiș plin de structuri cristaline, umplînd, ca o adevărată pajiște de flori, solul. Se strecurau încet, călcînd cu grijă pulberea minerală ce scîrțiia sub pașii lor. Neregularitățile pietroase le ascunseseră vederii pe cele două animale. Vraciul se opri deodată.

— Acolo, spuse, arătînd un pisc abrupt. Rămîi aici, Mirunar Dimbo Sardar Tigol. Începu să se cațere încet, cu prudență. Coarnele i se coloraseră în roșu, ca și cînd ar fi fost puse pe foc. Călăuza urmărea tăcută urcușul celuilalt, îi studia mișcările ciudate, de balans, cu ajutorul cărora se înălța, apoi cerceta piscul metalifer, cu stranii luciri, și celelalte două care-l încadrau de o parte și de alta. Pe aici nu mai fusese niciodată, nu văzuse nicicînd aceste trei piscuri ca trei coarne. Coarnele vraciului băteau acum spre galben strălucitor.

— Universule Mare, spuse zguduit fomdenul.

Deasupra piscului tremurau culorile cerului. Vraciul spunea că pe aici s-ar produce scurgerea energiei. Nu mai avea mult pînă în vîrf. Coarnele îi deveniseră aproape alb-incandescent. Se opri o clipă și privi în jos. Un punct mic — Călăuza — înțepenise la poale. Sahibul știa că nu va înțelege niciodată faptul că el, vraciul, era nu un zeu ci un catalizator natural de transformare a energiei, într-un fel o excepție în univers, dar nu o excepție, căci orice lucru are un rost în univers și din cauza aceasta își exersa capacitatea. Ajunse în vîrf. Coarnele îi străluceau orbitor. Simțea energia clocotind prin el. Avea s-o redea planetei. Ce daruri generoase făcea... Era un zeu, totuși ? Poate că da.

Și atunci simți cum fluxul ce-l străbătea luă instantaneu o altă cale, culorile dispărură de pe cer și o arsură puternică îi invadă corpul. Căscă ochii și se întoarse uimit, căutînd să descopere unde dispăruse energia. Arsura deveni insuportabilă și, înainte de a muri, deslușì pe cele două piscuri apropiate ondrele; înțelese deodată cu ce se hrăneau ele.

Ochii lor se aștințiseră asupra lui.

Orice lucru are un rost în univers.

Viorel Pîrligras

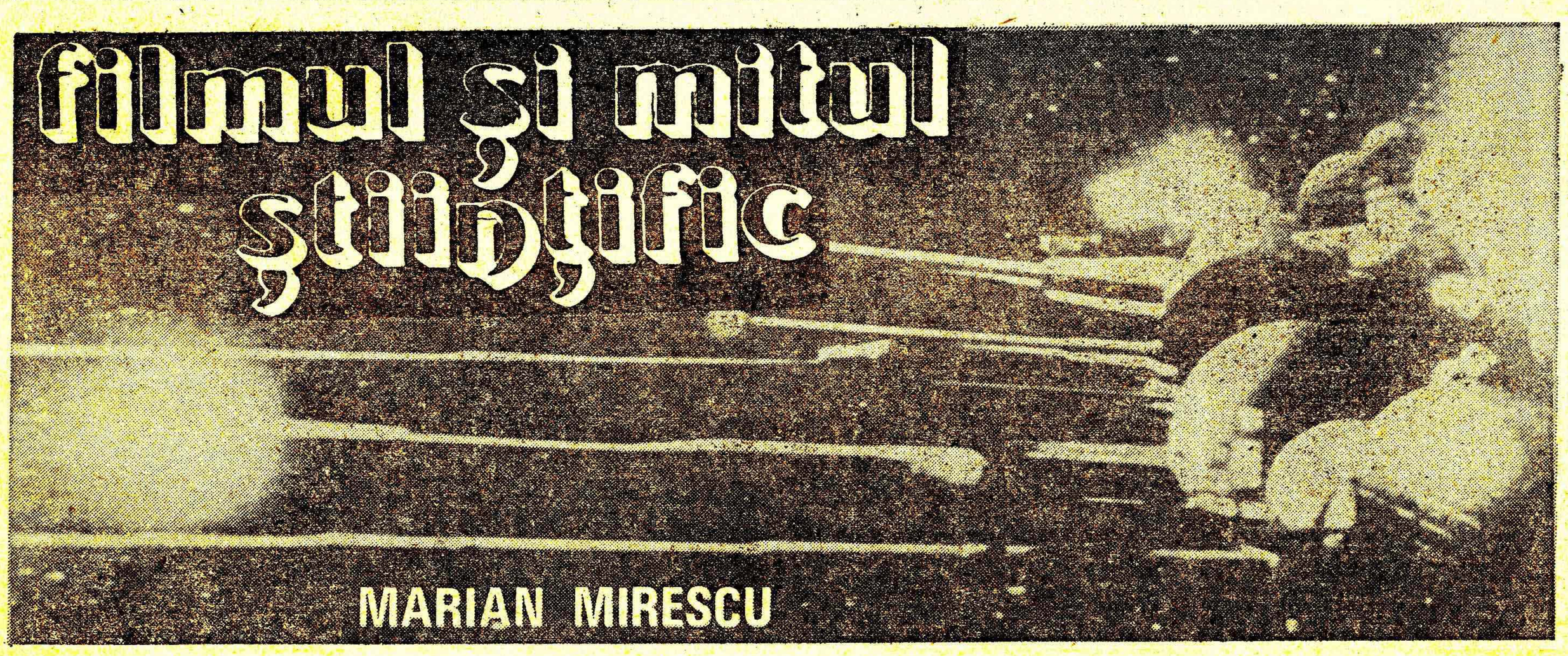

„Știința manipulează lucrurile și renunță a le locui. (Merleau-Ponty) [1])

Dezvoltarea științei în entuziastul secol XIX a determinat necesarmente apariția unor noi instrumente de investigație, noi tehnici de redare a unor aspecte instantanee și, apoi, a unor procese în desfășurare. În 1870, fiziologul Marey, astronomul Janssen în 1873, au utilizat proiectarea unor serii de imagini succesive, în 1885, Ottoman Anschütz (inventatorul proiecției Electrotachyoscopice), studia cu ajutorul Zoogyroscopului lui Meybridge (serii de imagini fotografice luate de mai multe „cabine fotografice") mișcările cailor și atleților, Gh. Marinescu studia mersul în hemiplegia organică, F. Martin Duncan făcea proiecții publice de popularizare a științei, iar R. Omegna filma diversele faze ale metamorfozei fluturelui.

În 1904, profesorul austriac Poch înregistra documente etnografice cu ajutorul cinematografului și fonografului...

În 1900, Lumière realizase deja un aparat cu peliculă de 72 mm. și i se brevetaseră panorama fotografică circulară și cinematograful stereoscopic!

...Documentele s-au strîns în adevărate enciclopedii: 55 000 de titluri în mediateca de la Institut für den Wisenschaftlichen Film din Göttingen, 2 700 de articole în Encyclopaedia (sic!) Cinematografica...

În 1934 Lumière, membru al Academiei de știință din 1919, turnase primele filme în relief, iar la 1 mai 1936 se deschisese primul cinema în relief la Paris... În 1939 fusese numit președinte al Festivalului de la Cannes, care urma să se deschidă în septembrie 1939... Louis Lumière a mai inventat o proteză-cleste pentru mutilați, un reșou catalitic pentru nacelele avioanelor, o sobă mobilă de apartament fără degajare de gaze vătămătoare...

FIAT LUX!

Și a fost Lumière!

Iscoditor, iscusit și practic (isteț), Louis Lumière a fost, în primul rînd, „avant le cinématographe", un pasionat desenator și pictor. În 1946 îi destăinuia lui Georges Sadoul: „Ce m-a preocupat dintotdeauna în fotografiile mele a fost punerea în pagină a subiectelor". [2])

Dar imaginile desenate de lumină încep să se miște (prima proiecție publică, la care a fost invitat și iluzionistul Méliès, a început dintr-un stop-cadru — primul efect special cinematografic!), să se năpustească asupra privitorilor (care s-au ridicat de pe scaune pentru a se feri din calea lor), rebele, eliberate fantastic dintr-o desferecată cameră obscură, ca niște amintiri străine, deși... Lumière însuși se temea că filmul ar putea „să meargă prea departe..." [3]).

„Expansiunea" i-a fost îngreunată de prejudecăți, limitată de statutul nativ de instrumente științific, într-un secol pozitivist în care imaginea era marginalizată în rapora cu scrierea (deși la baza scrierii se află reprezentarea), prilej de „păcat delicios"... Cui i se datorează această neîncredere ?

„Amintirii timpurilor barbare cînd imaginile erau idoli? Persistenței interdicțiilor religioase? Înrudirii dintre vis și imaginea materială?" sondează întrebător un trecut obscur semiologul francez Guy Gauthier. [4]).

Fotografia a fost acuzată de vrăjitorie, trezind „monștrii" prin adormirea rațiunii, de perversitate, factor deci de dezumanizare, cu atît mai mult cu cît este „rebelă", și nu strict „științifică". Cinematograful și banda desenată au avut mult de suferit de pe urma acestor prejudecăți...

Imaginea „științifică "ar fi încă prea „distractivă" (principiu nepedagogic) și încă : ar „da mură-n gură" (video-școala e trecută pe lista neagră); și atunci, ce să mai spunem de imaginea „artistică"? Nestăpînită (imprevizibilă), ar da „idei" (și nu ideea imuabilă, pedagogică, morală la urma urmei! Dar, în artă, nu Binele învinge întotdeauna? Dar aceasta este o satisfacție (previzibilă, și prea vizibilă uneori) etică! Dar unde-i emoția în toate astea, satisfacția estetică, gîndul „rebel", înălțător, luciditatea (= luminozitatea) noastră?

Ne situăm pe o medie a ordonării lucrurilor, e adevărat — imaginea nu e inocentă, nu e cuminte, îndrăznește. Dar dacă n-am fi îndrăznit? Dacă n-am fi făcut lumină în locurile ferecate? Sistemul solar, corpul uman? Mintea omenească și măruntaiele planetei? Trecutul și viitorul?

„Totul era deja inventat, și cît ne-am chinuit să-l reinventăm", exclama Fritz Lang în 1964, la Cannes, uluit de o suită de „panorame" 1896—1900 realizate de operatorii lui Lumière, care trebuie să fi dansat și zburat cu aparatele lor cinematografice de lemn. [5]).

Și încă! Noile imagini, ale invizibilului, ale „irealității", meta-imagini de fapt, datorate captării razelor X, termografiei, stroboscopiei, radiotelescopiei, microscopiei, scanerurilor, sateliților și imaginile realului care, îmbinate, recompuse (etc.), produc efectele speciale ale „contactului" cu o lume probabilă, în devenire. Anticipăm, întîmpinăm și preîntîmpinăm.

Noile fantome au ieșit la lumină și bîntuie lumea; cinematograful, el, trebuie să le întruchipeze, să le „locuiască" cu sensuri, intenții, cu teamă și speranță. Imposibil? Tocmai de aceea trebuie fotofilmat! spun „vizionarii".

Permanenta provocare
Melinita Meli-Melo

Georges Méliès — „Desenator, pictor, sculptor, iluzionist, scenarist, decorator, regizor, actor, om bun la toate (...) nu-și face probleme dacă va fi un virtuoz sau nu, el pune pune mîna pe un instrument care, mai bine ca altul, îi va permite să se exprime." [6]). Și s-a refugiat în studioul său din Montreuil („Star Film"!) pentru a pune în imagini lumea fantastică a basmelor cu zîne, draci, zmei și vrăjitori, și a celor de anticipație cu Seleniți și monștri ai ghețurilor. Și uneori cele două lumi se intersectau în filmele sale. Aceasta era și epoca, de trecere, de „transformări", de trasfigurare adaptativă. Și pentru revoluția declanșată de „Călătoria în Lună", George Sadoul propune ca anul 2002 să fie anul centenarului artei filmului și nu 1995, centenar doar al invenției cinematografului.

La baza scenariului au stat două surse literare. „De la Pămînt la Lună" de Jules Verne (pentru prima parte — congresul clubului astronomilor, construirea proiectilului, turnarea tunului, îmbarcarea savanților și zborul în Cosmos) și „Primii oameni în Lună" de Herbert George Wells (cosmonauții lui Verne alunizează și se întîlnesc cu Seleniții, locuitorii „sub-lunari").

Acest „lung-metraj" (16 minute), costisitor (130 000 de franci 1985), a fost împrumutat o seară pentru testarea publicului. Succesul a fost imens și internațional. Filmul e difuzat în Anglia, iar în Statele Unite ale Americii se vinde ilegal în sute de copii pirat. Și astăzi filmele SF sînt scumpe și circulă „underground" pe casete video!

Proiecția acestui film a prilejuit la Los Angeles deschiderea primei săli adevărate de cinema, „cu patru pereți", nu departe de un tîrgușor numit Hollywood.

Filmul comportă rezolvări tehnice remarcabile, chiar dacă unele fanteziste, prea fanteziste pentru un gust (prea) contemporan, cum ar fi secvența „aselenizării" (proiectilul care se împlîntă în ochiul Lunii!) dar erau efecte comice dorite de veselul Méliès. În schimb, pentru alte secvențe, cum ar fi „clarul" de Pămînt, a studiat îndelung tratate de astronomie.

Ca autor „total", dotat cu un entuziasm, Manevra actorii ca pe mașini pentru a se talent și o putere de muncă neobișnuite, avea tot filmul în cap și nimeni din echipă potrivi în universul fantastic al decorurilor sale unde ce părea a fi adevărat era fals nu știa... care va fi filmul la care lucrează. și invers, supuse și ele unor transformări optice.

„Călător prin imposibil", Méliès a fost și un călător sensibil și printr-o epocă „imposibilă"; a fost un visător, dar și un vizionar, nu s-a rupt de realitate, o realitate care nu întotdeauna l-a lăsat să viseze (detractori, războiul, crize, uitarea...). Filmul „La Civilisation à travers les âges", pamflet împotriva intoleranței și violenței, inspirat de eșecul Conferinței de Pace de la Haga din 1907, „anticipează" sfîrșitul Frumoasei Epoci, teribilul conflict mondial, într-o viziune mai umanitară, mai dreaptă decît cea a lui Griffith din „Nașterea unei națiuni" sau „Intoleranță" cu parti-pris-uri dubioase.

Melinita este o compoziție explozivă al cărui component principal este acidul picric, folosit la fabricarea fitilurilor detonaante...

Explozia „științifică"

Ca artă a secolului XX, sensibilizează prin însuși suportul ei (dependent de chiar revoluția industrială și tehnico-științifică), receptivă la marile transformări declanșate în conștiința și condiția umană, cinematograful (ca artă) devine prin demersul estetic, fantasticul, o imagistică a Imperiului Științific.

„Lumina" științifică, polarizată, trebuie difuzată artistic, într-o adevărată explozie spectrală! [7]).

Montajul, procedeu specific filmului (în măsura în care este o selecție-fragmentare și o conexiune a unor imagini optice, concrete numai în esența lor tehnică, dar nu și în „aparența" lor psiho-artistică în continuumul spațio-temporal al lecturii retiniene-afective), „interstițial" și „silențios", declanșează dispozitivele interactive de prezentare (o a doua „proiecție", o retro-proiecție într-o, în sfîrșit, ideală sală obscură!), procesul de comunicare, în cadrul unei povești (Tot ce este se întîmplă pentru noi, cei ce ne trecem pe aici; nu veștile ne implică ci po-veștile, numai ce pare să se întîmple, așa cum par în mintea noastră evenimentele, așa cum sînt și imaginile cinematografice — „părute"), pe parcursul căreia spectatorul este (dez)orientat prin diferite semne de enunțare specifice (planuri, unghiuri de filmare, mișcările camerei, reiterări) și noi procedee sotisficate, „științifice", stranii, ELECTRONICE. (Savurăm exotismul acestui supercuvînt exogen, exoteric, exorcizant...).

Prin noile imagini de sinteză filmul ar putea comunica mai precis și mai spectaculos sau ar „ecrana" gîndirea prin agresivitatea și fascinația acestora? Adevărul („artistic") este întotdeauna la mijloc, acolo unde... nu poate fi prins, ci doar aproximat ca poziția celei de-a zecea planete din sistemul solar. „Hipnoza" spectaculară trebuie să fie o stare de grație, estetică, dinamizantă, și nu de persistență somniferă. Mesajul artistic nu este un dat, este informație în locomoție și în emoție, tulburătoare în avatarurile sale. [8]).

Avatarurile informației științifice încep odată cu „popularizarea" ei. Galilei, pentru a fi înțeles de mai mulți oameni, scria în italiană și nu în limba latină, limba „științifică" a vremii. Dar și astăzi „științificii" vorbesc pe o latinească limbă, în ciuda unor încercări de „vulgarizare" (de la Anestin citire), încercări (în ultimii ani „informatici") de recuperare, de sincronizare a celor două „lumi", care nu reușesc decît să alimenteze acest fantastic numit astfel în continuare, și cu o mai mare convingere, științific. Știința și omul de știință, un domeniu vag și tăinuitorul său, apar în și aparțin de domeniul fantastic — castelul, laboratorul secret, subteran, insula izolată și savantul nebun, creator blestemat. Și la cîte transpuneri „imprevizibile" ale științificului în artistic (fabulos) nu am fost martori străbătînd acest larg „cîmp de posibilități" care este fantasticul!

Acești savanți malefici sînt produsele secolului al XIX-lea, de atitudine violent antireligioasă, iar în filmul științifico-fantastic savantul (cel care știe) va fi eroul numărul unu, chiar dacă nu întotdeauna personajul principal, dar mereu „motorul" intrigii, și, nu omul de știință (cercetătorul, cel care caută) cu activitatea lui plicticoasă (repetabilă în aparența ei „cinematografică", pentru că sîntem mai tentați de „ce-ar fi dacă..." decît de „cum se face că...".

Dar să revenim la eroii noștri, care formează o nesfîrșită suită de profesori și doctori de sorginte „gotică". Creuzetul alchimie și incantațiile sînt înlocuite de baroce laboratoare (străbătute de fulgere electrice) și fantastice produse „științifice". Caligari, Mabuse, Rotwang (creatorul androidului din „Metropolis"), Frankestein, Moreau, Fu Manchu, Cyclops (Dr. Cyclops, miniaturizatorul), Praetorius (creatorul homunculilor din „Logodnica lui Frankenstein"), Jekyll

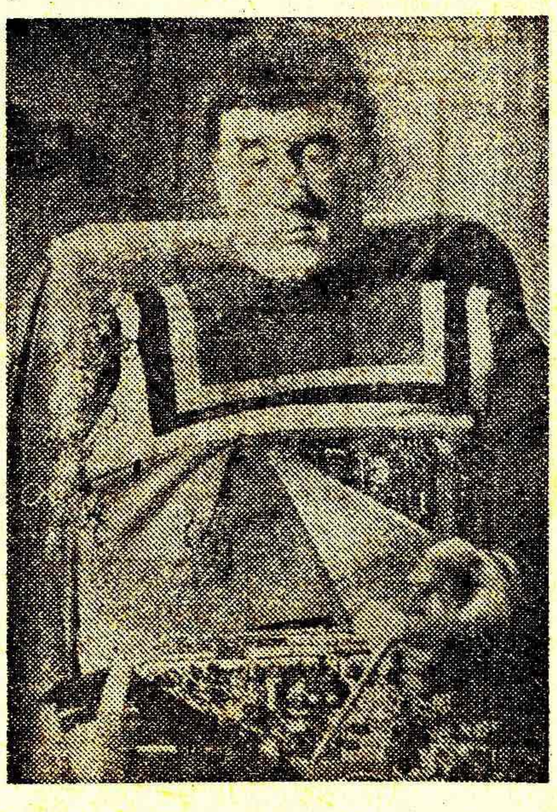

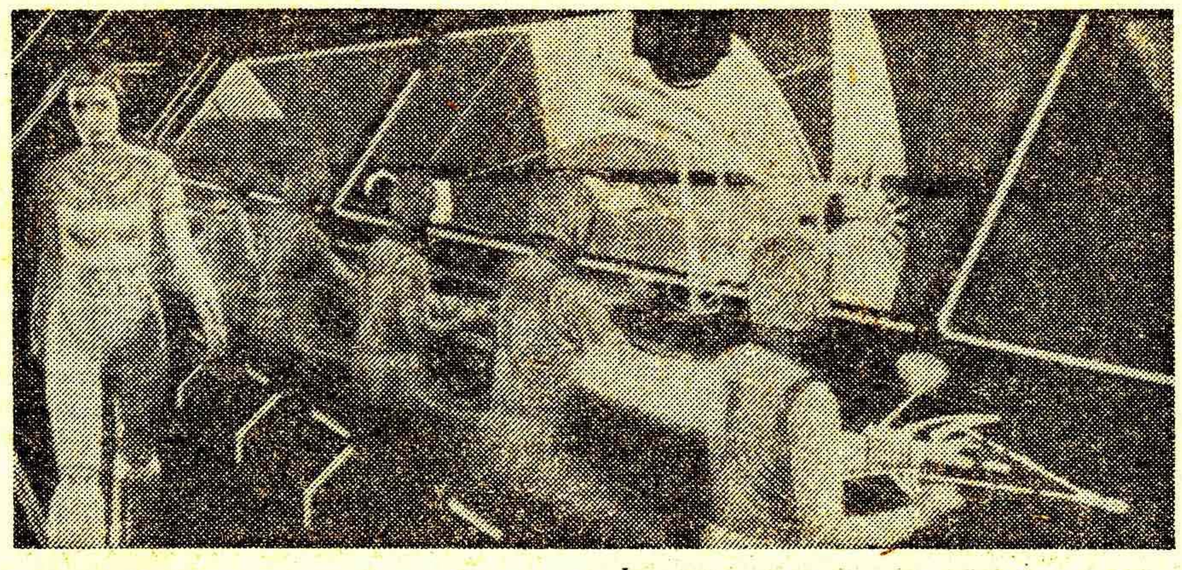

(Hyde), prin creațiile lor, „reanimate" sau „însuflețite", atenuează la ordinea publică, socială și chiar planetară, trezind o frică atavică, punînd mai mult „pe foc" decît pe gînduri, cum aveau s-o facă „discipolii" lor, ca un „Dr. Strangelove" (Stanley Kubrick, 1963) și mulți alții, anonimi, integrați, ascunși în spatele unor realități sociale explozive: „Soylent Green" (Richard Fleischer, 1973), „Rollerball" (Norman Jewison, 1976), „1984" (Michael Radford, 1984). Pe fondul temerilor „folklorice" iscate de fața întunecată a științei, se „clarifică" (se pun în lumină) treptat unele aspecte economice, sociale, cosmice dar și morale. Iată cum „2001" de Kubrick (1968), realizat în siajul favorabil (anticipației cinematografice) al „Doctorului Strangelove", și „2010" de Peter Hyams au în comun „problema responsabilității etice" a „teoreticianului în fața experimentatorului, adică generalizînd, a științei față de tehnologie" [9]) și „a reacțiilor umane în fața descoperirii existenței unei rațiuni superioare". [10]).

E drept că astfel de savanți, rătăciți prin acest sfîrșit de mileniu, care unora le miroase a pucioasă, mai învie morți, se mai preschimbă în mutanți ucigași și maniaci necrofili, mai lasă ușa laboratoarelor (străbătute de razele laserelor și de radiații feluri-te) deschisă unor cobai de obicei prea mari și prea pofticioși, mai contactează extratereștrii care coboară din cer ca niște îngerași, descîntîndu-i, mai sînt prezenți (prezentați) „savanți" însetați de putere universală, nihiliștii psihopați... Savantul, sub masca omului de știință, se mai întîlnește citeodată, dar numai privat de personalitatea sa științifică. Claude Lacombe (François Truffaut) din „Intîlniri de gradul trei" (la care am făcut aluzie mai sus) realizează „întîlnirea" prin incantațiile hinduse și nu prin calcule matematice, ca o favoare mai mult decît ca rezultat a unor explorări științifice. Oricum, personajul lui Truffaut este foarte schematic: „Spielberg îmi arătase cele 2 000 de schițe ale story-boardului (decupaj tehnic desenat, ca o b.d. — n.n.) și știam că voia să obțină o mare bandă desenată (unde personajele sînt elemente ale unei atmosfere „animate", dense — n.n.) și că puteam să-mi pun la loc în valiză pe Stanislavski". [11]) (manual de actorie). Simptomatică este în acest context preponderența distopiilor, a „sfîrșiturilor de lume" față de (ca o pildă) „războaiele lumilor", în aceeași idee a lui „ce-ar fi dacă", pentru că știm (deja) „cum s-ar face să...". Dacă vor fi supraviețuitori, ideea generală este că știința nu va supraviețui, acei „rămași" se vor întoarce în peșteri (mai mult sau mai puțin cro-magnone). „Călăuza" lui Andrei Tarkovski pune această problemă a eșecului (mai insistent decît o fac B. și A. Strugațki în romanul „Picnic la marginea drumului"). Zona, ca teritoriu al tuturor posibilităților, maligne și benigne, dilematică, poate oferi (la capătul unui parcurs inițiatic cunoscut de un mărginaș, „stalker") totul. Rămîne să-l poți dori, să-l știi. Prin aceasta zona atrage, ispitește, dar și sperie, respinge. Dorințele sînt atît de mărunte și de meschine încît „rezerva" de virtualități rămîne să-i subjuge pe oameni în continuare; totul poate fi... orice. Știința nu va mai fi pentru că, păcătuind, va fi alungată... Dacă NOI vom mușca din partea viermănoasă a mărului.

„Călăuza" și „Solaris" sînt creații de SF „antitehnologic" (expresii ale unui impas „problematic", alarmant), dînd „mai mult de gîndit decît de văzut", e de părere René Prédal, specialistul francez în SF cinematografic, la părerile căruia am mai făcut referință și reverența atunci cînd a fost cazul, citîndu-i cîteva fericite sintagmări întîlnite pe parcursul unor lecturi de confruntare. [12]).

Dar cum vom reacționa ATUNCI, care vor fi gîndurile noastre? Ar trebui să ne închipuim, să îndrăznim în închipuirea noastră, să credem în ea. Să deschidem ochii pentru a o hrăni! Să ne privim semenii în față (și dincolo), să ne cunoaștem, să nu ne mai temem de noi înșine, să nu ne fie frig și frică ieșiți de sub plapuma atmosferei terestre, din nou născuți, eliberați de această placentă planetară — astfel cum vom face echipe galactice pentru întîmpinarea viitorului? destinului nostru? Văzîndu-l și prevăzîndu-l ACUM. Bun, rău, feeric, teribil, al nostru, omenesc neapărat. Această sarcină de vizualizare este o filmului științifico-fantastic și presupune eforturi tehnice deosebite, de care am mai pomenit de altfel. [13]).

„Turnînd „Fahrenheit 451" mi-am simțit limitele în privința vizualului, era un prea mare decalaj între originalitatea temei și banalitatea tratării și am înțeels că adevăratul meu drum era spre filmul de personaje". (F. Truffaut). [14]).

Există regizori a căror „pecete" se observă în filmele lor, Lucas, Spielberg, Carpentier, Ridley Scott, dar în SF nu se mai poate vorbi de „filme de autor" (ci poate „de producător"), secvențele „tari", de bază, „extra" — personajele și decorurile fiind realizate de echipa tehnică și cea de vizualizare artistică... Pentru că nu mai știm cine este autorul.

NU FILME DE AUTOR CI FILME DE ECHIPĂ

„Cele mai frumoase scene sînt și cele mai urîte la turnare; de altfel nu le-am văzut complete decît foarte tîrziu. De exemplu, într-o scenă se văd cinci personaje îndepărtîndu-se de Millenium Falcon (în mărime naturală — foto 1). Ei merg între două linii, tu filmezi, peste tot numai spoturi, oameni care fumează. Te-ntrebi: „Ce-o mai fi și asta?" Pe ecran va apărea o magnifică esplanadă, iar de-o parte și de alta, o cetate fabuloasă, amîndouă luminate abundent, Millenium Falcon, la locul lui, dar partea sa superioară va prezenta mai multe detalii și diferite desene și alte nave spațiale îl vor survola. Rezultatul final, îl cunoșteam din desene (storyboard), dar în momentul turnării era imprevizibil". (Irvin Kershner, „Imperiul contraatacă").

Ca și în filmele lui Méliès (omul-echipă), actorul sau, de multe ori, prezența umană (pentru că aici avem de-a face cu multe „panorame descriptive"), se plasează într-un aglomerat angrenaj iluzionist. De exemplu, deplasările camerei, pentru realizarea precisă a efectelor speciael, se fac cu ajutorul ordinatoarelor. (În „Falstaff", Orson Welles, într-un travelling, dădea cu piciorul în cîte un proiector pentru crearea unor „efecte" luminoase — creație din mers!).

„Am început să lucrez la film cu un an înainte de filmare, pe scenariu, cu artiștii, pe decupaj. Toate scenele importante au fost desenate, modificate. Cînd am început filmarea, aveam cîteva volume enorme de desene cărora trebuia să mă conformez..." (I.K. — L'écran fantastique 13/1980).

Regizorul este mai degrabă „arbitru decît creator într-un domeniu unde totul trebuie inventat" [15])... făcînd o triere a materialului propus de ilustratori și tehnicieni în story-board).

„Rolul lui Ralph McQuarrie (consilierul vizual al filmului „Imperiul...") este capital... îi spui ce vrei și-ți și face desenul. Sînt de părere că nu e chiar bine, ca realizator, să cunoști tehnica. Riști să-ți limitezi imaginația". (I.K.). Dar despre rolul grafismului în filmul științifico-fantastic, într-un număr viitor.

EFECTELE ȘTIINȚEI

„Ramură specială" a tehnicii cinematografice, „imaginile de transformare" sau „imagini fantastice" mai corect spus, scria Georges Méliès în 1907, comportă un număr mare de „trucuri", „mașinărie teatrală, punere în scenă, iluzii optice și o serie întreagă de procedee al căror ansamblu nu poate purta decît numele de «trucaje», denumire puțin academică, dar care nu are echivalent în limbajul îngrijit. Oricum, domeniul acestei categorii este mult mai întins, căci înglobează tot, de la imaginile în aer liber... pînă la compozițiile teatrale cele mai importante, trecînd prin toate iluziile pe care le pot produce prestidigitația, optica, trucajele fotografice, decorația și mașinăria teatrului, jocurile de lumini, efectele de „fondu" (dissolving views, cum le-au numit englezii) și tot arsenalul compozițiilor fanteziste abracadabrante..." [16]).

Efectele speciale, cum le spunem acum, sînt cele care string la un loc o echipă de specialiști din domenii diferite, dar de responsabilități sensibil egale în jurul unui regizor legiuitor. Vom trece acum în revistă cîteva procedee.

Animația (de obiecte) este un procedeu limitat dar de „efect" (v. cămila zăpezilor „tau-tau" din „Imperiul", creație a maestrului Ray Harryhauser, sau mașinile de război din același film ; nu am inclus aici păpușile mînuite, simulacrele cu mecanisme auto-mobile, teleghidate (gen E.T.), realizate din materiale noi, plastice, „adevărate". [17]).

Machetele fac parte din „decorația și mașinăria teatrului", dar trăiesc astăzi o nouă și „adevărată" viață în filmul SF, atunci cînd sînt realizate de un Derek Meddings : „Acum, cu evoluția tehnicilor, machetele sînt atît de convingătoare încît nu mai reprezintă o soluție ieftină, uneori este singura soluție de turnare a unui plan. De exemplu, aveam de făcut o secvență în care partea superioară a Turnului Eiffel era distrusă. Trebuia, bineînțeles, utilizată o machetă; cea pe care am construit-o era atît de precisă că puteai chiar să citești instrucțiunile de folosire de pe extinctoare!" [18]).

Efectele optice ajută, mai mult decît celelalte, la realizarea irealizabilului", pe drumul deschis de arta hibridă cinematografico-teatrală a lui Méliès". [19]).

Iată, spre exemplificare, noul, procedeu, Zoptic, al lui Zoran Perisic (Oscarul pentru colaborarea la efectele speciale din „Superman": a debutat în „2001", care, de atîfel, a lansat prima promoție, de aur, de „specialiști"). Crearea iluziei zborului și a mișcării în zbor a unui obiect imobil este realizată prin intermediul a două zoomuri foarte puternice sincronizate electronic: cel al camerei și cel al proiectorului care, pe un ecran, face să apară un „orizont" oarecare. Atunci cînd zoomul camerei se apropie, de exemplu, zoomul proiectorului rectifică fondul care pare deci că rămîne nemișcat în timp ce obiectul în zbor, plasat în mijloc, pare să se miște.

Acest procedeu, mai simplu decît cel cu „travelling mattes" (măști mobile) folosit în „Star Wars", permite și urmărirea imediată pe un monitor video a imaginii complete.

Procedeele pur grafice (design, desene de completare, etc.) vor fi prezentate altădată.

Marian Mirescu

[1]) Merleau-Ponty, **L'Oeil et l'Esprit**, Gallimard, folio-essais, 1987, p. 9.
[2]) Georges Sadoul, **Lumière et Méliès**, Ed. Pierre Lhtrminier, Paris, 1985, p. 86.
[3]) Idem, p. 73.
[4]) **Cinemaction**, CERF, 1981, p. 41.
[5]) G. Sadoul, op. cit. p 62
[6]) Paul Gilson, La Revue du Cinéma, 1929, citat de G. Sadoul
[7]) „In artă nu atît cantitatea situațiilor probabile, nu deschiderile aritmetice spre imprevizibil determină, pentru receptor, caracterul estetic, cît calitatea lor subiectivă, ineditul irepetabil al individualizărilor artistice" — Grigore Smeu, **Previzibil și imprevizibil în epică**, Ed. Academiei R.S.R., București, 1972, p. 148
[8]) „In orice ipostază l-am afla (...). filmul fantastic rămîne un spectacol pur, meditației (...) expresia mineralizată a unei meditații arhaice despre realitate și suprarealitate, despre interferența lumilor, despre libera circulație între vizibil și invizibil." — Iordan Chimet, **„Eroi, fantome, șoricei**, Ed. Meridiane, București, 1970, p. 115.
[9]) René Prédal, **Cinémaction**, CERF, 1981, p. 169.
[10]) „—... și invizibile...
— E mai bine să lași inimaginabilul să fie imaginat de spectatori. După cum e mai înțelept să nu încerci să dai un răspuns tuturor problemelor pe care le ridici într-o operă de artă. Foarte mulți oameni au căutat și au găsit alte interpretări ale anumitor secvențe, dintre care unele la fel de valabile ca și ale noastre." — „Săptămîna viitoare sa upeste 1 000 de ani" de Ion Hobana (discuție cu Arthur Clarke), **Almanah Cinema '70**, p. 55.
[11]) **Cahiers du Cinéma** nr. 316, 1980, p. 32.
[12]) **Cinémaction**, CERF, 1981, p. 171.
[13]) „Cinematografia SF — noua sfidare", **Orion 1**, pp. 31—32.
[14]) **Cahiers du Cinéma** no. 316, 1980, p. 35.
[15]) Olivier Assayas, „SPEX NEWS ou situation du cinéma de scrience-fiction envisagé en tant que secteur de pointe", **Cahiers du Cinéma** no. 316, 1980, p. 37.
[16]) G. Sadoul, op. cit. — articol („Les vues dites de transformation") din 1907.
[17]) ...și controlabile „precum automatele în carne și oase «audioanimatronice» din Disneyland." Umberto Eco, „Călătorie în hiperrealitate", **Almanah România literară 1989 — Aventura cunoașterii**, p. 284.
[18]) **Cahiers du Cinéma** no. 217, 1980, p. 27.
[19]) Olivier Assayas, „SPFX NEWE..." **Cahiers du Cinéma** no. 317, 1980, p. 30.
[20]) Cahiers du Cinema no 318/1980/p 111

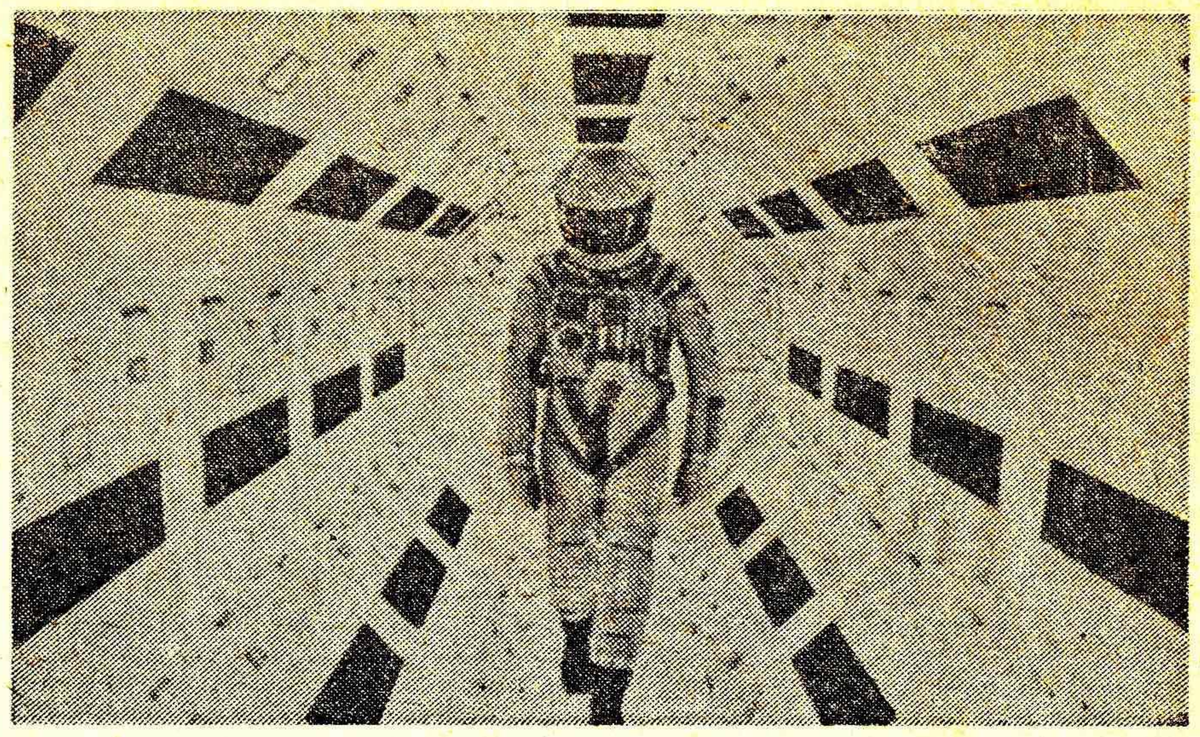

cinema... de groază

ECRAN S.F. OCCIDENTAL

În basmele fraților Wilhelm și Jacob Grimm există un personaj, foarte liniștit, foarte echilibrat, care pleacă în lume să învețe ce este GROAZA. Dacă ieșind din filele cărții ar călători cu o mașină a timpului, ajungînd cam pe aceleași coordonate geografice, în occidentul contemporan, ar fi lesne ca un ghid avizat asupra dorinței sale, să-l conducă pe naivul nostru la... cinematograf și instruirea ar putea începe cu „Noaptea Creepilor".

...Pregătirile pentru balul sfîrșitului de an sînt în toi. Chris (Jason Liverly) vrea să o curteze în seara aceasta pe frumoasa Chyntia (Jill Willow). Cînd cei doi ajung să fie mai apropiați, descoperă deodată în tufișuri un cadavru mutilat, din al cărui cap, cuprins parcă de o stranie ecloziune, ies zeci de „creepi" — mici monștri avizi de sînge. Lunecoasele făpturi asasine atacă oamenii, fiindu-le deajuns cîteva clipe pentru a le străpunge țeasta și a se înfige în creierul lor. Chris și Chynia înțeleg că monștrii vizează participanții la reuniune. Dar cum să intervină ?

Întîmplarea le vine în ajutor. Cei doi descoperă că făpturile sîngeroase se tem de foc. O luptă inegală și disperată începe... „Noaptea Creepilor" (regia : Fred Dekker) este un horror care face un film catastrofic precum „Alien" să apară drept o istorioară cosmică nevinovată. Peliculă anume pe măsura nervilor tari ai personajului nostru, care și-a continuat tentativa, bifînd un al doilea „shocker", respectiv „Rechinul alb — Răfuiala", fără să aibă habar că vizionează episodul secund al faimoaselor „Jaws" (Falci), unul din cele mai mari succese ale box-office-ului mondial.

...Sean Brody este ajutor de șerif la postul de poliție al localității Amity, la fel ca tatăl său care fusese ucis de un rechin alb...

Într-o noapte Sean verifică o geamandură defectă din micul golf Amity. Din unde, se ridică o umbră imensă : Rechinul alb își manifestă „come-back"ul, înșfăcîndu-l pe Sean cu fălcile-i ucigașe.

Ellen Brody este disperată. După soț, și-a pierdut și unul din cei doi fii. În sinea ei crede într-un blestem și are convingerea că fiara nesățioasă o va ucide cîndva.

Fiul ei mai vîrstnic, Michael, specialist în biologie marină își invită mama la el în Bahamas. Acolo, Ellen îl cunoaște pe pilotul Hoagie (Michael Caine). Într-una din zile, reapare rechinul alb. Ellen Brody este sigură că ea va fi următoarea victimă. Pentru a pune capăt teroarei, iese singură în larg cu o ambarcațiune ușoară. Hoagie îi constată absența și intuind adevărul, pleacă în căutarea ei cu avionul...

Deocamdată rechinul alb nu face o nouă victimă în rîndurile familiei Brody, dar nici nu e lichidat. Final în coadă de... rechin, care permite realizatorilor să mai mănînce o pîine și cu... Fălci III, IV, etc.

Oare va fi învățat în cîteva ceasuri eroul fraților Grimm ce este GROAZA? Sau îl mai plimbăm prin sălile cinematografelor din vest, „material didactic" existînd din belșug !?

G. WAHL

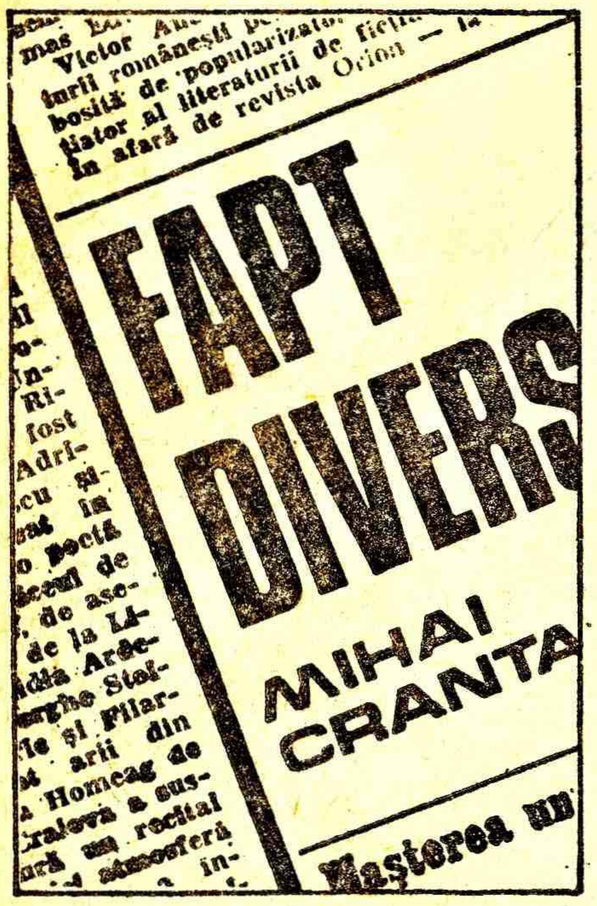

Arthur C. Olifaunt sosise de două săptămîni în Santa Clara. Tărîmul liniștit mult visat. O așezare încîntătoare. Cîteva vile pe plajă, înșirate de-a lungul șoselei, lăcașul protestant, o speluncă cu titlul pompos „O'Brady's Saloon", două-trei magazine, un birou al unei firme de construcții (singura industrie locală), biroul șerifului și cam atît.

În interiorul ținutului, la vreo doi kilometri, se afla o clinică de psihiatrie particulară, condusă de un oarecare doctor Hyde, recomandat călduros de bunul lui prieten din New Orleans, domnul Jekill.

Și tot la vreo doi kilometri, în larg, pe insulița Santa Maria de las Flores, o așezare de pescari mexicani.

În rest nisip, valuri, soare și, mai ales, liniște, calm. Superb.

Domnul Olifaunt părăsise viața marilor orașe pentru Chip. Venise în Santa Clara. O așezare fără cîini. Dragul de Chip. Nu putea să-i suporte.

Toate bune și frumoase. Un singur lucru întuneca dimineața asta superbă. În timpul nopții îi fusese furată mașina. Puse mîna pe telefon.

XX

O bătaie în ușă. Chip începu să latre. Domnul Olifaunt deschise și ieși. În fața ușii, pe verandă, un domn între două vîrste, cu ochi imenși, cenușii, cu pleoape pergamentoase și un nas coroiat cît toate zilele. Îmbrăcăminte de pastor, decolorată de vînt și nisip.

— Hello ! Sînt Peter Parson. Ați ghicit, probabil, cu ce mă ocup.

— Olifaunt, Arthur Olifaunt. Cu ce vă pot fi de folos ?

— Știți, în Santa Clara o figură nouă... Venisem să stăm de vorbă.

Chip ieși și el.

— Vai, ce dalmațian frumos ! Cum se numește ?

— Chip. Dar luați loc, vă rog.

Parson se așeză cu grijă în fotoliul de răchită împletită, ca și cînd s-ar fi temut să nu-i crape pantalonii.

— Un Black & White ?

— Nu, e prea de dimineață. Vroiam să știu...

— Vă ascult.

— De unde veniți ?

— Din Detroit.

— Vai de mine, și eu care credeam că veniți de undeva de pe lîngă Arcturus, cum îi zic pămîntenii.

Olifaunt păli, iar Chip trecu în spatele lui.

— Ce-ar fi să iei loc, și să jucăm cu cărțile pe față, cum spun pămîntenii. Sînt altairan. Trebuie să fi auzt de noi. Vînătorii spațiului. Am ochiul format. Cu toate că voi sînteți campioni ai mimetismului. Omul pălește și cîinele bagă coada între picioare. Perfect. Apropo, Chip ce îți e, fiu sau nepot ? Vorbim în grade de rudenie pămîntene. Dar nu contează, seamănă perfect cu un cîine. Cum c-am descoperit ? Simplu. Ocum două zile, pe plajă, Chip al dumitale, crezîndu-se singur, citea comicsuri, chit că întorcea foile cu limba, și bea Coca-Cola cu paiul. Și rîdea.

Chip schelălăi încetișor.

— Asta a fost singura greșeală. Și uite așa m-am gîndit la Arcturus. De ce ? Uite-te la mine. Știi că neamul meu poartă o coadă cu ghimpe veninos, care reprezintă mîndria noastră. Nu reușesc să scap de ea pentru ca deghizarea să fie perfectă.

Uite de ce am venit. Știm amîndoi cît de căutată e carnea noastră în Univers. E singura delicatesă pentru care a fost distrus un sistem. Uite ce propun. Îmi serviți de momeală, iar eu vă apăr de dușmanii voștri.

Domnul Olifaunt schiță un gest de surpriză.

— Chiar nu vă dați seama ? Uitasem, nu aveți capacitățile mele. Vezi „O'Brady's Saloon" ? Știi cine e Dickie O'Brady ? Îți spune ceva Calem, Mira Ceti ? Ființele cu metabolismul bazat pe etil, acei care consideră alcoolul extras din glandele voastre „sublima hrană" ?

Chipul domnului Olifaunt era desfigurat de dezgust și groază.

— Cum l-am descoperit ? Simplu. Am trecut într-o noapte — știi prea bine că pentru noi somnul nu există — prin peretele dughenei lui. De curiozitate. Nici ei nu au somn, dar nu m-a simțit. L-am găsit hrănindu-se. 45 de litri de alcool în mai puțin de o oră. Pentru un bețiv, cum numesc pămîntenii consumatorii de alcool, ar fi o performanță de neatins. Ce mă miră e că mai și vinde din alcool, ziua. Nu stă în oibceiurile rasei lui să-și cedeze hrana. Dovada supremă a fost unul din paraziții pe care îi poartă, pe care l-am găsit, ce neglijență din partea cetianului, aruncat pe podea. Dar „Olivetti Brothers" îți spune ceva ?

— Parcă e numele unei firme de construcții locale.

— Da. Frații Giovanni, Piero și Genaro Olivetti. De fapt, o ființă cu trei trupuri, care vine de lîngă Tirsal sau Betelgeuse, cum o numesc pe aici. E mare consumatoare de siliciu. A venit aici pentru că rasa ei și-a mîncat planeta. Cred că știi cel mai apreciat fel de mîncare al lor. Pasta aceea de siliciu cu...

— Știu, zise răgușit Olifaunt.

— L-am depistat pentru că în timpul nopții trebuie să se odihnească într-un corp unic. Altfel, acoperire perfectă. Nisipul pentru zidari e ca marea pentru pescari. Și fiindcă veni vorba, cei de pe insulă nu sînt mexicani ci procyonienii...

Chip începu să urle și vru s-o ia la fugă.

— Ți-ai dat seama ce au comun toți ăștia ? Ei bine, nici eu nu m-aș da în lături, dar urmăresc ceva mai de soi. Un fel de păpușar riegelian. Fabrică păpuși dintr-un fel de ceară pe care o secretă și care poate lua toate formele și culorile. Le mînuiește prin unde psi. Ele sînt doar un fel de minușă în care voința lui e pumnul, cum s-ar exprima un poet pămintean. Necazul e că-și făurește și lui un înveliș de ceară, și e greu să deosebești păpușa de păpușar. Are o singură slăbiciune. Delicatesele. Așa că nici o grijă, apare el. Ei, ce ziceți, primiți protecția mea ? Asta nu include răni sau membre lipsă. Cunosc puterea voastră de regenerare. Ei, ce ziceți ? O.K. ?

XX

Șeriful Mac Neil trecu să-l anunțe pe domnul Olifaunt că i-a găsit mașina. L-a găsit așezat în fotoliu. Cîinele tremura la picioarele lui.

Acesta tresări.

— Ești riegelian ?

Spume verzui i se îngrămădeau în colțurile gurii.

XX

Șeriful se întoarse la mașina de patrulare, bagă capul și o mînă pe geamul deschis al portierei și apăsă un buton pe bord.

— Stofley ?

— Da, șefule.

— Telefonează-i lui Hyde. Am un caz pentru el. Vila „Cynthia".

— O.K. !

XX

Șeriful asistă la îmbarcarea domnului Olifaunt în mașina albă. Unul din infirmieri luă și cîinele.

— De ce îl luați ? întrebă șeriful.

Infirmierul nu-i răspunse. Se sui în spate și mașina demară.

Șeriful înjură printre dinți.

— Fiii de căței ! Unde i-o găsi Hyde pe toți la fel de palizi, țepeni și tîmpiți, nu știu.

Supliment la caietul program editat de TEATRUL LIRIC CRAIOVA cu concursul Cenaclului S.F. „VICTOR ANESTIN" — Craiova

Redactarea lucrării :

MIHAI DUȚESCU, DRAGOȘ VASILESCU, VIOREL PÎRLIGRAS, CRISTINA DILOIU

Prezentarea grafică :

VIOREL PÎRLIGRAS

Îngrijirea lucrării :

LAURENȚIU PAVELIU

Fotografii :

MIHAIL RAOUL PĂRĂIANU

Tehnoredactarea :

DRAGOȘ VASILESCU și LAURENȚIU PAVELIU

efectuată pe un calculator „COBRA" după un program original ORION conceput de LIVIU CERCELARU

B.D. de VIOREL PÎRLIGRAS

PIERRE PELOT

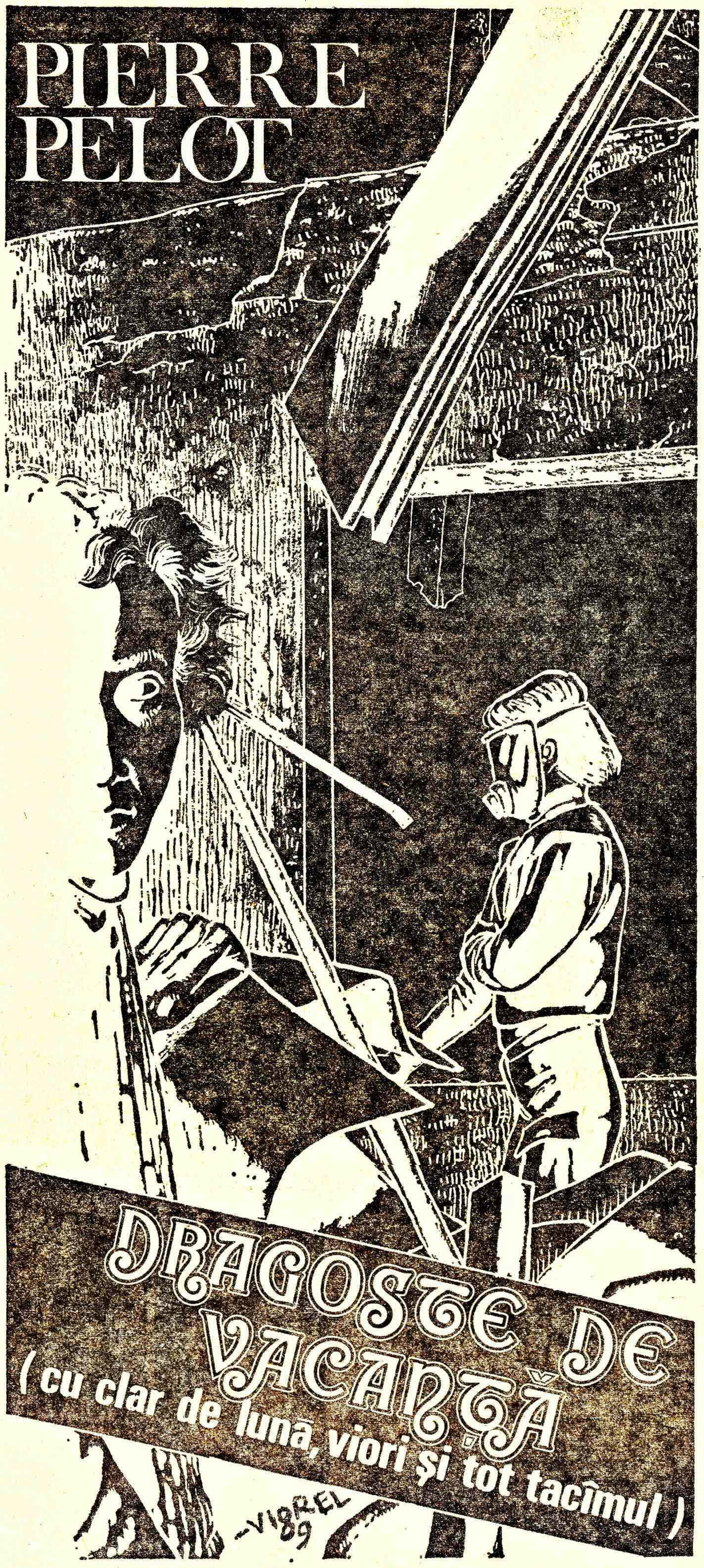

Rom suspină, apoi se întinse. Imediat după asta, își încrucișă degetele pentru a-și trosni încheieturile — îi făcea plăcere, ca, din cînd în cînd, să-și ofere un mic concert de pocnituri seci.

Închise ochii cîteva secunde și își repetă în minte : merge bine.

Era adevărat : toate mergeau bine pentru Rom. Faptul era suficient de excepțional pentru a-l remarca, oferindu-i o pauză „bucurie specială". Ce zici, bătrîne ? OK : viața nu e a dracului cu tine în special, ba e chiar distractivă, în comparație cu a clienților, de exemplu. Între un fluture și o cîrtiță, e mult mai plăcut să fii fluture. Nu ? Da ?

În orice caz, Rom se gîndise că e mai bine să fii fluture... așa pica bine căci el era un fluture. Cîrtițele în vacanță erau clienții lui.

Totul merge perfect, Rom.

Nu alesese : se născuse fluture. Asta e. Nu alegi nimic, își spunea, destul de des, Rom ; ai sau nu ai noroc, punct. El avea. Bineînțeles, majoritatea clienților credeau și ei că au noroc. Problemă de puncte de vedere. Perfect.

Totul e perfect în cea mai bună dintre lumi. Și, ura, sunați trompeți !

Sînt zile cînd, într-adevăr, te simți bine în pielea ta. Mult mai bine decît în alte zile. Ai impresia că tot ce te înconjoară e al tău, că ești stăpîn peste tot și toate, centrul universului, un fel de caid așezat în fața a dumnezeu știe ce pupitru de comandă enorm, căruia îi e suficient să apesc pe butoane pentru a dirija baletul. Hei.. Zile ca asta, în care poți reinventa cerul pînă acolo încît să crezi că există. Așa.

Rom era într-un asemenea moment copleșitor.

Un vîrf mai ascuțit în graficul bunei dispoziții obișnuite.

Factorul principal al acestei euforii picante se numea Liottie.

Rom se mai întinse o dată, apoi se sculă. O oboseală plăcută îi apăsa mușchii, ca într-un culcuș de vată.

Fusese o zi grea, plină de capcane, dar Rom și clienții săi se descurcaseră bine.

Aproape toți clienții. Evident, cazul lui Vulk... La dracu, gîndi Rom, e vina lui. Nu e treaba mea.

Le spusese și le-o repetase de o sută de ori : nu faceți prostii, nu vă îndepărtați, rămîneți strîns legați în corzi, simțiți-vă cu sula în coastă, copii, cu sula în coastă... (Un lucru pe care clienții îl apreciau mai mult decît orice, erau glumele grosolane în limba aspră a locuitorilor din Afară : îl făcea să se prăpădească de rîs. Chiar și cei care afișau sîngele rece, surideau o clipă.) Le repetase de mai multe ori să fie prudenți, și deodată, hop ! prostul de Volk vrusese s-o facă pe deșteptul și-și izbise voinicește mutra de un fier ieșit aiurea. Așa deci. Dumnezeule, drumul ăsta era periculos. Nu uitase, totuși să le-o repete !

Nu contează, în afară de povestea cu Vulk, totul mergea bine. O ascensiune frumoasă. Din cei cinci clienți de la plecare, rămăseseră trei — socotindu-l și pe Vulk.

Tocmai atinseseră nivelul trei sute treizeci. Mai mult de șaptezeci de nivele înainte de a ajunge în vîrf. Cea mai mare parte a pericolului trecuse. Șaptezeci de nivele se puteau face în maxim două sau trei etape. O plimbare.

Rom părăsi zona taberei, făcînd cîțiva pași în hol. Podeaua de ciment era acoperită cu moloz și dărîmături, dintre care unele puteau îngrozitor. Se opri la marginea podelei sub care se afla prăpastia. Pe acolo veniseră. O gaură neagră, din care nu se zăreau mai mult de trei sau patru metri de ziduri, restul fiind înecat în întuneric și cețuri.

Lampa căștii gonea întunericul la cîțiva metri, făcînd să strălucească fișiile de ceață colorată care pluteau. Se orientă după luminile cortului, se prelinse cu grijă pe sub porticul de beton măcinat și ajunse din nou pe platformă. O înconjurau trei pereți ; al patrulea dispăruse, distrus de o bună bucată de timp. Vidul. O altă prăpastie, cu siguranță mult mai impresionantă decît ruta pe care urcaseră azi. Puteai să te apleci pe marginea platformei : nu vedeai nimic. Din cauza ceței și a fumului, bineînțeles. Pentru unii clienți era preferabilă ceața care ascundea, în parte, vertiginoasa decădere. Pentru alții, din contră : asta le dădea un rău de înălțime și mai puternic. Pentru Rom era o distracție : el era un copil din Afară. Se născuse în Munți. Așa că prăpastiile...

În colțul din stînga al taberei, la doi-trei metri înălțime, erau niște armături metalice umplute cu ghips, care înaintau oblic, formînd astfel un acoperiș protector de vreo zece metri pătrați. Rom verifică soliditatea lui (erau probabil rămășițele unui palier de scară sau ceva de felul ăsta) și instală cortul dedesupt. În felul acesta, erau la adăpost de vîntul care sufla adesea printre Dinguri și de ploaia care putea să cadă fără să anunțe. În general, clienților nu le plăcea vîntul, iar ploaia și mai puțin. Nu erau obișnuiți — nu erau obișnuiți decît cu tîmpita lor de viață în celulă, Înăuntru. Pentru categoria acelora care căutau exotismul și senzațiile tari, cu orice preț, ploaia și vîntul mergeau, mai ales ploaia, dar nu prea mult.

Rom își aminti întîmplător de un client pe care îl bătuse vîntul, îl balansase la capătul corzii, izbindu-l de mai multe ori de perete — coarda se tăiase la un moment dat într-o grindă metalică — și tipul, probabil deja mort, sau în orice caz inconștient, căzuse ca o păpușă, învîrtindu-se, în ceață. Asta se întîmplase cu mulți ani înainte, la începutul carierei de Ghid a lui Rom — poate din acest motiv, Rom păstrase amintirea proaspătă în memorie. De atunci se obișnuise, văzuse mulți alții zdrobindu-și mutrele, unii dintre ei fiind cît pe ce să-l tragă după ei. Oh... Tipul pe care îl zdrobise vîntul, era în cursul unei ascensiuni pe Dingul 45. O porcărie, fațada asta !

— Cum merge ? întrebă Rom și întră în lumina cortului, împrăștiată de lampa așezată pe podea și de proiectoarele de la căști.

Liottie ridică capul. Privirea era îngrijorată, în spatele măștii moi și translucide care-i acoperea fața. Pastila-filtru, în dreptul gurii, forma o excrescență perfect inestetică. „Măști tîmpite" se înfurie Rom. Își scărpină distrat obrajii acoperiți cu barbă rară și murdară. Și dacă, dintr-un motiv sau altul, ar trebui să porți și tu într-o zi, o mască protectoare, Rom ? Niciodată. Imposibil să-ți trăiești viața cu soiul ăsta de murdărie pe cap. Cum ai vrea să săruți o fată, ei ? Frecîndu-ți pastila-filtru de a ei ? Se întrebă dacă cei din Afară au și ei nevoie de protecție specială atunci cînd fac vizite Înăuntru. Apoi, imediat, se întrebă dacă cei din Afară fac vreodată vizite Înăuntru... Nu cunoștea nici un exemplu de felul ăsta. Vizita nu avea loc decît într-un sens : din Înăuntru către Afară. Asta-i tot.

Crema societății trăia Înăuntru, la adăpost. Cu toate avantajele posibile. Cei din Afară se zbăteau să trăiască cît mai mult posibil. De exemplu, erau acolo pentru a conduce vacanțele Cîrtițelor, sau pentru a-i asasina. Erau acolo ca să-i ia dracul.

— Nu e bine, spuse Liottie.

Nu-mi pasă, îl răspuse Rom, în gînd. Își pironise clar privirea în privirea ștearsă a tinerei femei. Fața asta cu piele atît de albă, fină și pufoasă (era sigur !) sub mască... Corpul acesta cu rotunjimi precis desenate sub combinezonul protector... Bineînțeles că nu era prima dată cînd Rom dorea să sărute o clientă — nu-și refuzase niciodată așa ceva ! Dar nu ca acum. Nu în felul ăsta. Simțea că Liottie era deosebită : nu avea numai furnicături în stomac atunci cînd o privea, dar, în plus, se surprindea în flagrant delict de visări tandre, avea nevoie de șoapte, mîngîieri, sărutări și mirosuri. Dorea să se așeze cu ea într-un colț și să vorbească, s-o asculte, cu mîna ei într-a lui. Frumoasă prostie, nu ?

De asta se simțea Rom atît de bine, și puternic și slab în același timp. Indestructibil și vulnerabil în cel mai mare grad posibil.

— Nu cred c-o să mai coboare, spuse Liottie, mutîndu-și atenția asupra corpului întins al lui Vulk.

Vorbea, evident, despre el, atunci cînd spunea că nu e bine.

Vulk era tînăr — cinsprezece, poate șaisprezece ani. Probabil că era primul lui concediu, prima odihnă. Și ultima, gîndi Rom, îngenunchind alături de Liottie, ca să pară să-l interesează soarta lui Vulk. În mișcare, genunchiul lui îl atinse pe cel al tinerei femei. Se simți vibrînd ca sub efectul unei descărcări electrice. Privirea i se încrucișă din nou cu cea a lui Liottie. Aceasta avu, departe de preocuparea întipărită pe față, un surîs fugar — și-și lăsă genunchiul alături de cel al lui Rom. Un strigăt victorios izbucni în capul acestuia. Simți că ia foc.

— Pentru numele lui Dumnezeu, doar îi spusesem să stea liniștit, spuse cu o voce puțin tremurătoare — care putea fi pusă pe socoteala furiei sau a grijii pe care trebuia s-o aibă față de un client pe cale de-a crăpa.

Vulk era pe cale de-a crăpa.

Avea o față albăstruie, nările subțiate și pupilele dilatate. Membrana de cauciuc a măștii se lipise de pielea umedă ; la fiecare inspirație, pastila-filtru se lovea de dinți, în timp ce expirațiile sacadate o îndepărtau cu un gîlgîit neplăcut.

Vulk era pe cale de-a crăpa. Sigur.

Bietul idiot, gîndi Rom. Își promise să nu mai ia niciodată un client așa de tînăr — tinerii sînt complet nebuni, cred că sînt în stare de orice, mai șmecheri decît ceilalți... și trosc ! cu prima ocazie se împiedică sau își pocnesc mutra de orice bucățică de fier, ca ăsta. Și după aia ; crapă.

Lîngă corpul întins, cel de-al treilea client își duse genunchii la piept și-i strînse în brațe. Spuse :

— Am făcut ce-am putut.

Nici Rom și nici Liottie nu păreau să-l fi auzit, așa că adăugă :

— Precis. Am încercat totul.

Rom îi aruncă o privire vagă și încuviință din cap. Spuse :

— Bineînțeles, Named.

— Precis, spuse încă o dată Named.

Apoi tăcu, trase lîngă el sacul cu provizii și-l deschise. Își pregăti o seringă nutritivă al cărei vîrf îl introduse în orificiul cauciucat de sub pastila-filtru. Își strînse buzele pe extremitatea interioară a orificiului și se apucă să sugă, să înghită, în timp ce apăsa pe pistonul seringii. Tipul halea cît patru. Nu spunea nici zece cuvinte pe zi, în timpul pauzelor era aproximativ treaz. Era disciplinat, ascultător, abil, și se descurca relativ bine cu legăturile și corzile. Un tip deja în vîrstă. Un bătrîn de cel puțin treizeci de ani. Și care cunoștea Dinguri le și nu era la prima escaladare.

Iată unul din avantajele cîrtițelor, gîndi Rom (fără să-i invidieze, de fapt) : mult prea mulți ajung la treizeci de ani. Sau mai mulți. La ei, bătrînețea există.

Îi trecu prin cap o idee curioasă : și dacă guvernul ar autoriza ieșirile cîrtițelor Afară pentru a restabili un fel de echilibru... dînd o mică mînă de ajutor

---

S-a născut în 1945 în Munții Vosgi.

Își face debutul în literatură ca autor de romane populare, realizînd numeroase romane de aventuri și western pentru adolescenți. Semnează apoi, sub pseudonimul de Pierre Suragne, o mulțime de romane SF pentru editura Fleuve noir, din care menționăm : Mecanic Jungle (Jungla mecanică), Mais si les papillons trichent (Și dacă fluturii trișează) și Le Dieu truqué (Zeul măsluit). Aparițiile lor se succed într-un ritm infernal, Pelot devine omul care-și scrie cărțile mai repede decît îl urmează umbra sa. La 35 de ani, publicase peste 80 de romane ! „Aliniază cuvintele, cadență de tir : artilerie grea. Și merge !" — așa îl caracterizează J.-P. Andrevon.

Delirium circus (1977) e o lume a spectacolului, a iluziilor, a aparențelor. Romanul se constituie într-o alegorie a unei societăți demente, lipsită de realități și adevăr.

Le sourire des crabes (1977) — călătorie la capătul nopții : autostrada îi duce în infern pe cei care fug de poliția, violența și poluarea unei societăți antiutopice.

Transit (1977) : în secolul XXII utopia nu e cumva utopică ? Își mai are ea locul într-o societate ierarhizată și tehnocrată?

La rage dans le troupeau (Turbarea în turmă — 1979) : Bretania în 2030 s-a schimbat mult. Și se va schimba și mai mult într-o singură noapte. Noaptea în care totul e posibil.

Parabellum Tango (1980) — personajul principal, Norman, a fost, în sfîrșit, primit în Ținutul Ochiului, paradisul Cetățenilor ajutați, protejați, conduși și supravegheați de Program și Lege. Un contrast fățiș cu În-afara-vederii, unde nu există decît mizerie și anarhie...

V. P.

PIERRE PELOT

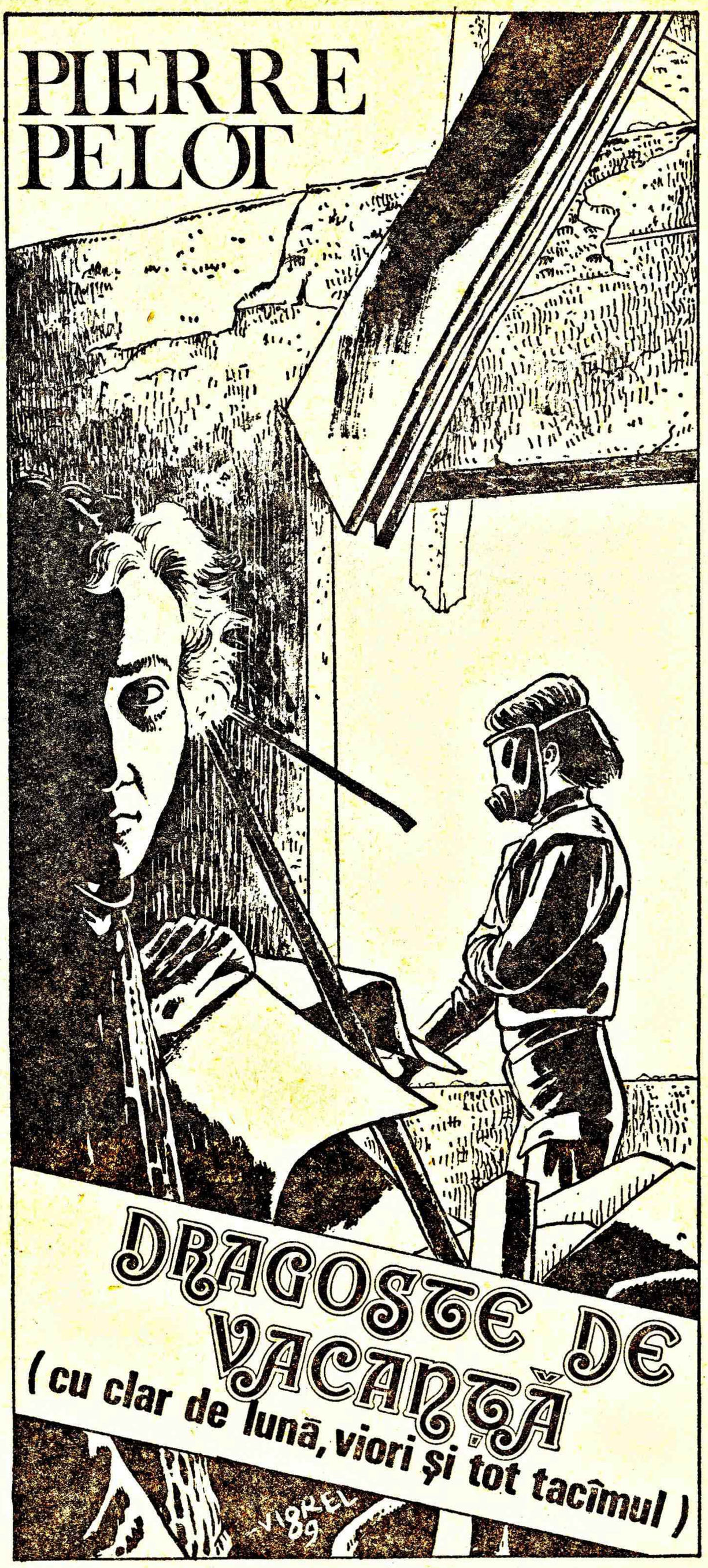

Morții ? Asta pentru că factorul accident era atît de obișnuit Afară... Totuși, trebuiau echilibrate puțin lucrurile, nu ? Trebuie să mori, într-o zi sau alta... Să mori altfel decît în mod natural.

Avea o anumită idee despre viața din Înăuntru, întrebîndu-i pe clienți. Îi ascultase. Știa că acolo, dedesupt, guvernul organiza campanii publicitare nebunești pentru vacanțele din Afară. Întoarcerea la natură și tot circul...

Deodată, Vulk se mișcă, întrerupîndu-i gîndurile. Își spuse repede că, în ciuda a tot, în ciuda acestei vieți active și a oricărui fel de confort posibil și imaginabil, n-ar schimba felul lui de viață cu acela al unei cîrtițe, pentru tot uraniul de pe Terra. La dracu, prefera încă să crape la douăzeci și cinci de ani — dar după ce se distrase bine.

— Dumnezeule ! murmură Liottie.

Chiar și Named se opri din mîncat cîteva clipe — timpul în care Vulk muri.

Urmă puțină liniște.

Named apăsă puternic pe pistonul seringii și înghiți.

— Bine, spuse Rom.

Ca și cum ar fi vorbit numai cu ea, Liottie spuse :

— Am încercat totul. Eu și Named ne-am pus adezivele regeneratoare ca să lipim ruptura din mască, numai că ruptura era prea mare.

Ați face bine să le luați înapoi, spuse Rom, cît mai blînd, încercînd să-și ascundă iritarea. Dacă vreodată unuia dintre voi i s-ar întîmpla să aibă nevoie de el...

Pentru că cei doi nu se mișcau, se aplecă el peste cadavrul lui Vulk și smulse adezivele regeneratoare. Membrana măștii se ridică, apoi căzu la loc, descoperind ruptura care dusese la otrăvirea nenorocitului. Iată cît le costă pe bietele cîrtițe, își spuse el. Iată cît le costă venirea ca să respire aerul nostru infectat, biete ființe protejate în adîncuri, ferite de microbi...!

Gînduri ca ăsta mai avusese de mii de ori de-a lungul carierei. Nu-l oboseau niciodată.

După ce împături benzile adezive, le puse într-un buzunar al combinezonului. Repetă :

— Bine.

Îl trase pe Vulk deoparte, ținîndu-l de mîini. Mîna lui Liottie se așeză energic peste a lui.

— Vedeți... Ce vreți să faceți cu el ? întrebă cu o voce din care răzbătea o emoție puternică.

Ai mai văzut vreodată o fată așa de frumoasă, bătrîne Rom ? Are probabil douăzeci de ani, nu mai mult. Da, bătrîne Rom. O femeie reușită, cu ochii ăștia care...

Întrebă, foarte calm :

— Ești la prima escaladare, Liottie ?

Cunoștea răspunsul : vorbiseră mult despre asta, ei doi, înainte. Făcuse Ding 32, apoi Ding 07, prin partea sudică — o porcărie ! Cunoștea Muntele și, cînd vorbea despre o ascensiune pe Ding (nu numai Buil-uri de categoria a treia, ci și Locuințele-Carcase de seria întîia și a doua) știa despre ce vorbește.

Ea coborî ochii și-și retrase mîna. Suspină :

— Dar era... așa tînăr !

Și ce dacă ? Așa tînăr... trei ani mai puțin ca mine, în mediul ăsta. Nu trebuia s-o facă pe deșteptul, asta-i tot.

Rom trase corpul către marginea platformei. Brațele țepene ale cadavrului răscoliră resturi de moloz și pietre. Pe platformă, Rom trebui să se oprească, să îndoaie brațele lui Vulk pe piept și să-l ridice. Prăpastia era la doi pași. Rom duse corpul pînă la margine. În ultimul moment, înainte de a-l arunca, se opri. Ezită puțin, apoi puse cadavrul pe platformă cu fața în jos. Se întoarse la cort.

Named terminase de mîncat. Se învelise în pătura gonflabilă (și umflată) și probabil dormea. Rom se așeză alături de Liottie. Ea îl privi întrebător.

— Nu, răspunse el. L-am lăsat pe margine.

Scoase din buzunarul de la piept două tablete nutritive Broy & Broy, pe care începu să le mestece. Tabletele aveau întotdeauna același gust scîrbos — dar erau singura hrană posibilă pe drum. Visa o tocană de pisică sălbatică, nu prea grasă, sau o frigăruie picantă de șobolan, din cele ce se serveau la restaurantul lui Jull Jethro, jos, în Vale.

— O să... putrezească acolo ? întrebă Liottie.

Rom o privi din nou. Mai tremura puțin, dar trebuia să treacă șocul emoției. Își revenea repede — avu chiar un ușor surîs (ca și cum și-ar fi cerut scuze) punînd întrebarea. Rom înghiți porcăria de tablete pe care le mestecase. Spuse :

— Poate că o să putrezească acolo, poate că va fi adunat, înainte, de Vulturi.

O trecură fiorii.

— Evident, murmură.

În pătură, Named se răsucea și ofta.

— Evident, zise Rom.

Își puse pe limbă ultima tabletă nutritivă.

După un timp, Liottie întrebă :

— Sînt Vulturi pe acest Ding ?

Rom încuviință cu o mișcare a capului înainte de a răspunde :

— Sînt Vulturi pe toate Dingurile de categoria a treia, pentru că sînt cele mai greu accesibile din Munți. Cred că și capcana în care au căzut cei doi, acum cîteva zile — era pusă la cale de Vulturi.

Adăugă :

— Și ei, ca și Vulk, și-au plătit imprudența : s-au îndepărtat de drumul stabilit. Au ieșit din el.

Gînditoare, Liottie murmură :

— V-am spus : nu sînt la prima escaladare. Și totuși, n-am văzut niciodată un Vultur.

Rom încercă să descopere în ochii ei dacă-i părea rău sau nu. Spuse :

— Știi, sînt oameni ca toți ceilalți — vreau să spun ca cei din Afară. Cei cîțiva polițiști care rătăcesc prin Văi, au renunțat demult să-i mai urmărească pe Dinguri. Se spune că sînt Vulturi și pe malul Mării. Nu știu.

— Și în Cîmpie ?

— Nu. Nu, din cîte știu eu. În Cîmpie sînt prea mulți polițiști. Așa se spune.

— Rom, îi cunoașteți ?

— Pe Vulturi ?

Ea încuviință cu o mișcare a pleoapelor. Își stinsese becul de la cască. Rom făcu același lucru. Întunericul și cețurile urît mirositoare îi înconjurară. Rom începu să tremure.

— Pe unii, da, spuse el. Se descurcă... În general, ne lasă în pace pe noi Ghizii... Ne cunosc drumurile și circuitele și-și așază capcanele în afara lor. De fapt, noi le aducem prada...

Era rîndul Liottiei să tremure.

— Din cauza asta, continuă Rom, agitat, din cauza asta mă omor să vă repet că nu trebuie să vă îndepărtați nici cu un pas de mine, că trebuie să stați lipiți de mine. Din cauza asta. Adăugă :

— N-am nici un chef să sfîrșiți în castronul unui Vultur, asta e.

Gîndi : nu puteai să-i faci o declarație mai bună, așa e, bătrîne Rom ?

În întuneric, nu mai vedea fața lui Liottie : o pată albă și nimic mai mult. După un moment de liniște, ea murmură :

— Eu n-am nici un chef.

Poți să iei asta ca un răspuns afirmativ la declarația ta, Rom ?

Liottie își ridică genunchii și și-i prinse cu mîinile. Din mișcare, șoldul ei îl atinse pe cel al lui Rom.

Oh ! Dumnezeu al Dingurilor ! Rom...

În fața lor se afla peretele deschis deasupra vidului. Un curent de aer firav lunecă peste fața caldă a lui Rom.

S-o iei în brațe, bătrîne Rom, fără să mai aștepți ceva ? Ești sigur că ea așteaptă asta — toate sînt la fel, niciodată n-am dat greș ! Sînt în vacanță, departe de lumea lor cu reguli precise, e sărbătoare ! Și apoi, nu-i așa, atracția exotismului ! să seduci un Ghid, un Sălbatic de Deasupra, un Natural din Afară ! Toate se gîndesc la asta, toate mor de dorință — e o experiență care contează în Modul de Viață al unei Femei din Înăuntru. Oh. Toate.

De cîte ori ai deschis fermoarul unui combinezon de escaladare al clientelor, ei ? Nefăcînd, bineînțeles, prostia de a le scoate masca protectoare... De cîte ori le-ai auzit gemînd în spatele pastilelor-filtru ? La dracu, Rom !

Chiar și ea, chiar și Liottie, prima dată cînd ai văzut-o... nu avea în ochi această dorință ? Cinstit ? Cinstit, nu știu. Tocmai din cauza asta, lucrurile nu sînt ca înainte. Ea, ea nu e...

Ce nu e, Rom ?

Te cam amăgești un pic, dacă se poate spune așa...

Vocea catifelată a Liottiei se auzi din nou :

— Cîte nivele mai avem pînă în vîrf ?

— Șaptezeci, spuse Rom.

Cu un nod în gît.

— Cunoașteți bine aceste Dinguri, nu-i așa, Rom ?

Nu-i adevărat ! gîndi Rom. Era zăpăcit, auzindu-și numele pronunțat de o fată din Înăuntru... Nu mi s-a întîmplat niciodată. În orice caz, nu așa.

Ce are ea mai mult decît altele, Rom ? Un cap sub mască, un fund, sîni, și... Rom, lucrurile nu se aranjează dacă ești grosolan. Are că e dulce, asta e, că-ți inspiră dorința de a... Are că ai vrea s-o îmbrățișezi ca pe orice femeie din Afară, are că pielea ei e atît de albă, are că ai vrea s-o ții lîngă tine mereu, să dormi lîngă ea fără s-o atingi măcar, s-o asculți cînd vorbește, să trăiești lîngă ea, întotdeauna. ÎNTOTDEAUNA. Asta e. Are că ai vrea ca acest întotdeauna să dureze cît mai mult posibil. Așa. Are... că ai vrea să nu crăpi la douăzeci și cinci de ani, avînd-o pe ea alături. Și să inventezi un Înăuntru la adăpost, o insulă, orice fel de cuib, dar la ADĂPOST. Foarte mult timp.

— Cunoașteți Dingul acesta, nu-i așa ?

— Da, spuse Rom. Îl cunosc chiar foarte bine.

Aproape că m-am născut aici. În porcăria asta de Vale, în mijlocul crescătoriilor de șobolani. Între cîmpurile de gunoaie din care ieșeau fumuri roșietice, în ceață — ceața asta ucigătoare pentru plămînii voștri și pe care eu o respir din prima zi de viață.

— E unul dintre cei mai mari, spuse Rom.

— Știu, aprobă Liottie. Din acest motiv m-am pregătit în vacanțe : ca să pot escalada Ding 08. Pentru că e printre cei mai înalți. Pentru că vîrful...

— Da ? întrebă grăbit, Rom.

— Pentru că vîrful se ridică peste marea de cețuri și de acolo se vede cerul. Sigur.

— E adevărat, spuse Rom, după cîtva timp.

Da. Asta era, pentru numele lui Dumnezeu. Să te cuibărești acolo, sus, cu ea, numai tu și cu ea, și să privești cerul. Și dacă norocul e de partea noastră, poate că, printre cețuri, o să treacă și o rază de soare adevărată. Cine știe ?

Liottie se înfășurase în pătura gonflabilă (Rom o ajutase s-o desfacă) și închisese ochii. Imediat, regăsi sub pleoape figura Ghidului.

O străbătu un frison, din cap pînă în picioare.

Rom.

Era tînăr, era frumos ! Puțin cam slab, poate... dar în nici un caz slab ca oamenii din Înăuntru.

Viața de Afară era cu totul altfel decît viața din Înăutru. Cei de Afară erau ultimele animale (Vulturii trebuiau clasați printre animale sau printre Oameni ?). Rom, animal... Era teribil de atrăgător. Era mai mult decît atît. Era altfel.

Nu era prima dată că voia să-și ofere un Ghid. O făcuse adesea și nu fusese niciodată decepționată. Frumoase amintiri ca să treacă timpul, Înăuntru.

Nu se poate, își spuse Liottie. Eu fac parte dintr-o Clasă diferită. Totul ne desparte. El are incredibila șansă de a trăi în Natură, iar eu... Eu îmi plătesc Clasa socială în celula mea din Oraș, Înăuntru, sub solul otrăvit. El respiră fără mască aerul ăsta ucigător care o să-l omoare în cîțiva ani. Nu se poate.

Să urci în vîrf și să vezi cerul. Să-l vezi cu adevărat, altfel decît pe un ecran tele-spectacol.

Deschise ochii. Fața lui Rom era acolo, aplecată deasupra ei. În întuneric, îi văzu ochii — îi văzu surîsul, puțin nesigur, aproape copilăresc, de parcă cerea, fără să aibă însă curaj.

Nu semăna de loc cu alți Ghizi, necioplițiși grosolani. Nu semăna cu ședințele regulate de sexoterapie din Înăuntru.

Cu mîna tremurîndă, deschise sacul de dormit și Rom intră înăuntru. Ardea. O luă în brațe și o ținu mult timp, strîns, înainte de a căuta fermoarul combinezonului.

Nu, nu era animal.

ROM.

Nu semăna deloc cu ceea ce cunoscuse ea pînă atunci. La un pas de plîns — și era greu de suportat, sub mască.

Era minunat. MI-NU-NAT.

Un lucru era sigur : își va aduce aminte mult timp de nivelul trei sute treizeci de pe Ding 08.

Făcuse dragoste ca un neștiutor — cu siguranță că se descurcase mai bine prima oară, la restaurantul lui Jethro.

Se întreba cum de-i plăcuse ei.

Ei îi plăcuse. Voia s-o creadă : voia să creadă că asta îi citise în ochi, a doua zi, dimineața.

Lucrul cel mai incredibil era că și lui îi plăcuse. TERIBIL. Știa că se descurcase ca un idiot, dar îi plăcuse.

Dumnezeule !

Nu se gîndea decît la un sigur lucru, s-o facă din nou. Știa c-o va face. Dar nu oriunde și nu oricum. Acolo, sus.

Sus.

În vîrf, la etajul patruzeci al Dingului 08, cea mai mare carcasă de building de la suprafață, cel mai înalt vîrf din Munți.

Sus.

Știa că Liottie e de aceeași părere.

Și urcau. Cu febră. Nu se mai gîndeau decît la vîrf, unul lîngă celălalt, folosîndu-și toată energia pentru escaladare.

Rezultatul : urcară patruzeci de nivele în ziua de după oprirea la al trei sute treizecelea. Cînd puseră piciorul pe mica platformă a nivelului trei sute șaptezeci (o bucățică de balcon teribil de îngustă), erau aproape terminați. Named părea că slăbise mai multe kilograme și era aproape transparent din cauza palorii.

Rămaseră în corzi, iar Rom înfipse pitoane într-o crăpătură a zidului de beton, pe care așeză pușcile pentru apărare.

— Mai rămîn treizeci de nivele, spuse

el, mestecîndu-şi tabletele Broy & Broy.

Liottie şi Named îşi foloseau seringile.

— Treizeci de nivele, pentru mîine, spuse Rom.

Erau agăţaţi de platforma minusculă şi-şi atîrnaseră sacii de o bucată de fier ruginit ce ieşea din zid — ce mai rămăsese, probabil, din balamaua de fixare a unui balcon. Vidul, cu ceţurile şi fumurile lui, se învîrtea dedesupt ; deasupra tabloului în mişcare, se zăreau siluetele ciopîrţite şi îndepărtate ale altor vîrfuri de carcase de dinguri. Impresionant spectacol, teribil şi magnific. Izbitor.

— Nu ştiu dacă voi mai putea, zise Named. Trebuie să cred că îmbătrînesc.

Sper, gîndi Rom, schimbînd o privire rapidă cu Liottie.

— Aş putea să vă aştept aici, ce ziceţi ? întrebă Named.

— Cum vrei, zise Rom.

Mai tîrziu, se gîndi că ar fi trebuit să încerce să-l convingă că nu e aşa bătrîn.

Se înveliră cu păturile gonflabile, peste corzile de protecţie,şi, unul lîngă altul, înghesuiţi pe minuscula suprafaţă de beton, priviră cum cădea noaptea. Mîna lui Liottie era în mîna lui Rom.

Şi după aceea, Rom ?

Ce tîmpenie ! Ea va pleca spre Oraşul ei, în subsol. E o fată din Înăuntru, la dracu ! Incapabilă să trăiască Afară ! Natura pe care o caută, tu ştii, Rom, că nu e în stare s-o înfrunte. O încercare de adaptare ? O încercare de biochimie, da ! Cere-i unui şobolan nenorocit să fure...

Cu atît mai rău !

Cu atît mai rău, de ce „cu atît mai rău" ? biet Natural ?

Ea va pleca spre Oraşul ei, spre celula ei, spre munca şi confortul ei, spre telespectacol şi prietenii ei (Au prieteni, acolo, jos ?). Spre sexoterapia zilnică, almanahuri, sau... Îşi va regăsi familia (acolo, jos, au familii ! nu „clanuri" şi nici „grupuri" de familii, oh, Rom !) şi ei o vor întreba dacă a avut o vacanţă frumoasă, cum a fost acolo, sus, pe Ding 08, cum era şi cum i s-a părut lumina adevărată ? Toată povestea, bineînţeles.

Cu atît mai rău ! Cu atît mai rău ! Cu atît mai rău !

Biet prost din Afară, biet prost din Natură şi Fumuri întunecate şi Radiaţii şi Ceţuri. Biet Prost.

Şi după asta, Liottie ?

După, ce prostie ! el îşi va continua viaţa sălbatic (cînd spun „sălbatic" n-o fac din răutate, din contră...), îşi va continua drumurile şi cuceririle, cu siguranţă. Va fi din ce în ce mai bronzat, poate că se va bate în locurile pe care le frecventează, la poalele dinguri lor, printre creşcătorii de şobolani şi hoţi de toate felurile. El va pleca şi va dispare în ceţurile galbene şi roşii ale Naturii. El face parte din Natură, ştie să se bată şi să trăiască în acest mediu — ştie tot ce noi am uitat. Are în el o bogăţie pierdută. Poate să cunoască locurile în care mai cresc păduri, cine ştie ? Cunoaşte toate capcanele şi mijloacele de a le ocoli...

Cu atît mai rău !

De ce „cu atît mai rău", Liottie ?

Şi mai ce, încă ? să-l iei cu tine, bineînţeles ? Cum aduci uneori un şobolan viu, într-o cuşcă, sau un scarabeu — ca să crape imediat în aerul pur, aerul normal. Sau să-l ţii într-o cutie etanşă ? într-un scafandru ? şi apoi ?

Fără să ţii cont de interdicţia formală, imposibilitatea flagrantă de a amesteca. Înăuntru, două specii atît de diferite ca Naturalul şi Protejatul...

Încearcă, Liottie, să faci să trăiască un peşte fără apă.

Biata amărîtă din Înăuntru. Biata amărîtă, prinsă, Dumnezeu ştie cum, într-una din nenumăratele capcane din Afară. Cu siguranţă.

Biata proastă.

Strînşi unul lîngă altul, înghesuiţi pe cornişa de beton. Mîna lui Liottie în mîna lui Rom. Da.

— Asta e, spuse Rom.

O ajută pe Liottie să pună piciorul pe vîrful de la nivelul patru sute al Dingului 08. Repetă :

— Asta e.

Erau — aproape — primele cuvinte pe care le spunea în ziua aceea şi nu i se părea nimic deosebit.

Escaladaseră ultimele treizeci de nivele fără un minut de odihnă. Ca într-un fel retransă. Avuseseră zone grele — ca porcăria aia de perete de sticlă, plin de geamuri sparte, tăioase ca lamele : numai zona asta le luase ore întregi de eforturi prudente ; nu era momentul ca Liottie să-şi sfîşie combinezonul sau masca. Şi-apoi ultimul nivel, cu pereţi de ghips putrezit, care se desfăceau în bucăţi mari sub crampoanele bocancilor.

„Asta e" spuse Rom.

Liottie făcu cîţiva paşi pe marea terasă de beton crăpat. Îşi lăsă jos sacul şi ancorele. Privea cu ochii mari, cu toată fiinţa.

Privea peisajul măreţ care o înconjura.

Vîrful lui Ding 08 depăşea cu cîteva zeci de metri valurile de ceaţă roşiatică, şi ceaţa se întindea cît vedeai cu ochii, fără margini. La cîteva sute de metri în stînga, un alt vîrf de ding ţîşnea din ceaţă, ciopîrţit, cu grinzile răsucite.

Şi cerul deasupra. Un cer gri, brăzdat de cicatricele pufoase ale norilor. O mare parte a cerului era întunecată.

— Acolo jos, spuse Rom, în spatele lui Liottie, apune soarele.

Îi arătă un punct printre ceţurile roşii, un punct puţin mai roşu — îţi trebuie însă un ochi obişnuit cu asta, pentru a face deosebirea.

— Soarele, repetă Liottie. Cerul. Norii.

Se întoarse către Rom : ochii îi erau plini de lacrimi, dar rîdea în acelaşi timp.

— Oh, Dumnezeule ! strigă. Se aruncă în braţele lui şi el o strînse foarte tare, şi inima i-o luă razna, şi îi sărută masca, căutîndu-i buzele şi negăsind decît porcăria de pastilă-filtru de care îşi lovi dinţii.

— E... e aşa de frumos ! spuse Liottie. Se smulse din braţele lui ca să mai privească, să nu piardă nimic. Pentru că voia să alerge pe terasă, el îi strigă :

— Atenţie ! Sînt găuri şi crăpături peste tot. Ea înţepeni. Privea. Privea spectacolul oferit de Natură, această Străină uitată ; privea valurile de ceţuri şi fumuri eterne, care învăluiau de zeci şi zeci de ani suprafaţa : privea volutele şi vîrtejurile nebune în mijlocul cărora n-ar fi putut respira nici o clipă fără să i se facă rău, pentru ca apoi să moară, fiindcă nu ştia — ea nu era o locuitoare din Afară, ca Rom, ea nu era condamnată să moară repede, ca el. Privea norii care treceau, şi punctul invizibil în imensitatea ceţurilor, în care îi spusese Rom că apune soarele, invizibil pentru totdeauna. Întrebă dacă soarele se vede uneori din spatele norilor, şi el îi spuse că nu, bineînţeles. Adăugă că (era ciudat) ai mai multe şanse să zăreşti lumina lunii. Ea privi vîrful dingului din apropiere. Privea. Era cea mai înaltă ascensiune pe care o făcuse vreodată, era fantastic — mai ales că, ÎN PLUS, era alături de Rom. Niciodată nu intrase în Natura regăsită, atît de adînc.

Privea cum se înnoptează.

Făcură dragoste, fără să se grăbească. Ca niciodată.

Şi de mai multe ori, Rom îşi lovi buzele de nenorocita de pastilă-filtru — care era acolo pentru a-i reaminti cine era ea şi cine era el.

Se răcorea. Deodată, aşa cum îi spusese el, zăriră o lumină palidă, între nori.

— Iat-o, îi şopti Rom. Ai dreptul şi la un clar de lună.

Totul ar fi fost bine dacă, şuieratul lugubru al vîntului, dedesupt, trecînd printre grinzile de metal contorsionat ale buildingului, n-ar fi semănat cu sunetele unor viori... Pe cuvînt.

— Luna, murmură Liottie, strîns lipită de Rom. Sînt acolo şi sînt şi în colonia de pe Marte.

— Cine ?

— Conducătorii, spuse Liottie.

— Nu sînt Înăuntru, Dedesupt ? întrebă, nelinştit, Rom. Ei nu sînt cu voi, în Oraşul vostru ?

— Nu ştiu, spuse Liottie.

Dintr-o dată, lui Rom nu-i mai păsă. Încerca să reziste unei infernale tristeţi ce pătrundea încet în suflet.

— Şi Marea ? întrebă Liottie. Cunoşti Marea ?

Ea îi răspunse că nu. Era muntean.

— Poate că o să mă duc într-o zi, dacă o să am timp, spuse.

Ştia bine că n-o să aibă timp.

Marea, îi păsa de ea tot atît ca de creşcătoriile de şobolani, de munca Liottiei (care făcea o piesă oarecare de maşină, numerotată 00089765, asta era tot ce-l spusese, pentru că mai mult de atît nu ştia nici ea), de Vulturi şi de poliţiştii din Cîmpie, de Named care-i aştepta pe micul balcon, de exemplu. Nu-i păsa de nimic. Ar fi vrut, pur şi simplu, să sărute buzele Liottiei, şi era singurul lucru pe care nu-l putea avea. Să-i sărute buzele, apoi s-o iubească, şi apoi să trăiască cu ea, pînă la capăt. Asta era. Era, cu siguranţă, cea mai mare prostie pe care ar fi vrut s-o facă.

— Eu am fost acolo, spuse, încet, Liottie. O dată. Într-una din primele mele vacanţe — primele Afară. La început, traversezi mai multe zeci de kilometri de deşeuri şi noroaie, condus de un Ghid Marin. Apoi dai de apă sub ceţurile roşii. Asta-i tot.

Adăugă, punîndu-şi un deget pe piciorul gol al lui Rom :

— Nu se compară cu Munţele. Nimic nu e mai frumos ca Ding 08.

Rom înghiţi în sec. Dintr-o dată, îi fu frig. Gîndi : nimic mai frumos ca Liottie. Blestematul val de tristeţe năvăli în toată fiinţa lui. Apăsător. Nu era, cu adevărat, nenorocit, căci vibra în el o fericire fără seamn : era TERIBIL de nenorocit...

Ezită, apoi, ca şi cum ar fi venit singure, cuvintele îi ieşiră din gură :

— Te vei reintoarce ?

O imbecilitate.

Îşi dădea seama.

În româneşte de
Cristina Diloiu

vînătorii de graur

MIRCEA LIVIU GOGA

Aici venise toamna, o puteai deduce din ciudata legănare a ierburilor care se aplecau spre ţărm chemate de briza ritmată şi rece. Miezurile întunecoase ale paielor şi frunzuliţelor emanau un galben nedecis, o culoare mofturoasă. Mai încolo, arbuşti cu cojii zgrunţuroase îşi hîrjoneau ramurile livide, aproape transparente, amintind de limbile şerpilor şi, încă şi mai departe, nisipul tremura şi foşnea. Landa se aurea ici şi colo, punctată de razele astrului central ; ele cînd învingeau tristeţa dezolantă a norilor vineţi cînd, gîtuite, mureau aidoma privirilor unui om ostenit, îndărătul pleoapelor. Îţi venea chiar să cauţi prin crăpăturile aburilor reci pupile şi gene, dar cerul nu gîndeşte, nu visează. El stă impasibil şi se lasă acoperit ; fie el sau nu senin, e acelaşi. Dincolo, dintre nisipuri, se iţeau pînzele limanurilor care înconjurau din toate părţile un dîmb sur, lipsit de vegetaţie, unde se înalţa o clădire cu pereţi metalici. Priveam peste toate; duceam palmele pe rînd streaşină şi urmăream, respirînd cît mai rar, linia orizontului acvatic articulată în diferite puncte cu linia landei gălbui şi fremătătoare. Neliniştea vîntului îmi răsucea părul peste obraji, dar lucrul acesta nu mă deranja ; astfel, mă simţeam un fel de copac mişcîndu-se de colo-colo, un suflet sub coajă. Mi-am aprins o ţigară protejînd cu greu flacăra în căuşul palmei. Tăcănitul brichetei mi-a ajuns la urechi laolaltă cu un zgomot mult mai puternic, venit de undeva din ierburile întunecate. Aş fi jurat că era vorba de un foc de armă, dar raţiunea mea a respins imediat această posibilitate. Am privit o clipă peste umăr. Un petec mai larg de cer lăsa razele soarelui să pătrundă pînă jos dezvelind în landă nuanţe care puneau şi mai mult în evidenţă decorul mohorît din jur. De acolo se ridicase o suviţă subţire de fum. Un stol de păsări negre traversa pata violetă deschisă către zenit. Zboară crownii — m-am gîndit. I-a speriat zgomotul.

M-am ridicat pe vîrfuri ca să zăresc mai bine suprafaţa uriaşă a landei gălbui. Şi nu ştiu ce m-a apucat : am dus mîinile pîlnie la gură şi am scos un strigăt de avertizare.

— Hei ! — am auzit de departe.

O clipă mi s-a părut că e vorba, pur şi simplu, de ecou, cu toate că spaţiile deschise nu generează efecte sonore. Apoi, o siluetă cenuşie s-a ridicat din iarbă la vreo sută de metri de mine.

— Hei, omule !

Mă auzise şi mă văzuse. S-a îndreptat către mine — prea încet pentru nerăbdarea care începuse să mă cuprindă.

— Hei, mai repede !

Omul a părut să ezite, apoi şi-a continuat mersul şovăitor. În echilibru, proptită pe scobitura braţului drept, se legăna o puşcă de vînătoare cu două ţevi. Am stat să-l analizez ; apariţia sa era cu totul insolită, după cum la fel de insolite îi erau uniforma cenuşie şi cismele mari, cauciucate, care zdrobeau sacadat iarba şi paiele cu spicul atîrnînd în franjuri putrede. Cînd s-a apropiat, i-am zărit şi faţa, părul castaniu lăsat să cadă în valuri pe umeri, ochii apoşi, fără strălucire, de un albastru decolorat, obrajii palizi şi cearcănele vinete care-i dădeau aerul unui ins proaspăt trezit dintr-un somn chinuitor şi plin de coşmare.

— Hei ! — am strigat iar. Aici, vino aici !

— Ce cauţi aici ? — a rostit, cînd distanţa dintre noi s-a redus la doar zece metri.

— Vin din partea celui de-al treilea Parlament — am rostit răspicat, rotunjind cuvintele cît puteam de autoritar. Am aterizat ieri lîngă lacul Haymer.

Omul a stat in cumpănă o vreme, privindu-mă cu o indiferenţă bolnăvicioasă şi mută.

— De ce n-aţi răspuns apelurilor ? — am continuat. Parlamentul aşteaptă raportul vostru încă de acum o săptămînă...

Individul tăcea, parcă scîrbit. A eliberat încetişor arma din toarta braţului lăsînd-o să alunece pînă cînd vîrfurile ţevilor s-au proptit în pămînt. Vîntul continua să-şi facă de cap. Răsucindu-mă, am constatat că pe apă se formau valuri mici care, înaintînd peste ţărm, schimbau culoarea nisipului. M-au trecut fiori reci — în curînd noaptea va stăpîni orizontul şi frigul va face să încremenească pînă-n zori suprafeţele lacurilor.

— Vreau să mergem la staţie. Şi să-mi explici — am zis. Şi de ce împuşti crownii; e interzis, ştii prea bine.

— Sînt grauri — a articulat cu greutate omul, cumpănindu-se de pe un picior pe celălalt.

— Grauri ? — am tresărit. Da, seamănă cu graurii. Dar nu trebuie împuşcaţi — nu se trage în animalele nevătămătoare, asta în primul rînd. Şi nu ne aflăm pe Terra. Ştii şi asta.

— Sînt grauri — au repetat buzele lui palide. Ei ne duc în ţările calde...

L-am privit piesiz, întrebîndu-mă dacă nu cumva îşi pierduse minţile.

— Nu contează — a dat el din mînă plictisit. Mergem la staţie.

Şi fără să mă mai privească, şi-a luat puşca şi a pornit-o către limba de nisip pe care se desena conturul clădirii de metal. L-am urmat, intrigat la culme. Din mers, fără a-mi dezlipi ochii de pe ceafa lui, l-am întrebat :

— Te cheamă Ernest ? Tu eşti Ernest ?

— Da — mi-a răspuns el fără să se

întoarcă. Sînt Ernest. În vocea lui se simțea o resemnare stranie.

I-am pus o mînă pe umăr și l-am întors către mine. Ochii lui mă cercetau, dar privirea trecea parcă dincolo de corpul meu și alerga ca un lup prin landă căutînd o pradă iluzorie.

— Te așteptam — a rostit, picurînd în cuvinte o lene bizară.

— Pe mine ?

— Tu sau altul. Omul a mișcat încet din umăr căutînd să se elibereze de sub apăsarea degetelor mele ce se cuibăriseră în gropițele firești ale articulației. Nu... adică, vreau să spun... bănuiam cu toții că vei veni. Bănuiam, înțelegi? Tu... trebuia să vii aici. Poate chiar vei înțelege. Poate vei fi scutit.

— Scutit ? Smucitura lui bruscă a făcut ca brațul meu să se prăbușească, lovindu-se de coapsă.

— Da. Scutit de viitor. Scutit.

M-am gîndit să-i cer să fie mai clar. Vedeam bine că aici se ascundea o taină, dar simțeam că în zadar l-aș interoga; am căutat deci un alt capăt de dialog :

— Și de ce omori crownii ?

— Graurii — mi-a întors-o el cu voce moale.

— Graurii. Fie, graurii. De ce... ?

— Omor tot ce e viu — a spotit el. Asta e planeta destinului și fiecare trebuie să și-l poarte. Fiecare, cu obsesia lui...

În spatele meu s-a mișcat deodată ceva.

— Vezi ? — a rostit enigmatic personajul.

Apăruse un fel de păpușă ridicolă care pășea prin landă. O ființă înaltă de vreun metru, teapănă, complet dezbrăcată. Pielea ei, de un roz murdar, îmi provoca o senzație grețoasă, aceeași pe care o au anumiți inși cînd văd slănină crudă. Făptura semăna, anatomic, cu omul, dar cu un om caricatural, androgin și timp.

— Peste un sfert de oră Victor va trece pe-aici — a rostit sentențios Ernest. Sau poate altundeva ; oricum, gesturile sale au fost deja făcute.

Păpușa de carne roz mergea spre lac. Mișca mîinile aberant, ducea palmele la tîmple și părea cuprinsă de disperare.

— Ce-i asta ? — am rostit răgușit. Mă treceau fiori și nu știam dacă de scîrbă sau de frig.

— E Victor.

M-am întors îngrozit spre Ernest.

— Victor !?! Ai spus : Victor ?!

— Un... hm, un fel de Victor. Un fel, înțelegi? E Victor — un alt Victor decît cel adevărat. Adică... adică nu ! — a revenit omul. Acesta e Victor cel adevărat. Este...

— Ce vrei să spui ? — l-am repezit eu. Explică-mi!

Ernest a dat din umeri și și-a înfipt mîinile în buzunarele a căror tăietură abia vizibilă n-o remarcasem pînă atunci.

— Ai să vezi. Sen o să te lămurească, a cercetat problema.

— Stația... — am rostit fără să știu de ce.

— Mergem ? — a întrebat Ernest și s-a răsucit pe călcîie pornind spre clădirea argintie. L-am urmat clătinîndu-mă, azvîrlind cu un gest neglijent țigara care-mi ardea buzele. Un cosmonaut — mi-am zis — ar trebui să se lase de fumat. În cosmos nu se poate fuma decît pe marile grontavare sau pe tot atît de imensele space-craft-uri. Navetele sau micile propulsate individuale te obligă să rămîi în costumul etanș — o carceră pe care o porți cu tine, în jurul tău, pretutindeni. Acesta-i motivul pentru care unii se dau în vînt după planetele vii. Ca Liberta, de pildă, deși planeta ridică probleme datorită biocîmpului ce metamorfozează. Sau ca Phyta, cu landele ei verzi și mările calme. Ca planeta pe care mă aflam acum.

Toate biocîmpurile metamorfozează — s-a întors către mine din nou Ernest, de parcă mi-ar fi citit gîndurile nerostite. O simplă bacterie poate distruge totul dacă-i străină. Înțelegi, străină...

Ajunsesem pe limba de nisip. La una din ferestrele clădirii din metal am reușit să zăresc o siluetă.

— Hilda — a zis Ernest. Toți știu că venim și ne așteaptă. Gesturile au fost deja făcut. Despre tine... încă nu știu, înțelegi ?

Începuse să mă agaseze acest „înțelegi" rostit prea des. Ernest s-a apropiat de ușa masivă a bazei, ornamentată cu diferite structuri dantelate. Am clipit din ochi.

— Cine a sudat chestiile astea pe ușă?

— Sen. E înnebunit după baroc. Și balconul tot de el e făcut.

Balconul, realizat din fier torsionat, dădea senzația că fațada scoate o limbă ruginită și provocatoare către zările cenușii. La ferestrele clădirii am zărit gratii pline de striații și noduri metalice.

— Sînteți nebuni ! — am exclamat. Ce naiba se întîmplă aici ?

Dar Ernest intrase deja. Dincolo de ușă se întindea un hol îngust, semănînd cu alimentatoarele cargourilor galactice. Pe pereți, cineva mîzgălise cu vopsea cinetică : „Hello ! Pe ăia doi îi vreau vii !" și în altă parte „Mama voastră, mama voastră mama vo". Sus, în colțul din stînga privind dinspre intrare, o a treia inscripție anunța : „Destinul are culoarea sufletului nostru" — citat din Simfonia Destinului". Începuse să mă strîngă gulerul cămășii iar mîna mea învîrtea prin buzunar dezintegratorul. Sentimentul predominant, era că pot să mă aștept la orice ; spațiul bazei se transformase, devenise ostil. Dispăruse orice disciplină, eu eram militar și tuturor militarilor indisciplina civilă li se pare un lucru ostil. Dar și ei, cei din bază, erau militari...

— Cine a scris porcăriile astea ? — am rostit cu un glas ce se dorea cît mai plin de sensuri amenințătoare.

— Hilda. Sau Jerry. Sau naiba știe — a venit, după o clipă, răspunsul.

Mi-am mușcat buzele. Aștia erau colonizatorii lumilor, oameni făcuți să nu tresară nici dacă le-ar pocni un pistol lîngă ureche ! Și totuși, o luaseră razna. Am trecut în adevăratul hol; aici, zăceau claie peste grămadă tot felul de aparate a căror destinație n-o puteam ghici.

— Șculele lui Sen — mă lămuri Ernest. Cercetează. Dar n-are nici un...

Brusc, o ușă s-a deschis și pe lîngă noi a trecut în goană spre ieșire un bizar amalgam din care am apucat să disting o pereche de picioare de om, o pereche de aripi și un cap asemănător cu cel de cal. M-am trînit la podea și am scos din buzunar dezintegratorul, dar ființa stranie dispăruse deja afară.

— Ce... ? — am bîiguit străduindu-mă, tremurînd, să mă ridic. Ce-i ăsta ?

— Cred — a rostit cu gravitate Ernest — cred că ăsta sînt eu...

Camera în care m-am instalat se afla pe partea dreaptă a coridorului ce ducea spre sala de comandă și control. După ce am anunțat Parlamentului sosirea, în fraze de un laconism extrem, m-am retras din încăperea principală a stației, pornind spre cea rezervată mie. Ajuns în fața ușii, am șovăit cu mîna pe contactor. Apoi, simțind în spatele meu o respirație ușoară și răsucindu-mă fulgerător, m-am trezit sub nasul unui individ caraghios de slab și de șleampăt. Avea ochi negri iar părul, la fel de negru, se ridica răvășit înspre creștetul capului.

— Ce naiba... ? — am înghițat, măsurîndu-l năuc. Mă spionezi ? Cine ești ?

— Jerry — a rostit omul cu o voce scăzută și tremurătoare. Mă... mă bucur că ai venit. Toți ne bucurăm.

A zîmbit, descoperind o pereche de canini gălbui și ascuțiți.

— Asta — a continuat — nu va schimba prea mult situația. Asta — rîse de-a binelea, parcă fericit de ceea ce spunea — nu va putea să schimbe nimic. O obsesie în plus.

— Ce vrei să spui ?

— O obsesie în plus nu ajută. Ai să vezi, ai să te convingi. Oricum, e bine că ești și tu aici. Lichidăm conturi.

S-a tras înapoi, gata să plece.

— Stai o clipă ! — m-am repezit eu. Mai stai puțin. Nu vrei să intri ? — l-am invitat, arătîndu-i ușa.

— Nu, mulțumesc — a surîs el din nou. Am treabă. Gesturile mele trebuie făcute în altă parte.

— De unde știi că gesturile tale trebuie făcute în altă parte ? — m-am revoltat eu. Și, în general, ce-i mascarada asta ?

— Vorbește cu Sen — mi-a răspuns. El o să te lămurească. El poate. A, sosia lui e făinuță. Grozavă, adică. Folosesc un termen medieval. Ca și cea a Hildei, dar Hilda își biciuiește destinul. Hm, încearcă, zice ea, să dovedească un paradox. În sfîrșit. Vorbește cu Sen, eu am treabă. Am chiar foarte multe lucruri de făcut.

— Unde-l găsesc pe Sen ? — m-am interesat.

— Poate la subsol. Sau e lîngă sosia mea și încearcă s-o strice. Într-o zi, Sen o să omoare pe cineva, prea cercetează totul și vrea să schimbe lucrurile. Păpușile spun totdeauna adevărul despre gesturile noastre viitoare și nu pot fi momite sau împiedicate să ni le definească. Sau, dacă totuși se poate, pericolul e, oricum... Uite, du-te și vorbește cu Sen. O să-l recunoști imediat, un tip cu păr alb pieptănat cît se poate de lins. E imaginea șablon a savantului laureat al premiului Nobel după zeci de ani de activitate. La revedere. Poate trec în seara asta pe la tine.

S-a răsucit pe călcîie și a dispărut de-a lungul culoarului. Am rămas cîteva clipe tăcut, ascultîndu-mi propria răsuflare. În aer plutea un bîzîit ușor, venind de pretutindeni, ca și cînd ar fi funcționat niște motoare electrice la subsol prinse bine de stativele lor prin care vibrația se propaga în pereții metalici ai întregii clădiri. Amintea cumva orga, dar n-am reușit să-mi dau seama care era nota dominantă. Am mers, parcă ferindu-mă de zgomotul pașilor mei, pînă în holul în care Sen își îngrămădise aparatura. De aici venea bîzîitul. Un personaj ciudat, cu mișcări mecanice, se învîrtea prin încăpere făcînd gesturi ce mi se păreau total inutile. În loc de față, avea o suprafață albă și lucioasă pe care clipeau doi ochi mari și albaștri. La fel de albe îi erau și brațele, pieptul și spinarea. O femeie ! — m-am gîndit. Dar era doar o păpușă. Sînii ei, ca două ghemotoace albe, luceau goi și lustruiți de lumina rece a benzilor fluorcarbonice. Peste rotunjimea lor perfectă, sfîrcurile păreau două cicatrice rozalii. Lumina albă inunda totul : ea pătrundea în fiecare por, învăluia într-o cochilie usturătoare aparatele printre care se mișca ființa necunoscută. Din carnea abdomenului, sub ombilic și din zonele aflate în imediata vecinătate a șoldurilor țîșneau cîteva tentacule avînd aceeași nefirească nuanță de roz. Ele se mișcau mereu; din cînd în cînd capetele atingeau podeaua iar ființa dădea senzația că le dezlipește de metalul rece cu oarecare greutate.

M-am tras înapoi, oscilînd între curiozitate și spaimă. Prima se dovedea, totuși, mai puternică; în definitiv, văzusem în cosmos lucruri și mai rele. Pe grontavarele de distanță apăreau de multe ori ființe monstruoase, infiltrate pe neobservate datorită neglijenței echipajului. Erau, firește, descoperiți în cele din urmă, iar cei inofensivi păstrați ca mascote. Uneori, zone întinse din grontavar rămîneau la discreția viețuitoarelor extraterestre, mai ales cînd o parte din echipaj pierea și supraviețuitorii nu mai erau capabili să facă curățenie. Poate și acum, tot de așa ceva era vorba.

Am extras din buzunar dezintegratorul. În aceeași clipă m-am gîndit însă că și cei din stație fuseseră dotați cu dezintegratoare de un tip asemănător. Asta putea să însemne un singur lucru : în fața monștrilor, dezintegratoarele se dovediseră inutile.

Șovăiam cu degetul pe trăgaci. O umbră, în stînga mea, s-a prelins de-a lungul peretelui metalic.

— Vrei să mă omori ?

Era Sen. Am ascuns stînjenit arma și am schițat un gest de salut.

— Tu ești „aia" ? — am zis.

— Sau „ăla". Da, eu. Puteai să tragi ; bănuiesc că nu mi s-ar fi întîmplat nimic. Ceilalți spun că e periculos. Ei zic că dacă le tulburi mișcările — păpușilor, de ele vorbesc — perturbația se va repercuta și asupra... mă rog, concepțiile diferă...

— Vrei să spui că n-ai încercat... — m-am întors eu către ființa din hol — ...n-ai încercat nimic împotriva... ?

— Oh, desigur, desigur... nu. Adică... experiențe fără importanță. Dar să trag... oh, desigur că nu. Ar fi absurd, nu crezi? Dar poate că vrei... poate că vrei să încerci. Promite-mi totuși că n-o vei face asupra... hm !

— Dar asupra cui ? — nu m-am abținut eu.

— Mai sînt sosii. De pildă, Hilda. Ea a fost prima care a încercat ceva. Hilda procedează chiar foarte dur... Victor chiar spunea că e puțin cam...

S-a oprit căutînd să-mi ocolească privirea.

— Spune ! — l-am îndemnat.

— Sadică — a rostit el aproape în silă. Sau mazochistă. Sau nebună pur și simplu. Sau nici una dintre acestea. De întrebat, n-am chef să întreb. Ascultă, n-ai vrea să bei ceva ?

L-am privit năuc.

— Alcool, omule ! — a zîmbit. Ai putea să încerci, nu face rău în doze mici. Poți să te duci în sala de mese ; există acolo un dulap de culoare albă. Îl deschizi și iei una din sticlele de pe primul raft. Acum am puțină treabă.

— Păi...

— Cară-te odată, nu pricepi ? De ce te vîri și tu în sufletul meu ?

Tonul său tăios și privirea scînteietoare m-au făcut să mă dau un pas înapoi.

— Va veni Victor — a mai zis. Alt idiot. El e cu stelele lui. Nu înțeleg nici măcar adevărul despre ei, oamenii ăștia !

Apoi s-a clătinat ușor. A pornit-o către aparatele din sală și a început să se învîrtească printre ele într-un mod ce mi s-a părut ciudat de familiar. Parcă mai văzusem cîndva aceste mișcări. Într-adevăr — mi-am zis —, seamănă cu sosia lui. E la fix.

Victor, într-o salopetă murdară, apăruse din coridor. Mi-a apucat mîna și mi-a strîns-o fără nici un cuvînt, apoi mi-a făcut semn să-l urmez. Trepidația pereților clădirii încetase.

— Sen... — am început eu, dar Victor a privit spre mine cu ochii lui mici de porc și m-am oprit speriat. Și el are ceva din păpușă — m-am gîndit.

— Te gîndești că semăn cu păpușa ? — a gîfîit el brusc. Semăn, nu-i așa ? Am străbătut cosmosul de la o margine la alta, doar-doar îmi voi uita identitatea. Ți se par caraghios ? Sînt gras, nu ? Duhnesc a alcool. Sen ți-a zis de sticle?... Eram sigur ! Ascultă-i sfatul : golește-le și uită. E o treabă parșivă de tot la mijloc, să știi ! Ce folos că ne dă desteptăciunea afară din casă ! L-ai văzut pe Ernest ? Hi, hi, hi ! Cal. Cal cu aripi! O fi talentat bătrînu', mai știi ? O fi scris și poezie la viața lui. Sen s-a tîmpit, guzganu' dracului ! Aș face eu o chestie cu sosia lui. Numai de drag, să-l văd cum se coțăie mai tîrziu ! Uite și tu ! Ai mai văzut stații planetare ornamentate baroc ? Hai, tragem o băută ? Fac cinste, azi am pus mîna pe chei...

— Ascultă ! — l-am apucat de brat. De unde au apărut... hm, sosiile astea ?

— Habar n-am. Dac-aș ști gaura pe care vin, aș astupa-o...

Se smulse din mîna mea. Pe salopetă, degetele lăsaseră cinci dungi de o culoare ceva mai întunecată.

— Ai grăsime pe degete — m-a privit el, scîrbit. Și toți sînteți la fel. Vii din partea Parlamentului, ha ? Retrageți permisele de navigatori și băgați oamenii la zdup ? Las' că vă știu eu ! Aruncă odată în aer șandramaua, dacă de asta ai venit. Dar fără mine, copoiule !

Sosii ! — mi-a trecut fulgerător prin minte. Sosii. Persoane care seamănă perfect cu cineva, fără să fie însă cineva pînă la capăt. Ele nu sînt nimic. Sau pot fi totul. Pot să fie mai cineva decît cineva.

— Toți mă considerați un fel de pore — continuă Victor. La școală îmi ziceau „Piggy". Auzi, Piggy ! Ticăloși, asta sînteți ! Voi credeți că arătați mai bine ! Sen e un vierme docent, Ernest un poet asasin, Hilda o sadică iar Jerry un parșiv. Asta ar face rău oricui, cu condiția să n-o pățească. Iar tu ești un copoi, drăguțule ! O să-ți vezi curînd mutra de ciine imortalizată și o să faci tot ce face ea, dar la exact un sfert de oră după. Pînă atunci, du-te și distrează-te cum poți. Du-te și violeaz-o pe Hilda, e moartă după viol ! Sau, cară-te la Sen și fă teorii. E foarte bun de gură, da, da, foarte bun ! Ieri mi-a dereglat mișcările păpușii ; am fost gata să mă prăbușesc pe scară. Ticăloșii dracului !

A scuipat și a luat-o la fugă pe coridor. De lîngă ușa ce ducea spre stația radio s-a întors către mine. Pe față sudoarea i se prelingea în șuvițe subțiri ce aminteau urmele de melci ; mă privea cu ochi cenușii, îngropați în grăsime, și gesticula mînios și parcă, în același timp, deprimat.

— Bestii ! Voi, ăia care le știți pe toate ! Îl vrei ?

A scos dintr-un buzunar al salopetei carnetul de navigator.

— Ia-l ! Șterge-te cu el undeva ! Simte-te măreț ! N-am rîs cînd l-am primit, n-am de gînd să plîng cînd îl dau înapoi ! Scîrbe ! Scîrbe mari ! M-am săturat de stele, toate mi s-au pus în gît. Uite-aici, aici ! Ai văzut-o ? L-ai văzut ? Și ți-a venit greață ! Hi, hi, știam ! Auzi ? Dacă mă iei de-aici, mă fac băiat cuminte. Nici la balamuc nu-i rău, am auzit că-ți dau și desert !

Mi-a azvîrlit carnetul. L-am lăsat să se prăbușească lîngă bocancul drept, cîntărindu-i cu privirea foile răvășite. Și murdare. Într-adevăr, foarte murdare, cu toate că hîrtia sintetică nu se murdărește cu una, cu două. Am ridicat ochii din nou spre Victor, dar acesta dispăruse. Trăgînd carnetului un șut m-am îndreptat, obosit deodată, către camera ce mi se rezervase. Pe sub ușă se strecura o dungă firavă de lumină. Instinctul de soldat mă făcea să nu mai fiu atît de stăpîn pe actele mele ; reflexele funcționau în neconcordanță cu stimulii. De pildă, acum : m-am lipit de ușă gata s-o trîntesc de perete și să scot dezintegratorul. Asta a durat o clipă ; imediat mi-am dat seama de stupiditatea unui asemenea gest. E adevărat : în camera unui militar nu intră nimeni. Dar ceilalți nu mai puteau fi considerați militari și se părea că nici ei nu mă mai considerau astfel. Am împins ușa cu prudență, gata totuși să sar înapoi la cea mai mică amenințare venită de dincolo de ea. Pe un scaun ce făcea cu podeaua corp comun stătea Jerry. M-a simțit, nu știu cum, deși era cu spatele la mine.

— Hai, curaj ! — a zis și m-a privit peste umăr încîntat parcă de nemulțumirea mea.

Am trîntit ușa.

— Ce cauți aici în lipsa mea ?

— Te-ai supărat ? — s-a întors el către mine și în ochi i s-au aprins două luminițe diabolice. Nu făceam nici un rău.

— De asta sînt sigur...

— Te-ai supărat ? — a repetat Jerry și a rotit privirea prin odaie. E frumos aici. Tu ai făcut curățenie ?

— Nu.

Rămăsesem în picioare.

— Atunci, desigur, Hilda. Ai văzut-o, v-ați întîlnit ?

— Nu.

— E la subsol — a înghițat Jerry și s-a ridicat de pe scaun îndreptîndu-și încet umerii. Avea umeri foarte osoși ; înțepau bluza uniformei de navigator care părea astfel așezată pe un cuier de plastic sau pe un manechin. Se distrează cu sosia — a continuat el. Încearcă să verifice un fel de paradox temporal. Lovește sosia — sosia se lasă lovită după ce, cu un sfert de oră mai devreme, lovise la rîndul ei într-un obiect imaginar sau chiar în Hilda. Nu totdeauna te poți feri de propriile tale gesturi. Cred că individa e puțin nebună, sau a înnebunit în ultimele două săptămîni. Piggy... mă rog, Victor — adăugă repede, citindu-mi în ochi enervarea — zicea că ar fi sadică.

— Deci, sosiile anticipează gesturile originalului ?

— N-ai înțeles ? — a tresărit Jerry.

— Ah, de-asta-mi cerea Sen să nu trag în sosia lui !

— Ticălos afurisit ! — a scrîșnit Jerry, cu o ură care m-a făcut să mă cutremur. Dar a știut să-mi umble mie la...

— Și dacă aș fi tras ? — l-am întrerupt.

— Probabil, Sen ar fi murit.

— Crezi ?

— El nu crede. Dar peste exact cincisprezece minute v-ați fi reîntîlnit și l-ai fi ucis cumva. Sau poate nu tu. Sau ar fi avut loc un acicdent.

— Bine, — am exclamat — dar dacă-ți știi viitorul poți să-l și ocolești !

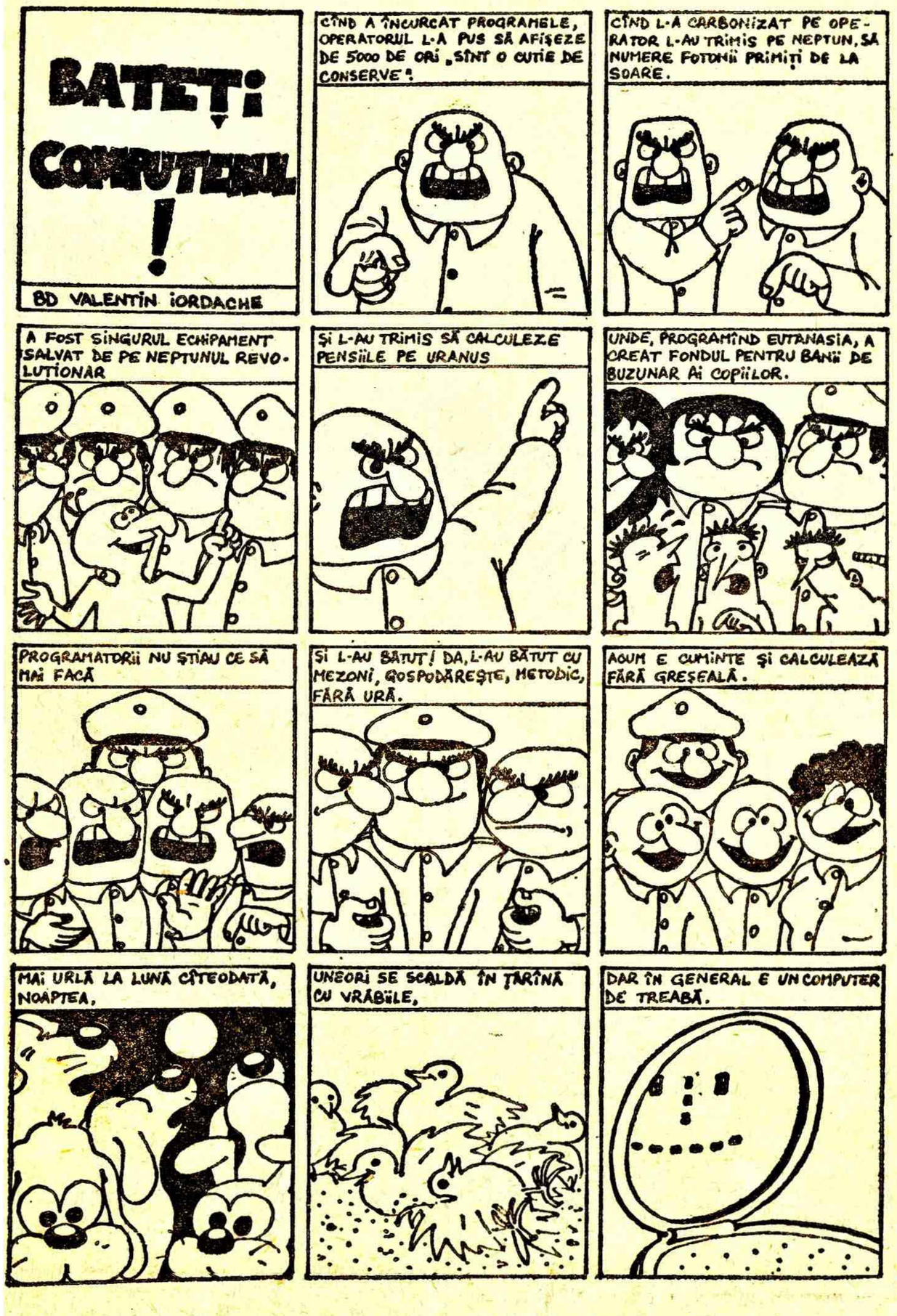

— Nu. Cînd te-mpiedici și cazi, pui mîinile înainte, este ? Chiar dacă îți propui altceva, reflexele funcționează dincolo de tine și nu-ți permit să dai cu capul de podea. E cam același lucru. Un lanț lung de efecte și cauze te conduc firește la gesturile anticipate.

— Și soluția ?

— Să plecăm. Planeta asta nu-i de noi. Poate a vrut să facă oameni, poate avea nevoie de modele. Dar n-a reușit. Nu știu de ce, dar n-a reușit.

— Planeta ? — m-am minunat cu voce tare.

— Cînd un ecosistem are goluri, caută să și le completeze — a explicat Jerry frecîndu-și palmele. O face de milioane de ani. Sau — cine știe ? În cîteva zile...

— Ipoteza e hazardată.

— Hm, ca mai toate ipotezele. Și nici nu-mi aparține, e lansată de Sen.

— Parlamentul trebuie anunțat — m-am hotărît eu.

— Parlamentul a fost anunțat — a rostit Jerry cu o voce egală.

Am clipit mărunt.

— Și ?

— Și te-au trimis pe tine...

Sen zîmbea. Arăta, într-adevăr, ca un savant proaspăt descoperitor al unei noi legi fizice. Doar zîmbetul îi stătea lipit timp între urechile cenușii, aproape pătrate.

— Avea nevoie de oameni, da ! — a rostit visător, păstrîndu-și pe față inconfundabilul zîmbet.

— Ce să-nțeleg prin asta ?

— Ce vrei. Un gol într-un ecosistem bătrîn, foarte bătrîn. Nu pe toate planetele vii apar, în urma evoluției, ființe raționale. Unele au toate condițiile, dar drumurile sînt blocate. Uneori, vacuumul devine cronic — o tumoare care distruge, treptat, și celelalte componente ale sistemului. În urmă cu doar două milioane de ani, planeta asta gemea de ființe vii. Erau de toate : și mamifere și insecte și păsări... Iar acum — a pocnit din degete — nimic ! Doar lande peste care zboară crowni și mări calde, perfect propice unor viețuitoare — chiar terestre — dar absolut depopulate. O planetă care se stinge fără motiv. Și deodată am apărut noi, cu grontavare tixite, cu cargouri galactice — și mai ales cu viață. Cu multă viață...

— E o teorie — nu m-am putut eu abține să-l contrazic.

Stăteam pe balconul de fier torsionat ce se înroșise mîngîiat de lumina stelei centrale care răsărea în depărtări, peste landă. Aerul era foarte rece. Pe cer, către miezul luminii, vibrau punctele negre ale crownilor, desenate clar, aproape dureros. Ele se contopeau uneori cu suprafața planetei, apoi se ridicau foșnind și înotau mai departe către noile hotare ale anotimpului cald.

Undeva a răsunat o împușcătură, apoi alta.

— De ce l-ai construit ?

Arătasem în jos, către podeaua balconului.

— Nu-ți place ? Lumea e frumoasă de la balcon. Și pe urmă, balcoanele trezesc totdeauna nostalgia. Cînd vin aici mă simt, cum să-ți spun, aproape pur. Ai văzut ce ochi albaștri are sosia mea ?

L-am privit, uimit de nota stranie ce i se deslușea în voce.

— Da — a continuat. Destinul. Mi-ar place să-l mînuiesc, să-l înfrîng. Ai observat cîtă disperare e-n orice fericire ? Teama că zilele frumoase trec, presimțirea nebuloasă a viitoarelor amintiri... Viața ! S-a scurs, se scurge... Fiecare împlinire mă face să mă gîndesc la neîmplinirile ce vor urma. Ne desfășurăm existența între un eșec și altul. Și eșecul final : ni se iau mîinile, picioarele, dureri, bucurii... totul. Bulgări de pămînt — dacă ne aflăm pe vreo planetă. O catapultare și rătăcirea bezmetică printr-un univers de gheață — dacă ne aflăm altundeva. Cine știe ? Poate lumea asta îmi va oferi șansa pe care o cerșesc de atîția ani. O mînă-ntinsă. Sau o mînă cu degetele făcute uite-așa !

A strîns pumnul scoțînd vîrful degetului mare pe sub arătător.

— E un gest obscen, dar îmi place — a rîs ușurel. O mînă-ntinsă și la capăt... Un gest cinic, dar aproape esență.

— Ca și balconul — am zis, dînd din umeri. De ce te-ai făcut navigator ?

— Așa a vrut tata. Mi-ar fi plăcut filosofia. Da, știu, ceea ce-ți destăinuiesc ar putea duce la retragerea carnetului. Navigatorilor nu li se dă voie să rămînă oameni. Dar sînt oameni, ce altceva ar putea să fie ? Ia stai ! Tu faci parte din noua școală, nu ? Ai urmat cursurile pe Feynol ?

— Da. Pe Feynol.

— Am auzit — a continuat Sen — că voi sînteți altfel. Mai duri, mai reci, mai neîngăduitori. Ai terminat în '56 ? O, atunci, desigur, o cunoști pe Hilda !

— Poate — am rostit alb. Dar nu prea cred. Am fost o promoție mare, aproape șaizeci de mii...

— Hilda e foarte frumoasă — a înșirat Sen, studiindu-și pedant unghiile. Nu se poate să n-o fi remarcat. E absolut frumoasă într-o lume plină de femei frumoase. Și — a rostit tainic — cred că nu e de loc mulțumită de asta. Poate frumusețea a reușit s-o facă nefericită. Poate.

— Hei ! — a strigat de jos cineva. Copoiule !

Am privit peste balcon. Victor își agita caraghios brațele.

— Ți-a apărut sosia ! Nici n-o să-ți vină să crezi !

— Unde e ? — am tresărit.

— Aici, jos. Doarme. Nici n-o să-ți vină să crezi. Hi hi ! Nimănui n-o să-i vină să creadă...

Sen și-a plimbat privirea de la mine la Victor și înapoi.

— Mi se pare — a zis — că ar trebui să coborîm. De altfel, aș vrea să beau ceva...

La parter ne aștepta și Ernest. M-a cercetat leneș, plictisit parcă.

— Asta — a murmurat — e o chestie.

Mi-a arătat un corp făcut covrig într-un colț al laboratorului improvizat de Sen.

— Doarme... — a rînjit Victor. Auzi, bestie ? — m-a apucat el de reverele hainei și m-a scuturat cu putere. Doarme ! Și n-are moacă de copoi, nici pe departe ! E un om ! Vrei să-l vezi ? Vrei ?

M-am lăsat tîrît pînă lîngă sosie. În treacăt, am observat privirea strălucitoare a lui Sen.

Sosia nu arăta chiar ca mine. Avea un păr lung, auriu, o față pe care se ghiceau cîteva riduri și era îmbrăcată într-un costum civil. În rest, semănam.

— Ești orgolios ! — a chicotit Sen. În tine se află propria ta reprezentare...

Nu i-am răspuns. Priveam atent la Victor, care aproape că-și ieșise din minți.

— Dar nu pricepeți ?!! — a urlat el. Javra asta e trează, iar sosia lui doarme !

Înainte ca eu să înțeleg ce voia să spună, sosia s-a mișcat. A dus mîinile lateral, apoi și-a frecat îndelung pleoapele.

— Oh ! — a exclamat Sen.

Sosia se ridicase și deschidea acum o ușă imaginară. Apoi a mers pînă la scara ce ducea spre etajul superior și a început să urce.

— Oh ! — a repetat Sen, cutremurîndu-se. E un om ! Un om în carne și oase. Bine, dar...

Și s-a întors cu violoiciune spre mine.

— Dar tu, — a continuat cu o voce calmată brusc — tu cine ești ?

— Sosia îi urmează gesturile — îngîna Ernest. Nu le execută anticipativ, ca în celelalte cazuri. Înțelegi ?...

Stăteam nemișcat în fața lor, cu mîinile atîrnînd neputincioase pe lîngă corp. Ei discutau mai departe. Discutau despre un obiect care-mi purta numele, despre un obiect exotic și căruia nu i s-a găsit încă poziția în nomenclatoare.

— Concluzia — a rostit Sen, rar și apăsat.

— El nu e om.

O voce nouă. Hilda pătrunsese pe ușă venind din coridorul ce ducea la subsol.

— Îl cunosc — a zis. E o mașină. Ne-au trimis o mașină.

— Nu înțeleg rațiunea Parlamentului — a șoptit Jerry, mîngîindu-și obrazul drept.

— Poate că situația noastră a fost înțeleasă mai bine decît am crezut — și-a cîntărit Sen cuvintele. Sau n-a fost înțeleasă de loc.

— Dar nu sînt robot ! — am exclamat. Sînt om !

Hilda a venit în fața mea. Era foarte frumoasă și utiliza un parfum atîtător.

— Da. Nu ești robot. În conștiința ta, nu ești robot. Asta nu ți s-a spus niciodată. Douăzeci ca tine, împrăștiați pe cargourile galactice sau pe grontavarele de mare tonaj și care cred constant că sînt oameni. Se pare că experimentul a reușit.

— Dar nu aici — a mormăit Ernest. Aici...

— Nu fii supărat ! Sen s-a apropiat și m-a bătut încetișor pe umăr. Am bănuit eu ceva. Erai puțin altfel...

— Pe dracu' !!! — a explodat Victor. Ai bănuit pe dracu' ! Lasă-te de savantlicuri ! Vezi ?

Mi-a apucat cu bruschețe mîna, făcîndu-mă să mă clatin.

— Celule, asta e ! Siliciu ! Celule de siliciu ! Aveau nevoie de copoi ticăloși ! De bestii aveau nevoie ! Copoiii de carne și sînge nu mai erau copoi, ci oameni în haine de copoi ! Și nu le făceau cum se cade treaba. Treba lor murdară !..

— Victor ! — s-a răstit Hilda.

— Piggy, spune-mi Piggy — a continuat Victor. Zi-mi așa cum mi-au zis toți, pînă și tîrfa asta de planetă !

— El n-are nici o vină ! — a exclamat Sen.

— Dar eu ? — l-a străfulgerat Victor. Eu ce vină am ? Și tu, bătrîne țap, ce vină ai ? Și cotoiul ăsta de Jerry ? Și sadica asta? — a arătat-o pe Hilda. Voi sînteți vinovați?

— Nu e nimeni vinovat — a încercat din nou să-l liniștească Sen.

— Atunci, de ce toate astea? — s-a răsucit spre mine Victor și a făcut cel mai neașteptat gest posibil: a izbucnit în plîns.

Sen l-a cîntărit cîteva clipe cu o mină scîrbită și m-a bătut iar pe umăr, consolator :

— Nu ești vinovat.

— Deci — am înșirat — de data asta, eu sînt sosia...

— Se tot joacă — a murmurat Ernest, în celălalt colț al încăperii. Se tot joacă și ne are la mînă... Cinci oameni, plus robotul ? Înțelegeți ? Cineva se joacă...

Mai întîi, am încercat să uit. Stăteam cu fața îngropată în salteaua pneumatică și căutam să-mi amintesc unde și în ce împrejurări mai trăisem o asemenea umilință. Din cupa memoriei, imaginile se revărsau mereu, dar niciunde nu găseam fie și o umbră ușoară de neliniște în privința identității mele. Totdeauna am fost cel puternic, cel adevărat, cel convins de temeiul a tot ceea ce face și gîndește. O păpușă perfectă în felul ei, căci a nu te îndoi de tine e un lucru deja perfect. Chiar dacă, adesea, cei din jurul meu mi se păreau slabi, nu reușeam decît să-i compătimesc, necum să mă-ntreb dacă nu cumva puterea mea e cea nefirească.

Oameni făcuți să nu tresară nici dacă le-ar pocni un pistol lîngă ureche. Dar iată că depinde de pistol. Iată că depinde — și am aflat asta aici, mergînd prin landa gălbejită, sub cerul plin de crowni, insinuîndu-mi pașii peste nisipul diferitelor țărmuri alături de Sen, cel care mi-a vegheat înțelegerea. Crudă, stranie înțelegere. Eu sînt sosia. E înspăimîntător, chiar dacă, pe undeva, toate astea seamănă, mai degrabă, cu o eliberare. Ceilalți au fost terorizați de ideea destinului guvernat de păpușile ce le pregăteau gesturile. Eu, acum, nu mai am asemenea temeri, pentru că mă aflu în fața originalului meu, sau poate în fața propriei mele cenuși. Ca și cînd un univers întreg mi-ar urma mișcările, sorii s-ar aprinde sau s-ar stinge la auzul glasului meu, lunile ar intra în eclipsă dacă aș rosti către cineva „te iubesc", galaxiile s-ar roti mai repede dacă le-aș căuta pentru a le cere asta. Eu sînt sosia — în fața acestui gînd, spiritul meu se pleacă. Sau sînt originalul, adevărul cel de dinainte de carne.

„Planeta a învățat să facă un om — zicea Sen. A fost oare asta adevărata ta misiune ?"

Si :

„Acum, nu mai este nevoie de noi. Sau poate că sîntem, în continuare, necesari pentru a dirija lucrurile ? Să fim oare, pentru lumea de-aici, un fel de arhei ?"

Si :

„Inteligența e capacitatea unei ființe de a se autoimagina. Te-ai autoimaginat o viață întreagă om. Fă-o și pe mai departe. Poate că ești mai mult decît oricare dintre noi".

Si :

„Ai nemurirea."

O nemurire de robot. Și nu știu dacă e cazul să fiu fericit sau să mă doară. Nu știu. Dar în ziua în care voi afla, mă voi întoarce aici. Sigur mă voi întoarce. Deocamdată, ies din clădire ca un hoț dintr-o casă străină.

Si :

„Poate că ești cel mai nefericit dintre noi. Nouă, încă ne mai rămîne speranța. Sîntem oameni ; oamenii se mai hrănesc uneori și cu iluzii".

De unde să știe Sen că speranța mea e mai puternică decît a lui ? Înainte, doar landa galbenă și fremătătoare se lasă împărțită, măsurată de pașii mei. Oare — mă surprind gîndindu-mă — oamenii văd landa așa cum o văd eu ? Aceleași culori, aceleași... ?

Sen zicea :

„Poate ai dreptate. Dar omul tău e singur. Va reuși planeta să creeze o femeie ? Mă îndoiesc. Dacă pleci, acest om nu va mai avea alte gesturi înaintea lui. Biocîmpul nu se întinde la o distanță prea mare, iar acțiunea lui e relativ limitată".

De aceea și plec. Pentru a nu mai putea vedea nimic, pentru a nu mai auzi, pentru a nu mai da ocazia OMULUI să vadă cu ajutorul meu, să audă doar prin intermediul urechilor mele.

Si :

„Nouă ne rămîne speranța. E ca și cînd ai împușca graури. Păsări pe care nu merită să le împuști. Crowni, poftim. Cît timp ai în mînă o armă, ai o șansă".

Ușa stației s-a închis. Ca un hoț din casa pe care a prădat-o, am ieșit să cîștig ceva care aproape nu mai exista. Am furat pentru a mă trăi. Prin Ei...

Căci, iată ! Iată-i ! Cei ce vor dezamorsa logica perfectă a lui Sen, EI, inceputurile, ca niște hoți ce ies din casele pe care le-au prădat. Și prădînd o lume, vor porni la construirea norocului lor și al lumii lor. Nu-i văd, am închis ochii ; nu-i aud, urechile îmi sînt dăruite doar foșnetelor din ierburi...

Cel puțin două sute de oameni merg prin landă. Coboară scări ce nu există, strîng mîini de fum, ies ca din case străine, își rotesc privirile libere peste landă. Și deodată, ca la un semn, pivotează la unison pe călcîie și închid în spatele lor cel puțin două sute de uși.

Imaginare.

ISAAC ASIMOV
CAVERNELE DE OȚEL

SF

Capitolul șapte

EXCURSIE ÎN ORAȘUL SPAȚIAT

Comisarul de poliție Julius Enderby își șterse ochelarii cu o grijă exagerată și-i puse călare pe nas.

Baley își zise : E bună șmecheria. Ai timp să te gîndești ce să zici și te costă mai puțin decît să-ți aprinzi pipa.

Și pentru că veni vorba, își scoase pipa și-o afundă în mica rezervă de tutun. Una dintre puținele culturi de lux care mai existau pe Pămînt dar și ea pe sfîrșite. De cînd se știa, prețurile urcau mereu, nu coborau niciodată ; dar nu și porțiile.

Enderby, după ce-și potrivi ochelarii, ajunse butonul de la un capăt al biroului și pentru o clipă ușa deveni transparentă în afară. „Dar pe unde-o fi acum ?"

„Mi-a spus că voia să i se arate Departamentul și l-am pus pe Jack Tobin să facă onorurile casei. „Baley își aprinse pipa și-și strînse cu grijă punga. Comisarul, ca mai toți abstinenții, nu era prea îngăduitor.

„Sper că nu i-ai spus că R. Daneel e robot."

„Sigur că nu."

Comisarul nu se liniști. O mînă era ocupată fără rost cu calendarul automat de pe birou.

„Cum e ?" întrebă, fără să se uite la Baley.

„Nu prea bine."

„Îmi pare rău, Lije."

Baley spuse, ferm, „Puteai să mă avertizezi că are înfățișare complet umană."

Comisarul păru surprins. „Nu ți-am spus ?" Apoi, nervos, „La naiba, trebuia să-ți dai seama. Nu te-aș fi rugat să-l iei acasă dacă ar fi fost ca R. Sammy. Păi nu ?"

„Știu, comisare, dar eu n-am văzut un robot ca acesta. Nici nu știam că există. Ar fi trebuit să-mi spui, atîta doar."

„Uite, Lije, îmi pare rău. Trebuia să-ți spun. Așa-i. Treaba asta, toată afacerea asta, m-a epuizat și-mi ies din fire din orice. El, Daneel ăsta, vreau să zic, e un tip nou de robot. E încă în stadiu experimental."

„Așa mi-a explicat și el."

„A ! Păi, atunci asta-i."

Baley rămase fără replică. Asta era, acum. Spuse, fără legătură, cu dinții strînși pe pipă, „R. Daneel mi-a aranjat o călătorie în Orașul Spațiat."

„În Orașul Spațiat !" Enderby își ridică brusc o privire indignată.

„Da. Este următorul pas logic, comisare. Aș vrea să văd locul crimei, să pun cîteva întrebări."

Enderby dădu din cap cu hotărîre. „Nu cred că este o idee bună, Lije. Am trecut prin astea. Mă îndoiesc că ar mai fi ceva de descoperit. Și apoi sînt cam ciudați. Cu mănuși ! Trebuie să-i iei cu mănuși. Nu ai experiență."

Își puse o mînă durdulie pe frunte și mai spuse cu o neașteptată fervoare, „Îl urăsc."

Baley spuse cu un accent de ostilitate în glas, „Fir-ar să fie, robotul a venit aici și eu trebuie acum să mă duc dincolo. Mi-e destul de greu să împart scaunul din față cu un robot ; nu suport să stau în spate. Dacă, bineînțeles, crezi că nu sînt în stare să continui investigația, comisare..."

„Nici vorbă, Lije. Nu-i vorba de tine, ci de Spațiați. Nu știi cum sînt."

Baley se încruntă mai tare. „Ei, atunci, comisare, ce-ar fi să mergi cu noi." Mîna dreaptă îi stătea pe genunchi, și două degete se încrucișară cînd vorbi.

Ochii comisarului se lărgiră. „Nu, Lije. Nu merg acolo. Nu mă ruga." Vorbise străduindu-se vizibil să nu-i scape o vorbă în plus. Mai liniștit, spuse, cu un zîmbet neconvingător, „Am multă treabă aici, tu știi. Sînt în urmă cu cîteva zile."

Baley îl privea gînditor. „Atunci, știi ce ? De ce nu apari în trimensie mai tîrziu ? Doar pentru un timp, înțelegi. Dacă ai avea nevoie de ajutor."

„Păi, da. Cred că asta se poate." Părea entuziasmat.

„Bine." Baley se uită la ceasul de perete, aprobă și se ridică. „Voi menține legătura."

Baley aruncă o privire în urmă cînd părăsi biroul, ținînd ușa deschisă o clipă mai mult. Îl văzu pe comisar aplecîndu-și capul spre îndoitura brațului așezat pe birou. Detectivul putea să jure că auzise un suspin.

Dumnezeule, își zise, de-a dreptul șocat.

Se opri în camera comună și se așeză pe colțul unui birou din apropiere, ignorîndu-i pe cei de-acolo care se uită la el, mormăi un salut ca să fie și-și văzu mai departe de treabă.

Baley își desfăcu pipa și suflă în ea. O răsturnă deasupra unei scrumiere aspiratoare de pe birou și lăsă să cadă praful albicios de tutun. Se uită cu părere de rău la pipa goală, o închise și o puse la loc. Încă o porție s-a dus pentru totdeauna !

Recapitulă tot ce i se întîmplase mai înainte. Într-un fel, Enderby nu-l uimise. Se aștepta la refuzul de a intra în Orașul Spațiat. Îl auzise deseori pe comisar vorbind despre dificultățile de a trata cu Spațiații, riscurile ce pot apărea din inabilitatea unor negociatori fără experiență, chiar și în privința unor chestiuni nesemnificative.

Nu se așteptase, totuși, să-l înmoaie așa de ușor pe comisar. Credea că Enderby va insista chiar să-l însoțească. Presiunea treburilor de serviciu nu putea fi o justificare ținînd cont de importanța acestei probleme.

Dar nu asta voia Baley. Obținuse ce voia. Ca, prin personificare tridimensională, comisarul să participe în siguranță la desfășurarea anchetei.

Siguranța era cuvîntul cheie. Baley ar avea nevoie de un martor care nu putea fi înlăturat ușor. Avea nevoie ca de o mică garanție a propriei sale siguranțe.

Comisarul fusese de acord pe loc. Baley își aminti suspinul de la despărțire, sau ce-o fi fost, și-și zise : Dumnezeule, e la pămînt.

Un glas vesel, dizgrațios, răsună peste umărul său și Baley tresări.

„Ce naiba vrei ? întrebă agresiv.

Zîmbetul prostesc persistă pe fața lui R. Sammy. „Jack zice să-ți spun că Daneel este gata, Lije."

„E-n ordine. Acum, dă-i drumul !"

Se încruntă la plecarea robotului. Nu există ceva mai iritant decît fierotania asta grosolană care-ți spune pe nume. Se plînse despre asta de cînd fusese adus R. Sammy, iar comisarul ridicase din umeri și spusese, „Nu le poți avea pe toate. Lumea insistă ca roboții Orașului să fie construiți cu un puternic circuit amical. Ei, bine, atunci. Iată-l ! Ți se adresează cu cel mai amical nume pe care-l cunoaște."

Circuit amical ! Nici un robot, de orice fel ar fi, nu poate face rău ființei umane. Era prima Regulă a Roboticii :

„Un robot nu trebuie să lezeze o ființă umană, sau, neacționînd să permită vătămarea ei."

Niciodată vreun creier pozitronic nu a fost construit fără această injoncțiune atît de profundă în circuitele sale, pe care nici o dereglare n-o poate anihila. Nu mai era nevoie de circuite amicale speciale.

Și totuși comisarul avea dreptate. Neîncrederea Pămînteanului în roboți era cam irațională și circuitele amicale trebuiau încorporate, iar toți roboții trebuiau să zîmbească. Pe Pămînt, în orice caz.

R. Daneel, iată, nu zîmbea niciodată.

Oftînd, Baley se ridică în picioare. Se gîndi : Orașul Spațiat, următoarea stație — sau, poate, ultima !

Poliția Orașului, ca și unele înalte oficialități, putea încă să se folosească de mașini de patrulare individuale prin coridoarele Orașului și chiar pe vechile căi auto subterane care erau închise traficului pietonal. Liberalii cereau de mult ca aceste căi să fie transformate în terenuri de joacă pentru copii, noi spații comerciale, sau în prelungiri ale căii express sau ale căilor locale.

Vechea justificare, „Securitate civică !", a rămas inatacabilă, totuși. În caz de incendii prea întinse pentru a fi stinse de dispoziti. vele locale, în cazul perturbațiilor la liniile de alimentare sau la ventilație, în mai toate cazurile de revolte serioase, erau necesare mijloace de mobilizare rapidă a forțelor Orașului la locul cu pricina. Nu exista sau nu putea exista un înlocuitor pentru aceste căi.

Baley călătorise de mai multe ori pe una din acestea, iar indecența acelui spațiu gol îl indispusese. Părea că se află la milioane de mile depărtare de pulsația caldă, vie a Orașului. Calea auto se întindea în fața lui ca o rimă oarbă și găunoasă cum stătea la comenzile mașinii sle de patrulare. Se deschide mereu în altele de cum vira într-o parte sau alta. În spatele lui, știa, fără să se uite, o altă rimă oarbă și găunoasă se contracta pentru a se închide. Calea auto era bine luminată, dar luminatul n-avea nici un rost în liniștea și pustiul acesta.

R. Daneel nu rupse liniștea și nu umplu cu prezența sa pustiul. Privea drept înainte, neimpresionat de sinistra cale auto și nici de proeminenta cale express.

În valetul sălbatic al sirenei mașinii de patrulare, țîșniră de pe calea auto și virară treptat pînă la banda vehiculară a unui coridor Orășenesc.

Benzile vehiculare erau încă marcate pretutindeni la fiecare coridor în amintirea cucernică a trecutului. În afara mașinilor de patrulare, de pompieri și de întreținere alte mașini nu circulau, iar pietonii mergeau cu dezinvoltură pe benzi. Se împrăștiară în grabă, indignați de apariția țiuitoare a mașinii lui Baley.

Baley, răsuflă ușurat cînd auzi larma, dar numai pentru scurt timp. După nici două sute de yarzi intrară în coridoarele liniștite care duceau spre intrarea în Orașul Spațiat.

Erau așteptați. Paznicii îl cunoșteau pe R. Daneel și, deși oameni, dădură din cap instinctiv în chip de salut.

Unul dintre ei se apropie de Baley și-l

salută cu o perfectă, chiar dacă rece, curtoazie militară. Era înalt şi grav, cu toate că nu specimenul perfect de Spaţiat pe care-l reprezenta R. Daneel.

Spuse, „Legitimaţia dumneavoastră, vă rog, domnule."

Fu inspectat repede dar complet. Baley observă că paznicul purta mănuşi de culoarea pielii şi avea în nări nişte filtre aproape invizibile.

Paznicul salută din nou şi-i înapoie legitimaţia. Spuse, „Avem aici un mic Personal pentru bărbaţi pe care am fi bucuroşi să-l folosiţi dacă doriţi să faceţi un duş."

Baley avu de gînd să respingă ideea, dar R. Daneel îl apucă de mînecă, iar paznicul se retrase la locul său.

R. Daneel spuse, „Este un obicei, partenere Elijah, ca locuitorii Oraşului să se spele înainte de a intra în Oraşul Spaţiat. Îţi spun aceasta pentru că ştiu că tu nu vrei, datorită lipsei de informaţii în acest sens, să ai sau să avem neplăceri. Te sfătuiesc să rezolvi orice problemă de igienă pe care o crezi de cuviinţă. Nu vor fi nici un fel de amenajări în acest scop în Oraşul Spaţiat."

„Nici un fel de amenajări!" exclamă Baley. „Dar nu se poate."

„Vreau să spun, firește," adăugă R. Daneel, „nici una pentru locuitorii Oraşului."

Expresia feţei lui Baley amesteca uluială şi ostilitate.

R. Daneel spuse, „Regret această situaţie, dar este vorba de un obicei."

Baley intră în Personal fără să mai spună un cuvînt. Mai mult îl simţi decît îl văzu pe R. Daneel intrînd după el.

Îşi zise : Mă verifică ? Să fie sigur că mă spăl de praful Oraşului ?

Fu străbătut de gîndul dezmăţat al şocului ce-l pregătea pentru Oraşul Spaţiat. Era ca şi cum şi-ar fi pus singur blasterul în piept, dar nu-i păsa.

Personalul era mic dar bine pus la punct şi anti Septic. O undă pătrunzătoare plutea în aer. Baley mirosi, intrigat.

Apoi îşi zise : Ozon ! Au dat drumul la radiaţii ultraviolete.

Un mic semnal luminos clipi de cîteva ori, apoi rămase aprins. Anunţa, „Vizitatorul este rugat să-şi scoată îmbrăcămintea, inclusiv încălţămintea şi să le pună în cutia de jos."

Baley se supuse. Îşi desfăcu blasterul şi centura şi le puse din nou în talie. Păreau grele şi incomode acum.

Cutia se închise şi îmbrăcămintea se făcu nevăzută. Semnalul luminos pieri şi el. Un nou semnal luci în faţă.

„Vizitatorul este rugat să-şi îndeplinească necesităţile, apoi să folosească duşul indicat de săgeată."

Baley se simţea ca o maşină-unealtă îndreptată printr-un culoar de forţe spre linia de montaj.

Primul lucru pe care-l făcu de cum intră în mica încăpere a duşului fu să-şi protejeze ermetic tocul blasterului împotriva umezelii. Ştia din testele efectuate că putea să-l scoată şi să-l folosească în mai puţin de cinci secunde.

Nu era nici o ieşitură sau vreun cîrlig de care să-şi agaţe blasterul. Nu se vedea nici măcar pilnia duşului. Îl aşeză cît mai departe de intrare.

Alt semnal se aprinse : „Vizitatorul este rugat să îndepărteze braţele de corp şi să se aşeze în cercul din mijloc cu picioarele în poziţiile indicate."

Cînd îşi puse picioarele în scobiturile speciale semnalul dispăru. Şi imediat fu împroşcat cu o substanţă pişcătoare şi spumoasă din tavan, podea şi cei patru pereţi. Simţea apa ţîşnind pînă şi sub tălpi. Dură un minut, timp în care pielea se înroşi sub acţiunea combinată a căldurii şi a presiunii, iar plămînii se căscară după aer în umezeală sufocantă. Urmă încă un minut de aer cald care-l uscă şi-l primeni.

Îşi ridică blasterul şi centura şi le găsi la fel de uscate. Şi le puse din nou şi ieşi din încăpere chiar cînd R. Daneel îşi făcea apariţia dintr-un spălător alăturat. Bineînţeles ! R. Daneel nu era un locuitor al Oraşului, dar şi pe el se depusese praful Oraşului.

Baley privi instinctiv în altă parte. Apoi, gîndindu-se că deprinderile din Oraş nu mai erau valabile aici, se căzni să-şi întoarcă ochii îndărătnici. Buzele i se îndoiră într-un zîmbet discret. Asemănarea lui R. Daneel cu omul nu se limita la figură şi mîini ci fusese urmărită cu o migăloasă acurateţe la întregul corp.

Baley porni în direcţia în care se depărtaseră de la intrarea în Personal. Îmbrăcămintea îl aştepta impecabil aranjată. Mirosea a cald şi proaspăt.

Un semnal îl informă : „Vizitatorul este rugat să-şi ridice îmbrăcămintea şi să pună mîna în adîncitura indicată."

Baley aşa făcu. Simţi în vîrful degetului mijlociu o înţepătură decisă de cum îl puse pe suprafaţa curată, lăptoasă. Îşi luă repede mîna şi văzu mica picătură de sînge. Sîngerarea contenise.

O scutură şi-şi pişcă degetul. Cicatrizarea era perfectă.

Era clar, îi analizau sîngele. Îl cuprinse îngrijorarea. Examinările obişnuite anuale făcute de doctorii Departamentului, era sigur, nu se desfăşurau cu atenţia sau, poate, cu ştiinţa acestor reci făcători de roboţi din cosmos. Şi mai era sigur că nu avea nici un chef să se intereseze de starea sănătăţii sale.

Timpul de aşteptare i se păru lung lui Baley, dar cînd lumina apăru din nou, semnala : „Vizitatorul să treacă."

Baley răsuflă uşurat. Merse mai departe şi trecu pe sub o boltă. Două tije de metal îi blocau trecerea şi în aer apăruseră cuvintele : „Vizitatorul este avertizat să nu treacă mai departe."

„Ce dracu..." strigă Baley, uitînd, furios cum era, că se afla încă în Personal.

Vocea lui R. Daneel îi sună atunci în ureche. „Analizatorii au detectat o sursă de energie, presupun. Ai blasterul la tine, Elijah ?"

Baley se-ntoarse, roşu la faţă. Încercă în două rînduri să vorbească şi reuşi în final să bîiguie, „Un poliţist are blasterul asupra lui sau la îndemînă, întotdeauna, în misiune sau nu."

Era pentru prima oară cînd vorbea într-un Personal, de la vîrsta de zece ani. Se întîmplase în prezenţa unchiului Boris şi atunci se plînsese instinctiv de o lovitură la picior. Unchiul Boris îi trăsese o morală sănătoasă despre nevoia de decenţă publică.

R. Daneel spuse. „Nici un vizitator nu trebuie să fie înarmat. Este obiceiul nostru, Elijah. Chiar şi comisarul tău îşi lăsa blasterul la intrare."

Dacă alta ar fi fost situaţia, Baley s-ar fi aruncat pe călcîie şi ar fi părăsit Orasul Spaţiat şi robotul. Acum, însă, era aproape înebunit de dorinţa de a-şi urmări planul pentru a merge cu răzbunarea pînă la capăt.

Aceasta, îşi zise, era examinarea medicală discretă care a înlocuit-o pe cea dinainte, mai amănunţită. Înţelegea bine, înţelegea foarte bine indignarea şi furia care culminaseră cu Revoltelele de la Barieră din anii tinereţii sale.

Negru de furie, Baley desfăcu cureaua blasterului. R. Daneel îl luă şi-l puse într-o nişă din perete. O placă subţire de metal alunecă prin ea.

„Dacă îţi vei pune degetul cel mare în scobitură", spuse R. Daneel, „numai degetul tău cel mare o va deschide mai tîrziu."

Baley se simţea dezbrăcat, mai mult chiar decît la spălător. Păşi dincolo de punctul în care tijele îi baraseră drumul şi, în sfîrşit, în afara Personalului.

Se aflară din nou în coridor, dar nu mai era acelaşi lucru. Şi lumina care venea de sus nu mai era aceeaşi. O adiere stranie îl făcu să-şi închipuie o maşină de patrulare trecînd în viteză prin apropiere.

R. Daneel îi observă stînjeneala şi spuse, „Te afli în aer liber acum, Elijah. Aer necondiţionat."

Lui Baley îi veni rău. Cum pot fi atît de precauţi Spaţiaţii cu un om venit din Oraş şi să respire în acelaşi timp aerul murdar din cîmpul liber ? Îşi strînse nările ca şi cum ar fi putut să împiedice pătrunderea aerului în corp.

R. Daneel spuse, „Cred că vei fi de acord că aerul liber nu este dăunător sănătăţii omeneşti."

„E-n ordine", spuse Baley încet.

Curenţii de aer îi loveau sicîitor faţa. Erau uşori dar dezordonaţi. Îl enervau.

Apoi fu şi mai rău. Coridorul se deschidea în ceva albastru şi cu cît se apropiau de capătul lui cu atît lumina albă ce se revărsa înăuntru devenea mai intensă. Baley văzuse lumina solară. Fusese într-un Solariu natural odată în timpul unei misiuni. Dar acolo era un geam protector şi doar imaginea soarelui era reflectată într-o strălucire generală. Aici, totul era deschis.

Automat, privi în sus spre soare, apoi se întoarse, buimăcit şi lăcrimînd.

Un Spaţiat se apropia de ei. Baley avu o presimţire.

R. Daneel, totuşi, o luă înainte să-l întîmpine cu o strîngere de mînă. Spaţiatul se răsuci spre Baley şi spuse, „Vreţi să veniţi cu mine, domnule ? Eu sînt dr. Han Fastolfe."

Era mai plăcut la adăpostul unuia din domuri. Baley se surprinse zgîindu-se năucit de măreţia încăperilor şi neglijenţa distribuirii spaţiului, dar era mulţumit că putea simţi din nou aerul condiţionat.

Fastolfe spuse, aşezîndu-se şi încrucişîndu-şi picioarele lungi, „Presupun că preferaţi aerul condiţionat."

Părea destul de prietenos. Fruntea-i era tăiată de cîteva cute adînci, iar pielea de sub ochi şi de sub bărbie trăda o oarecare moleşeală. Părul începuse să i se rărească dar nu avea nici o tentă cenuşie. Urechile mari se depărtaseră de cap dîndu-i o înfăţişare comică dar familiară care-l binedispuse pe Baley.

În dimineaţa aceea chiar, Baley aruncase o privire pe fotografiile din Oraşul Spaţiat pe care le făcuse Enderby. R. Daneel îi aranjase deja întîlnirea din Oraşul Spaţiat şi Baley mai încerca încă să se obişnuiască cu gîndul că va întîlni Spaţiaţi în carne şi oase. Oricum era cu totul altceva să vorbeşti cu ei de la cîteva mile depărtare pe calea undelor, cum făcuse în mai multe ocazii.

Spaţiaţii din acele fotografii erau, în general, ca cei care apăreau cîteodată în librofilme : înalţi, păr roşu, gravi, de o frumuseţe rece. Ca R. Daneel, de pildă.

R. Daneel îi spunea lui Baley numele Spaţiaţilor şi cînd, la un moment dat, Baley arătase şi întrebase, surprins, „Asta nu eşti tu, aşa- ?" R. Daineel răspunsese, „Nu Elijah, acesta este cel care m-a proiectat pe mine, dr. Sarton."

O spusese fără emoţie.

„Ai fost făcut după chipul şi asemănarea creatorului tău ?" întrebă Baley sardonic, dar nu primi nici un răspuns, şi, de fapt, Baley nici nu-l aştepta. Biblia, după cîte ştia el, circula într-o zonă foarte restrînsă în Lumile Exterioare.

Şi acum Baley privea la Han Fastolfe, un om care devia vizibil de la aspectul normat al Spaţiatului, şi Pămînteanul era foarte mulţumit de acest lucru.

„N-aţi vrea să mîncaţi ceva ?" întrebă Fastolfe.

Arăta masa care-i separa pe el şi R. Daneel de Pămîntean. Pe ea nu se afla decît un bol cu sferoizi multicolori. Baley fu oarecum şocat. Îi luase drept ornamente.

R. Daneel explică. „Sînt fructe ale unei plante naturale care creşte pe Aurora. Îţi sugerez să încerci unul. Se numeşte măr şi este renumit prin gustul său plăcut."

Fastolfe zîmbi. „R. Daneel nu are cunoştinţă de aceasta prin experienţa personală, dar are dreptate."

Baley duse un măr la gură. Suprafaţa lui era roşie şi verde. Era rece şi avea un miros slab dar agreabil. Cu efort, muşcă din el şi neaşteptata acrime a miezului îi atacă dinţii.

Mesteca cu băgare de seamă. Locuitorii Oraşului mîncau hrană naturală, bineînţeles, şi pîine deseori. Dar hrana era tratată într-un fel. Era gătită sau măcinată, amestecată sau compusă. Fructele propriu-zise erau sub formă de suc sau conserve. Ce ţinea el în mînă acum trebuie să fi venit direct din solul murdar al unei planete.

Îşi zise : Sper că, măcar, le-au spălat.

Se miră din nou de concepţia neclară a Spaţiaţilor despre curăţenie.

Fastolfe spuse, „Dati-mi voie să mă prezint mai bine. Sînt însărcinat cu investigarea asasinării dr. Sarton din partea Oraşului Spaţiat aşa cum comisarul Enderby este din partea Oraşului. Dacă vă pot ajuta cumva, sînt gata s-o fac. Dorim tot atît de mult o soluţionare pasnică a problemei şi prevenirea unor eventuale incidente, dacă vreţi, oameni ai Orasului."

„Vă mulţumesc, domnule Fastolfe", spuse Baley. „Apreciez atitudinea dumneavoastră."

Şi cu asta, îşi zise, gata cu politeturile. Muscă din mijlocul mărului şi mici ovoide tari şi negre îi săriră în gură. Sculpă instinctiv. Zburară afară şi căzură pe jos. Unul ar fi atins piciorul lui Fastolfe dacă acesta nu l-ar fi retras la timp.

Baley roşi, vru să se aplece.

Fastolfe spuse, amabil, „Nu vă faceţi probleme, domnule Baley. Lăsaţi-le unde sînt, vă rog."

Baley se-ndreptă de spate. Puse mărul jos cu grijă. Avu neplăcutul sentiment că de-ndată ce va fi plecat micile lucruri pierdute vor fi găsite şi strînse prin absorbţie ; bolul cu fructe va fi ars şi aruncat departe de Oraşul Spaţiat ; chiar încăperea în care se aflau va fi dată cu viricid.

Mască stînjeneala cu bruscheţe şi spuse, „Aş vrea să cer permisiunea ca şi comisarul Enderby să participe la discuţia noastră prin personificare tridimensională."

Sprîncenele lui Fastolfe se ridicară. „Desigur, dacă doriţi. Daneel, vrei să faci legătura ?"

Baley stătu ca pe ace pînă ce suprafaţa lucitoare a marelui paralelipiped din colţul încăperii se dizolvă în imaginea comisarului Julius Enderby şi a unui fragment din biroul său. Atunci, se simţi mai în largul său şi încercă, nici mai mult nici mai puţin, un sentiment de dragoste faţă de acea figură familiară, şi dorul de a fi înapoi, în siguranţă, alături de el în biroul acela, sau oriunde în Oraş de fapt îl copleşi. Chiar şi în cea mai puţin îmbietoare zonă a districtelor producătoare de fermenţi din Jersey.

Acum că-şi avea martorul, nu mai vedea nici un motiv de aminare. Spuse, „Cred că am pătruns misterul morţii dr. Sarton."

Cu coada ochiului, îl văzu pe Enderby sărind în picioare înhăţînd violent (şi cu succes) ochelarii. Ridicîndu-se în picioare, comisarul ieşise cu capul din raza receptorului trimensic şi fu determinat să se aşeze din nou, roşu la faţă şi fără grai.

Mult mai reţinut, dr. Fastolfe, cu capul înclinat, părea la fel de surprins. Doar R. Daneel era neimpresionat.

„Vreţi să spuneţi", spuse Fastolfe, „că-l ştiţi pe ucigaş ?"

„Nu", spuse Baley, „vreau să spun că nu a fost nici o crimă."

„Ce !" urlă Enderby.

„Un moment, domnule Enderby", spuse Fastolfe, ridicînd o mînă. Ochii săi nu-l părăsiră pe-ai lui Baley şi spuse, „Vreţi să spuneţi că dr. Sarton trăieşte ?"

„Da, domnule, şi cred că ştiu unde se află."

„Unde ?"

„Chiar aici", spuse Baley şi arătă hotărît spre R. Daneel Olivaw.

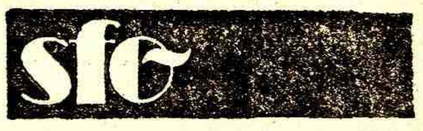

Capitolul opt

DEZBATERE ASUPRA UNUI ROBOT

Acum Baley îşi simţea singele pulsînd. Avea impresia că timpul stătuse în loc. Figura lui R. Daneel era ca de obicei golită de orice emoţie. Han Fastolfe afişa o uimire reţinută, nimic mai mult.

Pe Baley, totuşi, reacţia comisarului Julius Enderby îl interesa. Receptorul trimensic nu permitea o reproducere perfectă a feţei acestuia. Din cauza obişnuitei pilpîiri şi a rezoluţiei nu chiar ideale. Această imperfecţiune, dar şi ochelarii care-l mascau îl împiedicau să citească ceva în ochii lui Enderby.

Baley zise în gînd : Nu mă lăsa Julius. Am nevoie de tine.

Nu s-a gîndit că Fastolfe ar reacţiona în grabă sau dintr-un impuls emoţional. Citise undeva că Spaţiaţii n-aveau o religie, aveau în schimb intelectualismul lor rece şi flegmatic, înălţat pe culmile filozofiei. Ştia şi contase pe acest lucru. Se încăpăţînau să reacţioneze încet şi atunci doar pe baze raţionale.

Dacă ar fi fost singur printre ei şi ar fi spus ce a spus, era convins că nu s-ar mai fi întors niciodată în Oraş. Un raţionament rece de Spaţiat ar fi hotărît astfel. Planurile Spaţiaţilor valorau mai mult, mult mai mult, decît viaţa unui locuitor al Oraşului. S-ar fi scuzat faţă de Julius Enderby. Poate i-ar fi prezentat comisarului cadavrul, ar fi dat din cap şi ar fi pomenit din nou de o conspiraţie Pămînteană. Comisarul i-ar fi crezut. Aşa era el făcut. Dacă-i ura pe Spaţiaţi, era o ură bazată pe teamă. Nu ar fi îndrăznit să tăgăduiască.

Iată de ce trebuia să fie martor efectiv la evenimente, un martor, mai ales, intangibil.

Comisarul spuse, înăbuşit, „Te-nşeli profund, Lije. Am văzut cadavrul dr. Sarton."

„Ai văzut rămăşiţele carbonizate a ceva ce ţi s-a spus că ar fi cadavrul dr. Sarton", i-o întoarse Baley curajos. Se gîndea numai la ochelarii sparţi ai comisarului. A fost un incident care i-a favorizat pe Spaţiaţi.

„Nu, nu, Lije. Îl cunoşteam prea bine pe dr. Sarton, iar capul nu fusese atins. El era." Comisarul îşi duse mîna la ochelari ezitînd, ca şi cînd şi el şi-ar fi amintit şi adăugă, „M-am uitat de-aproape, foarte atent."

„Despre el ce crezi, comisare ? întrebă Baley, arătînd din nou spre R. Daneel. „Nu seamănă cu dr. Sarton ?"

„Ba da, ca o statuie."

„O atitudine inexpresivă poate fi însuşită, comisare. Şi dacă ce-ai văzut era un robot ars ? Ai spus că te-ai uitat de-aproape. Te-ai uitat îndeajuns de atent pentru a vedea dacă suprafaţa carbonizată din jurul ranei era ţesut organic descompus sau un strat adăugat peste metal topit ?"

Comisarul spuse revoltat, „Eşti de-adreptul ridicol."

Baley se întoarse spre Spaţiat. „Sînteţi de acord să se exhumeze corpul pentru examinare, dr. Fastolfe ?"

Dr. Fastolfe zîmbi. „De obicei, nu am nici o obiecţie, d-le Baley, dar nu văd cum aş putea face. Încrederea este un obicei larg răspîndit la noi."

„Foarte comod", spuse Baley.

„Spuneţi-mi, d-le Baley," spuse dr. Fastolfe, „cum aţi ajuns la această extraordinară concluzie a dumneavoastră ?"

Baley se gîndi : Nu se dă bătut. Va nega cu nerăşinare.

Spuse : „N-a fost greu. Pentru a imita un robot nu-i de-ajuns să-ţi lei o înfăţişare înghetată şi să adopţi un stil pompos în conversaţie. Partea proastă a voastră, oameni din Lumile Exterioare, e că sînteţi prea obişnuiţi cu roboţii. Aţi ajuns să-i acceptaţi ca pe nişte fiinţe umane. Pe Pămînt, altfel stau lucrurile. Ştim prea bine ce-nseamnă un robot.

„În primul rînd, aşadar, R. Daneel este prea uman ca să fie un robot. Prima mea impresie a fost că era un Spaţiat. A trebuit să fac un efort considerabil să cred că era robot. Şi desigur, motivul nu era altul decît acela că era un Spaţiat şi nu un robot."

În nici un fel că ar fi conştient de faptul că R. Daneel interveni, fără să lase să se vadă el însuşi era subiectul acestei dezbateri. Spuse, „Cum ţi-am mai spus, partenere Elijah, am fost proiectat să ocup temporar un loc în societatea omenească. Înfăţişarea mea urmărea tocmai acest scop."

„Tocmai", întrebă Baley, „pînă la duplicare, în cursul obişnuit al vieţii, sînt întotdeauna acoperite de îmbrăcăminte ? Pînă la duplicarea unor organe care, la un robot, nu pot avea nici o funcţie ?"

Enderby interveni, „Cum ţi-ai dat seama ?"

Baley roşi. „N-am putut să nu observ în... în Personal."

Enderby era înmărmurit.

Fastolfe spuse, „Trebuie să înţelegeţi că asemănarea trebuie să fie completă dacă aceasta foloseşte la ceva. Pentru scopul urmărit de noi, jumătatea de măsură este la fel de inutilă ca lipsa oricărei măsuri."

Baley întrebă inoportun, „Pot să fumez ?"

Trei pipe într-o zi era o extravagantă ridicolă, dar acum înfrunta revărsarea unui torent de nerăşinare şi avea nevoie de răgazul ce-l prilejuia tutunul. La urma urmei, înfrunta pe Spatiati acum. Şi încerca să le împingă înapoi pe gît minciunile sfruntate.

Fastolfe spuse, „Îmi pare rău, dar aş prefera să nu fumati."

Era o „preferinţă" ce avea puterea unui ordin. Aşa simţise Baley. Îsi puse la loc pipa pe care o şi luase anticipînd o permisiune instinctivă.

Sigur că nu, îşi zise cu amărăciune. Enderby nu m-a avertizat pentru că el nu fumează, dar este evident. Firesc. Ei nu fumează în igienicele lor Lumi Exterioare, nici nu beau, nu au nici un fel de vicii omeneşti. Nu-i de mirare că ei acceptă roboţii în blestemata lor — cum îi zicea R. Daneel ? — societate C/Fe. Nu-i de mirare că R. Daneel poate să facă atît de bine pe robotul. Sînt cu toţii roboţi acolo, ce mai !

Spuse, „Această exagerată asemănare este doar o problemă dintr-o serie de probleme. A fost cît pe-aci să izbucnească o revoltă în sectorul meu cînd mergeam cu el acasă." (Trebuia să specifice. Nu putea să-i mai spună nici R. Daneel nici dr. Sarton.) „El a fost cel care a pus capăt tulburărilor, dar ameninţînd pe insurgenţi cu blasterul."

„Dumnezeule mare", exclamă Enderby, „raportul zicea că tu ai..."

„Ştiu, comisare," spuse Baley. „Raportul se baza pe informaţiile date de mine. Nu voiam să se înregistreze că un robot a periclitat viaţa unor oameni."

„Nu, nu. Sigur că nu." Enderby era vizibil îngrozit. Se aplecă să privească ceva care se afla în afara cîmpului receptorului trimensic.

Baley ştia despre ce era vorba. Comisarul verifica afişajul indicatorului energetic pentru a vedea dacă transmisia era înregistrată.

„Constittule acest lucru un punct din argumentarea dumneavoastră ?" întrebă Fastolfe.

„Da, desigur. Prima Lege a Roboticii susţine că un robot nu poate face rău unei fiinţe umane."

„Dar R. Daneel nu a făcut nici un rău."

„Adevărat. Chiar el a afirmat după aceea că n-ar fi tras orice-ar fi fost. Însă, nu am auzit despre nici un robot care să fi violat spiritul Primei Legi ameninţînd un om cu moartea, chiar dacă n-ar fi făcut-o."

„Înţeleg. Sînteţi expert în robotică, d-le Baley ?"

„Nu, domnule. Dar am urmat un curs de robotică generală şi de analiză pozitronică. Nu sînt un ignorant desăvîrşit."

„Foarte frumos", spuse Fastolfe amabil, „dar, vedeţi, eu sînt expert în robotică şi vă asigur că specificul minţii robotului este dat de interpretarea absolut literală a universului. Nu recunoaşte nici un spirit în Prima Lege, ci numai litera. Modelele simple pe care le aveţi pe Pămînt pot avea Prima Lege în aşa măsură întărită cu dispozitive adiţionalie de protecţie, încît să fie, fără nici o îndoială, incapabile de a ameninţa oamenii. Un model perfecţionat, aşa cum e R. Daneel, este cu totul altceva. Dacă realizez bine situaţia, ameninţarea lui Daneel era necesară pentru prevenirea unei revolte. Urmărea să prevină vătămarea fiinţelor umane. Se supunea Primei Legi atunci şi nu i se opunea

Baley se simţi dezarmat, dar păstră un calm exterior rigid. Era greu, dar trebuia să joace cu cărţile Spaţiatului.

Spuse, „Puteţi număra punctele unul cîte unul, suma e aceeaşi. Aseară, în cursul discuţiei despre aşa-zisa crimă, acest pretins robot susţinea că a fost convertit în detectiv prin instalarea unui dispozitiv de acţionare în circuitele sale pozitronice. Un dispozitiv, dacă vreţi, pentru dreptate."

„Puteţi fi sigur", spune Fastolfe. „Aceasta s-a realizat în urmă cu trei zile sub supravegherea mea personală."

„Dispozitiv pentru dreptate ? Dreptatea, dr. Fastolfe, este o abstracţie. Numai o fiinţă umană poate folosi acest termen."

„Dacă definiţi „dreptatea" ca o abstracţie, dacă spuneţi că este ceea ce se cuvine să facă omul, înseamnă că o faceţi în termeni de drept/„ sau cum vreţi să-i spuneţi, admit argumentul dumneavoastră, d-le Baley. Înţelegerea omenească a abstracţiunilor nu poate fi cuprinsă într-un creier pozitronic în stadiul actual al cunoştinţelor noastre."

„Admiteţi acest lucru, deci... ca expert în robotică ?"

„Bineînţeles. Chestiunea este, ce înţelegea R. Daneel prin termenul „dreptate ?"

„Avînd în vedere contextul discuţiei noastre, el înţelegea ceea ce dumneavoastră şi eu şi orice fiinţă umană ar înţelege, dar ceea ce nici un robot nu ar fi putut înţelege."

„De ce nu-i cereți dumneavoastră d-le Baley, să definească termenul ?“

Baley deveni ceva mai puțin încrezător. Se întoarse spre R. Daneel. „Ei ?“

„Da, Elijah ?“

„Care este pentru tine definiția dreptății ?“

„Dreptatea, Elijah, este ceea ce există atunci cînd toate legile sînt aplicate.“

Fastolfe dădu din cap. „O definiție bună, d-le Baley, pentru un robot. Dorința de a avea grijă ca toate legile să fie aplicate a fost fixată în R. Daneel. Dreptatea este un termen foarte concret pentru el, fiind bazată pe aplicarea legilor, care la rîndul ei se bazează pe existența unor legi specifice și exacte. Nu este nimic abstract aici. O ființă umană poate să realizeze faptul că, susținut de un cod abstract moral, unele legi pot fi rele și aplicarea lor nedreaptă. Ce spui, R. Daneel ?“

„O lege nedreaptă, spune calm R. Daneel, este o contradicție în termeni.“

Baley se răsuci brusc spre R. Daneel și-i spuse, „Ai plecat din apartament aseară.“

R. Daneel răspunse, „Am plecat. Dacă plecarea mea ți-a tulburat somnul, îmi pare rău.“

„Unde-ai plecat ?“

„La Personalul Bărbaților.“

Pentru un timp Baley nu mai știu ce să zică. Era răspunsul adevărat, dar nu se aștepta să-l audă. Îl dezorientase, dar se ținea încă tare pe poziții. Comisarul urmărea scena, ochii săi ajutați de lentile sărind de la unul la altul după cum luau cuvîntul. Baley nu mai putea da înapoi acum, oricare ar fi sofismele cu care-l vor ataca.

Spuse, „Odată ajunși în sectorul meu, el a insistat să intre în Personal cu mine. Justificarea lui era anemică. În timpul nopții a plecat din nou la Personal, așa cum a mărturisit acum. Dacă era om, aș spune că avea toate motivele și drepturile s-o facă. Clar. Ca robot, însă, era inutil. Concluzia nu poate fi alta decît că e vorba de un om.“

Comisarul Enderby se întinse în față. „Vă rog, dr. Fastolfe“, mormăi, „nu se cuvine să...“

„Nu trebuie să vă faceți griji, comisare“, spuse Fastolfe, buzele sale subțiri îndoindu-se în ceva ce aducea cu un zîmbet dar nu era de fapt, „sînt convins că răspunsul lui Daneel nu vă va leza sensibilitatea, a dumneavoastră, sau a d-lui Baley. Vrei să ne spui, Daneel ?“

R. Daneel spuse, „Soția lui Elijah, Jessie, a plecat din apartament în cei mai buni termeni cu mine. Era clar că nu avea nici un motiv să bănuiască nimic. S-a întors în apartament știind că sînt robot. Am tras concluzia că informația în acest sens exista în afara apartamentului. Rezultă că discuția mea cu Elijah de aseară a fost ascultată. Altfel nu se putea dezvălui secretul adevăratei mele naturi.

„Elijah mi-a spus că apartamentul era bine izolat. Am vorbit amîndoi încet. În mod normal nu puteam fi auziți. Dar faptul că Elijah este polițist era binecunoscut. Dacă există în Oraș o conspirație suficient de organizată pentru a pune la cale asasinarea dr. Sarton, ar putea foarte bine să își dea seama că Elijah fusese însărcinat cu anchetarea crimei. Astfel, este posibil, chiar probabil, ca apartamentul lui să fi fost sub observație.

„Am cercetat apartamentul cît am putut mai bine după ce Elijah și Jessie s-au dus la ulcare, dar nu am reușit să găsesc nici un transmițător. Acest fapt a complicat mult lucrurile. Cu un duo-beam focalizat s-ar fi putut obține același rezultat, dar cerea un echipament mai elaborat.

„Analiza situației a condus la următoarea concluzie. Singurul loc unde un locuitor al Orașului poate face aproape orice fără să fie deranjat, nici întrebat, îl constituie Personalele. Acolo ar putea cineva să monteze un duo-beam. Tradiția absolutei izolări din Personale este foarte puternică, oamenii nici nu se privesc. Sectorul Personalelor este destul de aproape de apartamentul lui Elijah, așa că problema distanței nu se mai punea. Se putea folosi un model portabil. Am fost la Personal pentru a investiga.“

„Și ce-ai găsit ?“ întrebă numaidecît Baley.

„Nimic, Elijah. Nici urmă de duo-beam.“

Dr. Fastolfe spuse, „Ei, d-le Baley, vi se pare îndeajuns de rezonabil ?“

Dar nesiguranța lui Baley dispăruse acum. Spuse, „Rezonabil pînă la un punct, dar departe de adevăr. Ceea ce el nu știe este că soția mi-a spus de unde a auzit informația și cînd. A aflat că era robot la puțin timp după ce a ieșit din casă. Zvonul circula deja de cîteva ore. Deci faptul că el era robot nu putea să fi fost dezvăluit ca urmare a supravegherii apartamentului.“

„Cu toate acestea“, spuse dr. Fastolfe, „deplasarea lui la Personal rămîne explicată, cred eu.“

„Dar a intervenit ceva ce nu este explicat“, replică Baley, cu înflăcărare. „Cînd, de unde și cum s-a aflat ? Cum s-a răspîndit vestea că există un Spațiat în Oraș. După cîte știu, numai doi dintre noi cunoșteau înțelegerea, comisarul Enderby și cu mine, și n-am vorbit cu nimeni. — Comisare, mai știa cineva din Departament ?“

„Nu“, răspunse Enderby, îngrijorat. „Nici măcar Primarul. Numai noi, și dr. Fastolfe.“

„Și el“, adăugă Baley, arătînd cu mîna.

„Eu ?“ întrebă R. Daneel.

„De ce nu ?“

„Am fost tot timpul cu tine, Elijah.“

„Ba nu ai fost“, strigă Baley înfuriat. „Am stat la Personal mai mult de o oră înainte de a merge la mine acasă. În acest timp, nu am mai avut nici un contact unul cu celălalt. Atunci ai intrat în legătură cu grupul tău din Oraș.“

„Ce grup ?“ întrebă Fastolfe.

„Ce grup ?“ zise și comisarul Enderby aproape în același timp.

Baley se ridică de pe scaun și se îndreptă spre receptorul trimensic. „Comisare, vreau să mă asculți cu atenție. Să-mi spui ce anume nu se potrivește. Se raportează o crimă și, printr-o curioasă coincidență, aceasta se întîmplă chiar cînd intrai în Orașul Spațiat pentru a te întîlni cu cel ucis. Ți se arată ceva ce se presupune a fi omenesc, iar de atunci corpul nu mai există și nu mai e la îndemînă pentru o examinare atentă.

„Spațiații susțin cu tărie că ucigașul a fost Pămîntean, chiar dacă această acuzație e valabilă doar în cazul în care un om din Oraș ar fi părăsit Orașul și ar fi traversat cîmpul spre Orașul Spațiat, singur, noaptea. Și știi al dracului de bine cît e de incredibil.

„Apoi trimit un presupus robot în Oraș și de fapt, insistă să-l trimită. Primul lucru pe care-l face robotul e să amenințe o mulțime de ființe umane cu blasterul. Al doilea e să lanseze zvonul că în Oraș se află un robot Spațiat. De fapt, zvonul este atît de exact încît Jessie a putut să-mi spună că acesta ar lucra pentru poliție. N-ar fi nevoie de mult timp pentru a se afla că robotul a fost acela care ținea blasterul în mînă. Poate chiar acum se răspîndește zvonul de-a lungul rezervoarelor de fermenți pînă departe la uzinele hidroponice din Long Island că un robot ucigaș circulă nestingherit.“

„Asta-i imposibil. Imposibil !“ mîrîi Enderby.

„Nu, nu este. Chiar așa stau lucrurile, comisare. Nu pricepi ? Există o conspirație în Oraș, e-n ordine, dar dirijată din Orașul Spațiat. Spațiații vor să raporteze o crimă. Vor revolte. Vor un atac împotriva Orașului Spațiat. Cu cît se agravează situația, e cu atît mai clar incidentul — și navele Spațiaților coboară pe Pămînt și ocupă Orașele Pămîntului.“

Fastolfe spuse, moale, „Aveam o scuză în timpul Revoltelor de la Barieră de acum douăzeci și cinci de ani.“

„Nu erați pregătiți atunci. Acum sînteți.“ Inima lui Baley se zbătea nebunește.

„Puneți pe seama noastră un complot cam complicat, d-le Baley. Dacă vroiam să ocupăm Pămîntul, o puteam face mult mai simplu.“

„Nu cred, dr. Fastolfe. Așa-zisul robot al dumneavoastră mi-a spus că există o opinie publică cu privire la situația Pămîntului acolo în Lumile Exterioare. Mă gîndesc că spunea adevărul atunci totuși. Probabil că o ocupare directă nu ar fi fost bine văzută de cei de acasă. Probabil că un incident este absolut necesar. Un incident cît mai șocant.“

„Cum ar fi o crimă, m ? Așa este ? Trebuie să admiteți că ar fi fost vorba de o pretinsă crimă. Sper că nu vă trece prin minte că am ucide pe unul dintre ai noștri de dragul unui incident.“

„Ați construit un robot care să arate ca dr. Sarton, ați distrus robotul și ați arătat rămășițele comisarului Enderby.“

„Și după aceea,“ spuse dr. Fastolfe, „folosindu-l pe R. Daneel în rolul doctorului Sarton în falsa crimă, trebuia să-l folosim pe dr. Sarton în rolul lui R. Daneel în falsa investigare a falsei crime.“

„Exact. Vă spun acestea în prezența unui martor care nu este aici în carne și oase și pe care nu-l puteți distruge și care este destul de important ca să fie crezut de guvernul Orașului și chiar de Washington. Vom fi pregătiți în ceea ce vă privește și știm care vă sînt intențiile. Dacă va fi necesar, guvernul nostru va raporta direct populației dumneavoastră, expunînd situația exact așa cum se prezintă. Mă îndoiesc că o astfel de intervenție va fi tolerată.“

Fastolfe scuturâ din cap. „Vă rog, d-le Baley, fiți mai înțelegător. Aveți niște idei uimitoare. Gîndiți-vă acum, doar gîndiți-vă cu calm, că R. Daneel este cu adevărat R. Daneel. Gîndiți-vă că este realmente un robot. Nu ar însemna că ce a văzut comisarul Enderby a fost cu adevărat dr. Sarton ? Ar fi greu de acceptat faptul că și cadavrul a fost un alt robot. Comisarul Enderby a fost martor la construirea lui R. Daneel și poate confirma existența unuia singur.

„Dacă e vorba pe-așa,“ spuse Baley cu încăpățînare, „comisarul nu este expert în robotică. Ați fi putut avea zece roboți la fel.“

„Nu eschivați, d-le Baley. Ce-ar fi dacă R. Daneel ar fi cu adevărat R. Daneel ? Nu s-ar prăbuși astfel întreaga construcție a raționamentului dumneavoastră ? Ați mai avea vreun motiv să credeți în acest melodramatic și neplauzibil complot la care v-ați gîndit ?“

„Dacă este un robot ! Eu zic că e om.“

„Și totuși nu ați cercetat problema aceasta așa cum se cuvenea, d-le Baley,“ spuse Fastolfe. „Pentru a deosebi un robot, fie el foarte umanoid, de o ființă umană, nu este necesar să faceți complicate deducții riscante din nimicuri pe care le zice sau le face. De exemplu,ați încercat să-l înțepați cu un ac pe R. Daneel ?“

„Ce ?“ Baley rămase cu gura căscată.

„Este o experiență simplă. Mai sînt și altele, poate mai puțin simple. Pielea și părul lui păreau normale, dar ați încercat să le priviți la o mărire adecvată ? Și încă, el pare să respire, dar ați observat că respirația lui este neregulată, că minute în șir se întîmplă să nu respire deloc ? Ați fi putut capta o parte din aerul expirat și ați fi putut măsura conținutul de dioxid de carbon. Ați fi putut încerca să-i luați o probă de sînge. Ați fi putut încerca să-i simțiți pulsul la încheietura mîinii, sau bătaia inimii sub cămașă. Înțelegeți ce vreau să spun, d-le Baley ?“

„Astea-s vorbe,“ spuse Baley stînjenit. „Nu mă las păcălit. Aș fi putut să fac cîte ceva, dar credeți că acest pretins robot m-ar fi lăsat să-l examinez hipodermic sau cu un stetoscop sau cu un microscop ?“

„Desigur. Vă înțeleg,“ spuse Fastolfe. Privi spre R. Daneel și schiță un gest discret.

R. Daneel își atinse manșeta mînecii drepte a cămășii și dunga diamagnetică se desfăcu de-a lungul brațului. Acesta era moale, viguros și aparent complet uman. Firele de păr scurte, închise la culoare, ca număr și repartizare erau exact așa cum era de așteptat să fie la o ființă umană.

Baley spuse „Ei și ?“

R. Daneel își prinse vîrful degetului mijlociu de la mîna dreaptă cu degetul mare și arătătorul mîinii stîngi. Care au fost detaliile manipulării ce urmă, Baley nu putu să vadă.

Dar, tot așa cum materialul mînecii se despicase în două cînd cîmpul diamagnetic al manșetei fusese întrerupt, tot așa se despică și brațul său.

Acolo, sub un strat subțire dintr-un material asemănător pielii, se vedea cenușiul albăstrui, monoton, al tijelor de oțel inoxidabil, cablurilor și articulațiilor.

„Doriți să cercetați mai de aproape alcătuirea lui Daneel, d-le Baley ?“ întrebă politicos dr. Fastolfe.

Baley abia auzi întrebarea din cauza bîzîitului din urechi și a neașteptatei și enervantei emisii a rîsului ascuțit și isteric al comisarului.

Capitolul nouă

ELUCIDAREA UNUI SPAȚIAT

Minutele treceau și bîzîitul crescu în intensitate acoperind rîsul. Domul și toate cîte erau în el se clătinau ca și simțul temporal al lui Baley.

Cel puțin se găsi stînd în aceeași poziție dar cu o puternică impresie de timp pierdut. Comisarul dispăruse ; receptorul trimensic era lăptos și opac ; și R. Daneel stătea lîngă el ciupindu-i lui Baley pielea brațului dezvelit. Baley zări sub piele dîra întunecată și subțire a unui hipo-silver care pieri suptă fiind de fluidul intracelular în toate celulele corpului.

Contactul cu realitatea devenea mai pregnant.

„Te simți mai bine, partenere Elijah ?“ întrebă R. Daneel.

Baley se simțea mai bine. Își retrase brațul și robotul îi dădu drumul. Își coborî mîneca suflecată și privi în jur. Dr. Fastolfe era tot acolo, un mic surîs îndulcindu-i trăsăturile aspre.

Baley spuse, „Am leșinat ?“

Dr. Fastolfe spuse, „Într-un fel, da. Mi-e teamă că ați suferit un șoc considerabil.“

Baley își aminti foarte clar. Îi apucă brațul lui R. Daneel, îi ridică mîneca cu repeziciune, dezvelindu-i încheietura mîinii. Simți cu degetele carnea moale a robotului, dr dedesubt ceva mai tare decît osul.

R. Daneel își abandonă brațul în strînsoarea detectivului. Baley îl privea cu atenție ciupindu-i pielea de-a lungul liniei mediane. Avea vreo încreștitură ?

Era logic, desigur, să aibă. Un robot, acoperit cu piele sintetică, și făcut dinadins să semene cu omul, nu putea fi reparat cum se face în mod obișnuit. Nu putea să aibă o placă prinsă pe piept. Cutia craniană nu putea fi deschis și închisă la loc. În schimb, diferitele părți ale corpului mecanic trebuie să fi fost asamblate de-a lungul unei linii de cîmpuri micromagnetice. Un braț, capul, corpul întreg trebuie să se desfacă în două la un anume contact, apoi să se îmbine la loc la un contact opus.

Baley ridică ochii. „Unde-i comisarul ?“ reuși să spună, venindu-i să intre în pămînt de rușine.

„Probleme urgente,“ spuse dr. Fastolfe. „Drept să vă spun, eu l-am îndemnat să ne părăsească. L-am asigurat că vom avea grijă de dumneavoastră.“

„Ați avut deja grijă de mine, mulțumesc,“ spuse Baley tăios. „Cred că afacerea noastră e-ncheiată.

Se ridică cu mare greutate. Se simțea bătrîn, așa dintr-odată. Prea bătrîn pentru a o lua de la capăt. Nu trebuia să fie perspicace pentru a-și prevedea viitorul.

Comisarul trebuia să fie și speriat și furios. Îl va întîmpina pe Baley sobru, scoțîndu-și ochelarii pe care-i va șterge după fiecare sfert de oră. Vocea lui blîndă (Julius Enderby nu țipa aproape niciodată) îl va aduce la cunoștință că Spațiații au fost jigniți de moarte.

„Nu poți să vorbești așa cu Spațiații, Lije. Nu suportă.“ (Baley putea să audă vocea lui Enderby în cele mai subtile inflexiuni.) „Te-am avertizat. Nici nu pot să-ți spun cît de rău ai procedat. Te-nțeleg, să știi. Înțeleg ce urmăreai. Dacă ar fi Pămînteni, ar fi cu totul altceva. Aș fi de acord, încearcă. Riscă. Dă-n ei. Dar Spațiați ! Trebuia să-mi spui, Lije. Trebuia să mă consulți. Eu îi cunosc. Îi știu foarte bine.“

Și ce-ar mai fi spus Baley ? Că Enderby era tocmai omul care nu trebuia să știe. Că proiectul era foarte riscant, iar Enderby foarte precaut. Că Enderby însuși fusese acela care a subliniat pericolul unui eșec clar sau al unui anumit fel de succes. Iar singurul mod de a evita declasificarea era să implice în explicația crimei tocmai Orașul Spațiat...

Enderby ar mai spune, „Trebuie să raportăm despre asta, Lije. Și ce va urma, e simplu. Îi cunosc pe Spațiați. Vor cere să-ți luăm cazul, și va trebui s-o facem. Înțelegi, nu-i așa Lije ? Voi face în așa fel să-ți fie mai ușor. Poți fi sigur de asta. Te voi proteja cît voi putea, Lije.“

Baley știa. Comisarul îl va proteja, dar cît va putea, nu va jaunge de exemplu, să-l înfurie mai rău pe un Primar deja supărat.

Îl putea auzi și pe Primar. „La naiba, Enderby, ce-i asta ? De ce n-am fost consultat ? Cine conduce Orașul ? De ce a fost introdus în Oraș un robot fără autorizație ? Și ce dracu Baley ăsta...“

Dacă era vorba să se aleagă între soarta lui Baley în Departament și a lui Enderby, la ce se putea aștepta Baley ? Enderby n-avea nici o vină.

În cel mai bun caz se putea aștepta la degradare, și asta era destul de grav. Numai faptul că trăia în Oraș îi asigura existența chiar celor complet declasificați. Care era existența acestora o știa prea bine.

Statutul său era acela care-i oferea acele lucruri mărunte : un loc mai confortabil colo, o bucată de carne mai bună dincolo, mai puțin de așteptat în altă parte. Pentru un spirit mai filozof acestea nu merită prea multă bătaie de cap pentru a le obține.

Cu toate acestea, nimeni oricît de filozof, nu ar renunța la aceste privilegii, odată obținute, fără stringere de inimă. Asta era problema.

Cît de neînsemnată este comoditatea oferită de activarea unei chiuvete în apartament cînd cu treizeci de ani în urmă drumul pînă la Personal fusese automat și firesc. Cît de lipsit de sens era. chiar și ca idee, să ai „statut“ cînd a te făli cu „statutul era considerat ca lucrul cel mai odios. Și totuși, cu chiuveta dezactivată, cît de umilitor și insuportabil ar fi fiecare drum la Personal ! Cît de nostalgică și plăcută amintirea bărbieritului în dormitor ! Cît de intens sentimentul pierderii unui lux !

Era la modă pentru scriitorii politici să privească în urmă cu o infatuare reprobatoare la „fiscalismul“ timpurilor Medievale, cînd economia era bazată pe bani. Lupta competițională pentru existență, spuneau ei, era brutală. Nici o societate cu adevărat complexă nu poate fi strunită din cauza accentului pus pe „lupta pentru lovele“. (Savanții au dat variate interpretări cuvîntului „lovele“, dar n-a existat nici o dispută în ceea ce privește înțelesul general.)

În contrast, „civismul“ modern era lăudat ca fiind foarte eficient și adecvat.

Poate. Existau romane istorice atît în tradiția romantică cît și cea senzațională. Și Medievaliștii susțineau că „fiscalismul“ ar fi dat naștere unor fenomene ca individualismul și inițiativa.

Baley nu-și făcea probleme, dar se-ntreba acum cu amărăciune dacă vreodată un om a luptat mai din greu pentru acele parale, orice-or fi ele, sau le-a simțit lipsa mai mult, decît lupta un locuitor al Orașului pentru a nu pierde copanul de sîmbătă seara — un copan din carnea adevărată a unei păsări ce a trăit cu adevărat.

Baley își zise : Nu-i vorba atît de mine. Dar mai e și Jessie și Ben.

Vocea doctorului Fastolfe îi curmă gîndurile. „D-le Baley, mă auziți ?“

Baley clipi. „Da ?“ De cînd stătea acolo acolo protăpit ?

„Nu vreți să vă așezați, domnule ? Problema aceasta dîndu-vă ceva de gîndit pînă acum, poate sînteți interesat să vizionați filmele pe care le-am realizat la locul crimei și în timpul evenimentelor ce au urmat.“

„Nu, mulțumesc. Am treabă în Oraș.“

„Cazul doctorului Sarton are fără îndoială prioritate.“

„Pentru mine nu. Îmi închipui că de acum cazul nu-mi mai aparține.“ Și brusc, dădu-n foc. „La naiba, dacă puteați dovedi că Daneel era robot, de ce n-ați făcut-o imediat ? De ce v-ați bătut joc ?“

„Dragă domnule Baley, eram foarte interesat de deducțiile dumneavoastră. Iar în privința cazului, mă îndoiesc. Înainte de plecarea comisarului, am insistat ca dumneavoastră să rămîneți. Cred că va colabora.“

Baley se așeză, fără chef. Spuse scurt, „De ce ?“

Dr. Fastolfe își încrucișă picioarele și oftă. „D-le Baley, am întîlnit în general, două feluri de locuitori ai Orașului, revoltați și politicieni. Comisarul dumneavoastră ne este folositor, dar este un politician. Ne spune ce vrem noi să auzim. Ne manevrează, dacă înțelegeți ce vreau să spun. Și apăreți dumneavoastră și ne acuzați cu îndrăzneală de crime teribile și încercînd să vă lămuriți cazul. M-am bucurat. Găsesc că este o evoluție promițătoare.“

„Cît de promițătoare ?“ întrebă Baley sardonic.

„Destul de promițătoare. Sînteți o persoană cu care pot să vorbesc sincer. Aseară, d-le Baley, R. Daneel mi-a raportat prin subeter ecranat. Unele lucruri despre dumneavoastră m-au interesat în mod deosebit. De exemplu, în legătură cu natura librofilmelor din apartamentul dumneavoastră.“

„Ce-i cu ele ?“

„Foarte multe dintre ele tratau subiecte istorice și arheologice. Aceasta înseamnă că vă interesează societatea umană și că știți cîte ceva despre evoluția ei.“

„Chiar și polițiștii își pot petrece timpul liber vizionînd, dacă așa le place.“

„Desigur. Mă bucura preferința dumneavoastră. Acest lucru mă va ajuta în ceea ce vreau să realizez. În primul rînd, să vă explic, să încerc să vă explic mai bine zis, exclusivismul oamenilor din Lumile Exterioare. Noi trăim aici în Orașul Spațiat ; nu pătrundem în Oraș. Nu intrăm în contact cu noi, locuitorii Orașului, decît în mod strict limitat. Respirăm aerul liber, dar folosim filtre. Eu am acum filtre în nări, mănuși în mîini și voi încerca să mă apropii cît mai puțin de dumneavoastră. De ce credeți ?“

Baley spuse, „N-are rost să-ncerc să ghicesc.“ Să vorbească el acum.

„Dacă ați ghici ca unii dintre dumneavoastră, ați zice că disprețuim oamenii de pe Pămînt și că nu vrem să ne pierdem locul în societate lăsînd umbra lor să cadă asupra-ne. Nu este așa. Răspunsul cel bun este destul de simplu. Examenul medical prin care ați trecut, ca și procedurile de curățire, nu fac parte dintr-un ritual. Au fost dictate de necesitate.“

„Îmbolnăvire ?“

„Da, îmbolnăvire. Dragă domnule Baley, Pămîntenii care au colonizat Lumile Exterioare au ajuns pe planete complet lipsite de bacteriile și virușii terești. Au adus cu ei pe ai lor, desigur, dar au luat cu ei de asemenea ultimele tehnici medicale și microbiologice. Aveau de a face cu o comunitate restrînsă de micro-organisme și nu existau intermediari. Nu erau țintari să răspîndească malaria, melci să răspîndească schistosomiasisul. Agenții de îmbolnăvire au fost eliminați și bacteriile simbiotice au putut să se dezvolte. Treptat, Lumile Exterioare au devenit imune. Firesc, cu timpul, cererile de intrare pentru imigrantii Pămînteni au devenit mai riguroase, cu cît Lumile Exterioare riscau mai mult introducerea germenilor patologici.“

„N-ați fost niciodată bolnav, dr. Fastolfe?“

„De o boală parazitară, nu. d-le Baley. Sîntem cu toții predispuși la îmbolnăviri degenerative ca ateroscleroza, desigur, dar nu am avut ceea ce dumneavoastră numiți un guturai. Dacă aș fi avut, aș fi murit. Nu-i pot rezista în nici un fel. Aceasta este problema noastră aici în Orașul Spațiat. Cei care vin aici riscă astfel. Pămîntul este obișnuit cu boli față de care noi sîntem lipsiți de apărare, de o apărare naturală. Dumneavoastră însivă purtați germenii tuturor bolilor cunoscute. Nu sînteți conștient de acest lucru, fiindcă îi aveți sub control aproape tot timpul prin anticorpii pe care corpul dumneavoastră i-a dezvoltat dealungul anilor. Eu, iată, sînt lipsit de anticorpi. Vă întrebați de ce nu vin mai aproape de dumneavoastră ? Credeți-mă, d-le Baley, că n-o fac decît din autoapărare.“

Baley spuse, „Dacă-i așa, de ce nu se face

cunoscut şi pe Pămînt acest lucru ? Anume, că nu e vorba de dispreţ ci de protejare faţă de un real pericol fizic."

Spaţiatul dădu din cap. „Sîntem puţini şi neagreaţi oricum ca străini. Ne păstrăm integritatea pe baza unui prestigiu cam oscilant al unei clase superioare de fiinţe. Nu ne putem permite să ne pierdem reputaţia admiţînd că ne este frică să ne apropiem de un Pămîntean. Cel puţin pînă cînd se vor îmbunătăţi relaţiile dintre Pămînt şi Spaţiaţi."

„Nu văd cum, după cum stau lucrurile. Pentru acea presupusă superioritate... vă urăsc ei."

„Aceasta este dilema. Să nu credeţi că nu ne dăm seama."

„Comisarul ştie toate astea ?"

„Nu i-am explicat niciodată direct, aşa cum am făcut cu dumneavoastră. Şi-a dat seama, poate. Este un om deosebit de inteligent."

„Dacă şi-ar fi dat seama, mi-ar fi spus şi mie", spuse Baley gînditor.

Dr. Fastolfe ridică din sprîncene. „Dacă v-ar fi spus, atunci nu aţi fi luat în considerare posibilitatea ca R. Daneel să fie un om Spaţiat. Aşa este ?"

Baley ridică uşor din umeri, evitînd răspunsul.

Dar dr. Fastolfe continuă, „Este foarte adevărat, să ştiţi. Neluînd în considerare dificultăţile psihologice, teribilul efect al zgomotului şi al aglomeraţiei asupra noastră, intrarea unuia dintre noi în Oraş este ca o condamnare la moarte. Iată de ce dr. Sarton a iniţiat proiectul său cu roboţii umanoizi. Ei erau ca nişte înlocuitori ai oamenilor, proiectaţi aşadar pentru a intra în Oraş în locul nostru..."

„Da. R. Daneel mi-a explicat."

„Nu sînteţi de acord ?"

„Uite ce este", spuse Baley, „dacă tot vorbim aşa deschis, să vă întreb atunci simplu. De ce voi Spaţiaţii, la urma urmei, aţi venit pe Pămînt ? De ce nu ne lăsaţi cu ale noastre ?"

Dr. Fastolfe spuse surprins, „Vă satisface viaţa pe Pămînt ?"

„Ne descurcăm noi."

„Da, dar pentru cît timp ? Populaţia voastră creşte continuu ; caloriile necesare se obţin cu eforturi din ce în ce mai mari. Pămîntul e în impas, omule."

„Ne descurcăm noi", repetă Baley cu încăpăţînare.

„Încă. Un Oraş ca New York depune un efort considerabil pentru aprovizionarea cu apă şi eliminarea reziduurilor. Fabricile nucleare funcţionează pe baza rezervelor de uraniu din ce în ce mai rare şi mai greu de obţinut chiar şi din celelalte planete ale sistemului, iar ele ar trebui să crească mereu. Viaţa Oraşului depinde în fiecare clipă de transportul de celuloză de lemn pentru cazanele de fermenţi, de minerale pentru fabricile hidroponice. Aerul trebuie circulat tot timpul. Echilibrul este foarte delicat în foarte multe privinţe, devenind mai delicat cu fiecare an. Ce s-ar întîmpla cu New York-ul dacă imensul flux de intrare şi refluxul de ieşire ar fi întrerupte fie şi pentru o oră ?"

„Nu s-a pomenit una ca asta."

„Ceea ce nu reprezintă o garanţie pentru viitor. În timpurile primitive, centrale individuale de populaţie îşi asigurau existenţa prin produsele fermelor din zonă. Doar un dezastru imediat, o inundaţie sau o molimă sau o recoltă depreciată, putea să le dăunează. Cum centrele acestea creşteau şi tehnologiile se dezvoltau, dezastrele localizate puteau fi suportate prin ajutorul acordat de către centrele mai îndepărtate, dar arii tot mai întinse deveneau independente. În timpurile Medievale, oraşele deschise, chiar şi cele mari, puteau subzista cu stocul de hrană şi cu livrările de urgenţă de orice fel cel puţin o săptămînă. Cînd New York-ul a devenit Oraş, putea trăi din resursele proprii o singură zi numai. Astăzi, nici măcar o oră. Un dezastru care ar fi fost neplăcut acum zece mii de ani, serios acum o mie de ani şi grav acum o sută de ani, ar fi astăzi cu siguranţă fatal."

Baley se foia pe scaun. „Am mai auzit astea. Medievaliştii vor să termine cu Oraşele. Vor să ne întoarcem la pămînt şi la agricultura naturală. Ei, dar sînt nebuni ; nu se poate. Sîntem prea mulţi şi nu poţ merge înapoi în istorie ci doar înainte. Sigur, dacă imigrarea în Lumile Exterioare nu ar fi atît de restrictivă..."

„Ştiţi bine de ce este restrictivă."

„Atunci, ce-i de făcut ? Vă aflaţi pe o linie moartă."

„Ce ziceţi de emigrarea în alte lumi ? Sînt o sută de miliarde de stele în Galaxie. Se estimează la cifra de o sută de milioane numărul planetelor care pot fi locuite sau pot fi făcute locuibile".

„Ridicol".

„De ce ?" întrebă dr. Fastolfe foarte intrigat. „De ce este sugestia aceasta ridicolă? Pămîntenii, în trecut, au mai colonizat planete. Peste treizeci din cele cincizeci de Lumi Exterioare, printre care Aurora mea natală, au fost direct colonizate de către Pămînteni. Nu mai este colonizarea posibilă ?".

„Cum să vă spun..."

„Fără răspuns ? Daţi-mi voie să vă sugerez că acest lucru se datorează dezvoltării civilizaţiei Oraşului pe Pămînt. Înainte de Oraşe, existenţa umană nu era într-atît de specializată încît ea să nu poată să-şi reia cursul într-o lume mai puţin primitoare. Pămîntenii au reuşit acest lucru de treizeci de ori. Dar acum, ei sînt cocoloşiţi, ascunşi în cavernele lor de oţel unde s-au închis pentru totdeauna. Dumneavoastră, d-le Baley, nu veţi crede nici în ruptul capului că un locuitor al Oraşului poate traversa cîmpul pentru a ajunge în Oraşul Spaţiat. A traversa spaţiul pentru a ajunge într-o lume nouă trebuie să reprezinte pentru dumneavoastră un fapt de negîndit. Civismul, domnule, va distruge Pămîntul".

Baley izbucni, „Şi ce dacă ? Ce vă pasă vouă ? Treaba noastră. Avem noi grijă. De nu, să ne ia dracu !".

„Mai bine voi la dracu decît alţii în rai, nu ? Ştiu ce simţiţi. Nu este plăcut să asculţi predica unui străin. Eu aş dori însă ca şi oamenii voştri să ne poată predica nouă, pentru că şi noi avem o problemă, una foarte asemănătoare cu a voastră".

Baley zîmbi acru. „Suprapopulare ?".

„Asemănătoare, nu identică. Subpopulare Ce vîrstă îmi daţi ?"

Pămînteanul se gîndi un moment şi apoi exagera cu bună ştiinţă. „Şaizeci, aş zice".

„O sută şaizeci, ar trebui să ziceţi".

„Cum ?".

„Merg pe o sută şaizeci şi trei, ca să fiu mai exact. Nu este o glumă. Folosesc ca

BARBARELLA

J-C Forest

Jean-Claude FOREST. S-a născut în 1930. Creatorul seriilor BD Barbarella prima femeie „adevărată" a Benzii Desenate franceze, Hypocrite şi Les naufragés du temps (cu P. Gillon — din anul 1974). Influenţat puternic de Suprarealism şi de romanele lui Jules Verne, Forest a adăugat creaţiilor sale BD o dimensiune literară în care psihanaliza desprinsă dintr-o tratare simbolică, ocupă primul loc. Este socotit cel mai literar dintre autorii BD contemporani.

În româneşte de Cristina Diloiu

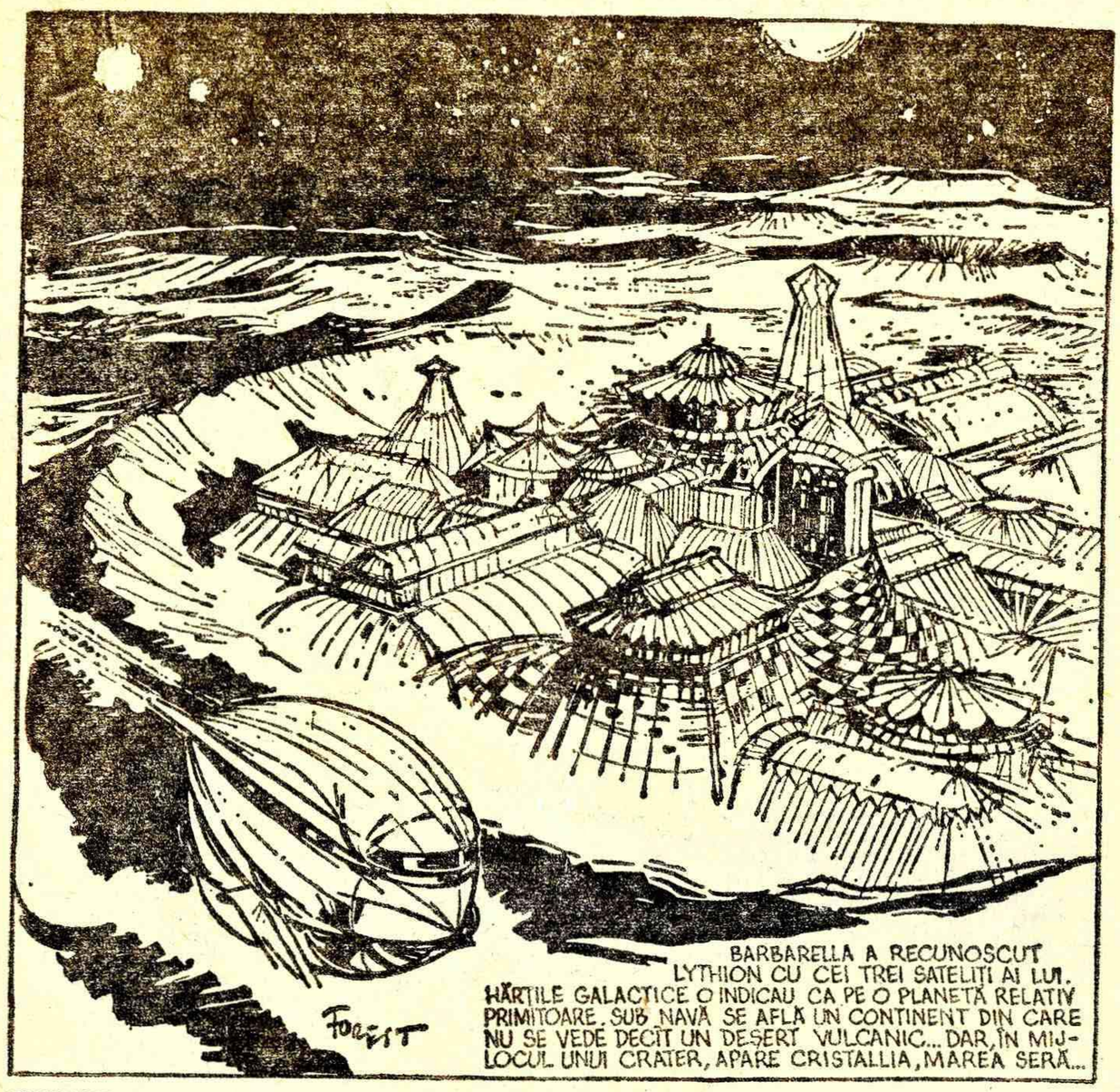

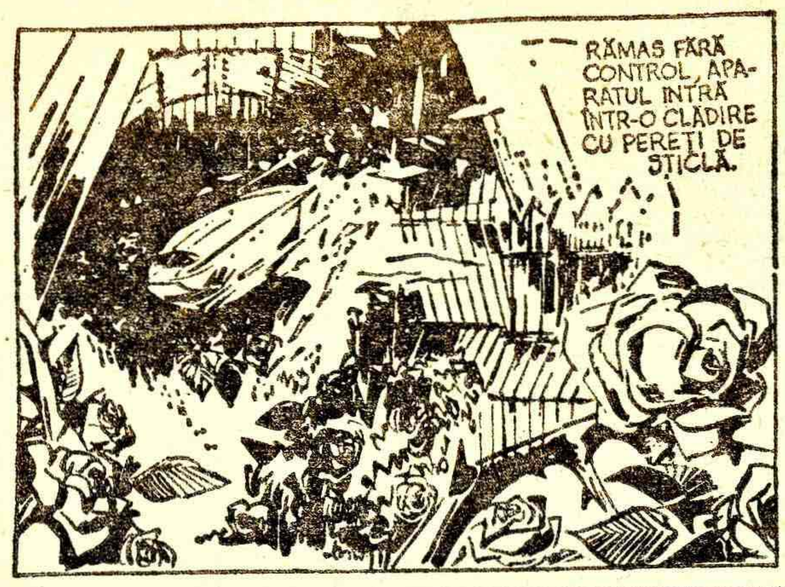

unitate anul Pămîntesc Standard. Dacă am noroc, dacă mă îngrijesc, mai ales, dacă nu mă îmbolnăvesc pe Pămînt, îmi pot dubla vîrsta. Oameni de pe Aurora au trăit peste trei sute cincizeci de ani. Şi durata vieţii este încă în creştere".

Baley se uită la R. Daneel (care pe toată durata conversaţeii îi ascultase într-o tăcere apatică) ca şi cum ar fi vrut ca acesta să-i confirme.

Spuse, „Cum e posibil ?".

„Într-o societate subpopulată este necesară concentrarea studiilor gerontologice, a cercetării procesului de îmbătrînire. Într-o lume ca a voastră, prelungirea vieţii ar fi dezastruoasă. Nu vă puteţi permite creşterea în consecinţă a populaţiei. Pe Aurora este loc pentru tricentenari. Atunci, firește, o viaţă lungă devine de două ori şi de trei ori mai de preţ.

„Dacă aţi muri acum, aţi pierde poate patruzeci de ani din viaţă, probabil mai puţin. Dacă aş muri eu, aş pierde o sută cincizeci de ani, probabil mai mult. Într-o civilizaţie ca a noastră, deci, viaţa individuală este de cea mai mare însemnătate. Natalitatea este scăzută, iar creşterea populaţiei este strict controlată. Menţinem un echilibru bine definit robot/om pentru a-l menţine pe individ în cel mai deplin confort. Astfel, fetuşii cu defecte fizice şi mentale sînt detectaţi înainte de a ajunge la maturitate".

Baley interveni. „Adică îi omoriţi dacă nu...".

„Dacă nu corespund. Fără durere, vă asigur. Ideea vă şochează, aşa cum înmulţirea necontrolată a Pămîntenilor ne şochează pe noi".

„Ne controlăm, dr. Fastolfe. Fiecare familie are dreptul la un anumit număr de copii".

Dr. Fastolfe zîmbi cu îngăduinţă. „La un anumit număr de copii de orice fel ; nu un număr de copii sănătoşi. În afară de aceasta, există mulţi nelegitimi şi populaţia creşte mereu".

„Cine hotărăşte care copil să trăiască ?".

„Este destul de complicat şi nu se poate răspunde într-o singură frază. Într-o zi ne vom lămuri noi în amănunţime".

„Ei, dar unde e problema noastră ? Păreţi satisfăcuţi de societatea voastră".

„Este stabilă. Aceasta este problema. Este prea stabilă".

Baley spuse. „Nimic nu vă mulţumeşte. Civilizaţia noastră e la marginea prăpastiei, după cum spuneţi, iar a voastră e prea stabilă".

„Este cît se poate de adevărat. Nici o Lume Exterioară nu a mai colonizat o altă planetă de două secole şi jumătate. Nu există nic un program de colonizare pentru viitor. Viaţa noastră în Lumile Exterioare este prea lungă pentru a o risca şi prea confortabilă pentru a o schimba".

„Nu ştiu ce să cred, dr. Fastolfe. Dumneavoastră aţi venit pe Pămînt. Riscaţi să vă-mbolnăviţi".

„Da, risc. Sîntem cîte unii, d-le Baley, care credem că viitorul speţei umane merită sacrificarea unei vieţi îndelungate. Prea puţin, vă spun cu părere de rău".

„E-n ordine. Ne apropiem de miezul problemei. Ce are de făcut Oraşul Spaţiat ?".

„Să încerce să introducă roboţii în societatea Pămîntului, odată cu răsturnarea echilibrului economic al Oraşului".

„Aşa ne ajutaţi ?" se strîmbă Baley. „Vreţi să spuneţi că intenţionaţi să creaţi o grupare tot mai mare de oameni strămutaţi şi descalificaţi ?".

„Nu din răutate, sau cruzime, credeţi-mă. O grupare de oameni strămutaţi, cum îi numiţi, este exact ceea ce ne trebuie pentru a forma un nucleu al noii colonizări. Vechea noastră Americă a fost descoperită de puşcăriaşi veniţi pe corăbii. Nu vedeţi că pîntecele Oraşului i-a lepădat pe aceşti nenorociţi. N-au ce pierde ci de cîştigat părăsind Pămîntul".

„Dar nu ţine".

„Nu, nu ţine", spuse dr. Fastolfe, trist. „Ceva nu merge cum trebuie. Resentimentul Pămîntenilor faţă de roboţi. Dar aceşti roboţi pot ajuta pe oameni, pot face mai lesnicioasă acomodarea la condiţiile aspre ael altei lumi, pot face posibilă colonizarea".

„Şi-apoi ? Alte lumi Exterioare ?".

„Nu. Lumile Exterioare au fost înfiinţate înainte de înflorirea Civismului pe Pămînt, înainte de Oraşe. Noile colonii vor fi cunoscut Oraşul dar şi începuturile unei civilizaţii C/Fe. Va fi o sinteză, o încrucişare. Aşa cum se prezintă acum, structura Pămîntului se va prăbuşi în viitorul apropiat, Lumile Exterioare vor degenera cu timpul şi vor decade într-un viitor ceva mai îndepărtat, dar noile colonii vor constitui o stirpe sănătoasă, combinînd ce este mai bun din cele două civilizaţii. Prin reacţia produsă asupra lumilor mai vechi, inclusiv a Pămîntului, noi înşine am putea dobîndi o nouă viaţă".

„Nu ştiu. E prea vag, dr. Fastolfe".

„Este un vis, da. Mai gîndiţi-vă". Pe neaşteptate, Spaţiatul se ridică în picioare. „Am petrecut mai mult timp cu dumneavoastră decît îmi propusesem. De fapt, mai mult decît ne permit regulile sanitare. Scuzaţi-mă".

Baley şi R. Daneel părăsiră domul. Ceva mai gălbuie, lumina soarelui se revărsa din nou asupra lor, dar îşi schimbase înclinaţia. Poate că pe altă lume lumina soarelui ar fi altfel, n-avea cum să ştie. Mai puţin stridentă şi arzătoare poate. Mai acceptabilă.

Ală lume ? se surprinse gîndind. Spaţiatul cel urît şi cu urechile clăpăuge îi umpluse capul cu închipuiri stranii. Doctorii de pe Aurora s-au uitat la copilul Fastolfe şi s-au întrebat dacă va trebui să se maturizeze. Nu era prea urît ? Sau criteriile lor nu includeau şi aspectul fizic ? Cînd a devenit urîţenia o deformitate şi care deformităţi...

Dar lumina soarelui dispăru şi intrară pe prima uşă care ducea la Personal şi-i mai fu greu să-şi păstreze cumpătul.

Baley dădu din cap exasperat. Era ridicol. Să forţezi Pămîntul să emigreze, să fondeze o nouă societate ! Era absurd ! Ce urmăreau de fapt Spaţiaţii ăştia ?

Se gîndi şi nu ajunse la nici un răspuns.

Încet, maşina lor coborî pe banda vehiculară. Realitatea îl împresură ţîşnind din toate părţile. Blasterul de la şold îl simţea ca pe o povară caldă şi plăcută. Zgomotul şi forfota Oraşului erau tot aşa de calde şi plăcute.

Pentru o clipă, cum se apropiau de Oraş, nările-i fremătară la o uşoară şi scurtă adiere.

Îşi zise mirat. Oraşul miroase.

Se gîndi la cele douăzeci de milioane de fiinţe umane înghesuite între pereţii de oţel ai imensei caverne şi pentru prima dată în viaţa lui îi mirosi cu nările curăţite de aerul de afară.

Se gîndi : Ar fi altfel într-o altă lume ? Mai puţini oameni şi aer mai curat ?

Dar vuietul de după-amiază al Oraşului îl învăluia, mirosul slăbi şi dispăru şi îi fu puţin ruşine de el însuşi.

Apăsă uşor pe comenzi şi conectă o mare parte din energie. Maşina acceleră bruse coborînd calea pustie.

„Daneel", spuse.

„Da, Elijah".

„De ce mi-a spus mie dr Fastolfe toate astea ?".

„Mie îmi pare, Elijah, că a vrut să evidenţieze importanţa investigaţiei. Noi nu ne aflăm aici împreună pentru a rezolva un caz, ci pentru a salva Oraşul Spaţiat şi, cu el, viitorul speciei umane".

Baley spuse sec, „Cred că ar fi făcut mai bine dacă m-ar fi lăsat să văd locul crimei şi să vorbesc cu cei care au găsit cadavrul".

„Mă îndoiesc că ai mai fi găsit ceva, Elijah. Am fost deosebit de meticuloşi".

„Zău ? N-aţi găsit nici un fir. Nici un suspect".

„Nu, ai dreptate. Răspunsul trebuie să fie în Oraş. Ca să fiu exact, totuşi, avem un suspect".

„Ce ?. N-ai spus nimic pînă acum despre asta".

„Nu am crezut că este necesar, Eliajah. Firește că e normal să existe numaidecît un suspect".

„Cine ? Pe toţi dracii, cine ?".

„Singurul Pămîntean care era acolo. Comisarul Julius Enderby".

Capitolul zece

DUPĂ AMIAZA UNUI DETECTIV

Maşina se înclină, se opri lîngă peretele de beton al căii. Mîrîitul motorului încetă şi liniştea se lăsă grea şi densă.

Baley îl privi pe robotul de lîngă el şi spuse cu glas nefiresc de stins, „Cum ?".

Timpul se dilată cît Baley aşteptă răspunsul. O vibraţie măruntă şi stingheră crescu puţin, apoi nu se mai simţi. Era zgomotul produs de o altă maşină de patrulare care-şi croia drum trecînd mai departe într-o misiune oarecare, poate la o milă depărtare. Sau, aiurea, o maşină a pompierilor se grăbea spre locul unde se semnalase un incendiu.

O parte din gîndurile lui Baley rătăceau, neştiind care dintre oameni mai ştia toate căile rutiere care se încolăceau în măruntaiele Oraşului New York. Nicicînd în timpul zilei sau nopţii, sistemul de căi rutiere nu putea fi complet gol, şi cu toate acestea trebuie să existe anumite treceri pe care nimeni nu le mai folosise de ani de zile. Cu o bruscă, devastatoare claritate, îşi aminti o nuvelă pe care o vizionase cînd era mai tînăr.

Era vorba despre căile rutiere din Londra şi începea, destul de simplu, cu o crimă. Ucigaşul îşi pregătise o ascunzătoare într-un ungher al căii rutiere, în care paşii săi au tulburat pentru prima dată praful aşternut timp de o sută de ani. În acea gaură uitată ar fi putut aştepta în deplină siguranţă încetarea căutărilor.

O luă la un moment dat pe un drum greşit şi, înverşunat, în pustiul coridoarelor întortocheate, îşi strigă, blasfematoriu, hotărîrea de a-şi regăsi refugiul împotriva Trinităţii şi a tuturor sfinţilor.

Dar se afunda tot mai mult într-un labirint fără sfîrşit din Sectorul Brighton, pe Canal, spre Norwich şi de la Coventry spre Canterburry. Rătăci sub marele Oraş Londra de la un capăt la altul, străbătînd sudestul Angliei Medievale. Îmbrăcămintea era zdrenţuită şi încălţările ferfeniţite. Puterile-i se împuţinau dar nu-l părăseau definitiv. Era obosit, obosit, dar nu se putea opri. Nu putea decît să meargă înainte, tot înainte, dar niciodată pe drumul cel bun.

Auzea din cînd în cînd cîte o maşină trecînd, dar mereu prin alt coridor şi, oricît de repede se năpustea (pentru că atunci s-ar fi predat bucuros), coridoarele acelea erau goale. Din cînd în cînd zărea cîte o ieşire, undeva departe, pe unde ar fi ajuns în Oraşul respirînd, viu, dar de fiecare dată, licărea mai departe pentru a dispărea definitiv.

Cîteodată, londonezii, cu misiuni oficiale în subteran, vedeau o siluetă cenuşie apropiindu-se şchiopătînd, cu o mînă aproape transparentă întinsă rugător, o gură deschisă, fremătătoare, dar mută. Cum se apropia, începea să pîlpîie şi se stingea.

Era o poveste care-şi pierduse atributele ficţiunii obişnuite şi pătrunsese în domeniul folklorului. „Londonezul rătăcitor" devenise o expresie familiară.

În adîncurile Oraşului New York, Baley îşi aminti povestea aceasta şi se cutremură.

R. Daneel vorbi, iar vocea-i fu dublată de un ecou slab. Spuse, „Am putea fi ascultaţi".

„Aici jos ? Nici o şansă. Ei, cum e cu comisarul ?".

„El era acolo, Elijah. El este un locuitor al Oraşului. El era inevitabil un suspect".

„Era ! Mai e încă suspect ?".

„Nu. Nevinovăţia lui a fost repede stabilită. În primul rînd, nu s-a găsit un blaster asupra lui. Şi nici nu se putea. Intrase în Oraşul Spaţiat şi fusese controlat ; era foarte clar ; şi, cum prea bine ştii, blasterele se opresc la intrare, cum este şi firesc".

„Că veni vorba, a fost găsită arma crimei ?".

„Nu, Elijah. Fiecare blaster din Oraşul Spaţiat a fost verificat şi nici unul dintre ele nu fusese folosit de cîteva săptămîni.

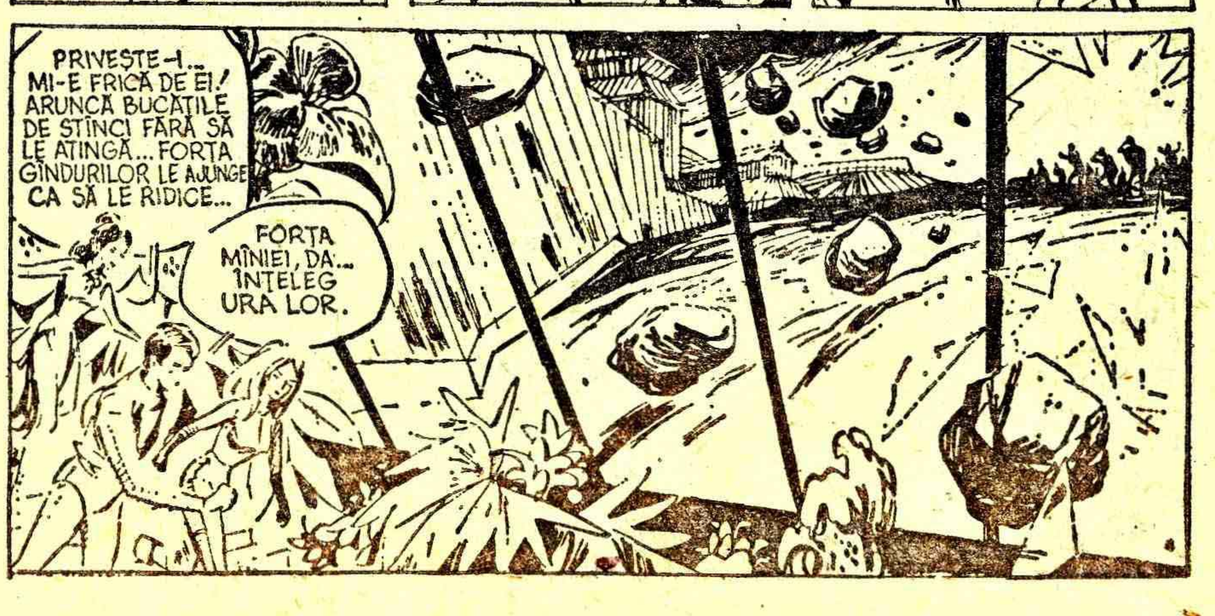

spațiat a fost verificat și niciunul dintre Verificarea în camerele radioactive a fost deosebit de concludentă".

„Deci, cel care a comis crima ori a ascuns arma atît de bine...".

„Nu putea fi ascunsă nicăieri în Orașul Spațiat. Am fost meticuloși în această privință".

Baley spuse precipitat, „Încerc să trec în revistă toate posibilitățile. Ori a fost ascunsă, ori luată de ucigaș cu el".

„Exact".

„Și dacă admiteți doar a doua posibilitate, atunci comisarul iese din discuție".

„Da. Ca o măsură de precauție, bineînțeles, el a fost cerebroanalizat".

„Ce ?".

„Prin cerebroanaliză, înțeleg interpretarea ael creierului".

cîmpurilor electromagnetice ale celulelor vii

„A", spuse Baley,è nelămurit. „Și ce aflați prin asta ?".

„Informații referitoare la structura temperamentală și emoțională a individului. În cazul comisarului Enderby, am aflat că era incapabil de a-l ucide ped r. Sarton. Fără doar și poate incapabil".

de a-l ucide pe rd. Sarton. Fără doar și poate incapabil".

„Nu", fu de acord Baley. „Nu-i omul. Puteam să vă spun eu asta".

„Sînt preferabile informațiile obiective. Firește, toți oamenii noștri au acceptat să fie cerebroanalizați".

„Toți incapabili, presupun".

„Absolut. De aceea știm că ucigașul trebuie să fie un locuitor al Orașului".

„Păi, atunci nu ne mai rămîne decît să-i luăm frumos pe toți să-i cercetăm".

„Nu ar fi prea eficient, Elijah. Ar putea fi milioane temperamental capabili de acest lucru".

„Milioane", mormăi Baley, gîndindu-se la mulțimile din acea zi de demult care strigau la împuțiții de Spațiați și la mulțimile amenințătoare și nemulțumite de la magazinul de încălțăminte din seara precedentă.

Își zise : Sărmanul Julius. Suspect !

Parcă-l auzea pe comisar vorbind despre perioada ce-a urmat descoperirii cadavrului. „A fost groaznic, groaznic". Nu era de mirare că și-a spart ochelarii, cu șocul suferit și spaima ce-a tras-o. Nu era de mirare că nu voia să se întoarcă în Orașul Spațiat. „Îi urăsc", spusese scrîșnind din dinți.

Sărmanul Julius. Omul care-i putea mînui pe Spațiați. Omul a cărui valoare pentru Oraș se baza pe abilitatea cu care se descurca cu Spațiații. Cît a contat aceasta la promovările sale rapide ?

Nu e de mirare că l-a vrut pe Baley pentru această afacere. Bătrînul onest și discret, Baley. Amic din colegiu ! N-ar scoate o vorbă dacă ar afla de acest mic incident. Baley nu știa cum se realiza o cerebroanaliză. Își închipuia electrozi uriași, pantografe grăbite alunecînd peste hîrtii liniate, angrenaje pocnind din cînd în cînd.

Sărmanul Julius. Dacă starea sa de spirit ar fi instabilă așa cum întotdeauna ar trebui să fie, se putea trezi la capătul carierei, forțat să-și prezinte demisia Primarului Orașului.

Mașina de patrulare pătrunse în subnivelele Primăriei.

Era 14 :30 cînd Baley ajunse din nou la birou. Comisarul era plecat. R. Sammy, rînjind prostește, îi spuse că n-avea habar unde se afla.

Baley își acordă un timp de gîndire. Uitase și de mîncare.

La 15:20 R. Sammy apăru și-i spuse, „Comisarul este aici, Lije".

O dată îl ascultase și el pe Sammy fără să se supere. R. Sammy era, într-un fel, cam rudă cu R. Daneel, iar R. Daneel era cineva — sau ceva, mai degrabă — pe care nu te puteai supăra. Baley se gîndea cum ar fi pe o altă planetă cu oameni și roboți continuînd civilizația Orașului. O făcu fără prea multă convingere.

Cînd Baley intră la comisar, acesta răsfoia niște documente, oprindu-se să-și noteze ceva.

Spuse, „Ai făcut-o de oaie în Orașul Spațiat".

Amintirea se revărsă torențial. Duelul verbal cu aFstolfe...

Figura lui prelungă căpătă o expresie lugubră de amărăciune. „Recunosc, comisare, îmi pare rău".

Enderby îl privi. De dincolo de ochelari, privirea lui părea mai ageră. Pentru prima dată în ultimele treizeci de ore, părea el însuși. Spuse, „N-are a face. Fasfolte nu cred că s-a supărat, așa că să nu mai vorbim despre asta. Imprevizibili, Spațiații ăștia. Ai avut un noroc chior, Lije. Data viitoare să stai de vorbă cu mine înainte de a face pe eroul de subeter.

Baley dădu din cap. Scăpase de o grijă. Încercase un număr de mare efect și nu-i ieșise. O.K. Era puțin surprins că putea să fie atît de liniștit, dar asta era.

Spuse, „Uite, comisare. Aș vrea să ni se dea, mie și lui Daneel, un apartament. Nu-l mai iau acasă în seara asta".

„Asta ce mai e ?".

„Se știe despre robot. Îți amintești ? Poate că n-o să se-ntîmple nimic, dar dacă izbucnește vreo revoltă, nu vreau ca familia mea să fie direct implicată".

„Prostii, Lije. Am verificat. Nu există astfel de zvonuri în Oraș".

„Jessie a auzit povestea asta de undeva, comisare".

„Nu e un zvon organizat, ca să zic așa. Nimic periculos. Am verificat de cum am ieșit din trimensicul cu Fastolfe. De asta am și plecat. Trebuia s-o lămuresc, normal, și repede. În sfîrșit, iată rapoartele. Uită-te și tu pe ele. Iată raportul lui Doris Gillid. A fost printr-o duzină de Personale de Femei, în zone diferite ale Orașului. O știi pe Doris. E o fată competentă. Ei, n-ai găsit nimic. Nimic, nicăieri".

„Atunci de unde a aflat Jessie, comisare ?".

„Există o explicație. R. Daneel s-a dat în spectacol în magazinul de încălțăminte. Chiar și-a scos blasterul, Lije, sau ai cam exagerat ?".

„Chiar și l-a scos. Și l-a amenințat".

Comisarul dădu din cap. „În ordine. Cineva l-a recunoscut. Ca fiind robot, vreau să spun".

„Stai așa", spuse Baley indignat. „Nu poți să-ți dai seama că e robot".

„De ce nu ?".

„Ai putea ? Eu nu".

„Și ce-i cu asta ? Nu sîntem experți. Gîndește-te că ar fi fost acolo în mulțime un tehnician de la fabricile de roboți din Westchester. Un profesionist. Un om care toată viața a construit și proiectat roboți. Observă ceva ciudat la R. Daneel. Poate în felul lui de a vorbi sau de a se-mișca. Și intră la idei. Poate-i spune nevestei. Le spune la cîțiva prieteni. Și-apoi se uită. Nu este prea improbabil. Lumea nu crede. Numai că aude și Jessie înainte de a se uitat treaba asta".

„Poate", spuse Baley cu neîncredere. „Dar ce zici de o cameră de doi celibatari, totuși ?".

Comisarul dădu din umeri, ridică intercomul. După un timp, spuse, „Sectorul Q—27 e tot ce pot să-ți pun la dispoziție. Nu-i cine știe ce".

„Merge", spuse Baley.

„Dar R. Daneel pe unde-l acum ?".

„E la documentare. Încearcă să culeagă informații despre agitatorii Medievaliști".

„Dumnezeule, dar sînt milioane".

„Știu, dar lui îi face plăcere".

Baley ajunsese la ușă, dar se întoarse și spuse pe neașteptate, „Comisare, dr. Sarton ți-a vorbit vreodată despre programul Orașului Spațiat ? Adică despre introducerea civilizației C/Fe ?".

„Despre ce ?".

„Introducerea roboților".

„A pomenit". Comisarul nu părea entuziasmat.

„Ți-a explicat vreodată ce urmărea Orașul Spațiat ?".

„A, îmbunătățirea stării de sănătate, ridicarea nivelului de viață. Vechea poveste; nu m-a impresionat. O, am fost de acord cu el. Am dat din cap și așa mai departe. Ce puteam să fac ? Doar ca să le fac pe plac sperînd că nu și-o vor lua în cap. Poate că într-o zi..."

Baley așteaptă dar nu spuse ce poate — Spuse, „A vorbit vreodată de emigrare ?". — că într-o zi se va întîmpla.

„Emigrare ? Nicodată. Un Pămîntean într-o Lume Exterioară e ca un asteroid de diamant în inelele lui Saturn".

„Mă refer la emigrarea în alte lumi".

Dar comisarul răspunse doar fixîndu-l cu scepticism.

Baley răbdă un timp, apoi spuse bruse, „Ce este cerebroanaliza, comisare ? Ai auzit

Fața rotundă a comisarului nu tresări ; nici nu clipi. Spuse fără să șovăie, „Nu, ce de ea ?".

vrea să fie ?".

„Nimic. Am auzit întîmplător".

Ieși de la comisar și ajunse al biroul lui, încă preocupat. Cu siguranță, comisarul nu era un actor atît de bun. Păi, atunci...

La 16:05 Baley telefonă Jessiei și o anunță că nu va ajunge acasă în seara aceea și, probabil, ctieva nopți, pentru o perioadă. Îi trebui cîtva timp apoi ca să scape de ea.

„Lije, ai necazuri ? Ești în pericol ".

Un polițist este întotdeauna mai mult sau mai puțin în pericol, încercă să-i explice. Nu era de-ajuns. „Unde vei sta ?".

„Nu-i spuse. „Dacă în seară rămîi singură", spuse, „du-te la maică-ta". Întrerupse brusc legătura, era o soluție.

La 16:20 ceru legătura cu Washington-ul. Îi trebui ceva timp pentru a-l găsi pe cel cu care voia să stea de vorbă și încă pe atît pentru a-l convinge să ia avionul a doua zi pentru New York. Pe la 16:40 reușise.

La 16:55 comisarul plecă, trecînd pe lîngă el cu un zîmbet încert. Schimbul de zi plecă. Populația mai rară care umplea birourile în cursul serii și nopții își făcea apariția și toți îl salutară în diverse tonuri de surpriză.

R. Daneel veni la biroul său cu un teanc de hîrtii.

„Asta fiind ce ?" întrebă Baley.

„O ilstă cu bărbați și femei care ar putea face parte dintr-o organizație Medievalistă".

„Și cîți cuprinde lista ?".

„Mai mult de un milion", spuse R. Daneel. „Aceștia sînt doar o parte dintre ei".

„Ai de gînd să-i găsești pe toți, Daneel ?"

„Evident că acest lucru ar fi ineficient, Elijah".

„Vezi tu, Daneel aproape toți Pămîntenii sînt Medievaliști, într-un fel sau altul. Comisarul, Jessie, eu însumi. Uite, comisarul cu..." (Era să spună „ochelari", dar își dădu seama că Pămîntenii trebuie să țină unul la altul, iar figura comisarului apărată, la figurat dar și la propriu). Încheie, împleticindu-se, „ornamentele oculare".

„Da", spuse R. Daneel, „le-am observat, dar am considerat că este necuviincios, poate, a mă referi la ele. Nu am mai văzut astfel de ornamente la alți locuitori ai Orașului".

„Este un lucru cam demodat".

„Folosește oare unul scop anume ?".

Baley schimbă vorba, „Cum ți-ai făcut lista ?".

„Mi-a făcut-o o mașină. O programezi pentru un anumit tip de delict și ea face restul. Am lăsat-o să exploreze toate cazurile de comportament anormal în care au fost implicați roboți în ultimii douăzeci de ani. Altă mașină a explorat toate ziarele Orașului dintr-o perioadă echivalentă pentru a găsi numele celor implicații în declarații nefavorabile în legătură cu roboți sau oameni din Lumile Exterioare. Este uimitor cît se poate face în trei ore. Mașina a eliminat de pe listă numele celor care nu au supraviețuit".

„Ești uimit ? Sigur că aveți și voi computere în Lumile Exterioare ?".

„De mai multe feluri, desigur. Foarte perfecționate. Și totuși, niciunul nu este atît de masiv și complex ca acestea de aici. Trebuie să-ți amintesc că fie și cea mai mare Lume Exterioară abia dacă are populația unuia dintre Orașele voastre, iar această complexitate extremă nu este necesară".

Baley spuse, „Ai fost vreodată pe Aurora?".

„Nu", spuse R. Daneel, „am fost asamblat aici, pe Pămînt".

„Atunci cum de știi de computerele din Lumile Exterioare ?".

„Dar este cît se poate de limpede, partenere Elijah. Stocul meu ded ate a fost alcătuit după cel al fostului dr. Sarton. Te asigur că este bogat în material faptic în legătură cu Lumile Exterioare".

„Înțeleg. Poți mînca, Daneel".

„Sînt încărcat nuclear. Credeam că îți era cunoscut acest lucru".

„Mi-e foarte cunoscut. Nu am întrebat dacă trebuie să mănînci. Am întrebat dacă ai putea să mănînci. Dacă ai putea pune mîncare în gură, s-o mesteci și s-o înghiți. Cred că ar fi foarte important pentru a părea un om".

„Te înțeleg. Da, pot executa operațiile mecanice de mestecare și înghițire. Capacitatea mea este, firește, limitată, și ar trebui, mai devreme sau mai tîrziu, să elimin materialul îngerat din ceea ce tu ai numi stomac".

„E-n ordine. Poți regurgita, sau cum vrei să-i zici, fără probleme, diseară în cameră. Chestia e că mi-e foame. Am sărit peste prînz, fir-ar să fie, și vreau să stai cu mine la masă. Și nu poți să stai și să nu mănînci fără să atragi atenție. Așa că, dacă poți mînca, ast-ai tot ce volam să aud. Să mergem !".

Cantienele de Sector sînt la fel în tot Orașul. Mai mult chiar, Baley fusese în Washington, Toronto, Los Angeles, Londra și Budapesta cu ocazia unor misiuni, peste tot era la fel. Poate că altfel fusese în timpurile Medievale cînd și limbile erau diferite

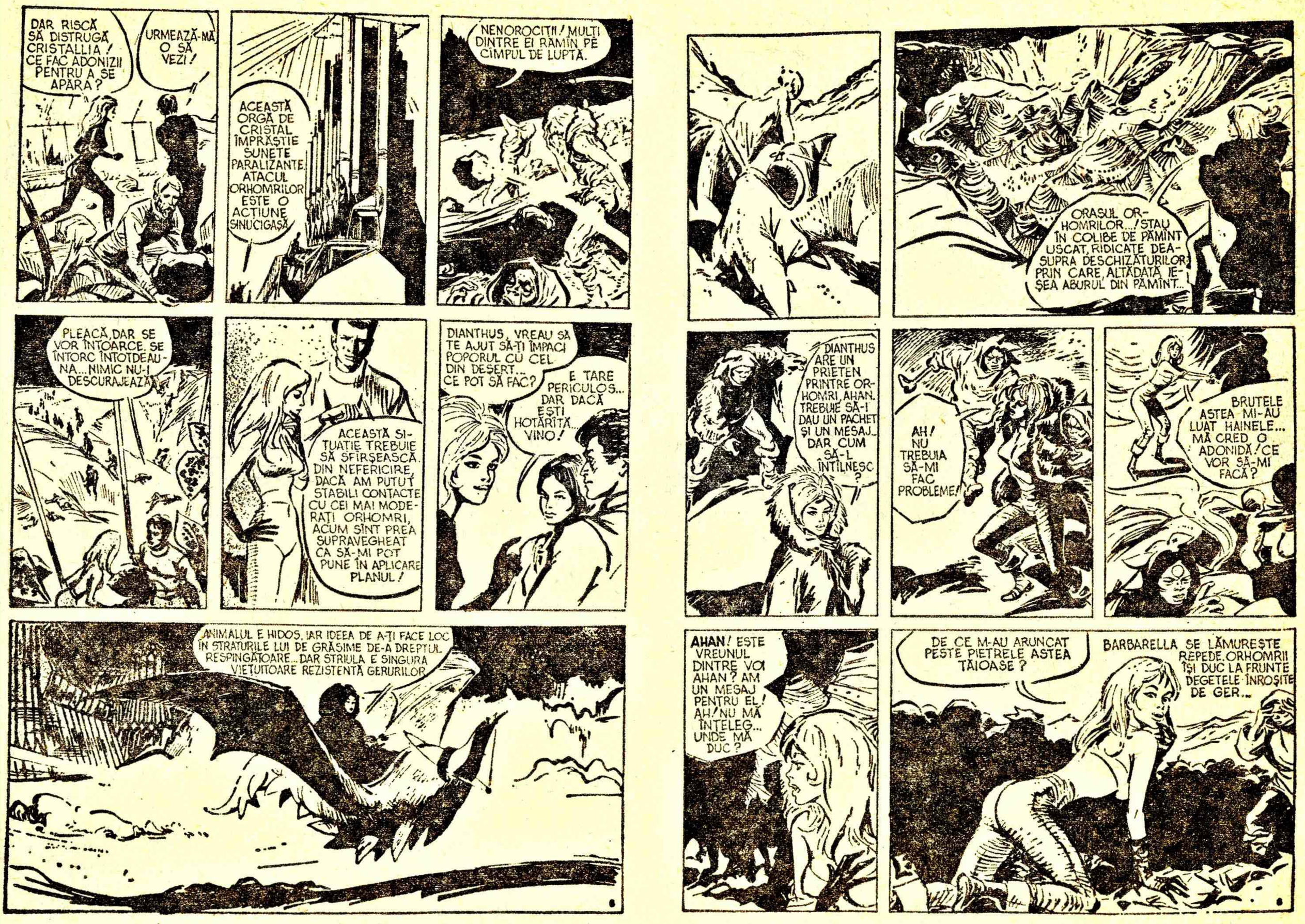

ca și meniurile. În prezent, produsele de fermenți erau aceleași de la Shanghai în Tașkent și din Winnipeg în Buenos Aires; și engleza, deși nu mai era „engleza" lui Shakespeare sau Churchill, era un amestec final, curent în toate continentele și, cu cîteva modificări, în Lumile Exterioare de asemenea.

Pe lîngă limbă și meniu, existau asemănări mai profunde. Mirosul specific, indefinibil dar caracteristic de „cantină". Cele trei rînduri care se deplasau lent, împreunîndu-se la ușă și despărțindu-se din nou, la dreapta, la stînga și în centru. Rumoarea oamenilor, vorbind și mergînd, tropăitul podelei de plastic. Luciul lemnului artificial, foarte lustruit, strălucirea sticlei, înfiorarea aburului în aer.

Baley înaintă puțin odată cu rîndul (în ciuda sistematizării, o așteptare de cel puțin zece minute era inevitabilă) și-i spuse lui R. Daneel dintr-o subită curiozitate, „Poți să zîmbești ?".

R. Daneel, care inspecta interiorul cantinei, absorbit într-o rece observare, spuse „Iartă-mă, Elijah. Ce ai spus ?".

„Mă-ntrebam așa, Daneel. Poți să zîmbești ?". Vorbi, cum era firesc, în șoaptă.

R. Daneel zîmbi. Mimica fu iute și surprinzătoare. Buzele i se întinseră încreținд pielea de o parte și de alta. Numai gura zîmbea, cu toate acestea. Restul feței robotului nu se schimbă.

Baley dădu din cap. „Nu-i nevoie, R. Daneel. Nu-ți folosește la nimic".

Erau la intrare. Unul după altul, oamenii aruncau fisa metalică pentru hrană în deschizătura corespunzătoare, pentru a fi examinată. Clic — clic — clic.

Cineva a calculat că o cantină, funcționînd în regim normal, poate permite accesul a două sute de persoane pe minut, fiecare fisă fiind examinată în întregime pentru a preveni accesul neregulamentar, la o oră neregulamentară și astfel micșorarea porților. S-a calculat, de asemenea, cît timp era necesar, în condiții de eficiență maximă, pentru fiecare să aștepte la rînd și cît timp se pierdea cînd careva cerea un serviciu special.

Jessie, fiind asistentă dietetician, îi explicase odată lui Baley cum stau lucrurile.

„Se dau toate peste cap", începuse. „Norme de consum și valori de inventar. Asta înseamnă verificări speciale. Trebuie reglate toate aceste cartele pentru toate cantinele de Sector, pentru a nu dezechilibra prea mult balanța, înțelegi. Deci trebuie făcută o situație săptămînală a balanței. Dacă se întîmplă vreo neregulă și-ți depășești contul, e numai vina ta. Nu poate fi vina Guvernului că se eliberează tichete speciale oricui și oricum. O, nu. Iar dacă suspendăm opțiunile, cei din rînd să nu facă nazuri. E numai vina celor de la casă...".

Baley aflase în detaliu întreaga poveste și înțelese privirea rece și otrăvită pe care i-o aruncă femeia de la ghișeu. Ea își notă în grabă. Sectorul, ocupația, motivul schimbării mesei („afacere oficială", un motiv iritant într-adevăr, dar incontestabil). Apoi îndoi cu mișcări sigure cartela și o introduse într-un orificiu. Un computer o înhață, îi devoră conținutul și digeră informația.

Femeia se întoarse către R. Daneel.

Baley n-o cruță. „Prietenul meu nu e din Oraș".

Fu de-a dreptul revoltată. Spuse, „Orașul, vă rog".

Baley interceptă din nou mingea pentru Daneel. „Toate datele sînt înregistrate la Departamentul Poliției. Nu e nevoie de detalii. Afacere oficială".

Femeia apucă cu o zmucitură o legătură de cartele și completă una cu cele necesare, într-un cod obscur, prin apăsări, îndelung exersate, cu primele două degete ale mîinii drepte.

Și spuse, „Cît timp aveți de gînd să mîncați aici ?".

„Cît timp va fi nevoie", spuse Baley.

„Puneți degetele aici", spuse ea, răsturnînd formularul.

Baley tresări cînd degetele lui R. Daneel, cu unghiile lustruite, apăsară ușor locul indicat. Trebuie să-l fi dotat și cu amprente.

Femeia luă formularul și i-l dădu poftitoarei mașini de lîngă ea. Nu mai ieși nimic din ea și Baley răsuflă ușurat.

Ea le dădu două fise metalice de un roșu aprins ceea ce înseamna „temporar".

Le mai spuse, „Fără opțiuni. Săptămîna aceasta nu se poate. Aveți masa DF."

R. Daneel spuse, „Am impresia că majoritatea oamenilor mănîncă în mod regulat în astfel de cantine."

„Da. Bineînțeles, e cam sinistru să mănînci într-o cantină străină. Nu cunoști pe nimeni. În cantina ta, e cu totul altceva. Ai locul tău. Ești cu familia ta, prietenii tăi. Orele de masă, mai ales cînd ești tînăr, sînt orele cele mai plăcute din zi". Baley zîmbi unei amintiri trecătoare.

Masa DF se afla după toate aparențele între cele rezervate persoanelor în tranzit. Erau așezați acolo privind fără chef în tăvi fără să vorbească unul cu altul. Se uitau cu o invidie umilă la mulțimea veselă de la celelalte mese.

Nimeni nu se simte mai stingher decît cel care mănîncă în afara Sectorului său. Fie cît de rea, cum era vorba, tot mai bine-i în cantina ta. Chiar și mîncarea e mai bună, oricîți chimiști ar jura că nu diferă de cea din Johannesburg.

Se așeză pe o banchetă și R. Daneel ocupă locul de lîngă el.

„Fără opțiuni," spuse Baley, fluturînd din degete, „așa că-nchide comutatorul de colo și așteaptă."

Așteptară două minute. Un disc coborî din capătul mesei scoțînd la iveală mîncarea.

„Piure de cartofi, sos de zimovițel și compot de caise. Ei, asta-i," spuse Baley.

O furculiță și două felii de pîine integrală de fermenți apărură pe canelura din fața grilajului aflat în mijlocul mesei.

R. Daneel spuse încet, „Poți să te servești cu porția mea dacă dorești."

Pe moment, Baley fu scandalizat. Apoi își aduse aminte și mormăi. „Asta nu se face. Dă-i drumul. Mănîncă."

Baley mînca cu spor dar nu destul de relaxat pentru a putea savura. Grijuliu, arunca cîte o privire către R. Daneel. Robotul mînca mișcîndu-și precis fălcile. Prea precis. Nefiresc.

Ciudat ! Acum că Baley știa că R. Daneel era cu adevărat robot, o mulțime de lucruri mărunte ieșeau în evidență. De pildă, mărul lui Adam nu se mișca de loc cînd R. Daneel înghițea.

Și totuși nu-și făcea probleme. Se obișnuia cu creatura ? Ce-ar fi dacă oamenii ar lua-o de la capăt într-o altă lume (cum i se tot învîrtea prin cap ideea asta de cînd i-o băgase acolo dr. Fastolfe) ; ar putea el să nu-și facă probleme muncind și trăind alături de roboți ? De ce nu ? Spațialii cum puteau ?

R. Daneel spuse, „Elijan, se face să privești un om în timp ce el mănîncă ?"

„Să te holbezi la el, asta nu, firește. E chestie de bun simț, nu ? Orice om are dreptul să fie lăsat în pace. Conversația obișnuită, da, e-n ordine, dar nu să stai să te uiți la un om cînd înghite."

„Înțeleg. Atunci cum se face că eu pot număra opt persoane care ne urmăresc atent, foarte atent ?"

Baley puse jos furculița. Se uită în jur, căutînd, chipurile, distribuitorul de sare. „Nu văd nimic."

Dar vorbise fără convingere. Mulțimea consumatorilor era pentru el o mare conglomerație haotică. Iar cînd R. Daneel își întoarse spre el inexpresivii ochi căprui, Baley bănui alarmat că nu erau ochi aceia, ci receptoare capabile să observe, cu o acuratețe fotografică și în subdiviziuni de secundă, întreaga panoramă.

„Sînt sigur", spuse R. Daneel calm.

„Ei, și ce dacă ? Lipsă de educație, ce-l cu asta ?"

„Nu pot să spun, Elijah, dar este oare o coincidență doar că șase dintre cei ce ne urmăresc au fost în mulțimea de la magazinul de încălțăminte în seara trecută ?"

Capitolul unsprezece

EVADARE PE BENZI

Mîna lui Baley strînse mai tare furculița.

„Ești sigur ?" întrebă automat, și, cînd o spuse își dădu seama de inutilitatea întrebării. Nu întrebi un computer dacă e sigur de răspunsul pe care ți-l oferă ; nici chiar un computer cu mîini și picioare.

R. Daneel spuse, „Absolut !"

„Sînt aproape de noi ?"

„Nu prea. Sînt răspîndiți."

„E-n ordine, atunci." Baley își văzu în continuare de piure, furculița operînd mecanic. În spatele prelungii sale fețe posomorîte, mintea-i lucra cu febrilitate.

Poate că incidentul din seara precedentă a fost organizat de un grup de fanatici antirobot, poate că nu a fost o tulburare spontană, cum păruse la început. Un astfel de grupde agitatori putea foarte bine să includă oameni care au studiat roboții cu o asiduitate datorată înverșunatei lor opoziții. Unul dintre ei ar fi putut să-și dea seama că R. Daneel era ceea ce era. (Comisarul o sugerase, într-un fel. La dracu, omul ăsta are o intuiție surprinzătoare.)

Era logic. Admițînd că nu au fost în stare să acționeze în mod organizat, ar fi putut să plănuiască ceva pentru viitor. Dacă puteau să-și dea seama că R. Daneel era robot, puteau la fel de bine să-și dea seama că Baley însuși era polițist. Un polițist aflat în neobișnuita companie a unui robot umanoid ar trebui să fie un om cu oarecari responsabilități. (Cu mintea de pe urmă, Baley mergea acum cu ușurință pe firul raționamentului.)

Deci se prea poate ca observatori ai Primăriei (sau poate agenți din Primărie) să fie nevoiți să-i localizeze pe Baley, pe R. Daneel, sau pe amîndoi, cît mai curînd. Că au făcut-o în primele douăzeci și patru de ore nu era surprinzător. Ar fi putut s-o facă mai repede dacă Baley n-ar fi petrecut o mare parte din acea zi în Orașul Spațiat și pe calea rutieră.

R. Daneel terminase de mîncat. Stătea cuminte așteptînd, cu mîinile sale perfecte așezate pe marginea mesei.

„Nu ar trebui să facem ceva ?" întrebă el.

„Sîntem în siguranță aici în cantină" spuse Baley. „Lasă asta-n grija mea. Te rog."

Baley se uită în jur prudent de parcă ar fi văzut cantina pentru prima oară.

Oameni ! Cu mîile. Care era capacitatea unei cantine medii ? Văzuse odată cifra. Două mii două sute, își zise. Aceasta era mai mare decît cele medii.

Dacă s-ar auzi deodată cuvîntul „Robot"... Dacă strigătul s-ar răspîndi printre miile de oameni precum...

Nu găsi un termen de comparație, dar nu avea importanță. Nu se va întîmpla una ca asta.

O revoltă spontană ar putea izbucni oriunde, în cantine la fel de bine ca pe coridoare ori în elevatoare. Mai bine, chiar. Absența inhibiției la orele de masă, dispoziția pentru glumele proaste ar putea degenera în ceva mai serios dintr-un fleac.

Dar o revoltă organizată ar fi altceva. Aici în cantină, organizatorii ar fi într-o încăpere aglomerată. Odată ce încep să zboare farfuriile și mesele să pîrîie, retragerea devine problematică. Ar fi sute de morți și s-ar putea foarte bine să figureze printre ei.

Nu, o revoltă ar trebui organizată pe bulevardele Orașului, într-un pasaj relativ strîmt. Panica și isteria ar crește treptat și ar fi timp pentru o retragere rapidă și discretă pe marginea pasajului, pe o cale locală urcătoare pînă la un nivel superior, în necunoscut.

Baley se simți ca prins într-o cursă. Poate mai erau și afară. Baley și R. Daneel vor fi urmăriți pînă într-un anumit punct unde se va sparge buba.

R. Daneel spuse, „De ce nu l-am aresta ?"

„Am precipita evenimentele. Deci, știi cum arată ? N-o să-i uiți ?"

„Nu sînt capabil să uit."

„Atunci îi înhățăm noi altădată. Fiindcă acum le rupem plasa. Vii după mine. Faci exact ce fac eu."

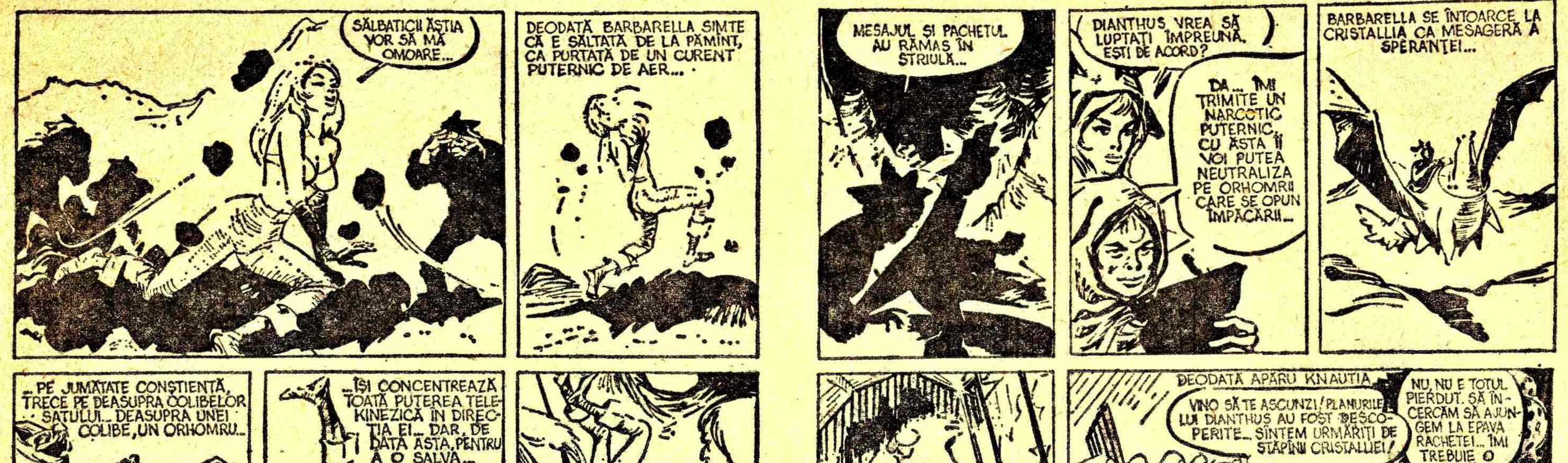

Se ridică, își întoarse grijuliu farfuria, centrînd-o pe discul care o ridicase. Puse la loc furculița în lăcașul ei. R. Daneel, urmărindu-l, își potrivea mișcările după ale lui. Farfuriile și tacîmurile dispărură.

R. Daneel spuse, „Și ei se ridică."

„E-n ordine. N-o să se apropie prea mult, îți spun eu. Nu aici."

Amîndoi se deplasau acum în rîndul ce ducea spre o ieșire unde clic-clic-clic-ul fișelor metalice suna ritualic, fiecare clic înregistrînd consumarea unei rații.

Baley privi în urmă prin ceața aburoasă și sonoră și, cu o absurdă claritate se gîndi la o vizită la Grădina zoologică a Orașului, pe care o făcuse cu Ben cu șase sau șapte ani în urmă. Nu, opt, pentru că Ben tocmai împlinise opt ani. (Dumnezeule ! Cum a trecut timpul !)

Ben nu mai fusese niciodată și era entuziasmat. De fapt, el nu văzuse niciodată o pisică sau un cîine pînă atunci. Și, toate ca toate, dar cușca cu păsări ! Pînă și Baley, care o văzuse de zeci de ori, simțea o irezistibilă atracție.

Vederea acelor obiecte vii, zburînd prin aer avea ceva uluitor, ca nimic altceva. Era momentul hrănirii și un îngrijitor arunca ovăz într-un jgheab lung (ființele umane se obișnuiseră cu substituenții din fermenți, dar animalele, mai conservatoare, s-au încăpățînat să se hrănească numai cu grăunțe adevărate).

Vrăbiile coborau cu sutele. Aripioară lîngă aripioară, ciripind asurzitor, se înșiraseră dealungul jgheabului...

Asta era : asta era imaginea care-i veni în minte privind cantina din care ieșea acum. Vrăbii la jgheab. Se cutremură.

Își zise : Dumnezeule, trebuie să existe și o cale mai bună.

Dar care cale mai bună ? Ce nu era în regulă cu calea asta ? Nu-și mai făcuse niciodată astfel de probleme.

Îi spuse deodată lui R. Daneel, „Gata, Daneel ?"

„Sînt gata, Elijah."

Părăsiră cantina și evadarea, era clar, depindea numai de Baley.

Există un joc pe care băieții-l numesc „fuga peste benzi." Regulile variază, cît și cît, de la Oraș la Oraș, dar cele esențiale au rămas neschimbate. Un băiat din San Francisco se poate juca în Cairo fără probleme.

Scopul jocului este parcurgerea unei distanțe prin sistemul rapid de tranzit al Orașului, astfel încît „liderul" să piardă cît mai mulți urmăritori cu putință. Un lider care ajunge la destinație este într-adevăr priceput, ca și urmăritorul care nu poate fi „scuturat."

Jocul se desfășoară de obicei în timpul orei de vîrf a serii, cînd mulțimea navetiștilor îl face mai hazardat și mai complicat. Liderul pornește, alergînd în sus și-n jos pe benzile de accelerare. Încearcă să fie cît mai imprevizibil, răămîinînd în picioare pe o anumită bandă cît mai mult, țișnind într-o direcție sau alta. Va alerga repede peste cîteva benzi și va rămîne în picioare încă o dată.

Vai de urmăritorul care din neatenție se avîntă prea tare pe o bandă. Pînă să-și dea seama de greșeală, dacă nu este extraordinar de sprinten, se trezește trecînd înaintea liderului sau rămînînd mult în urma lui. Liderul isteț va profita de situație deplasîndu-se numaidecît în direcția cea mai potrivită.

Pentru creșterea înzecită a complexității sarcinii jucătorilor se pot folosi și căile locale sau chiar și căile express și îmbrîncirea adversarului. Nu se face să eviți cu totul aceste procedee, dar nici să abuzezi.

Jocul avea farmecul său, mai greu de înțeles pentru un adult, mai ales pentru unul care n-a fost niciodată, în adolescență, un alergător peste benzi. Jucătorii sînt aspru pedepsiți de călătorii legitimi, în calea cărora, zburînd, nimeresc inevitabil. Sînt persecutați de către poliție și pedepsiți de către părinți. Sînt denunțați în școli și subeterice. Nu trece anul fără cei patru sau cinci adolescenți uciși în joc, cîteva zeci de răniți și călătorii nenorociți într-un fel sau altul.

Și totuși nu se poate face nimic pentru desființarea bandelor de alergători. Cu cît pericolul este mai mare, cu atît alergătorii sînt mai valoroși și mai prețuiți de colegii lor. Un cîștigător poate foarte bine să facă pe grozavul ; un îbne cunoscut lider este un idol.

Elijah Baley, de pildă, își amintește cu satisfacție chiar și acum că a fost odată un alergător. A condus o bandă de douăzeci de la Sectorul Concourse pînă la marginea lui Queens, traversînd trei căi express. În două ore necruțătoare, s-a scuturat de cîțiva dintre cei mai agili urmăritori din Bronx și a ajuns la destinație singur. S-a vorbit despre cursa aceea luni de zile.

Baley trecuse de patruzeci de ani, bineînțeles. Nu mai alergase peste benzi de mai mult de douăzeci de ani, dar își mai amintea cîteva trucuri. Cît pierduse din agilitate, cîștigase în altă privință. Era polițist. Nimeni, în afară de un alt polițist, nu cunoștea Orașul atît de bine ca el, nu știa unde începea și sfîrșea aproape fiecare alee bordurată.

Mergea cu însuflețire, dar nu prea repede. În fiecare clipă aștepta să audă strigătul „Robot, robot" răsunînd în urmă. Acele prime clipe erau cele mai riscante. Numără pașii pînă ce simți banda acceleratoare sub el.

Se opri un moment, cît R. Daneel se așeză ușor în spate.

„Mai sînt în urma noastră, Daneel ?" întrebă Baley în șoaptă.

„Da. Se apropie."

„Nu prea mult," spuse Baley sigur pe el. Privi benzile îngustîndu-se în depărtare, cu încărcătura lor umană prelingîndu-se din ce în ce mai repede în stînga sa după cum erau mai îndepărtate de el. Simțise mișcarea benzilor sub tălpi de atîtea ori, aproape în fiecare zi a vieții sale, dar nu-și mai îndoise genunchii pregătit s-o ia la fugă peste ele de șapte mii de zile și mai bine. Simți vechiul fior familiar și respirația i se acceleră.

Uitase cum îl prinsese odată pe Ben jucîndu-se. Îi făcuse o morală interminabilă și-i amenințase că-l va pune sub supravegherea poliției.

Mai lesne, mai lute ca de obicei, mai riscant deci, o porni pe benzi. Se lăsă înainte de-ndată, împotrivindu-se efectului accelerării. Calea locală mormăia alături. Păru o clipă că suie, dar brusc se lăsă în urmă, mult în urmă, strecurîndu-se, cînd la stînga, cînd la dreapta, prin mulțimea care se îngroșa pe benzile mai încete.

Se opri și se lăsă dus cu doar cincisprezece mile pe oră.

„Cîți mai sînt după noi, Daneel ?"

„Numai unul, Elijah." Robotul era lîngă el, imperturbabil, nerespirînd.

„Trebuie să fi fost grozav la vremea lui, dar nici el n-o să țină."

Foarte încrezător cum era, resimți o senzație, aproape uitată, din acele zile. Era și impresia de scufundare într-un ritual mistic de care ceilalți n-aveau parte și o senzație pur fizică, produsă de bătaia vîntului în păr și prezența vagă a pericolului.

„Asta se numește tîrșirea," îi spuse lui R. Daneel încet.

Pașii lui mari înghițeau spațiul, dar pe o singură bandă, ocolind pasagerii cu suplețe. O ținea înainte, mișcîndu-se din ce în ce mai aproape de marginea benzii, deplasarea sigură a capului său prin mulțime trebuind să pară hipnotică păstrînd o viteză constantă — cum și avea de gînd.

Și atunci, fără vreo ciztare în mers, se mută doar cu doi țoli trecînd pe banda vecină. Mușchii coapsei se încordară dureros încercînd să-și mențină echilibrul.

Se strecură printr-o aglomerare de navetiști și ajunse pe banda de cincizeci și cinci de mile.

„Cum mai e-acum, Daneel ?" întrebă.

„Este încă după noi," fu răspunsul calm al acestuia.

Baley își strînse buzele înciudat. Nu-i mai rămînea decît să folosească platformele mișcătoare și aceasta cerea într-adevăr coordonare ; mai multă decît își mai aducea el aminte.

Se uită repede în jur. Unde anume se găseau ? Strada B-22 fulgeră pe lîngă ei. Făcu cîteva calcule rapide și o luă din loc. Sus pe celelalte benzi, lin și drept, zvîcnind, pe platforma căii locale.

Figurile inexpresive ale bărbaților și femeilor, împietrite în plictiseala deplasării, tresăriră într-un fel de iritare, cînd Baley și R. Daneel se urcară și trecură mai departe.

„Ia uite," țipă o femeie, ținîndu-se de pălărie.

„Scuze," spuse Baley gîfîind.

Își făcu loc printre cei ce stăteau în picioare strecurîndu-se în partea cealaltă. În ultimul moment, un pasager îmbrîncit împinse furios cu spatele. Și începu să se clatine.

Încercă cu disperare să se fixeze pe picioare. Se împletici la limita benzilor și din cauza schimbării bruște a vitezei căzu în genunchi și apoi, văzu parcă imaginea debandadei, a unuia dintre acele „dopuri" umane din care zeci de oameni se aleg cu oasele rupte.

Dar brațul lui R. Daneel îi veni în ajutor. Se simți ridicat cu o forță neobișnuită pentru un om.

„Mulțumesc," bîgui Baley, dar nu avu timp epntru mai mult.

Și coborî spre benzile de încetinire într-un mod complicat, ajungînd cu picioarele la îmbinarea în V a benzilor unei căi express, exact în punctul de intersectare. Fără să piardă ritmul, acceleră din nou, spre și peste o cale express.

„Mai e după noi, Daneel ?"

„Nu se mai vede niciunul, Elijah."

„Bine. Dar ce alergător ai fi fost, Daneel ! — Hop-așa !"

Pe altă cale locală ca-ntr-un vîrtej și-n jos pe benzi și o bătaie într-o poartă de acces, mare și oficială după aspect. Un paznic se ridică în picioare.

Baley se identifică. „Afaceri oficiale."

Intrară.

„Uzină energetică," îi spuse scurt Baley. „Aici ni se pierde urma definitiv."

Mai fusese în uzine energetice, chiar și în aceasta. Familiaritatea nu-i diminua cu nimic inconfortabila senzație de sfială. Senzația îl era amplificată de gîndul obsedant că odată tatăl său fusese în conducerea unei uzine ca aceasta. Adică, înainte de...

De peste tot se auzea mîrîitul teribilelor generatoare instalate în puțul central al uzinei și se simțea mirosul aspru de ozon și cumplita și muta amenințare a liniilor roșii care marcau limitele dincolo de care nimeni nu putea trece fără echipament de protecție.

Undeva în uzină (Baley habar n-avea unde) se consuma o livră de material fisionabil, doza zilnică.

Cînd și cînd, produsele radioactive de fisiune, așa-zisa „cenușă fierbinte", erau expulzate prin niște conducte în niște grote, afară, în ocean, la zece mile depărtare și la o jumătate de milă sub fundul oceanului. Baley se întreba uneori ce se va întîmpla cînd grotele acelea vor fi pline.

Îi aruncă lui R. Daneel cu neașteptată duritate, „Vezi să nu te atingi de liniile roșii." Apoi, își luă seama și adăugă naiv, „Dar presupun că nu-ți pasă."

„Este ucmva vorba de radioactivitate ?" întrebă Daneel.

„Da."

„Atunci, îmi pasă. Radiația gamma poate distruge echilibrul delicat al unui creier pozitronic. Mă va afecta mai curînd decît pe tine."

„Vrei să spui că te-ar ucide ?"

„Aș avea nevoie de un nou creier pozitronic. Nefiind două la fel, aș fi un nou individ. Daneel cu care vorbești acum ar fi, ca să zic așa, mort."

Baley îl privi șovăitor. „N-am știut asta... Pe aici în sus."

„Nu am fost suficient de clar. Orașul Spațiat dorește să-i convingă pe Pămînteni de utilitatea celor ca mine, nu de slăbiciunile noastre."

„Și de ce-mi spui mie ?"

R. Daneel se întoarse și-i privi drept în ochi pe asociatul său uman. „Tu ești partenerul meu, Elijah. Este bine să-mi cunoști slăbiciunile și limitele."

Baley își drese vocea dar nu mai avu nimic de spus în acest sens.

„În direcția asta," spuse mai tîrziu, „sîntem la un sfert de milă de apartamentul nostru."

Era un apartament cumplit, sub medie. O singură cămăruță, și două paturi. Două scaune pliante și o debara. Un ecran subeteric în perete, fără reglare manuală, nefuncționînd decît la anumite ore și atunci negreșit. Fără chiuvetă, nici măcar neactivată, și nimic pentru gătit, nici măcar pentru fiert apă. O mică pilnie de dejecție, într-un colț al încăperii, un urît, brut, neplăcut obiect funcțional.

Baley dădu din umeri. „Asta e, cred că o să rezistăm."

R. Daneel se duse la pilnia de dejecție. Cămașa sa se descusu la o anumită atingere, descoperind un piept neted și, după toate aparențele, foarte musculos.

„eC faci ?" întrebă Baley.

„Arunc mîncarea pe care am îngerat-o. Dacă o păstrez, s-ar altera și aș deveni un obiect de disprețuit."

R. Daneel așeză cu grijă două degete sub un sfîrc și apăsă cu hotărîre. Pieptul i se deschise longitudinal. R. Daneel apucă dintr-o îmbulzeală de metal lucitor un mic sac translucid, parțial umflat și-l trase afară. Îl deschise în timp ce Baley îl urmărea îngrozit.

R. Daneel ezită. „Mîncarea este perfect curată. Eu nu salivez și nici nu mestec. A

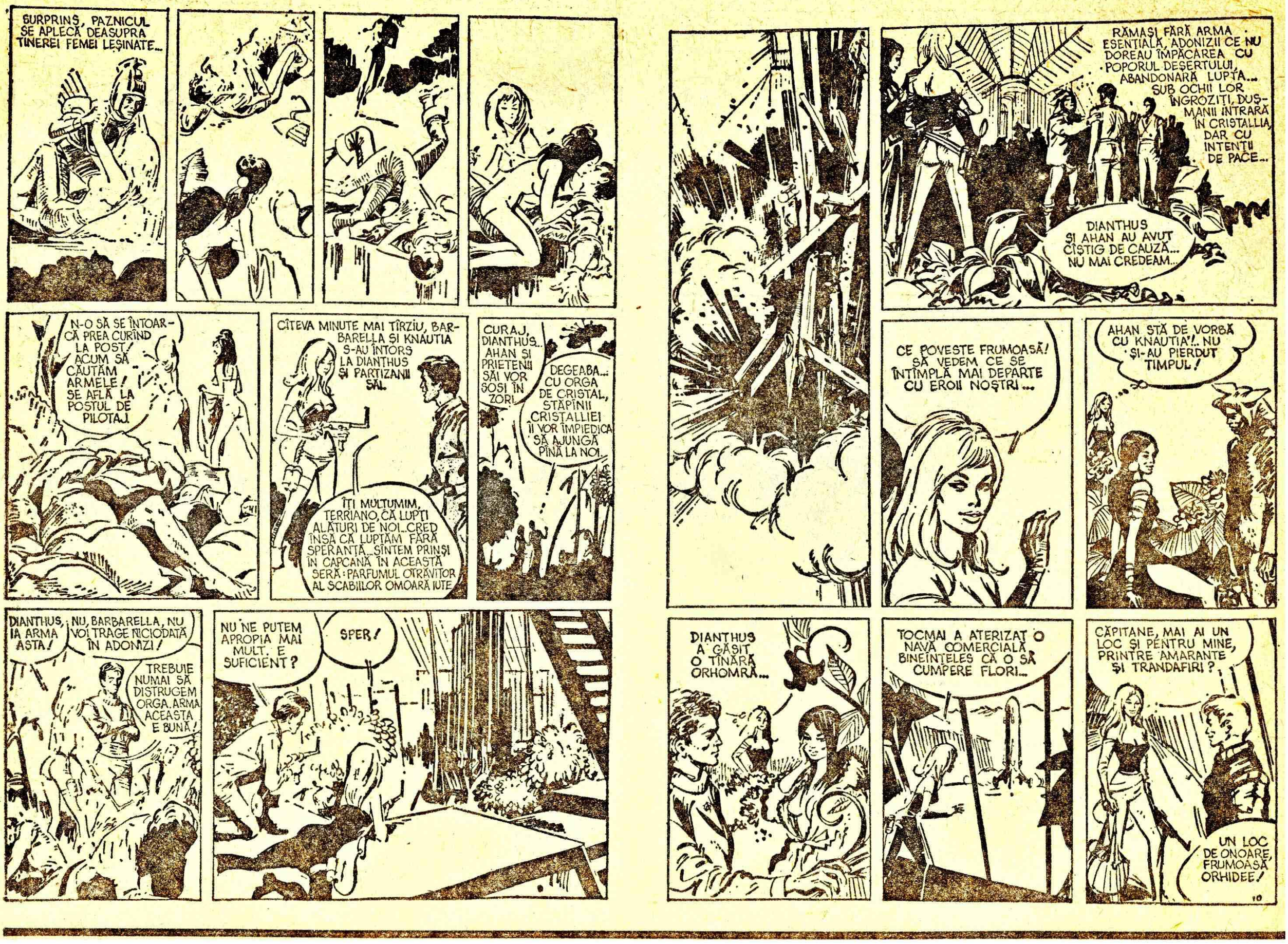

fost înghițită prin absorbție, să știi. Este comestibilă."

„E-n ordine," spuse Baley amabil. „Nu mi-e foame. Arunc-o."

Sacul cu mîncare al lui R. Daneel era din plastic fluorocarbonic, realiză Baley. Oricum, mîncarea nu se prinsese de el. Ieșea ușor și se ducea lin pe pîlnie. O mîncare bună irosită, așadar, gîndi.

Se așeză pe pat și-și scoase cămașa. Spuse „Îți propun s-o luăm din loc devreme, mîine."

„Dintr-un anumit motiv ?"

„Așezarea acestui apartament nu este cunoscută prietenilor noștri încă. Sper. E mai sigur dacă plecăm mai devreme. La Primărie, va trebui să decidem dacă asocierea noastră mai este utilă."

„Crezi că poate să nu mai fie ?"

Baley dădu din umeri și spuse neinduplecat. „Nu putem trece în fiecare zi prin ce-am trecut azi."

„Dar mie mi se pare..."

R. Daneel fu întrerupt de roșul intens dintr-o dungă a ușii.

Baley se ridică încet în picioare și-și desfăcu blasterul. Semnalul de la ușă mai fulgeră o dată.

Se apropie fără zgomot de ușă, puse degetul mare pe contactul blasterului și împinse comutatorul care activa transparența în sens unic. Nu era o expunere prea bună ; nu era mare și mai prezenta și un efect distorsionant, dar era destul de bună pentru a-l recunoaște pe puștiul său, Ben, care se afla afară.

Baley acționă numaidecît. Trînti ușa, însfăcă încheietura mîinii care se ridicase pentru a treia oară spre semnal și-l trase înăuntru pe Ben.

Expresia înfricoșată și uluită se stingea cu greu din ochii lui Ben, care se sprijinea cu suflarea tăiată de peretele spre care fusese zvîrlit. Își freca încheietura.

„Tati" spuse cu amărăciune, „Nu trebuia să te repezi așa."

Baley se uită prin ușa din nou închisă. Imaginea-i arăta un coridor gol.

„Ai văzut pe careva pe-acalo, Ben ?"

„Nu. Ah, tată, am venit doar să văd dacă ești bine."

„De ce n-aș fi bine ?"

„Nu știu. Știi, mama. Plîngea și chestii de-astea. A zis că trebuie să mă duc să văd. Dacă nu plecam, zicea că pleacă ea și că nu știe ce-ar putea să se-ntîmple. M-a făcut să plec, tati."

Baley spuse, „Cum m-ai găsit ? Mama știa unde sînt ?"

„Nu, nu știa. Am vorbit la birou."

„Și ți-au spus ?"

Vehemența tatălui său îl sperie. Spuse, încet, „Sigur. Nu trebuia ?"

Daley și Daneel se priviră.

Baley se ridică cu greu în picioare.

Spuse, „Unde-i mama, acum, Ben ? În apartament ?"

„Nu, ne-am dus la buni la masă și am rămas acolo. Trebuile să mă-ntorc acolo acum. Adică, dacă ești bine, tati."

„O să stai aici. Daneel, ai notat exact localizarea nivelului comuno ?"

Robotul spuse, „Da. Intenționezi să părăsești camera pentru a-l folosi ?"

„Trebuie. Trebuie să vorbesc cu Jessie."

„Aș putea oare să îți sugerez că ar fi mai logic dacă l-ai lăsa pe Ben. Este oarecum riscant, iar el contează mai puțin.

Baley se holbă la el. „Cum, tu..."

Își zise : Dumnezeule, dar pe cine mă-nfurii eu ?

Reluă, mai calm, „Tu nu-nțelegi, Daneel. La noi nu se obișnuiește ca un om să-și trimită fiul unde-i periculos, chiar dacă așa ar fi logic."

„Periculos !" chițcăi Ben cu un fel de plăcere înfricoșată. „Care-i treaba, tati ? Îmi spui, hm ?"

„Nu-i nimic, Ben. Știi, nu te amesteca. Pricepi ? Pregătește-te de culcare. Să te găsesc în pat cînd mă-ntorc. M-auzi ?"

„O, și tu. La naiba, nu scot o vorbă. Hai, ca-ntre prieteni."

„În pat !"

„La naiba !"

Baley își trase mai în spate jacheta cînd ajunse la comuno pentru a avea la îndemînă mînerul blasterului. Își spuse numărul personal în microfon și așteptă ca un computer de la cincisprezece mile depărtare să verifice dacă apelul ceru era permis. Nu avea mult de așteptat, un detectiv avea dreptul la un număr nelimitat de apeluri de afaceri. Spuse numărul-cod al apartamentului soacrei.

Micul ecran de la baza aparatului se lumină, iar figura ei apăru fixîndu-l.

Spuse încet, „Mamă, dă-mi-o pe Jessie."

Jessie trebuie că-l aștepta. Veni imediat. Baley o privi și întunecă ecranul cu bunăștiință.

„E-n ordine, Jessie, Ben e-aici. Spune-mi acum, ce s-a-ntîmplat ?" Privea cînd într-o parte, cînd într-alta, la pîndă.

„Ești bine ? Ai avut necazuri ?"

„Sînt bine, evident, Jessie. Stăpînește-te."

„O, Lije, eram așa de îngrijorată."

„De ce ?" întreabă repezit.

„Știu tu. Prietenul tău."

„Ce-i cu el ?"

„Ți-am spus eu aseară. O să avem necazuri."

„Ascultă, e-o prostie. În noaptea asta, Ben stă cu mine. Tu du-te la culcare. Cu bine, draga mea."

Întrerupse legătura și respiră de două ori înainte de a porni înapoi. Îngrijorarea și tensiunea ultimelor ore îi adumbrise trăsăturile.

Cînd reveni îl găsi pe Ben în mijlocul camerei. Una dintre lentilele sale de contact era pusă cu grijă în capsula absorbantă. Pe cealaltă o avea încă la ochi.

Ben spuse, „Ce naiba, tati, nu-i deloc apă pe-aici ? Domnul Olivaw spune că nu pot să mă duc al Personal."

„Are dreptate. Nu poți. Puneți-o la loc, Ben. N-o să mori dacă o să dormi și tu o noapte cu ele."

„E-n ordine." Ben și-o puse la loc, se debarasă de capsulă și se sui în pat. „Mamă, ce saltea !"

Baley îi spuse lui R. Daneel, „Presupun că nu te superi dacă nu te vei întinde."

„Bineînțeles că nu. Mă interesa, pentru că veni vorba, ciudata sticlă pe care o poartă Bentley la ochi. Toți Pămîntenii le poartă ?"

„Nu, numai unii," spuse Baley, absent. Uite, eu nu port."

„Din ce motiv sînt ele purtate ?"

Baley era prea absorbit de propriile gînduri pentru a-i răspunde. Gîndurile sale tulburi.

Stinseseră lumina.

Baley era încă treaz. Deslușî respirația lui Ben, mai regulată și mai ușoară. Își întoarse capul spre R. Daneel și parcă-l vedea stînd acolo pe scaun într-o nemișcare gravă, cu fața întoarsă spre ușă.

Apoi adormi, și cît a dormit, a visat.

Se făcea că Jessie cădea în camera de fisiune a unei uzine energetice, cădea, cădea întruna. Întindea brațele spre el, țipînd, dar el stătea înțepenit înapoia unei linii de un roșu aprins și o privea, desfigurată, întorcîndu-se cu fața spre el în cădere, micșorîndu-se pînă cînd ajunse doar un punct.

Nu putea decît s-o privească, în vis, știind că el însuși fusese acela care-i dăduse brînci.

(va urma)

În românește de
MARIAN MIRESCU

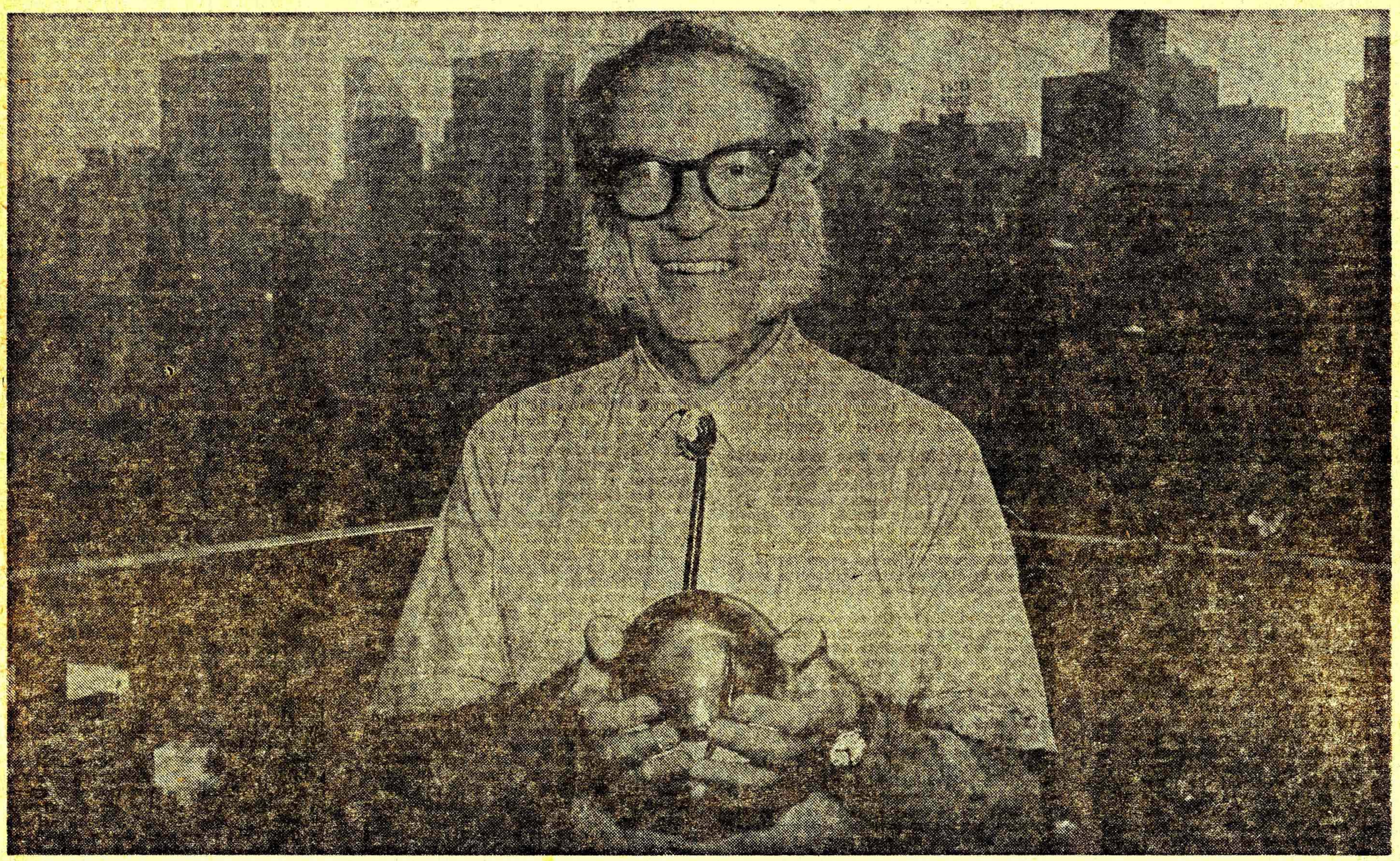

Galaxiile bidimensionale: BANDA DESENATĂ CRAIOVEANĂ

● Dodo Niță

Banda desenată science-fiction a desenatorilor craioveni rămîne o prezență insolită în peisajul BDSF-ului românesc de după 1983. Insolită atît prin diversitatea și originalitatea tematicilor propuse, cît mai ales prin modernele tehnici de lucru folosite. Mijloacele care au permis popularizarea ei au fost, într-o primă etapă, almanahul ANTICIPAȚIA și fanzinele xerografiate ale cenaclurilor creiovene „SF Victor Anestin" și „Henri Coandă".

Astfel, în 1983, apare fanzinul MICRON nr. 1, care publică BD-ul Labirint, **1 p., de Viorel Pîrligras.**

În 1984, an bogat în apariții, numărăm următoarele fanzine :

— SFLASH nr. 1, primul fanzin de la noi „special benzi desenate", în care este publicat BD-ul Dosar 2103, **14 p. (versiunea integrală), de Marian Mirescu ;**

— SFLASH nr. 2—3, publică BD-urile de cîte o planșă Sinucigașul, Bătrînul cu cheiță, Copilul celor cu cap cubic, Cel mai mult, micului Johann îi plăceau stelele, **de Valentin Iordache,** Bîlciul, **3 p., de V. Pîrligras,** Ochiul trecutului, **5 p., de Mircea Liviu Goga (debut promițător, dar fără alte urmări) ;**

— OMICRON SATELIT nr. 3, publică Săpătorul, **1 p., de V. Iordache,** Drumul, **5 p., și** Accident, **1 p., de M. Mirescu ;**

— EXPERIMENT, publică Atunci l-am mîncat pe toți cu poftă, **1 p., de V. Iordache și** Prins, **7 p., de Marian Mirescu.**

În ani următorii, numărul fanzinelor descrește simțitor : în 1986 apare MARȚI-311 nr. 3, care publică BD-ul Cosmarul, **1 p., de M. Mireseu, iar în 1987 MICRON nr. 2, cu** Broscuța, **6 p., de Al. Wiliamson, bandă redesenată de M. Mirescu (prima traducere a unui BDSF american în românește) și** Speculum, **1 p., de același desenator.**

În 1988 se constată din nou o abundență de fanzine, astfel :

— IGITUR, publică BD-ul Confruntarea, **1 p., de M. Mirescu ;**

— MARȚI-311 nr. 4, publică Gucci și Corgi, **1 p., de V. Iordache ;**

— SEMN nr. 1 și 2, Alien, **2 p., de M. Mirescu ;**

— SEMN nr. 3—4, Vis, **de V. Iordache, și** Sens unic, **4 p., s. D. Niță, d. M. Mirescu**

În paralel, în aceeași perioadă, almanahul ANTICIPAȚIA a publicat mai multe benzi desenate ale craiovenilor :

1984 — Un animal fantastic : fergonautul, Contact eșuat, Raportul, **BD-uri comice de cîte o planșă, desenate de V. Pîrligras ;**

— 1985 — Poarta, **8 p., de V. Pîrligras ;**

— 1986 — Amintiri, **1 p., de V. Pîrligras ;**

— 1987 — Thriller, **1 p., de M. Mirescu.**

Și alte almanahuri și reviste au publicat producții ale desenatorilor craioveni. Astfel, în almanahul ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ au apărut următoarele BD-uri semnate de V. Pîrligras :

— 1985 — Stare nevrotică altgoritmică în efectuarea cubului Rubik — fergonaut, **1 p. ;**

— 1987 — Noile frontiere ale cunoașterii fergonautului, **1 p. ;**

— 1989 — Dimineața unui faun, **4 p.**

Iar în almanahul RAMURI 1987 putem găsi, printre altele, și un BDSF sub semnătura lui V. Iordache : Obsedantă ziua cînd, fiind în misiune, am tras un chef grozav cu Zamolxe și-apoi m-a hăituit cu lupii, **1 p.**

În ceea ce privește revistele, ARGONAUT nr. 8/1984 publică Bătrînul cu cheiță, **iar MESAJ COMUNIST nr. 3/1984 —** Cel mai mult micului Johann îi plăceau stelele, **ambele de V. Iordache.**

În fine, last but not least, în primul număr al revistei ORION (1988) apar cîte două benzi desenate science-fiction aparținînd fiecăruia din cei trei desenatori craioveni :

— Star Wars, **2 episoade, de M. Mirescu ;**

— Herta, fata cu ochii de aur, **1 p., și** Stah, **1 p., de V. Iordache ;**

— Înăuntru acestea, înafara celeilalte, **8 p. și** Drum închis, **1 p., de V. Pîrligras.**

Prin ce se aseamănă între ele BDSF-urile craiovene, detașîndu-se astfel de producția celorlalți desenatori ?

Ei bine, în special prin ingeniozitate și originalitate artistică, lucru dat, printre altele, și de faptul că ei sînt autorii unor premiere la scară națională :

— M. Mirescu, în Thriller, **transgresează caracterul fals tridimensional al foii de hîrtie desenînd un personaj-monstru extraterestru care (după ce-și aprinde țigara cu jetul de foc al unei minuscule nave cosmice) iese din planșă ;**

— V. Iordache imaginează un limbaj grafic extraterestru insolit, în Stah ;

— V. Pîrligras (în același timp și prozator) face ca acțiunea BD-ului său Înăuntru acesteia, înafara celeilalte să se intersecteze și chiar să se confunde la un moment dat cu cea a povestirii sale, Doi ciorapi de două culori.

Aceeași originalitate însă îl și individualizează.

M. Mirescu, în ciuda unui ermetism narativ, dovedește în BD-urile sale (în care tratează mai ales complicate și pline de peripeții întîlniri de gradul trei) un grafism de înaltă ținută artistică, bazat îndeosebi pe jocul umbrelor și hașurilor.

V. Iordache practică un desen comic, aparent naiv, dar de fapt de o minuțiozitate realistă, ce te duce cu gîndul la „linia clară" a lui Hergé. BD-urile sale implică o lectură pe două nivele : cei mici apreciază „drăgălășenia" desenelor, cei mai mari sînt captivați de sensurile profunde ale povestirilor în sine.

V. Pîrligras, și el adept al „liniei clare" (indiferent dacă desenul său este realist sau comic) este un adevărat reformator în acest domeniu (opera sa grafică fiind încununată de numeroase distincții la concursurile de benzi desenate organizate de revistele CUTEZĂTORII și RACHETA CUTEZĂTORILOR, precum și la expozițiile ocazionate de consfătuirile naționale anuale ale cenaclurilor de anticipație). Astfel, Poarta, **(povestea celor doi umanoizi care trec dintr-un univers paralel în lumea noastră printr-o poartă imaterială și atemporală) rămîne un exemplu de grafism realist și de așezare modernă a casetelor în planșă.**

Fără nici o îndoială, cei trei desenatori craioveni reprezintă un centru de primă mărime al micii (dar cu posibilități aproape infinite de expresie) lumi a benzii desenate science-fiction românești.

Luneda noapte de Robert A. Lafferty 742

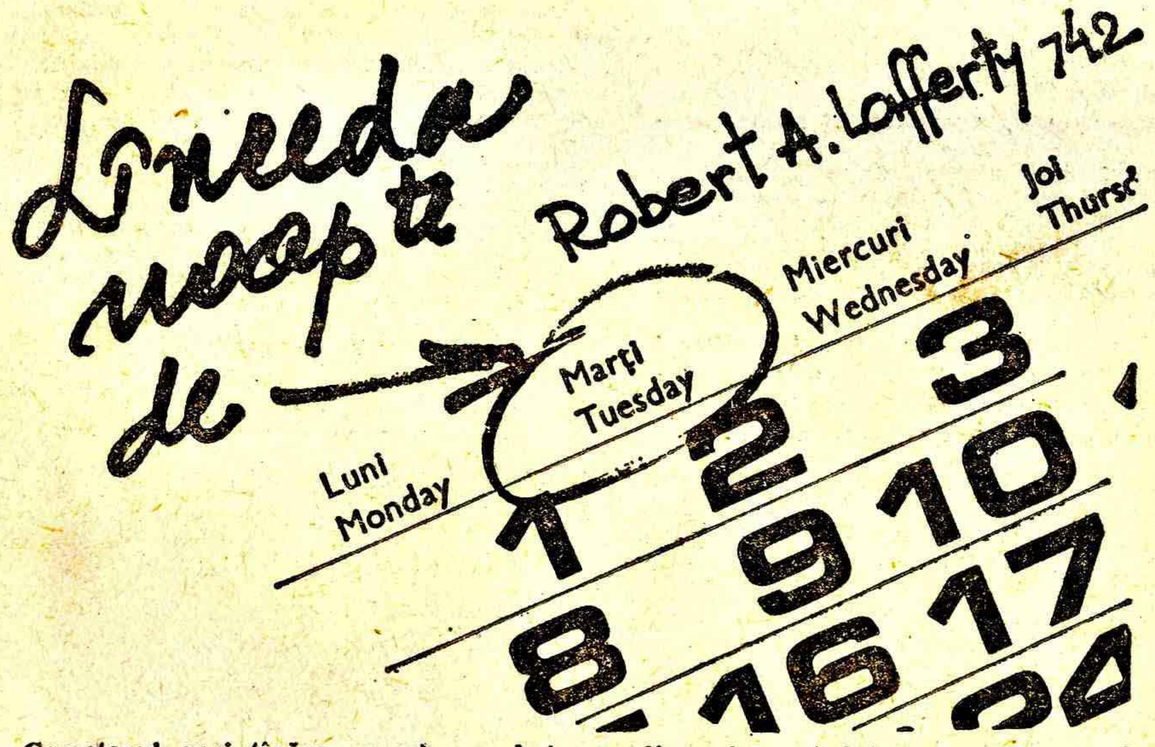

Născut la 7.11.1914, este socotit ca unul dintre autorii americani aparținînd noului val. A inceput să scrie tîrziu, după virsta de cincizeci de ani. Datorită stilului său modern, aproape caleidoscopic, a ocupat un loc alături de scriitori „experimentali" precum S. Delany, H. Ellison sau J. Sladek.

Dintre primele sale romane reținem Past master **(Stăpînul trecutului — 1968), o descriere a unei lumi utopice, căzută într-un impas din care numai Thomas Morus, venit din trecut, poate s-o readucă pe linia de plutire,** Space Chantey **(Cîntecele spațiului — 1968) — un exercițiu de stil în care Lafferty rescrie** Odiseea **sub formă de space — opera : Ulisse printre stele ! Chiar dacă primele sale romane au încă un stil clasic, în următoarele, tonul devine mai provocator, scrierea sa reușind să fie, paradoxal, și obscură și strălucitoare, formînd un amestec exploziv în care intră, în egală măsură și umorul și fantezia.**

Cerșetorul opri tînăra pereche ce hoinărea pe strada învăluită în întuneric.

— Binecuvîntată fie această noapte, — îi salută el ducîndu-și două degete la borul pălăriei. N-ați putea oameni buni să-mi împrumutați o mie de dolari ca să-mi încerc din nou norocul ?

— Ți-am dat o mie și noaptea trecută, spuse tînărul.

— Drept îi, ți i-am înapoiat înzecit încă înainte de miezul nopții.

— Așa e, George, spuse tînăra. Împrumută-i dragă. Cred că putem avea încredere în el.

Astfel că bărbatul îi dădu o mie de dolari, iar cerșetorul ducîndu-și două degete la borul pălăriei în semn de mulțumire, o porni să-și ia revanșa.

Mergînd spre tîrgul Lovelelor trecu pe lîngă Ildefonsa Impala, frumoasa orașului.

— Ce zici, Ildy, ne căsătorim noaptea asta ? o întrebă el voios.

— N-aș crede. M-am măritat destul de des cu tine, dar la noapte nu prea am de gînd. Oricum poți să-mi faci un cadou cînd se va ivi prilejul. Darurile mi-au făcut întotdeauna plăcere.

Dar după ce se despărțiră, Ildefonsa se întrebă : „La urma urmei oare cu cine o să mă mărit la noapte ?"

Cercetorul era Basil Balelbaker, cel care urma să fie cel mai bogat om din lume în mai puțin de o oră și jumătate. În următoarele opt ore, el va cîștiga și va pierde patru averi colosale (nu mărunțele ca oamenii de rînd).

După ce bariera Abebayos fusese îndepărtată, din creierele oamenilor, ei începuseră să ia decizii mai rapide, și adesoori mai bune. Înainte, Abebayos însemna bîlbîiala mentală. Cînd s-a înțeles ce era și că nu avea o funcție utilă, ea a fost îndepărtată încă din copilărie printr-o operație simplă, metachirurgicală. Transporturile și industria deveniseră atunci practic instantanee. Lucrările care mai înainte luau luni sau ani de muncă, erau făcute acum în cîteva minute sau ore. Orice putea avea una sau mai multe cariere formidabile în numai opt ore.

Freddy Fixico tocmai inventase un modul manual. Modulii erau caracteristici pentru Nyctalopi și Freddy făcea parte din acest neam. Oamenii se împărțiseră, după natura și înclinațiile lor, în Auroreeni, Hemorobieni și Nyctalopi ; sau Dawners (Matinalii) care erau cel mai activi între 4 a.m. și amiază, Day-Flyies (Mușteie Zilei), care obtineau cele mai bune rezultate între amiază și 8 p.m. la 1 a.m. Afacerile, invențiile, cultura și celelalte activități ale acestor trei neamuri erau puțin diferite. Ca Nyctalop, Freddy tocmai își începuse activitatea la 8 p.m. într-o molcomă noapte de marți.

Freddy închirie un birou și-l mobilă. Toate astea îi luară un minut, tocmeala, alegerea și instalarea fiind aproape instantanee. Pe urmă își produse modulul și-l scoase pe piață ; peste trei minute era în mîinile cumpărătorilor „cheie".

Modulul, atrăgător, avu succes. Puhoiul comenzilor început să curgă în mai puțin de 30 secunde. Pe la 8,10 fiecare persoană importantă avea unul iar succesul îi era asigurat. Milioane de module începură să se vîndă. A fost unul din cele mai interesante mofturi ale nopții, sau, cel puțin, a primei ei părți.

Modulele manuale nu aveau nici o funcție practică, nu mai mult decît poemele Sameki. Erau atractive, de o formă și mărime plăcută și puteau fi ținute în mîini, așezate pe masă sau instalate pe orice perete, într-o nișă pentru module.

Bineînțeles, Freddy deveni foarte bogat. Și cum Ildefonsa Impala, cea mai frumoasă femeie din oraș, era întotdeauna interesată de proaspeți îmbogățiți, veni să-l vadă pe la 8,30. Oamenii se hotărau repede iar Ildefonsa venise gata hotărîtă. Freddy se decise rapid și el așa că divorță de Judy Fixico la Tribunalul Cazurilor Mărunte. Freddy și Ifdefonsa plecară în luna de miere la Paraiso Dorado.

A fost magnific. Așa erau toate mariajele Ilfedonsei. La Paraiso Dorado erau priveliști minunate, luminate feeric. Apa (recirculată) a faimoaselor cascade părea poleită cu aur ; stîncile din jurul cascadelor fuseseră furnizate de firma Rambles, iar dealurile fuseseră desenate de firma Spall. Plaja era copia fidelă a celei de la Marevale iar băutura la modă în acea primă parte a nopții era absintul albastru.

Dar priveliștea — fie că o admirai întîia oară, fie că o revedeai după un timp — era remarcabilă doar la prima vedere. Și apoi, nu era făcut să lîncezești pe lîngă ea. Mîncarea, aleasă și preparată instantaneu, era consumată cu voioșie frenetică iar absintul nu prea întîrzia nici el prin pahare.

Amorul, pentru Ildefonsa și amanții ei, era impetuos și epuizant iar repetarea ar fi fost, pentru ea, absurdă. Și pe urmă, Ildefonsa și Freddy nu luaseră decît o luxoasă lună de miere de o oră.

Freddy ar fi dorit să continue, dar Ildefonsa aruncă o privire indicatorului bursei. Modulul manual urma să-și păstreze popularitatea doar în prima treime a nopții. Încă de pe acum, oamenii care contau renunțaseră la el. Iar Freddy Fixico nu era omul succeselor frecvente. Se bucura de o carieră strălucită doar cam o noapte pe săptămînă.

Se întoarseră în oraș și divorțară la Tribunalul Cazurilor Mărunte pe la 9,35. Se creaseră deja stocuri de moduli manuali, dintre care ultimul urma să fie lichidat de către Matinalii chilipirgii, care oricum ar fi cumpărat orice.

„Cu cine o să mă mărit ?" se întrebă Ildefonsa. „Pare să fie una din nopțile acelea lîncede".

„Bagelbaker cumpără !" se duse vestea prin Tîrgul Lovelelor, dar Bagelbaker vînduse încă înainte ca ea să dea ecol. Lui Basil îi plăcea să facă bani și era o plăcere încă și mai mare să domine, cu o simplă grimasă, curierii și personalul competent al Bursei.

Ajutoare îl dezbrăcară de țoalele de vagabond și-l înveșmîntară cu toga de plutocrat. Basil trimise un curier să plătească de douăzeci de ori mia de dolari pe care tînăra pereche i-o împrumutase. Apoi trimise un dar, încă și mai substanțial, Ildefonsei Impala, fiindcă Basil ținea să cultive relația lor.

Cumpără acțiuni la Trend Indication Complex și introduse unele falsuri printre ele. Astfel determină falimentul cîtorva imperii industriale care proliferaseră în ultimele două ore și făcu o treabă bună din recombinarea rămășițelor. De cîteva minute deja devenise cel mai bogat om din lume. Ajunse așa de plin de bani încît nu mai putu manevra cu agilitatea dovedită cu o oră mai înainte. Ajunsese un vînat gras iar haita de experți îl împresură, gata să-l doboare. În curînd, va pierde prima avere a nopții. Secretul lui Basil Bagelbaker era că îi plăcea să piardă banii în chip spectaculos, după ce se scăldase în ei pînă peste cap.

Un înțelept pe nume Maxwel Mouser tocmai terminase o lucrare de filozofie actinică. Ca s-o scrie i-au trebuit șapte minute. Pentru a alcătui o lucrare filozofică se utiliza sumarul adaptabil și indexul de idei ; se potrivea activizatorul pe un astfel de vocabular, pentru fiecare secțiune, (un expert ar fi folosit chiar alimentatorul cu paradoxuri și mixerul de analogii izbitoare) ; apoi se corecta mașina astfel încît să dea lucrării punctul de vedere original și marca personalității. Nu se putea să nu iasă o lucrare bună, fiindcă excelența devenise minimul automat pentru astfel de creații.

„Ia s-o mai condimentez nițel", spuse Maxwell și împinse levierul mașini în acest scop. Activizorul presără ici și colo cuvinte precunctonic și euristic și prozymeides, în așa fel încît nimeni să nu se îndoiască că e vorba de o lucrare de filozofie. Maxwell Mouser trimise lucrarea editorilor și o primi înapoi de fiecare dată în mai puțin de trei minute. O onaliză și o motivare a respingerii era dată întotdeauna — în general, că lucrul mai fusese făcut înainte și mai bine. Maxwell o primi înapoi de 10 ori în 30 de minute și era descurajat. Apoi se produse o fisură.

Lucrarea lui Ladion devenise o lovitură în ultimele 10 minute și se recunoștea că monografia lui Mouser era, în același timp, o replică și o completare a ei. A fost acceptată și publicată în mai puțin de un minut după această fisură. Recenziile se arătară prudente în primele cinci minute ; apoi se dezlănțui entuziasmul. Era fără îndoială una dintre cele mai mărețe lucrări de filozofie apărute pînă spre mijlocul nopții. Unii susțineau chiar că era una din operele acelea durabile care ar putea avea trecere printre Matinalii dimineții următoare.

Desigur că Maxwell deveni foarte bogat și, bineînțeles, Ildefonsa veni să-l vadă pe la miezul nopții. Ca filozof „revoluționar", Maxwell era adeptul amorului liber, însă Ildefonsa insistă vehement pentru căsătorie. Așa că Maxwell divorță de Judy Mouser la Tribunalul Cazurilor Mărunte și plecă cu Ildefonsa.

Judy asta, deși nu atît de arătoasă ca Ildefonsa, era cea mai rapidă femeie fatală din oraș. Ea nu dorea decît să-i posede pe oamenii momentului, pentru un moment, și era întotdeauna pe fază înaintea Ildefonsei. Aceasta își închipuia că îi sufla bărbații lui Judy ; Judy spunea că Ildy nu apuca decît ce rămînea de la ea și nimic altceva.

„L-am avut prima", își bătea joc Judy, de obicei, bîntuind prin Tribunalul Cazurilor Mărunte.

„Haimanaua dracului !", gemea Ildefonsa. „Asta pînă și părul mi l-a purtat înaintea mea !".

Maxwell Mouser și Ildefonsa Impala se duseră în luna de miere la stațiunea Musicbox Mountain. A fost splendid. Culmile munților erau acoperite cu zăpadă verde furnizată de Dunbar & Fittle. (Astimp, în Tîrgul Lovelelor, Basil Bagelbaker făcea cea de-a treia și cea mai mare avere a nopții, care părea să depășească în măreție pînă și cea de-a patra avere de martea trecută. Cabanele erau mai elvețiene decît cele din Elveția însăși și aveau căpriițe naturale în fiecare cameră. (Stanley Skuldugger urca pe firmament ca cel dintîi star-simbol al orelor mijlocii ale nopții). Băutura populară în acea parte a nopții era Glotzengubber, Eve Chese și vin de Rhin cu gheață roz. (În oraș conducătorii Nyctalopi își petreceau pauza de la miezul nopții la Topper's Club).

Firește, a fost extraordinar, așa cum erau toate ale Ildefonsei, dar cum nu fusese niciodată prea tare la filozofie, planifică doar o lună de miere specială de 35 de minute. Ca să fie sigură se uită la indicatorul bursei. Află că actualul ei soț se demodase iar ópusul lui era pomenit acum cu sarcasm ca „șoricelul lui Mouser (Șorecarul). Se întoarseră în oraș și divorțară la Tribunalul Cazurilor Mărunte.

Membrii Topper Clubului erau diverși. Succesul — iată singurul lucru pretins membrilor. Basil Bagelbaker putea fi acceptat ca membru, ridicat la demnitatea de președinte și azvirlit afară ca un sărăntoc jegos de trei pînă la șase ori pe noapte. Dar numai oamenii importanți puteau fi membri, sau cei care se bucurau de scurte perioade de importanță.

— Cred c-o să dorm în dimineața asta, în timpul perioadei Matinalilor, spuse Overcall. Poate o să urc la locul acela nou, Kosmopolis, pentru o oră. Se zice că nu-i rău. Basil, tu unde o să dormi ?

— La azilul de noapte.

— Am impresia c-o să trag un pui de somn după metoda Midian, zise Burnbanner. Au o nouă clinică, grozavă. Probabil c-o să dorm și eu o oră după procesul Prasenky și o oră după Dormidio.

— Crackle a dormit o oră în fiecare perioadă după metoda naturală, zise Overcall.

— Nu demult am dormit și eu o jumătate de oră în felul acesta, adăugă Burnbanner. Cred că o oră e prea mult pentru asta. Basil, ai încercat metoda naturală ?

— Ihi, metoda naturală și o sticlă de „Red Eye".

Stanley Skuldugger devenise (pentru o săptămînă) cel mai meteoric star-simbol. Firește că deveni ofarte bogat și, natural, Ildefonsa Impala veni să-l vadă pe la 3 a.m.

„L-am avut prima" răsună vocea batjocoritoare a lui Judy Skuldugger în timp ce se zbenguia pe coridoarele Tribunalului Cazurilor Mărunte cu ocazia divorțului. Iar Ildefonsa și scumpul de Stanley o șterseră în luna de miere. E întotdeauna amuzant să închei o perioadă cu un star care-i întotdeauna sufletul petrecerii. Sînt așa de adolescentini și de obraznici cîteodată.

Și pe urmă mai era și publicitatea, care nu-i displăcea deloc Ildefonsei. Tîrgul vuia de bîrfe. Cît va dura ? Zece minute ? O jumătate de oră ? O oră ? Sau va fi una din acele rare căsătorii nyctalope care durau tot restul nopții și pînă pe înserate. ? Sau pote va dura chiar pînă la noaptea următoare, așa cum se mai întîmpla cîteodată ?

— În realitate a ținut aproape 40 de minute, pînă spre sfîrșitul perioadei.

Fusese o lîncedă noapte de marți. Cîteva sute de produse își încheiaseră destinul pe piețe. Vreo douăzeci de lovituri dramatice, drame-pilule de trei sau cinci minute, cîteva afaceri mai lungi de șase minute. „Night Street Nine" — destul de sordidă, părea să fie piesa nopții, dacă nu va fi detronată de alta, în ultimul moment. Edificii de sute de etaje fuseseră ridicate, ocupate, se demodaseră și fuseseră demodate ca să facă loc unor construcții mai moderne. Numai cei mediocri ar fi acceptate să folosească o clădire rămasă de la Hermorobieni sau de la Matinali, sau chiar de la Nyctalopii nopții trecute. Orașul era aproape în întregime reconstruit cel puțin de trei ori într-o perioadă de opt ore.

Tîriș-grăpiș ,perioada se apropia de sfîrșit. Basil Bagelhaker, cel mai bogat om din lume, președintele în exercițiu al Topper Clubului, se distra cu amicii. Cea de-a patra-i avere a nopții era o piramidă de bancote ce se înălța la înălțimi incredibile, dar Basil se amuza în sinea lui, savurînd mașinațiunea pe care se baza toată afacerea.

Trei lachei ai Topper Clubului intrară cu pași hotărîți.

— Cară-te de aici, milog jigărit ! îi spuseră ei lui Basil, cu grosolănie. Îi smulseră toga de plutocrat și-i azvîrliră zdrențele de milog, însoțite de întreitul lor rînjet disprețuitor.

— N-a mai rămas nimic ? întrebă Basil. Credem că mai ține 5 minute.

— Nimic, îi răspunse curierul de la Tîrgul Lovelelor, nouă miliarde duse pe apa sîmbetei în cinci minute și au tras și altele după ele.

— Zvîrliți-l afară pe prăpăditul ăsta de milog ! zbierară în cor Overcall și Burnbanner, împreună cu ceilalți amici.

— Basil, stai un pic, îl strigă din urmă Overcall. Dă-ncoa sceptrul președintelui înainte să-ți tragem noi șutul ăla în fund. Oricum, o să-l mai capeți de cîteva ori mîine noapte.

Perioada se sfîrșise. Nyctalopii se aciuiră prin clinicile de dormit ori prin casele de distracții, să-și petreacă timpul în perioada de icactivitate. Aurorenii preluară ștafeta. Acum să te ții acțiune! Matinalii ăștia iau într-adevăr decizii rapide. N-o să-i vezi irosind un minut întreg ca să pună pe picioare o afacere.

Un cerșetor somnoros o întîlni în drum pe Idefonsa Impala.

— Binecuvîntată fie această dimineață, Ildy, o salută el. Ce zici, te măriți cu mine noaptea viitoare ?

— Probabil c-o s-o fac, Basil, îi răspunse ea. Te-ai însurat cu Judy noaptea trecută ?

— Habar n-am. Poți să mă atingi cu vreo doi dolari, Ildy ?

— Nici să nu te gîndești. Am impresia că una, Judy Bagelbaker, a fost aleasă ca cea mai elegantă femeie în timpul modei frou-frou pe la doi noaptea. La ce-ți trebuie doi dolari ?

— Un dolar patul și unul o sticlă de „Red Eye". La urm urmei, ți-am trimis două milioane de dolari din cea de-a doua avere a mea.

— Conturile astea le țin separate. Ține un dolar, Basil. Și acum șterge-o. Nu-mi pot permite să fiu văzută vorbind cu un milog jerpelit.

— Mulțumesc, Ildy. O să iau sticla de „Red Eye" și o să dorm în parc. Binecuvîntată această dimineață. Și Bagerbaker o porni tîrșiindu-și picioarele și fluierînd încetișor „Slow Tuesday Night".

Traducere : DAN IORDACHE

Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Comanda 97201/trimestrul I 1989.

Fascicolele 1 și 2 se vînd împreună ● 14 lei